Simply The Story

Induktívne štúdium Biblie ústnou formou

Príručka STS

Objavovanie pokladov Písma prostredníctvom diskusie, počúvania a odpovedania

Dorothy A. Miller
Projekt Boží príbeh

Copyright © 2006, 2012, 2014, by The God's Story Project

Originally published in English under the title:
Simply The Story Handbook, Edition 6a
by The God's Story Project
PO Box 187, Hemet, California 92546
(951) 658-1619
info@SimplyTheStory.org | info@Gods–Story.org
www.SimplyTheStory.org | www.Gods–Story.org

Thank you to Wycliffe Slovakia o. z. for the Slovak edition of the *Simply The Story* Handbook, Edition 6a.
Neprešlo jazykovou úpravou.

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť publikácie nesmie byť reprodukovaná, uchovávaná v informačnom systéme alebo rozširovaná elektronicky, mechanicky, fotokópiami, nahrávkami či iným spôsobom – s výnimkou krátkych citácií – bez predchádzajúceho súhlasu vydavateľa.

Ak nie je uvedené inak, všetky použité biblické citáty a parafrázy citátov sú zo Slovenského ekumenického prekladu Slovenskej biblickej spoločnosti z roku 2007.

Obsah

1. kapitola	Potreba ústnej stratégie	5
2. kapitola	Otázky a príbehy – biblický precedens	10
3. kapitola	*Simply The Story* – krátky prehľad	15
4. kapitola	Ako si pripraviť príbeh metódou *Simply The Story*	16
I.	Zručnosť: Ako si vybrať, naučiť sa a dobre porozprávať príbeh	16
II.	Zručnosť: Ako nájsť v príbehu poklady	26
III.	Zručnosť: Ako formulovať otázky	34
5. kapitola	Vyskúšajme si svoju zručnosť v príprave a prezentácii príbehu	39
I.	Príprava: Hľadajú sa duchovné poklady	39
II.	Prezentácia – prvá fáza: Tri rozprávania príbehu	42
III.	Prezentácia – druhá fáza: Diskusia o duchovných objavoch	48
IV.	Prezentácia – druhá fáza: Diskusia o duchovných aplikáciách	54
6. kapitola	Všeobecné rady pre vedenie diskusie	59
7. kapitola	Správna aplikácia – hľadá sa slon	67
8. kapitola	Negramotní a ústne biblické školy	72
9. kapitola	Vyťahovanie pichliačov – zmena myslenia	77
10. kapitola	Klasifikácia rozprávačov *Simply The Story*	90
11. kapitola	Možnosti použitia, zdroje materiálov a rozširovanie STS	94
	Príloha A: Hodnotiace formuláre	99
	Príloha B: Vzorový príbeh krok za krokom	1044
	Príloha C: Správy od používateľov – mentoring a znásobovanie	1255
	Príloha D: Objav jedného vodcu	127
	Boží príbeh: Od stvorenia po večnosť	129

Hlboké pravdy o Bohu sa ukrývajú v jednoduchých príbehoch Biblie.

Božie slovo nás varuje, aby sa naše zmýšľanie neodvrátilo
„od úprimnosti a čistoty voči Kristovi“.
(Druhý list Korinťanom 11,3)

Poďakovania

V Biblii nám Pán Boh zjavil Seba samého i Jeho vôľu pre náš život. Veľmi Mu za Jeho Slovo ďakujeme. On nás uspôsobil na to, aby sme Mu mohli slúžiť a zvestovať Jeho Slovo. Za túto veľkú výsadu Mu vzdávame vďaku a vyznávame, že všetka sláva za úspech našej služby patrí jedine Jemu.

Pán Boh nám poslal do Projektu Boží príbeh tisícky dobrovoľníckych služobníkov, ktorí pripravili stovky jazykových verzií *Božieho príbehu.* Ďakujeme Mu za všetkých koordinátorov, prekladateľov, rozprávačov, nahrávacích technikov, sponzorov a používateľov *Božieho príbehu* spomedzi misionárov, domorodých služobníkov, či skrátka úžasných ľudí, ktorí milujú Pána Ježiša!

Vzdávame Mu chválu aj za administratívnych pracovníkov a organizátorov v rôznych krajinách, ktorí slúžia s nesmiernym nasadením, často krát nepovšimnutí inými (s výnimkou Pána Boha). Zahŕňame sem aj všetkých, ktorí sa na tvorbe tejto príručky podieľali svojou prácou, myšlienkami či príbehmi. Pri pohľade na rastúci počet riaditeľov a inštruktorov *Simply The Story* nás napĺňa údiv a vďačnosť voči Pánu Bohu. Chválime Ho za početnú armádu miliónov ľudí, ktorí s odvahou rozprávajú Jeho príbehy po celom svete.

V roku 1994 namaľoval talentovaný umelec Norm McGary desať biblických obrazov. Zobrazil na nich Ježiša ako „Ja som“ v nádeji, že vďaka nim možno jeho starnúca matka uverí v Pána Ježiša ako svojho Spasiteľa a Pána. V roku 2012 odišiel Norm do večnosti k Pánovi, tak ako jeho matka. Jeho umenie sa stalo *Božím príbehom*, ktorý si vyžiadal vznik metódy *Simply The Story*. Milovali sme na ňom srdce služobníka. Chválime Pána Boha za to, že láska jedného muža k Ježišovi a jeho túžba po spasení matky vyústila do celosvetovej misie nesmierneho rozsahu.

Tom a Dorothy Miller
Projekt Boží Príbeh / The God’s Story Project

1. kapitola

Potreba ústnej stratégie

Predstaviť ľuďom Bibliu tak, aby jej porozumeli a menila ich životy – túto túžbu som mala už keď som učila Božie slovo v sekulárnom i kresťanskom prostredí západného sveta.

Postupne som dospela k záveru, že chronologické štúdium Biblie a diskusia o jednotlivých príbehoch sú prostriedkom, ako túto túžbu naplniť. Najmä keď sa ľuďom kládli pomocné otázky, na ktoré sami nachádzali odpovede, porozumeli Božiemu slovu a správne ho aplikovali do života.

Pán Boh mi otvoril dvere k napísaniu scenára pre film *Boží príbeh: Od stvorenia po večnosť.* Film chronologicky prechádza Bibliou a sprostredkúva jej posolstvo celosvetovému publiku formou príbehu. Videli sme, aký dosah mal tento 80 minútový prerozprávaný príbeh Biblie v stovkách jazykov, do ktorých sa postupne prekladal. Účinnosť filmu i jeho audio verzie nám jasne ukázali, že príbeh hrá v evanjelizácii a vedení učeníkov významnú rolu.

Neskôr sme sa spojili s inými misionármi, ktorí začali príbehy nielen používať – trvali na tom, že je dôležité zostať v jednom príbehu. Toto pravidlo rozšírilo okruh ľudí, ktorí by mohli porozumieť Písmu. Zahrnulo i tých vo svete, ktorí sa buď nevedia učiť čítaním alebo vôbec nevedia čítať. Skúsenosti týchto misionárov nás priviedli k tomu, aby sme diskusný štýl vyučovania spojili s pravidlom zostať vždy v jednom príbehu. Z tejto kombinácie vznikla metóda *Simply The Story (STS)*[1].

STS zostáva v jednom príbehu a zároveň ide hlboko do Božieho slova. Pomocou cielených otázok a diskusie ľudia sami objavujú poklady Biblie. Teraz u nich pozorujeme, že Božie slovo nielen chápu a aplikujú do svojho života. Vidíme, že si ho pamätajú!

Kto záprah do mesta raz sám ženie,
toho cestou späť nečaká blúdenie.

Okrem spomenutých výsledkov sme si všimli, že táto metóda ľudí učí a pomáha im rozprávať sa s ostatnými.

STS nabáda učiteľov Božieho slova, aby používali príbehy tak, ako nám ich Pán Boh dal, v ich ucelenej podobe. Keď hovoríme o „príbehoch“, myslíme pod tým množstvo biblických pasáží, dokonca aj tie, ktoré na prvý pohľad nevyzerajú ako príbehy. Táto príručka ponúka návod, ako biblické príbehy porozprávať zaujímavo a zároveň verne a ako ich učiť pomocou diskusie. Okrem príručky a dostupných nahrávok pomáhame záujemcom o túto metódu osvojiť si potrebné zručnosti aj osobne na seminároch STS.

Kto potrebuje tento štýl vyučovania Božieho slova?

Istý muž, ktorý prišiel na náš seminár STS v Spojených štátoch amerických, nám vysvetlil, prečo sa naň prihlásil:

> *„Po roku kazateľskej služby v mojom prvom zbore som si uvedomil, že máme vážny problém. Mal som diplom za štvorročné štúdium na Charlestonskej*

[1] v preklade *Jednoducho príbeh (pozn. prekladateľa)*

univerzite v Južnej Karolíne a magisterský titul s najvyšším vyznamenaním z Gordon-Conwellovho teologického seminára. Bol som pripravený učiť a viesť zbor. Chcel som naplniť veľké poverenie a slúžiť na mieste, ktoré mi Pán Boh dal. Z kazateľne by sa zdalo, že všetko ide dobre. Ľudia súhlasne prikyvovali a pri lúčení mi chválili kázne.

Za pár mesiacov mi začalo na skupinku pre krátko obrátených chodiť niekoľko nových veriacich. Dospeli k viere, ale potrebovali ďalšie vyučovanie, ktoré by im pomohlo rásť. Dali sme im bežne používanú učebnicu z vydavateľstva našej denominácie. Povzbudil som ich: „Prečítajte si doma tento materiál. Na najbližšom stretnutí sa o ňom porozprávame."

Týždeň čo týždeň som sa ich na skupinke pýtal: „Čo ste sa z prečítaného dozvedeli? Chcete sa na niečo opýtať? Bolo tam niečo, čo vás zaujalo?" Takmer vždy som od nich dostal rovnakú odpoveď – ticho. Začalo mi byť jasné, že lekcie nečítali. Nakoniec som ich jeden týždeň, celý znechutený, požiadal, aby niekto z nich začal čítať lekciu nahlas. Po veľmi dlhom a rozpačitom čakaní sa predsa len našiel dobrovoľník. Iba s veľkou námahou sa prelúskal riadkami a skomolil veľa slov. Vtedy mi to došlo! Títo ľudia si nečítajú lekcie – pretože ledva vedia čítať.

Keď som začal hlbšie pátrať, štatistiky mi potvrdili pozorovanie na skupinke. Takmer jedna tretina dospelých, ktorí žijú v okolí nášho zboru, nemala ukončené stredoškolské vzdelanie. Ako mladý kazateľ som musel čeliť zložitej otázke: Ako evanjelizovať a vyučovať ľudí, ktorí nevedia alebo nie sú zvyknutí čítať?

Na túto otázku som si, žiaľ, nedokázal odpovedať. Aj keď som strávil sedem rokov príprav na službu na dvoch evanjelikálnych vzdelávacích ustanovizniach, nikdy som nepočul o ľuďoch, ktorí sa učia z počutia. Netušil som, že by nízka úroveň gramotnosti mohla byť problémom v službe a nemal som nástroje na vyučovanie ľudí, ktorí sa učia z počutia – tých ľudí, ktorých som mal z Božej vôle viesť. Preto som prišiel na váš seminár."

Tento kazateľ a iní ľudia, ktorí prichádzajú na naše semináre, majú jedno spoločné: cenia si Božie slovo. Túžia poznať, pamätať si a uplatňovať Písmo v každodennom živote. A tiež chcú tieto veci odovzdávať iným.

Ako veľmi potrebujeme ústnu komunikáciu?

Hodnota vyučovania biblických príbehov v ich celistvosti naberá na význame, keď si uvedomíme, kto všetko spadá do kategórie učiacich sa z počutia[2] a ako táto skupina ľudí získava informácie.

Ľudia, ktorí nevedia čítať, nemajú inú možnosť ako sa učiť z počutia. Pre tých, ktorí chcú druhým odovzdávať Božie slovo, by bolo múdre si zistiť, koľko ľudí sa dokáže učiť z písaného výkladu Písma. Takéto zisťovanie má však nejeden háčik. Pri dôkladnejšom skúmaní si napríklad uvedomíme, že väčšina krajín svoju mieru

[2]V angličtine je zaužívaný termín oral learner(s), ktorý v slovenčine najviac vystihuje preklad učiaci sa z počutia. Učiaci sa z počutia dokážu prijímať informácie aj zrakom, napr. cez obrázky a film. Ich obmedzenie nespočíva v zrakovom postihnutí, ale v negramotnosti či nízkej úrovni gramotnosti, ktorá im znemožňuje učiť sa z písaných textov. (pozn. prekladateľa)

gramotnosti buď nafúkne, alebo zverejňuje hodnoty získané z pochybných prieskumov na spôsob „Ak sa vieš podpísať, si gramotný!“
Výsledky viacerých testov a výskumu, napríklad štúdie o gramotnosti dospelých National Assessment of Adult Literacy ukázali, že 43 % ľudí v Spojených štátoch amerických buď nevie vôbec čítať, alebo číta tak zle, že nedokáže porozumieť krátkemu textu. Navyše, ďalších 44 % ľudí v Spojených štátoch si radšej vymieňa informácie počúvaním alebo rozhovorom. Tieto prekvapujúce štatistické výsledky platia aj pre ostatné rozvinuté krajiny. Znamená to, že 87 % ľudí v rozvinutých štátoch sa buď nevie učiť z písaného prejavu, alebo uprednostňuje ústne formy vzdelávania.
V rozvojových krajinách, kde sú možnosti chodiť do školy obmedzené, je miera gramotnosti ešte nižšia ako v rozvinutých štátoch. Znamená to, že aj percento negramotných či takých, ktorí sa radšej učia z počutia, bude ešte vyššie.Učiaci sa z počutia si nerobia alebo nedokážu robiť poznámky. Informácie si zapamätávajú tak, že ich zakomponujú do príbehu. Ak im podávame informácie vo forme pojmov, poučiek, tém alebo téz, teda bez príbehu, chýba im kostra, na ktorej by sa „zachytili“.
Všimnite si, ako Pán Boh poskladal Bibliu a aký v nej dáva dôraz na príbeh. Biblia pozostáva z:
10 % výkladu,
15 % poézie a
75 % rozprávania (príbehov).
Skúsili ste už niekomu porozprávať príhodu, ale on vás neustále prerušoval otázkami alebo svojimi poznámkami? Kým ste sa dostali na koniec, opakované prerušenia váš príbeh obrali o všetku pôsobivosť. Rovnako ajbiblické príbehy majúmaximálnu silu, keď ich rozprávame celé, tak ako sú zapísané. Ak námPán Boh dal 75 % Biblie formou príbehu, nemali by sme Ho nechať, aby nám porozprával celý Svoj príbeh?

Nebezpečenstvá súčasných metód

Predstavte si, že zabalíte a pošlete priateľovi darček, ale on sa vám vráti naspäť neotvorený! Mali by ste si hneď myslieť, že váš priateľ obsah balíčka nechce? Čo ak len zamýšľaný príjemca nevedel, ako si má balíček rozbaliť?Keď ľudom podávame biblické pravdy v tematickom, konceptuálnom či analytickom balíku, učiaci sa z počutia si ich jednoducho nevedia otvoriť.Je načase, aby sme sa my všetci, čo túžime odovzdávať biblické pravdy ďalej, zamysleli nad dôsledkami straty príbehu. Veľká väčšina ľudí, ktorí potrebujú počuť evanjelium a duchovne rásť, sa učí z počutia. Keď budeme príbeh obchádzať a dávať informáciám inú štruktúru a usporiadanie, učiaci sa z počutia si nielenže nebudú vedieť informácie zapamätať. Väčšina z nich vyučovaným pravdám ani neporozumie.

Prečo používame Simply The Story

Jeden z hlavných rozdielov medzi zaužívaným tematickým vyučovaním a STS metódou – rozprávaním príbehov s ústnym induktívnym štúdiom – sa odráža v tejto dôležitej otázke: Kto alebo čo bude učiť? Pozrime sa bližšie na úlohy učiteľa, žiaka, Písma a Ducha Svätého z biblického hľadiska.

Pri tematickom vyučovaní sa učiteľ dopredu rozhodne, čo bude učiť. Vyberie svojim poslucháčom verše a úryvky z Biblie, ktoré ilustrujú alebo potvrdzujú jeho názory. Táto metóda nie je sama osebe zlá – nie je však jediným spôsobom ako učiť.

Tematické vyučovanie rozbíja príbeh, a tým poslucháčom sťažuje zapamätanie si nových informácií. Biblické príbehy hovoria k duchu, duši i telu. Čím viac sa príbeh rozdrobí a informácie podávajú v kategóriách, tým častejšie preniknú nové poznatky len do našej mysle, a nie k našej duši a duchu.

Keď sa vyučuje tematicky, učiteľ si povyberá úryvky z rôznych častí Biblie, aby potvrdil pravdivosť vopred pripravených bodov. Zhromaždenie počúva a možno si popritom robí poznámky. Pri tomto prístupe však poslucháčom chýba dejová línia, ktorú by mohli sledovať. Tí, ktorí si nemôžu robiť poznámky, nemajú nič, čo by im pomohlo udržať informácie pokope. Z ich hľadiska sú informácie bez príbehu ako ľudské telo bez kostry.

Keďže učiaci sa z počutia nemajú možnosť si zapamätať, čo sa na vyučovaní preberalo, nie sú schopní ani odovzdať informácie druhým. Keď chýba príbeh, chýbajú aj súvislosti medzi informáciami.

A čo gramotní poslucháči? Väčšina z nich nebude pripravená podeliť sa o prijaté posolstvo s ostatnými bez toho, aby sa dívala do svojich poznámok. Povedzme si ale úprimne, koľko veriacich chodí od rána do večera so zápisníčkom vo vrecku? Obidve skupiny poslucháčov, gramotní i negramotní, však dokážu veľmi dobre prerozprávať svedectvá alebo príbehy, ktoré mali tematicky zamerané kázne len ilustrovať!

Väčšina poslucháčov tiež netuší, ako by si mohli takýto tematický druh informácií nájsť sami. Ich závislosť na učiteľovi tak len rastie. Vyučovanie prijímajú po sústach podobne ako malé vtáčatá, ktoré čakajú, kedy im ich matka niečo pozháňa a pustí rovno do otvoreného zobáčika. Takýto poslucháči potom čakajú každý týždeň na svoju porciu jedla. Príliš veľa tematického vyučovania spôsobuje, že nám v hniezde pípajú päťdesiatročné holíčatá!

Ďalším z nebezpečenstiev pričastého tematického vyučovania je, že si učitelia najčastejšie vyberajú tému, ktorú podľa nich ľudia potrebujú počuť. Táto tendencia ich vedie k tomu, že si vyberajú verše z Biblie, ktoré už poznajú a hodili by sa im k téme. Tematická metóda ich nenúti k tomu, aby preskúmali aj menej známe pasáže Písma a zistili, čo o tom hovoria.

Väčšina veriacich už bola na nejakej kresťanskej konferencii a počula tematické vyučovanie. Mohlo sa týkať evanjelizácie, misie medzi dosiaľ nezasiahnutými národmi, rodiny, financií, abstinencie, modlitby, Božích vlastností, uzdravenia, integrity v podnikaní či proroctiev. Všetko sú to dôležité témy. Predstavte si, že všetky tieto témy možno obsiahnuť aj pri preberaní príbehov s následnou diskusiou.

Pri induktívnom rozprávaní príbehu používa učiteľ celý príbeh. Nie on, ale obsah príbehu určuje, čo sa poslucháči naučia.

Keď sa učitelia dopredu rozhodnú, o akej téme budú pri danom úryvku alebo príbehu z Písma hovoriť, ľahko sa stane, že zvyšok informácií prehliadnu. No keď sa príbeh preberá celý a skúma prostredníctvom otázok a diskusie, objaví sa v ňom hneď niekoľko tém. Duch Svätý dá podľa svojho uváženia každému osobne započuť to, čo v danej chvíli počuť potrebuje.

Tematické vyučovanie, ktoré obyčajne obsahuje veľa potvrdzujúcich úryvkov a veršíkov z Písma, môže, aj keď neúmyselne, predstavovať poslucháčom biblické pravdy ako súbor pravidiel a zákonov. Keď používame príbehy, dovoľujeme pravdám v ňom obsiahnutým, aby samy hovorili k poslucháčom.

Niekedy si učitelia myslia, že používajú STS metódu, aj keď im v skutočnosti chýba tá najpodstatnejšia ingrediencia, vďaka ktorej sa príbehy dotýkajú toľkých životov. Robia túto chybu – učiteľ porozpráva príbeh, ale potom ho použije na hovorenie o téme, ktorej sa príbeh možno vôbec netýka.

Učiteľ si prispôsobuje príbeh podľa seba namiesto toho, aby sa on prispôsoboval príbehu. Pri skutočnom STS musia všetky veci, ktoré sa vyučujú, jasne vyplývať z príbehu.

Keď učitelia používajú príbeh ako platformu na vyučovanie toho, čo už poslucháči vedia alebo veria, premárnia príležitosť, aby ich Duch Svätý naučil niečo nové. Objavovanie nových pokladov v biblickom príbehu či úryvku je pre učiteľov vždy vzrušujúca vec.

Neľahká úloha, ktorá na nich čaká, je ponúknuť poslucháčom novoobjavené poklady nenásilne a vo forme otázok, aby aj oni prežili vzrušenie z objavovania.

Dôležité rozhodnutie. Túžite po tom, aby sa biblické pravdy jasne hlásali nielen v rozvinutých krajinách, ale aj medzi dosiaľ nezasiahnutými národmi a nespasenými v okne 10/40? (Okno 10/40 je obdĺžnikovité územie severnej Afriky, Stredného východu a Ázie, približne medzi 10. a 40. stupňom severnej zemepisnej šírky, v ktorom žijú približne 2/3 svetového obyvateľstva. Väčšina z nich doteraz neuverila v Pána Ježiša.) Ak áno, musí dôjsť k radikálnej zmene spôsobu, akým podávame informácie. Ako odpovieme? (Pozrite si tiež knihu *Making Disciples of Oral Learners*[3]. Môžete si ju prevziať na stránke www.oralbible.com v písomnej i zvukovej podobe.)

[3]Kniha doposiaľ nebola preložená do slovenčiny. (pozn. prekladateľa)

2. kapitola

Otázky a príbehy – biblický precedens

Metóda Pána Ježiša: Vyrozprávať príbeh a klásť otázky

Ako učil Pán Ježiš? Z takmer 200 prípadov, keď sa Pána Ježiša na niečo pýtali, dal priamu odpoveď len zopárkrát! Takmer vždy odpovedal tak, že sa pýtal otázky alebo vyrozprával príbeh či podobenstvo. Keď sme už pri tom, dokončil Pán Ježiš príbeh a zmenil tému? Nie! Po tom, ako dohovoril, zvyčajne položil otázku a čakal od prítomných odpovede.

Používal Pán Ježiš príbehy azda preto, lebo nevychodil „vysokú školu Tóry" a bol len tesár? Samozrejme, že nie! Možno bol Pán Ježiš nútený používať príbehy preto, že za Jeho života nebolo veľa ľudí gramotných (najviac tak 11 percent) a On chcel, aby Mu porozumeli aj obyčajní ľudia? Možno... ale moment, ako sa Pán Ježiš rozprával s farizejmi? Používal príbehy? Áno, používal. A oni rozumeli, čo nimi chce povedať – niektorí dokonca uverili.

Musíme sami sebe položiť otázku: mohol Pán Ježiš prednášať veľkolepé kázne a používať ten najvycibrenejší slovník? Áno, mohol. Pán Ježiš si však vyberal slová, ktorým dokázal porozumieť jednoduchý pracujúci ľud. Nehovoril tak, že Mu mohli porozumieť len najvzdelanejšie hlavy tej doby.

Pán Ježiš nás neprišiel učiť historky, Jeho slová mali duchovný význam, ktorému mohli porozumieť všetci, ktorí „počúvali". V STS sa účastníci najskôr učia nájsť duchovné informácie (poklady) obsiahnuté v príbehoch, a potom sformulovať a klásť otázky do diskusie, ktoré poslucháčov k týmto pokladom dovedú.

Čo sú biblické poklady? Podobenstvo o chodníku

Žil raz jeden muž, ktorý sa rozhodol opustiť svoju rodnú dedinu a ísť pracovať do mesta. Po mnohých rokoch v meste veľmi zbohatol. Keď sa nakoniec vrátil domov, každý ho vítal ako svojho najlepšieho priateľa.

Bohatý muž chcel použiť časť zarobených peňazí a obdarovať svojich skutočných priateľov. Vymyslel si plán: na jeden deň odišiel z dediny, a zase sa vrátil. Dal si zavolať všetkých, ktorí ho považovali za priateľa, a požiadal ich, aby sa s ním stretli na druhej strane priľahlého kopca.

Bohatý muž zhromaždeným oznámil: „Pracoval som na chodníku, ktorý vedie k rieke. Ak po ňom pôjdete, nájdete poklady. Teraz už choďte! Nájdite si moje dary."

Ľudia začali kráčať po chodníku. Niektorí si po chvíľke povedali: „Hm, to je ale zaujímavý chodník. Pozrime sa naň zblízka." Zohli sa, nabrali si z chodníka trochu piesku a vzali si ho domov na rozbor.

Iní sa po chodníku k rieke rozbehli. Keď prišli na jeho koniec, šomrali: „Veď ten chodník dobre poznáme. Nič na ňom nie je nové. Žiadne poklady sme nevideli."

Zvyšok ľudí si ďalej vykračoval po známom chodníku. Ako tak šli, začali jeden druhému hovoriť veci ako: „Pozri sa na ten veľký spadnutý strom. Náš priateľ ho odpratal z cesty, aby sa nám po chodníku ľahšie kráčalo." Iní si zase všimli, že je vyrezané tŕnie, ktoré im predtým znepríjemňovalo cestu.

Namiesto toho, aby sa rozbehli dolu chodníkom hľadať dary, začali títo ľudia kráčať ešte pomalšie. Chceli si vychutnať výsledky tvrdej práce, ktorú pre nich ich bohatý priateľ podstúpil. Uvedomovali si, že už samotný chodník je darom od ich priateľa.
Zrazu sa jeden z nich zastavil a všetkých zavolal, aby sa prišli na niečo pozrieť. „Pozrite sa, naboku pod tým kríkom. Sú tam vrecia ryže!“
Potom ďalší z nich vykríkol: „Poďte sem, pod kríkmi vedľa chodníka som našiel veľa nových hrncov!“
Tí, čo kráčali pomaly, nachádzali jeden poklad za druhým, a to len kúsok od chodníka. Pochopili, že tie dary im tam nechal ich bohatý priateľ. Bohatý muž vedel, že jeho skutoční priatelia mu budú dôverovať a ocenia jeho chodník. Vedel, že práve oni budú tými, ktorí nájdu jeho dary.
Tí, čo sa rozbehli po chodníku, ktorý im bohatý muž s láskou pripravil, prišli o všetky poklady. Nešli dostatočne pomaly na to, aby boli schopní oceniť chodník či toho, kto ten chodník zveľadil. (Tí, ktorí sa pustili do rozboru piesku z chodníka, ho analyzujú doteraz. Ešte si po chodníku neprešli!)
Každý príbeh v Biblii je ako chodník, ktorý nám Pán Boh nachystal. Tí, ktorí po ňom pôjdu dostatočne pomaly, na ňom môžu objaviť skryté poklady, pravdy darované od Boha. Toto robíme pri *Simply The Story.*

Nátanov príklad

V Druhej Samuelovej knihe 12, 1 – 14 si Pán Boh použil špecifický spôsob na odovzdanie duchovnej pravdy. Kráľ Dávid, verný služobník, ktorého si Hospodin vyvolil za kráľa, neskôr ťažko zhrešil – dopustil sa cudzoložstva a nakázal veliteľovi svojho vojska, aby dal muža tej ženy zavraždiť! Aj po tom všetkom sa ešte Dávid snažil svoj hriech skrývať.
Preto k nemu prišiel prorok Nátan a vyrozprával mu takýto príbeh: Žili dvaja muži, jeden bohatý a druhý chudobný. Bohatý muž vlastnil veľa oviec a dobytka. Jedného dňa, keď mal bohatý muž návštevu, ukradol tomu chudobnému jeho ovečku, zabil ju a pripravil z nej svojmu hosťovi jedlo!
Keď si Dávid vypočul Nátanov príbeh, veľmi sa rozhneval. V Biblii čítame, čo prorokovi odpovedal: „Akože žije Hospodin, ten muž, čo to urobil, zasluhuje smrť. Ovcu nahradí štvornásobne za to, že spáchal taký skutok a nemal zľutovanie.“
Nátan vtedy Dávidovi povedal: „Ty si ten muž!“
Vedel Dávid, človek oddaný Bohu, že cudzoložstvo, zrada a vražda sú zlé aj predtým, ako si vypočul Nátanov príbeh? Určite! Takže Dávid si uvedomoval, že spáchal hriech. Zrejme áno. Priznal si ale Dávid svoj hriech? Nie, nepriznal.
Ako by mal podľa vás Boží prorok za normálnych okolností kázať proti cudzoložstvu a vražde? Aký druh kázne použil Nátan? Áno, namiesto priamej konfrontácie povedal Nátan Dávidovi príbeh.
Všimnite si, čo sa stalo. Ako Dávid zareagoval na príbeh? Spravodlivo odsúdil konanie bohatého muža a dokonca rozhodol, ako by mal škodu vynahradiť? A čo si ten vinník podľa Dávida zasluhoval? Správne. Dávid povedal, že bohatý muž mal vrátiť štyri ovce za tú jednu, čo ukradol, a podľa neho mal ten muž zomrieť!
Dávid sa vcítil do príbehu – videl hriech bohatého muža – a spravodlivo posúdil situáciu.

Potom, ako Dávid slovne vyjadril, čo je podľa neho správne urobiť, ho Nátan vtiahol rovno do príbehu a urobil duchovnú aplikáciu na Dávidov život: „Ty si ten muž, Dávid.“ Nátan následne Dávidovi podrobne popísal, ako zhrešil proti Hospodinovi.
Nakoniec Dávid prijal zodpovednosť za svoj hriech. Nátanovi povedal: „Zhrešil som proti Hospodinovi.“ Neskôr v príbehu vidíme, že trest smrti (ktorý Dávid vymeral bohatému mužovi) postihol namiesto neho jeho najbližšiu rodinu.
Biblický príbeh o Dávidovi dobre ilustruje najdôležitejšie poznávacie znaky metódy *Simply The Story* i jej hlavné časti. Potom, ako si ľudia vypočujú biblický príbeh a skutočne sa doň vžijú, dokážu ísť v diskusii o ňom skutočne do hĺbky. Pri pohľade do vnútra príbehu objavia a slovne sformulujú duchovné postrehy o postavách v príbehu. Tieto objavy voláme *duchovné objavy*.
Po tom, ako poslucháči nahlas diskutujú a vymenia si informácie o postavách v príbehu, ich rozprávač pozve, aby sa sami vložili do príbehu. Každý vstúpi do príbehu osobne a rozmýšľa nad tým, či sa aj dnes môžu ľudia stretnúť s podobnými ťažkosťami alebo situáciami. Rozprávač sa pýta otázky, ktoré nabádajú poslucháčov rozmýšľať o ich objavoch a o tom, ako by sa dali aplikovať na ich život dnes.
V STS voláme pravdy, ktoré ľudia vztiahnu na svoj život, *duchovné aplikácie*. Máme skúsenosť, že k poslucháčom často už počas diskusie o duchovných objavoch hovoril Duch Svätý na osobnej rovine. Ľudia vzťahovali na svoj život to, čo sa z príbehu dozvedeli skôr, ako sme ich k tomu vyzvali.

Vďaka čomu alebo komu to funguje?

Nezáleží na tom, koľko rokov niekto pozná Pána osobne, ani na tom, koľko sa kto vzdelával v školách či doma, existuje len jeden spôsob ako môžeme porozumieť Biblii. Náš vzťah s Bohom je duchovný. Písmo obsahuje Božie duchovné posolstvá pre ľudstvo, a preto duchovné pravdy obsiahnuté v Biblii možno pochopiť len skrze vyučovanie Ducha Svätého.
Z Biblie sa učíme rôznymi spôsobmi. Účastníci bohoslužieb získavajú informácie od svojich kazateľov, ktorí im vysvetľujú duchovné pravdy. Niektorí horlivci navštevujú biblické školy, len aby sa dozvedeli viac. Kazatelia vychodili biblické školy a teologické semináre a ďalej hľadajú inšpirácie v rôznych biblických komentároch, navštevujú konferencie, na ktorých by sa dozvedeli niečo nové. Študenti teológie a zapálení veriaci tiež čítajú rozličných autorov, aby prehĺbili svoje poznanie.
Aj keď sú všetky tieto zdroje v poriadku a od Boha, veriaci v Pána Ježiša Krista sa vďaka nim môžu stať nezdravo závislými na svojich učiteľoch.
Ten najlepší zdroj, ktorý všetky prevyšuje, pritom často zostáva bez povšimnutia! Týmto zdrojom je Boží dar pre nás. Čo je tým zdrojom? Zamyslite sa:
Po viac ako troch rokoch, čo Pán Ježiš osobne učil Svojich učeníkov, počuli od Neho znepokojujúcu správu: Opúšťa ich! V Jánovi 14. kapitole im Pán Ježiš hovorí: „Nech sa vám srdce neznepokojuje!“
Môžeme zo slov Pána Ježiša vytušiť, ako sa vtedy mohli Jeho učeníci cítiť? Áno. Báli sa. Ich úžasný Učiteľ už s nimi osobne nebude. Kto ich teraz bude utešovať? Kto ich bude vyučovať? Pán Ježiš ich vo Svojej rozlúčkovej reči ubezpečil, že nezostanú sami.

V 14. a 16. kapitole Jánovho evanjelia vidíme, čo Pán Ježiš sľúbil Svojim nasledovníkom. Budú mať pri sebe natrvalo Učiteľa, ktorý ich naučí všetky veci a pripomenie im, čo im On sám povedal. Ten Učiteľ, Duch Svätý, bude s každým nasledovníkom Pána Ježiša dňom i nocou, sedem dní v týždni! Ten Duch Pravdy ich uvedie do celej pravdy.Najlepším zdrojom na porozumenie Božiemu slovu je Jeho Svätý Duch – On je tým darom, ktorý nám zanechal Pán Ježiš.Pán Boh nám vysvetľuje, ako nás Duch Svätý učí duchovné pravdy:

> *Ale ako je napísané: Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo a čo ani do ľudského srdca nevstúpilo, to pripravil Boh tým, čo ho milujú. Nám to však Boh zjavil skrze Ducha, lebo Duch skúma všetko, aj Božie hlbiny. Veď kto z ľudí vie, čo je v človeku, ak nie duch človeka, ktorý je v ňom? Tak ani Božie veci nepozná nikto, len Boží Duch.*
> *My sme však neprijali ducha sveta, ale Ducha, ktorý je z Boha, aby sme poznali, čo nám Boh daroval. O tom aj hovoríme, nie však naučenými slovami ľudskej múdrosti, ale tými slovami, ktoré učí Duch; a tak duchovné veci vysvetľujeme duchovne.*
> *Telesný človek neprijíma veci Božieho Ducha; sú mu totiž bláznovstvom a nemôže ich poznať, pretože sa posudzujú duchovne. Ale duchovný človek posudzuje všetko, jeho však neposudzuje nik. Veď kto poznal Pánovu myseľ, aby Ho poúčal? My však máme myseľ Kristovu!*
>
> *(Prvý list Korinťanom 2, 9 – 16)*

Pridlho bola učebňa Ducha Svätého prázdna. Chodievajme na Jeho hodiny, hlásme a pýtajme sa. Pri každom príbehu či úryvku Písma, ktorý budeme študovať, môžeme prosiť Pána o múdrosť, aby sme porozumeli jeho obsahu a verili, že On nám dá poznať odpovede.

V prvej časti tejto príručky sme sa zaoberali tým, prečo je dôležité používať ústne metódy vyučovania Biblie. Ukázali sme vám biblický precedens pre používanie príbehu a otázok na odovzdávanie toho, čo nám chce Pán Boh povedať.
V ďalšej časti uvidíte niekoľko príbehov s otázkami. Čakajú vás praktické informácie ako na to. Možno už používate príbehy a ústne metódy vyučovania. Skvelé! Dúfame, že nájdete nejaké veci, ktoré má jedine STS, a zaradíte ich medzi svoje pracovné nástroje. Aj my sme sa v mnohom inšpirovali myšlienkami iných učiteľov a používateľov ústnych metód.
Možno vás prekvapí štýl vyučovania a výmeny informácií či správy o výsledkoch, ktoré táto metóda prináša. Môžu vás zaskočiť, pretože ste sa s niečím takým doteraz nestretli. Možno bude presvedčenie o vašich schopnostiach alebo schopnostiach druhých dosť odlišné od toho, čo ste si doteraz mysleli alebo vám niekto povedal. STS používa ústne metódy – na vyučovanie ústnych metód. Vykročte na tieto neznáme chodníčky. Možno objavíte nové schopnosti, ktoré vám Pán Boh dal.
Ako dieťa. Jedna z ohromujúcich právd, ktoré Pán Ježiš názorne predviedol a učil v Matúšovi 18 znie takto: Najväčší v nebeskom kráľovstve sú tí, ktorí sa pokoria ako malé dieťa. Keďže je jasné, že sa nikto z nás nevie telesne stať dieťaťom, musel tým Pán Ježiš poukazovať na niečo, čo je pre deti typické, niečo, v čom je dieťa naozaj

pokorné. Nemohla by byť pokora, o ktorej Pán Ježiš hovorí, tým, čo dieťaťu umožňuje otvorene prijímať nové vedomosti?

Asi všetci sme si všimli ako deti s podporou dospelých pozorne počúvajú a napodobňujú to, čo vidia a počujú. Zdá sa, že to bol Boží stvoriteľský zámer, aby sme boli v mladom veku plní divu. Dáva to zmysel, keď si uvedomíme, ako sa z dieťaťa stáva zrelý dospelý. Keď sme deti, všetko, čo nám prichádza do mysle, je pre nás nové. Sme schopní rýchlo naberať nové vedomosti a osvojiť si ich, keďže nemáme veľa poznania, ani zaužívané vzorce, ktoré by mohli byť v rozpore s novými poznatkami. Potom, už ako dospelí, robíme rozhodnutia a fungujeme na základe spájania informácií, ktoré sme si za svoj život nazhromaždili.

Čo keby ste otestovali užitočnosť nových ústnych zložiek STS tak, že sa mysľou vrátite do základnej školy, a len tieto nové nepoznané metódy uchopíte a vyskúšate. Možno vám malý návrat do detstva umožní slobodnejšie skúšať nové spôsoby a metódy, na ktoré nie ste zvyknutí. Možno po tom, ako si bez predsudkov vyskúšate tieto nové, podľa vás pre vás nezvládnuteľné veci zistíte, že sa k vašim zručnostiam pridala nejaká ďalšia, nová.

3. kapitola

Simply The Story – krátky prehľad

PRÍPRAVA

Na úspešné používanie metódy STS je potrebné osvojiť si určité zručnosti: vedieť, ako sa ľahko naučiť biblický príbeh a ako v ňom objaviť „duchovné poklady“. Ďalej k tomu patrí aj správne formulovanie otázok, ktoré pomôžu rozprúdiť diskusiu o príbehu.

PREZENTÁCIA

Prezentácia má dve fázy: 1.vyrozpráva sa príbeh, 2.objavujú sa v ňom poklady.

Prvá fáza.

Príbeh sa poslucháčom predstaví trikrát. Umožní im to, aby sa dôkladne zoznámili s jeho obsahom. Potrebujeme na to tieto zručnosti: vedieť dobre porozprávať príbeh, povzbudiť dobrovoľníkov a zopakovať obsah príbehu zaujímavým spôsobom.

1. **Rozprávajte**
   Rozprávač porozpráva príbeh. (Prvé rozprávanie má poslucháčom pomôcť predstaviť si príbeh a pocítiť jeho silu.)
2. **Určte dobrovoľníka**
   Rozprávač požiada jedného dobrovoľníka, aby príbeh prerozprával alebo povie poslucháčom, aby si príbeh porozprávali navzájom v dvojiciach. (Počúvajúci dbajú na to, aby bol príbeh prerozprávaný „správne“. Tento prístup pomáha poslucháčom zafixovať si príbeh v pamäti.)
3. **Prejdite si príbeh ešte raz**
   Rozprávač prevedie príbehom všetkých poslucháčov ešte raz. Počas tohto tretieho rozprávania všetkých zapája do príbehu. Snaží sa poslucháčom vykresliť kompletný a verný obraz príbehu – aj tým, že ich občas núti zaloviť v pamäti.

Druhá fáza.

Rozprávač vedie poslucháčov k duchovným pokladom. Teraz ich už nežiada, aby mu príbeh prerozprávali. Predtým, ako sa v ňom pustia hľadať poklady, im krátky úsek príbehu sám zopakuje.

1. **Duchovné objavy**
   Najprv rozprávač kladie jednoduché otázky, ktoré poslucháčov nabádajú hľadať duchovné informácie. (Poslucháčov pozveme, aby sa pozreli na to, čo robia postavy v príbehu. Odpovedaním na otázky sa poslucháči zároveň delia s druhými o to, čo duchovné sa dozvedeli o ľuďoch v príbehu. Spoločne skúmajú, ako Boh pracuje s ľuďmi a udalosťami v príbehu.)
2. **Duchovné aplikácie**
   Potom, na základe duchovných objavov, ktoré spolu skupina urobila, poslucháči hľadajú aplikácie príbehu do dnešného života. (Rozprávači používajú otázky, ktoré ľudí vedú k zamysleniu a následnej diskusii.)

4. kapitola

Ako si pripraviť príbeh metódou *Simply The Story*

Na vyučovanie metódou STS si potrebujeme osvojiť tri zručnosti:

I. Ako si vybrať, naučiť sa a dobre porozprávať príbeh.
II. Ako nájsť v príbehu poklady.
III. Ako sformulovať a klásť vhodné otázky.

I. Zručnosť: Ako si vybrať, naučiť sa a dobre porozprávať príbeh

Pri učení sa a používaní metódy *Simply The Story* treba dodržiavať jedno pravidlo, ktoré prevyšuje všetky ostatné – dôverovať Božiemu slovu. Verte, že príbehy v Biblii znejú najlepšie ucelené, tak ako ich Pán Boh napísal. Keď rozprávate biblický príbeh, nepridávajte doň žiadne ďalšie informácie, ani nič nevynechajte a nesnažte sa počas rozprávania príbehu kázať či vysvetľovať jeho obsah.

Výber biblických príbehov

V určitých situáciách vám možno pridelí príbeh alebo pasáž z Biblie kresťanský vodca. Ak si však vyberáte svoje príbehy sami, odporúčame vám držať sa týchto pravidiel:

1. Ak máte jednu alebo len zopár príležitostí na to, aby ste určitej skupine porozprávali biblické príbehy, vyberte si taký príbeh, ktorého obsah bude vhodný pre vekovú kategóriu vašich poslucháčov. Dbajte tiež o to, aby ste si vybrali príbeh, ktorý zvládnete prebrať vo vymedzenom čase. Modlite sa, aby vás Duch Svätý doviedol ku príbehom s tými biblickými pravdami, ktoré potrebujú počuť vaši poslucháči.
2. Keď Pán Boh zostavoval Bibliu, mohol si vybrať z nespočetného množstva historických udalostí. Vo svojej múdrosti vybral pre ľudstvo práve tie, ktoré sme potrebovali. Keďže Boh stvoril všetkých ľudí, vedel aj, aké potreby budú mať. On vo Svojej vševedúcnosti vedel o každej kultúre a každom náboženskom systéme, ktorý kedy ľudia vytvoria.
   Biblia je „nadkultúrna“. Znamená to, že jej obsah presahuje všetky kultúry. Hovoríme to preto, aby si rozprávači uvedomili, že náš Pán vložil do každého príbehu niečo duchovne hodnotné pre všetkých ľudí bez rozdielu.
   Prehnané obavy, že by ste mohli pre svoju skupinu vybrať „zlý“ príbeh, preto nie sú namieste. Keď budete vybraný príbeh rozprávať, vedzte, že Duch Svätý povie každému jednotlivcovi osobne to, čo má počuť.
3. Pri metóde STS si nevyberáme určité príbehy na evanjelizáciu, a iné na budovanie. Opakovane dostávame od používateľov STS svedectvá, že Duch Svätý hovorí cez všetky príbehy a používa ich na budovanie veriacich i na to, aby ľudí priviedol k viere v Boha.
4. Ak máte viacero príležitostí rozprávať príbehy rovnakej skupine poslucháčov, ideálne je, keď začnete od začiatku Biblie. Väčšina biblických

príbehov stojí na informáciách z predchádzajúcich príbehov, preto si, podľa možností, vyberajte a rozprávajte príbehy v chronologickom slede.

5. Keď rozprávate alebo nahrávate príbehy, môžete niektoré príbehy vynechať, ak to uznáte za vhodné. Ak však nejaké príbehy preskočíte, bude dobré, aby ste k tomu ďalšiemu dali nejaký úvod. Poslucháčom by malo byť jasné, ako príbehy na seba nadväzujú. Ak aj žiadny príbeh nepreskočíte, býva užitočné pripraviť svojich poslucháčov na nový príbeh tým, že im pripomeniete, čo sa udialo v tom predošlom. Zapojte ich do toho. Opýtajte sa: „Čo si pamätáte z príbehu, o ktorom sme sa rozprávali minule?“ Úlohu prerozprávať príbeh ste zadali skupine, preto ak aj dobrovoľník na niečo zabudne, nebude sa cítiť zahanbený, keď ho iní doplnia.
6. Ak je nejaký príbeh príliš dlhý, povedzme nad 15 veršov, môžete ho rozdeliť na dva samostatné príbehy. Tým umožníte svojim poslucháčom, aby sa dôkladne naučili a rozobrali obe časti. Príbehy rozdeľte v ich prirodzenom zlome, ktorý nemusí byť presne v polovici textu.
   Napríklad v Druhej knihe kráľov 5, 1 – 27 sa nachádza jeden úžasný príbeh o Naamánovi, ktorý sa dá prebrať metódou STS – AK máte k dispozícii 3 hodiny na diskusiu! V skutočnosti sú v Naamánovom príbehu zreteľné štyri samostatné príbehy. Veľký príbeh sa prirodzene láme na tieto časti: 1 – 5, 6 – 14, 15 – 19 a 20 – 27.
7. Niektoré príbehy obsahujú veľmi dlhé zoznamy, napríklad miest alebo mien. Ak je príbeh dostatočne dlhý, rozdeľte ho do dvoch. Rozdeľte ho v mieste, kde sa zoznam začína. Potom, v úvode k vášmu druhému príbehu, sa môžete o zozname zmieniť napríklad takto: „Na zhromaždenie prišli obyvatelia 14 krajín.“ Hneď nato môžete začať rozprávať druhú časť príbehu od miesta, kde sa zoznam končí. Vyhnete sa tak zoznamu a zároveň porozprávate verne dva príbehy.
   Tým, že podáte informácie takýmto spôsobom, rozpoviete dva biblické príbehy, ktoré sa verne držia Písma. Začínajúcim rozprávačom a žiakom rozdelenie príbehov pomôže – ľahšie si zapamätajú. Keď neskôr rozvinú svoje zručnosti, vždy sa môžu k príbehom vrátiť, spojiť ich a zahrnúť aj zoznam všetkých mien.

Teraz, keď už vieme, ako si príbeh vybrať, pozrime sa na niektoré zo spôsobov, ako sa ho naučiť porozprávať.

1. **<u>Modlite sa</u>** za schopnosť porozumieť príbehu, zapamätať si ho a porozprávať ho s presnosťou a nadšením.
2. **<u>Prečítajte si celý príbeh jedenkrát NAHLAS</u>** (alebo si vypočujte niekoho, kto vám príbeh porozpráva či prečíta). Keď ním budete prechádzať, možno uznáte za vhodné zmeniť niektoré formulácie. Voľte si pri rozprávaní slová, aké by použili vaši poslucháči. Napríklad, namiesto toho, aby ste o niekom povedali, že bol „malomyseľný“, radšej použite slovo „vystrašený“ alebo povedzte, že „sa bál“. Vaša reč by mala znieť prirodzene. Ustriehnite si však, aby bol obsah vášho príbehu navlas podobný tomu v Biblii!

Ak patríte medzi tých šťastnejších, ktorí ovládajú viac ako jeden jazyk, môžete využiť unikátny spôsob, ako sa učiť príbehy. Prečítajte si príbeh nahlas v jednom jazyku a potom ho zopakuje v jazyku, v ktorom budete príbeh rozprávať.

Ak napríklad viete po hindsky a chcete príbeh rozprávať po anglicky, pozrite si ho najprv v hindčine a potom ho nahlas porozprávajte v angličtine. Vtedy sa nebudete snažiť zopakovať presné slová. Namiesto toho si zapamätáte obsah a príbeh porozprávate oveľa prirodzenejšie – ako príbeh. Navyše si budete vyberať hovorové slová, ktoré vám prirodzene idú na jazyk.

3. **Zatvorte si Bibliu aj oči a prerozprávajte príbeh NAHLAS spamäti.** Pokúste sa porozprávať príbeh najlepšie ako viete. Snažte sa prehrať si príbeh vo svojej mysli. Ak zaváhate alebo niečo zabudnete spomenúť, netrápte sa pre to! Len neprestávajte, pokračujte. Vynechanú informáciu môžete doplniť v inej vete, keď vám príde na rozum. **Príbeh si pokúšate zapamätať, nie sa ho nabifľovať.**

   Napríklad, ak sa v texte hovorí, že „Ježiš so sebou vzal Petra, Jakuba a Jána...“, ale v danom momente vám nenapadajú ich mená, môžete jednoducho povedať, že „Ježiš vzal so sebou troch učeníkov.“ Ak si potom v priebehu rozprávania na ich mená spomeniete, poviete „Peter, Jakub a Ján“ tam, kde by stačilo povedať „oni“. (V tomto kroku sa iba snažíte príbeh poskladať. Keď si ho budete znovu čítať a opakovať, pravdepodobne si zapamätáte aj mená, aj to, kde sa v príbehu objavujú.)
4. **Prečítajte si príbeh NAHLAS druhýkrát.** Počas čítania si určite všimnete informácie, ktoré ste k príbehu pridali alebo z neho vynechali. Asi vás prekvapí, koľko veľa ste si z príbehu zapamätali. Ak je príbeh, ktorý chcete rozprávať, príliš dlhý (viac ako 12 až 15 veršov), môžete si ho rozdeliť na dve časti. Dlhé príbehy sa zvyčajne prirodzene delia do odsekov. Svoj príbeh si tiež môžete predstaviť v mysli ako dve scény, prípadne dva obrazy. Nesnažíte sa pritom naučiť sa naspamäť presné slová, **snažíte sa zapamätať si presný príbeh podľa obrazov, ktoré vám utkveli v pamäti.**
5. **Znovu si zatvorte Bibliu i oči a porozprávajte príbeh NAHLAS.** Čítanie nahlas vám pomôže vytesniť rušivé zvuky a príbeh sa vám lepšie vtlačí do pamäti. Zatvorenie očí vám zase umožní vidieť príbeh počas toho, ako ho rozprávate. Predstavujte si v mysli postavy a prostredie. Tentokrát si pri opakovaní príbehu uvedomíte, že si z neho pamätáte oveľa viac ako pri prvom rozprávaní. Potom si ešte raz otvorte Bibliu a prečítajte príbeh **nahlas**, aby ste zistili, či ste k príbehu niečo nepridali alebo na niečo nezabudli. Aj malé časti príbehu musia byť správne. Každá jedna časť príbehu, v podobe, akej nám ju Pán Boh dal, je dôležitá.
6. **Pripravte si úvodné a záverečné vety.** Premyslite si trasu svojho príbehu – to, kde príbeh začnete rozprávať, i to, ako ho zakončíte.
7. **Pamäťové pomôcky**. Možno je váš príbeh ľahký na zapamätanie, je to priamy chodník, ktorý má svoj začiatok i koniec. Niektoré príbehy však budú obsahovať ťažké úseky, križovatky, ktoré by ste minuli, ak by ste si na svoju trasu nedali pamäťovú pomôcku. Potom, ako si príbeh týmto spôsobom

niekoľkokrát prerozprávate a overíte, budete vedieť, či má nejaké ťažké miesta, ktoré sa ťažko pamätajú. Ak ste opakovane zabudli spomenúť mená alebo iné pevne dané časti príbehu, ukazuje to, že by ste si potrebovali dať na to ťažké miesto pamäťovú pomôcku.

a) Na zapamätanie slov, mien alebo detailov, ktoré sa vo vašom príbehu ťažko pamätajú, si v mysli nakreslite smiešny obrázok. (Túto metódu spopularizoval Jerry Lucas, známy aj ako „lekár pamäti".)
   Napríklad, pri rozprávaní príbehu o Jonášovi môžete mať problém zapamätať si meno Jonášovho otca Amittaja. Rozmýšľajte, či vo vašom jazyku nie je slovo alebo slová podobne znejúce ako meno, ktoré sa snažíte si zapamätať. V angličtine by si mohol rozprávač vymyslieť smiešny obraz muža, ktorý by nosil bejzbalovú rukavicu (a mitt) namiesto kravaty (tie): A-mitt-tie. Nájdite si rýmujúce sa slovo alebo smiešny obraz, ktorý by vám pripomenul meno či situáciu v príbehu – v akomkoľvek jazyku, ktorým hovoríte.
   Uvidíte, že čím bláznivejší obraz si v mysli nakreslíte, tým ľahšie si tie ťažké slová zapamätáte.
b) Niektorí učitelia rozprávania príbehov nekladú dôraz na pamätanie si presných mien. My žiakov povzbudzujeme, aby mená v príbehoch hovorili, aj keď sa tak ťažko pamätajú. Pán Boh vie, že väčšina ľudí má problém si ich zapamätať. No keď sa On sám v toľkých prípadoch rozhodol dať nám mená postáv a miest v príbehu, aj my ich radi zahrnieme do svojho rozprávania.

8. **<u>Príbeh si rozprávajte a overujte, pokým ho nepoviete presne.</u>** Opakujte tieto kroky, pokým nebudete príbeh naozaj dobre poznať. Opakujte si nahlas celý príbeh so zatvorenými očami dovtedy, kým ho nezopakujete verne.
   Vždy si dávajte veľký pozor na to, aby ste k príbehu nepridávali ďalšie skutočnosti, ani tie, ktoré sa nachádzajú v paralelných biblických pasážach! Pán Boh sa rozhodol porozprávať nám niektoré príbehy v Biblii viackrát. Každé rozprávanie je v niečom odlišné. Ak nám Pán Boh chcel porozprávať tieto príbehy osobitne, mali by sme ich rozprávať oddelene aj my. Takéto obmedzenie nás viac núti objavovať jedinečné pravdy v danom podaní príbehu. Keď sa neskôr rozhodneme skúmať paralelné príbehy súčasne, objavíme, ako do seba navzájom zapadajú.

Vykročenie do neznáma

Keď si osvojujeme nové zručnosti, máme skon zaradiť do našich osvedčených metód a spôsobov len časť z toho, čo sa práve učíme.

Dovoľte mi jednu ilustráciu. Niekoľko našich horlivých dobrovoľníckych zamestnancov súhlasilo, že si vypočuje novú lekciu, ktorú som písala pre *Simply The Story.*Hoci mojím pôvodným zámerom bolo zistiť, či je jedna jej časť jasne vysvetlená, Pán Boh ma cez túto príhodu naučil niečo veľmi cenné.

Na to, aby danú časť skutočne pochopili, potrebovali poznať príbeh, preto som týchto dvoch trochu plachých ľudí požiadala, aby sa ho najprv naučili. Prvou bola pani z Ázie, ktorá sa zúčastnila a pomáhala pri príprave štyroch našich seminárov.

Druhým bol osemdesiatnik (s energiou dvadsaťročného!), ktorý sa až do tejto chvíle úspešne vyhýbal rozprávaniu príbehu.
„Ak sa budete držať pokynov," vysvetľovala som im, „môžete sa naučiť tento desaťveršový príbeh za desať minút." Pripomenula som im aj metódu STS, ako sa učiť príbehy. „Prečítajte si jedenkrát celý príbeh nahlas. Počas toho, ako čítate, hovorte príbeh v prirodzenej, hovorovej reči. Napríklad, namiesto toho, aby ste v príbehu povedali ‚uzrel', môžete povedať ‚uvidel'. Predstavujte si v mysli, čo sa v príbehu odohráva. Hneď, ako si príbeh dočítate, si zatvorte oči a nahlas porozprávajte všetko, čo si z neho pamätáte.Vaším cieľom je zapamätať si presný príbeh, nie presné slová. Potom sa opäť vráťte k textu a opäť si ho nahlas prečítajte. Všimnete si časti, ktoré ste vynechali. Zatvorte si oči a znovu nahlas zopakujte príbeh. Urobte to štyrikrát."
Títo ochotní ľudia so srdcom pre službu po mne zopakovali pokyny. „Prečítam si príbeh nahlas s použitím prirodzených, hovorových slov, zatvorím si Bibliu a porozprávam príbeh," poslušne opakovali.
Potom sa do toho pustili. Začali čítať – potichu! Nevydali zo seba ani hláska. Prerušila som ich samo štúdium:

- „Ako ste mali čítať ten príbeh?"
- „Nahlas," obaja odpovedali.
- „Ale," zasmiala som sa, „ja nič nepočujem."
- „Keď ja si to iba čítam pre seba," ozval sa muž.
- „Ale no tak, vedeli ste, aj ste mi už povedali, ako ste si podľa zadania mali príbeh čítať. Vy vždy dobre spolupracujete. Prečo ste sa teraz neriadili pokynmi?" opýtala som sa.
- „Neviem," povedal zmätene, „asi preto, že som to tak nikdy predtým nerobil."
- „A vy," obrátila som sa k pani, „vedeli ste, že máte čítať nahlas?" „Áno."
- „Nerozumiem, prečo ste potom nečítali nahlas."
- „Pripadala by som si ako blázon," nesmelo mi vysvetlila.

Všetci sme sa zasmiali, hlavne, keď sme si uvedomili, že náš príbeh je o Zacheusovi, mužovi, ktorý chcel vidieť Pána Ježiša tak veľmi, že urobil veci, pre ktoré by ho mohli mať za blázna. Okrem toho, jedna z právd v príbehu, bola o tom, že sa Zacheus do bodky riadil pokynmi!
Nakoniec sa im, po dlhšom prehováraní, podarilo zbaviť zábran typu „Nikdy predtým som to nerobil," a „Bojím sa, že pri tom budem vyzerať hlúpo." Čítali nahlas a so zatvorenými očami opakovali príbeh najlepšie ako vedeli.
Po štvrtom raze som ich poprosila: „Porozprávate mi príbeh?" Čuduj sa svete, obaja mi porozprávali takmer bezchybný príbeh – po krátkych desiatich minútach hlasného čítania a opakovania!

- „Tak čo," vtipkovala som s osemdesiat a niečo ročným mužom, „vždy sa naučíte desať veršov za desať minút?" On sa len smial.
- „Nikdy predtým som sa nedokázala poriadne naučiť čo len jediný príbeh," pani zo seba vyhŕkla.„Chcela som, snažila som sa, ale vôbec mi to nešlo."
- „A riadili ste sa pritom všetkými pokynmi?"
- „Nie," usmiala sa, „až doteraz."

O túto príhodu sa s vami delíme preto, aby sme vás povzbudili vyskúšať si všetky komponenty metódy STS. Ak si čítate tieto slová, je zjavné, že ste gramotní. Ale keďže je učenie a komunikačný štýl metódy STS ústny, žiadame vás, aby ste vstúpili do iného sveta a vyskúšali si ústne metódy na vlastnej koži.
S vierou si skúste všetky kroky metódy STS – tak, ako sú navrhnuté. Podobne ako spomínaná dvojica, aj iní, čo sa učia používať STS, sa riadia iba časťou pravidiel, tou časťou, ktorá im je najbližšia. Ale potom, keďže niektoré časti chýbajú, nedosahujú výsledky, aké by chceli. Radíme vám, aby ste až POTOM, čo si vyskúšate všetky predpísané kroky STS a porozumiete ich účelu, začali hľadať a rozmýšľať nad vylepšeniami, ktoré vám môže Pán Boh skutočne dať.

Ako dať príbehu hĺbku a zaujať poslucháčov

1. **Zamyslite sa nad kontextom (pozadím) príbehu.** Prečítajte alebo vypočujte si časť Písma, ktorá vášmu príbehu predchádza. Často vám poznanie toho, čo sa v Biblii udialo predtým (historicky i duchovne), umožní hlbšie porozumieť vášmu príbehu. Keď si dokončíte prípravu, je čas rozhodnúť sa, či váš príbeh potrebuje úvod, ktorý by vašim poslucháčom pomohol lepšie mu porozumieť. Neskôr sa pozrieme na to, ako si takýto úvod pripraviť.
2. **Vyhýbajte sa zámenám!!!** Poslucháči budú schopní sledovať príbeh oveľa ľahšie, ak budete používať mená ľudí v príbehu, pomenúvať miesta a predmety v príbehu namiesto toho, aby ste o nich hovorili len „to“, „on“, „ona“ alebo „oni“. Robte to, kedykoľvek to len bude možné (a vhodné v danom jazyku).
3. **Popremýšľajte nad tým, ako sa príbeh odvíja v čase.** (Tento, ako aj nasledujúci bod „Prežite príbeh“ sú kľúčové pre správne pochopenie a dobré prerozprávanie príbehu.)
   a) Biblický príbeh si vieme prečítať za oveľa kratší čas v porovnaní s tým, ako dlho trvali skutočné udalosti v ňom popísané. Aby sme príbeh naozaj pochopili, potrebujeme si ho prečítať pomaly. Spomínate si na Príbeh o chodníku? Len tí, čo šli pomaly, našli poklady.
   b) Predstavujte si v mysli každú časť biblického príbehu. Pokúste sa doň vstúpiť za pomoci informácií, ktoré v ňom nájdete. Dôkladne preskúmajte, čo príbeh odhaľuje o zmýšľaní a pocitoch jednotlivých postáv.
   c) Pamätajte na to, že hoci sa udalosti v Biblii stali pred tisíckami rokov, ľudia v týchto príbehoch ich prežívali po prvýkrát. Hoci je nám ich príbeh dobre známy, nezabúdajme na to, že nikto z postáv v príbehu ho predtým nikdy nezažil. Skúste v mysli pomaly prechádzať príbehom a snažte sa vidieť a vnímať udalosti v príbehu ako tí, čo ich zažívali na vlastnej koži.
4. **Prežite príbeh.** Všímajte si, čo ktorá postava v každej časti príbehu robí a hovorí a ako reaguje na iné postavy. Keď budeme pozorne „počúvať“, skutky a slová ľudí nám veľa povedia o ich duchovnom stave. Dôkladné pozorovanie umožňuje rozprávačom skutočne porozumieť, čo sa odohráva

v príbehu, a následne ho verne prerozprávať s vhodne zvolenými výrazmi a prejavmi.

Nestrácajte zo zreteľa, že všetci ľudia, o ktorých v Biblii čítame, dokonca aj vodcovia a Boží proroci, boli len ľuďmi. Hoci mnohí poslúchli Pána Boha a prejavili vieru v ťažkých situáciách, v každom jednom prípade sa daná osoba musela rozhodnúť, či Mu bude veriť a spoliehať sa na Neho.

5. **Hovorte priamu reč dramaticky.** Keď hovoríte vlastné slová jednotlivých postáv v príbehu, prejavte hlasom emóciu s nimi spojenú, najmä, ak je priamo zaznačená v príbehu alebo jasne vyplýva z kontextu. Hľadajte hnev, smútok, strach, sklamanie atď. Dramaticky prežívajte slová postavy, ktorá práve hovorí. Ak nie je v Písme emócia zachytená, stále môžete slová vysloviť spôsobom, ako by ich podľa vás povedali ľudia vo všeobecnosti alebo samotné postavy. Musíte sa však vždy uistiť, že to, čo si myslíte, má svoje opodstatnenie v príbehu. Vyjadrovanie emócii počas priamej reči postáv vám ponúka skvelú príležitosť vdýchnuť do príbehu život.

   Ak si z príbehu nemôžete byť istí, akú emóciu postava prežíva, nehovorte jej priamu reč s emóciou, o ktorej si len „myslíte", že ju mala. To by bolo pridávanie k príbehu, pred ktorým nás Pán Boh v Biblii rázne varuje!

   Všetko, čo vám prikazujem, starostlivo dodržiavajte, nič k tomu nepridávajte ani z toho neuberajte. (Deuteronómium 13, 1 príp. 12, 32)

   Každá Božia reč je preverená, je štítom tým, čo sa k Nemu utiekajú. Nepridávaj nič k Jeho slovám, aby ťa nepotrestal a neusvedčil z klamstva. (Príslovia 30, 5 – 6)

6. **Pracujte s hlasom.** Pri nacvičovaní rozprávania príbehu sa tiež potrebujete naučiť vyjadrovať svojím hlasom náladu a atmosféru, ktorú príbeh nesie.
   a) Niekedy sa začínajúcim rozprávačom stáva, že v snahe o dramatické stvárnenie začnú príbeh rozprávať s veľkým oduševnením v hlase – a pokračujú rovnako nadšeným tónom až do konca príbehu! Ak dlhší čas používame nadšený a emóciami nabitý rečový prejav, v konečnom dôsledku tým poslucháčov unavíme a stratíme ich záujem. Ani v skutočnom živote predsa nerozprávame príbehy s rovnakým zápalom od začiatku do konca – nezneli by sme dôveryhodne.
   b) Okrem toho, niektoré časti príbehu môžu byť o smútku, strachu, vľúdnosti, sklamaní alebo inej emócii, ku ktorej sa oduševnený tón nehodí. Obmieňajte tón svojho hlasu. Dajte príbehu výraz tým, že budete hovoriť hlasno alebo naopak jemne, no dostatočne nahlas, aby vás publikum počulo. Zdôraznite časti príbehu tým, že ich porozprávate pomalšie alebo povedzte niektoré slová rýchlo, ak chcete ilustrovať nejakú rýchlu akciu. Oduševnenie v hlase prispôsobte svojmu príbehu. Tónom a výrazom hlasu môžete svojim poslucháčom ukázať rozličné emócie obsiahnuté v príbehu.
   c) V každom jazyku sa vyskytujú v hovorovej reči zvuky, ktoré v skutočnosti nie sú slovami, ale prirodzene sa ľuďom pripletú pod jazyk. Napríklad, vo väčšine kultúr vyjadruje tľosknutie jazykom nejakú emóciu.

Povzdych môže znázorňovať únavu, výdych zase naznačovať znechutenie. Zalapanie po dychu alebo prudký nádych môže sprevádzať prekvapenie či strach. Smiech alebo trhaná reč môže tiež naznačovať emócie. Všetky tieto zvuky nám pomáhajú vyjadrovať pocity. Učíme sa ich odmalička pozorovaním ľudí okolo nás.

Zlepšiť sa v rozprávaní biblických príbehov a prednášať ich prirodzenejšie a zaujímavejšie môžete aj tým, že si budete v bežných rozhovoroch všímať tieto kultúrne špecifické zvuky. Keď natrafíte na nový zvuk, uložte si ho do pamäti a úmyselne ho použite tam, kde vám bude zapadať do príbehu.

d) Dokonca aj pauza alebo zaváhanie medzi slovami dokáže príbeh zdramatizovať a urobiť ho pre poslucháčov zaujímavejším. Príkladom môže byť príbeh o malomocnom, keď rozprávač hovorí: „Ježiš vystrel ruku a dotkol sa malomocného.“ Ak povie tieto slová bez zaváhania, ujde mu skvelá príležitosť.

   Skutočnosť, že sa Pán Ježiš dotkol malomocného, je ohromujúca. Odhaľuje nám Jeho hlboký súcit s trpiacim človekom. Rozprávač by mal tieto slová hovoriť pomaly s váhaním medzi každým pohybom pri skláňaní sa k malomocnému. Poslucháči uvidia, započujú a precítia tento nádherný okamih medzi Pánom Ježišom a malomocným oveľa viac, ak bude rozprávač vylovovať slová „Ježiš – vystrel ruku – a – dotkol sa – malomocného.“ čoraz pomalšie a s narastajúcim úžasom.

e) Hľadajte dramatické miesta v príbehu. Ak sa v ňom odohráva nejaké uzdravenie, niečo neobvyklé alebo nejaká postava povie závažnú vec, zvážte použitie zaváhania alebo pauzy. Tým, že to urobíte, poskytnete dramatickým udalostiam dostatok času, aby si ich poslucháči predstavili a precítili ich.

f) Väčšina príbehov obsahuje aj obyčajné rozprávanie, ktoré prepája slová postáv. Tieto úseky je najlepšie porozprávať prirodzeným hlasom.

g) Zaujímavosť však môžu príbehu dodať aj slová rozprávača. Môže nimi napríklad poukázať na zmenu miesta alebo pritiahnuť pozornosť na neobyčajnú časť príbehu. Slová vyslovuje s hlbokým záujmom. Keď pritom používa hlasné šepkanie, akoby sa s poslucháčmi delil o nejakú tajnú, vzrušujúcu informáciu.

   Takýto štýl rozprávania poslucháčov upriamuje na slová, ktoré budú bezprostredne nasledovať. Zároveň im v očiach publika dáva väčšiu váhu. Rozprávač môže pritiahnuť pozornosť publika aj zdanlivo obyčajnými slovami ako napríklad „medzitým“ alebo „zároveň s tým“ alebo „po tom, čo prišli“. Poukázať na nejakú zápletku v príbehu môžete používaním zaváhania, zmenou hlasu či rečou tela.

7. **<u>Pohybujte sa, predveďte príbeh.</u>** Pohyby, ktoré zapadajú do príbehu, môžu znázorňovať strach, chamtivosť, agresivitu, túžbu utiecť, prekvapenie, odvahu, múdrosť, depresiu a iné pocity. Emócie môžete naznačiť už maličkými gestami. Tým, kde stojíte, kam sa pozeráte alebo ukazujete, určujete rozmiestnenie postáv, zástupu alebo miest vo vašom príbehu.

Zapojenie pohybu patrí k pokročilejším prvkom rozprávačských techník, ale stojí za vyskúšanie. Je to zábava! Keď rozprávate slová určitej postavy v príbehu, postavte sa bokom, aby ste tým znázornili, kde asi daná osoba môže stáť. Skúste sa pozerať smerom, akým by sa pozerala postava alebo sa pohybom pokúste naznačiť, čo by v tom okamihu robila daná postava. Napríklad uzdravení ľudia môžu stáť v nemom úžase a pomaly rozhýbavať svoje uzdravené telo alebo môžu skákať od radosti. Ak váhanie v reči doplníte vhodnými pohybmi, dodáte tým príbehu reálnosť a dramatickosť.

Výstraha. Ak sa vám po rozprávaní príbehov bude stávať, že za vami prichádzajú poslucháči a chvália vaše rozprávačské a herecké schopnosti, premyslite si, či je váš spôsob prezentácie primeraný. Hlavnou hviezdou večera totiž nemá byť rozprávač, ale Božie slovo. Príliš veľa silného dramatického prejavu zo strany rozprávača môže odpútať poslucháčov od vyslovovaných slov – začnú viac sledovať človeka ako počúvať príbeh. Najlepšie je, ak robíte iba malé pohyby, ktoré len ilustrujú hovorené slovo. To, čo chceme od poslucháčov radšej počuť, je: „Ten príbeh ku mne hovoril," alebo „Som ako ten človek v príbehu."

8. **Rozprávať postojačky alebo posediačky?** V mnohých kultúrach a situáciách je vhodnejšie, aby si rozprávač sadol spolu svojimi poslucháčmi, ako by mal počas rozprávania stáť. My vám však odporúčame, aby ste sa príbeh učili rozprávať postojačky. To vám umožní zapojiť do rozprávania celé telo. Ak potom budete mať niekedy príležitosť porozprávať príbeh veľkej skupine alebo za nejakých iných okolností, kde bude rozprávanie postojačky vhodnejšie, už budete mať natrénované aj väčšie pohyby.

   Chceme, aby poslucháči naše príbehy pochopili a zapamätali si ich. Pohyby a gestá, ktoré robíme, pomáhajú nielen udržať ich pozornosť, ale aj zlepšujú ich schopnosť porozumieť a zafixovať si obsah príbehu. Ak je však najlepšou voľbou rozprávať príbeh posediačky, radšej seďte. Aj keď možno budete väčšinu svojich príbehov rozprávať posediačky, určite pritom využijete aj niektoré pohyby, ktoré ste si nacvičili v stoji.

9. **Začiatok príbehu.** Keď začnete rozprávať príbeh, povedzte: „Tu sa začína príbeh:" alebo „Toto je ten biblický príbeh." Keď začínate rozprávať príbeh, držte v ruke otvorenú Bibliu a chvíľu sa do nej pozerajte akoby ste ju čítali. Dávate tým poslucháčom znamenie, že to, čo rozprávate, vychádza z Biblie. Ak má váš príbeh úvod, majte počas neho Bibliu zatvorenú. Úvod sú vaše slová, nie sú súčasťou príbehu.

   Ak v niektorých prípadoch potrebujete mať obe ruky voľné na znázornenie pohybov v príbehu, urobte toto: keď začnete rozprávať, opatrne Bibliu položte na priľahlý stolík alebo na iné čestné miesto. Neprestaňte počas toho, ako Bibliu odkladáte, rozprávať, aby poslucháči vedeli, že pokračujete v rozprávaní príbehu, ktorý sa nachádza v Biblii. Keď sa budete blížiť k záveru príbehu, ešte počas rozprávania si otvorenú Bibliu vezmite do ruky.

   (Ak ste v oblasti, ktorá je protikresťanská, možno nebudete chcieť pri rozprávaní príbehu držať v ruke Bibliu, prípadne ani povedať poslucháčom,

že ide o biblický príbeh. V takom prípade im len porozprávajte príbeh a dovoľte, aby sa ich duchovne dotkol jeho obsah a následná diskusia.)

10. **Pozrite sa na každého.** V STS našich žiakov učíme, aby sa počas rozprávania pozreli na každého z poslucháčov. V súvislosti s tým sme raz na jednom z našich seminárov narazili na zaujímavý objav, keď sa na mňa v skupinke po celú dobu díval jeden ašpirujúci rozprávač. Predtým, ako by som ho napomenula, som sa muža opýtala, či je v jeho kultúre zvykom, aby informácie rozprával iba najstaršej, prípadne najdôležitejšej osobe v skupine. On prisvedčil.

    Ó, len to nie! Stret kultúr. V STS nám ide o každého v publiku – preto všetkých povzbudzujeme, aby sa nebáli zapojiť a odpovedať na otázky. V ten večer sme o tom kultúrnom konflikte dlho diskutovali s domorodými lektormi STS. Zhodli sme sa, že aj keď je úcta k starším a vodcom dôležitá, nikoho by sme nemali prehliadať.

    Súhlasili sme, že rozprávači musia začať poctením si starších. Ale, nakoľko je to len možné, mali by sa usilovať hovoriť ku každému bez ohľadu na jeho postavenie alebo pomery v komunite. Počas prezentácie rozprávač prenáša svoju pozornosť z jedného vysokopostaveného človeka na druhého. Avšak tým, že sa pozerá a hovorí aj k iným v skupine, demonštruje (ako v podobenstve o milosrdnom Samaritánovi), kto sú naši blížni dnes.

    Do každej kultúry vniesol boh tohto sveta tendenciu vyvyšovať silných a nevážiť si slabých. V Písme je však jasne napísané, že biblickým princípom je zahrnúť každého. Pán Ježiš to robil. Je zaujímavé, že práve za toto Ho často kritizovali – že si všímal a trávil čas s tými, ktorých vtedajšia kultúra považovala za ľudí nižšej akosti.

    Na seminároch STS ľuďom ukazujeme, ako úmyselne začleniť aj tých, ktorých väčšina kultúr odsúva na okraj spoločnosti: ženy, deti, jednoduchých ľudí, vyvrheľov, nevzdelaných alebo príslušníkov etnických skupín, ktoré sa považujú za bezcenné.

    Keď sa nejaká vec v kultúre dostane do konfliktu s Písmom, veriaci sa musia rozhodnúť:

    > **Či dovolia, aby kultúra určovala ich skutky a názory alebo dovolia Božiemu slovu, aby ich spôsoby a názory posunulo na vyššiu úroveň – každý veriaci sa musí rozhodnúť sám.**

11. **Zakončite príbeh.** Keď dorozprávate príbeh, povedzte poslucháčom: „Toto je záver príbehu," a zatvorte Bibliu.
12. **Rozprávajte svoj vybraný príbeh často** – hocikomu, kto vás bude ochotný počúvať, až dovtedy, kým vám to nepôjde hladko. Ak nemáte po ruke ľudí, porozprávajte príbeh zvieraťu alebo stromu. Pamätajte na to, že sa nesnažíte naučiť presné slová, rozprávate presný príbeh.

S odvahou – s dôverou – bez písania!

Zdá sa vám pravdepodobné, že by si bol Pán Ježiš pred kázňou na hore najprv vyložil na rečnícky pult poznámky? Asi nie. Keď vás niekto požiada, aby ste mu povedali svoje svedectvo alebo porozprávali o tom, ako ste stretli svoju lásku, prípadne o inom šťastnom zážitku, potrebujete sa dívať do poznámok? Asi nie.

Niektoré druhy informácií zažívame na vlastnej koži – preto si ich pamätáme. Vlastníme ich. O tom, ako sa nám dnes darí, rozprávame priateľom spamäti. Tie informácie sú naše vlastné, a pretože sú súčasťou príbehu, ľahko ich vieme zopakovať.

Uvedomujeme si, že metóda STS si od vás vyžaduje osvojenie nových zručností. Ak ste niekedy v minulosti učili alebo niečo prednášali, určite ste si pri svojej prezentácii vypomáhali poznámkami. Keď prednášate alebo sa sami učíte nové veci v tematickom podaní, poznámky jednoducho potrebujete. Ale ide o príbeh, nepotrebujete ich mať.

Keď sa pripravujete metódou STS, príbeh a otázky si ukladáte do pamäti, nie na papier! Tým, ktorí veľa čítajú, sa to môže zdať nemožné. Ako sme už spomínali, takmer každý, kto sa naučí čítať, sa tiež naučí byť závislým na používaní poznámok. V STS ich však nepotrebujete, preto vás prosíme, aby ste urobili niečo veľmi neobvyklé. Študujte a pripravujte si lekciu a NIČ si nezapisujte! Áno, myslíme to vážne – ŽIADNE písané poznámky.

Predstavte si, že vám na návšteve ponúknu domácu čokoládovú tortu. Vám natoľko zachutí, že si na ňu vypýtate recept, presný zoznam ingrediencií. Zdalo by sa vám rozumné, ak by ste doma pri jej príprave použili namiesto čokolády vanilku a namiesto múky ryžu? Nie. Samozrejme, že nie. Jedinečnosť torty predsa spočíva v jej receptúre.

Vrelo vám odporúčame, aby ste postupovali podľa „receptu“ STS s dôverou, že každý krok tejto metódy má význam a opodstatnenie.

Povzbudzujeme vás, aby ste sa zúčastnili na jednom z našich seminárov STS. Vyskúšate si na nich, aké je to naučiť sa desaťveršový biblický príbeh za desať minút. Okrem toho vám lektori STS individuálne pomôžu naučiť sa objavovať duchovné poklady a pripravovať si otázky. A to VŠETKO zvládnete bez akýchkoľvek písaných poznámok!

II. Zručnosť: Ako nájsť v príbehu poklady

Druhou zručnosťou, ktorú potrebujete nadobudnúť, je ako nájsť duchovné poklady vo vybranom príbehu.

Čo sú poklady v biblickom príbehu? „Pokladmi“ voláme duchovné pravdy, ktoré Pán Boh vložil do každého biblického príbehu. Sú kombináciou ***duchovných objavov*a *duchovných aplikácií.***

Duchovné objavy– sú tovýsledky nášho pozorovania, keď odhalímespôsoby, akými Pán Boh konal v životoch ľudí v príbehu.

Duchovné aplikácie sú duchovné pravdy vyplývajúce z duchovných objavov, ktoré platia pre náš život dnes.

Pomôcť hľadajúcim nájsť. Vo 8. kapitole Skutkov apoštolov je príbeh o Filipovi a eunuchovi. Dozvedáme sa tam, ako si významný človek, etiópsky eunuch, čítal vo svojom voze knihu proroka Izaiáša. Pán Boh poslal k eunuchovi Filipa, aby mu Písmo vysvetlil. Vypočuť si príbeh je dobré, ale pomáhať ľuďom porozumieť obsahu príbehu, ktorý práve počuli, je biblický model hodný nasledovania.

Ako nájsť poklady – duchovné objavy

Keď skúmate príbeh, nepozerajte sa naň len ako na historickú epizódu. Všímajte si, čo sa v ňom odohráva duchovne. Boh má s každým v biblickom príbehu Svoj plán. Z toho, čo sa postavy v ňom naučia (alebo aj nenaučia), sa dozvedáme, čo Pán Boh chce, aby sme sa naučili my. Ako sme si už vysvetlili v predchádzajúcej podkapitole, naše prežitie príbehu do značnej miery určuje, nakoľko príbehu porozumieme a zapamätáme si ho.

Keď budete príbeh prežívať cez to, čo v ňom jednotlivé postavy hovoria a robia, všímajte si, ako v ňom Pán Boh pracuje. „Žitie“ v príbehu vám pomôže odhaliť niektoré z pokladov, ktoré ukrýva.

Aby ste tieto duchovné poklady našli, prejdite si príbeh a nejaký čas pozorujte, čo je povedané o každom jednotlivcovi a skupine ľudí v príbehu. Boh bude pracovať s každým v príbehu, aby ho niečo naučil.

Ak máte k dispozícii vytlačenú (alebo nahratú) časť Písma, ktorá vášmu príbehu predchádza, mali by ste ju zobrať do úvahy. Rozmýšľajte, čo sa udialo pred začiatkom vášho príbehu. Je tam niečo, čo by vám pomohlo porozumieť, kým sú postavy v príbehu, čo vedia a čo zažili?

Stručný návod, ako nájsť duchovné objavy:Múdry radca

Istí dedinčania sa dlhší čas sporili o studňu a nárok na vodu, preto sa šli poradiť k múdremu radcovi. Bolo o ňom známe, že sa veľa pýta, lebo chce dôkladne porozumieť problému a vedieť ľuďom naozaj dobre poradiť.

Preto sa ich hneď na začiatku spýtal: „Mohli by ste mi v krátkosti vysvetliť, o čo ide? Viete mi pár slovami povedať, čo vás trápi?“

Po tom, ako radcovi dedinčania predostreli stručnú verziu ich sporu, im položil ďalšiu múdru otázku: „Stalo sa niečo predtým, ako problém nastal, čo by mi pomohlo lepšie mu porozumieť?“ Hneď nato, ako mu dedinčania povedali, čo k sporu viedlo, im radca povedal: „Teraz mi povedzte celý príbeh, ale pomaly.“ A tak mu ľudia začali rozprávať príbeh pekne poporiadku.

Len čo mu dedinčania povedali časť z príbehu, radca ich prerušil a opýtal sa: „Teraz by som rád vedel, či v tomto bode vášho sporu niekto niečo povedal alebo urobil. To, že mi to poviete, mi pomôže lepšie porozumieť vášmu problému.“

Po odpovedi dedinčanov sa radca znovu spýtal: „Urobil v danom čase niekto z vás ohľadne tej veci nejaké rozhodnutie alebo voľbu? Ak ste nejaké urobili – mohli ste sa rozhodnúť aj inak, a ak áno, tak ako?“ Vždy, keď sa spomenulo nejaké rozhodnutie, radca sa opýtal: „Malo vaše rozhodnutie nejaké následky? Uvedomovali ste si, na koho iného okrem vás by ešte mohlo mať vplyv?“

Radca pokračoval obdobným spôsobom. Zakaždým im povedal: „Povedzte mi, čo sa stalo ďalej.“ Po tom, ako sa dozvedel trochu viac, dedinčanom povedal: „Tu sa zastavme,“ a opäť im kládol rovnaké otázky o tom, čo mohli povedať a urobiť, o rozhodnutiach, ktoré urobili a mohli urobiť, ako aj o následkoch a dlhodobých dopadoch ich rozhodnutí.

Takto sa spolu prepracovali až na koniec príbehu. Múdry radca im vedel dobre poradiť vďaka tomu, že si pozorne vypočul ich odpovede a skutočne porozumel problému.

Metóda *Simply The Story* je tu na to, aby nám pomáhala objavovať cenné informácie, ktoré v sebe nesie každý biblický príbeh. Aby sme tieto poklady našli, pýtame sa podobné otázky ako múdry radca. Ideme však hlbšie. Neskúmame len to, čo sa v príbehu historicky odohralo, túžime v ňom objaviť, čo duchovné sa z neho dá naučiť.

Pamätáte si, ako múdry radca najskôr dedinčanov požiadal, aby mu v krátkosti vysvetlili, o čo ide? Väčšina biblických príbehov a pasáží má v sebe určité napätie alebo problém. Nazvime si ho „situácia". Predtým, ako začneme pomaly prechádzať biblickým príbehom a pýtať sa otázky, musíme v ňom najprv nájsť situáciu. *Ohrozujepostavy v príbehu hlad alebo iné nebezpečenstvo? Boja sa, nevedia, čo robiť alebo majú medzi sebou nejaký spor?*

Rozoznanie situácie v príbehu spôsobí, že nám jeho postavy ožijú pred očami. Počas rozmýšľania nad tým, aké to pre ľudí muselo byť, zažívať danú situáciu, nás príbeh do seba emocionálne vtiahne.

Ešte jedna vec. Skôr, ako radca dedinčanom dovolil vyrozprávať príbeh, požiadal ich, aby mu povedali, čo sa stalo predtým, než problém vznikol. Rovnako aj my, keď hľadáme poklady v biblickom príbehu, musí nás zaujímať aj jeho rámec, inými slovami kontext príbehu.

Nezabudnite však na toto: Hoci je poznanie historického kontextu biblického príbehu prínosné, chceme ísť ďalej, hlbšie – podobne, ako múdry radca. My hľadáme duchovný kontext. Hľadáme veci, cez ktoré mohol Pán Boh pracovať v živote ľudí. Môžeme sa snažiť zistiť, ako sa do danej situácie dostali, alebo ako dlho s ňou už zápasia, prípadne či predtým slúžili Bohu. Zistenie duchovného pozadia, kontextu, vám pomôže lepšie pochopiť duchovný obsah príbehu, ktorý skúmate.

Pamätáte si na to, ako múdry radca dedinčanov požiadal, aby mu svoj príbeh rozprávali pomaly? A na to, ako ich po každej časti zastavil a pýtal sa, čo v tom momente povedali a urobili? V *Simply The Story* preberáme príbeh pekne od začiatku a pomaly a pozorne počúvame a prehrávame si v mysli každú jeho časť, ako keď sme sa príbeh učili. Pýtame sa samých seba – ***Čo duchovné sa dozvedáme z činov a slov každej postavy v tejto časti biblického príbehu?***

Uvažujeme o každom, kto sa v danom úseku spomína, vrátane Pána Ježiša a Boha Otca. Pýtame sa: „Čo duchovné sa dozvedám z toho, čo sa povedalo alebo urobilo, z rozhodnutí, ktoré postavy urobili (alebo mohli urobiť) či z priamych následkov týchto rozhodnutí a z toho, kto nimi bol ovplyvnený?" Odpovede na tieto otázky nám odhaľujú to, čo nazývame ***duchovné objavy***.

Toto pomalé a pozorné hľadanie pokladov nám dovoľuje uvidieť, čo hovorili a robili ľudia ako sme my v reálnych životných situáciách. Veľa sa dozvieme z toho, keď budeme uvažovať o výsledkoch a dopadoch rozhodnutí, ktoré postavy urobili – alebo mohli urobiť.

V otázkach však ideme ďalej ako múdry radca. Keď pozorujeme biblické príbehy, hľadáme v nich Pána Boha, a to aj vtedy, ak sa v príbehu priamo nespomína. Vždy pátrame po tom, ako Pán Boh pracoval v danej situácii a v živote ľudí – a na základe toho poznávame, aký je On sám.

Hrdinami biblických príbehov boli skutoční ľudia

Zamyslite sa nad postavami v príbehu, ktorí danú situáciu zažívali. Uvedomte si, že to boli skutoční ľudia z mäsa a kostí a prežívali pocity a emócie, podobne ako my. Nemôžeme vedieť, ako sa určitá postava v príbehu cítila, ani čo si myslela, pokiaľ to nie je v príbehu napísané. Môžeme sa však pýtať samých seba, aké to asi je byť v tej či onej situácii, ktorú daná postava zažívala. To, ako mohla určitá osoba nejaké veci pociťovať, však hneď neznamená, že ich tak aj mala pociťovať.

Prejdite si príbeh kúsok po kúsku. Pozrite sa bližšie na prvú časť príbehu a dôkladne ju pozorujte a počúvajte. Pýtajte sa samých seba: ***Čo duchovné sa dozvedám o postavách z toho, čo ich vidím robiť alebo počujem hovoriť? Zdajú sa byť odvážni alebo vystrašení, šťastní alebo smutní, alebo u nich vidím nejakú inú emóciu? Vidím niečo, čo spôsobuje, že sa cítia alebo chovajú daným spôsobom?***

Počas toho, ako si prechádzate jednotlivé časti, hľadajte rozhodnutia. Mohla sa daná osoba rozhodnúť aj ináč? Uvedomte si tiež, že v každom biblickom príbehu mali všetci, vrátane Boha Otca a Pána Ježiša, pred sebou veľa rozhodnutí a možností, z ktorých si mohli vybrať.

Keď začnete vnímať všetky možné **rozhodnutia**, ktoré mohli dané postavy urobiť, objavíte pravdu. Pamätajte na to, že ľudia tieto rozhodnutia najprv urobili vo svojej mysli a potom na základe nich konali. V príbehu, ktorý skúmate, uvidíte len to rozhodnutie, ktoré bolo skutočne urobené.

Porozmýšľajte: ***Mohli dané osoby urobiť aj iné rozhodnutia, ktoré by boli lepšie alebo naopak nie až také múdre?***

Porovnávanie možností, z ktorých si postava mohla vybrať, s rozhodnutím, ktoré skutočne urobila, vám môže veľa povedať o vnútri osoby, ktorá sa rozhodovala.

Možno sa postava rozhodla zle a vy vidíte negatívne následky a škody, ktoré spôsobilo jej rozhodnutie. Možno sa rozhodla dobre a prinieslo to niečo pozitívne. Možno sa stalo niečo prekvapujúce. Možno niečo na prvý pohľad dopadlo zle, ale nakoniec sa všetko obrátilo na dobré.

Potrebujete sa tiež zamyslieť nad otázkou: ***Bol ovplyvnený následkami rozhodnutia danej postavy aj niekto iný, a ak áno, tak ako?***

Pýtajte sa samých seba: ***Ako v príbehu vidím konať Pána Boha? Čo sa o Ňom môžem naučiť z toho, čo hovorí a robí?***Môžete tiež uvažovať o možnostiach, ktoré mal Boh Otec, Syn a Duch Svätý – čo urobili a čo mohli urobiť. Ako iste viete, Písmo nám odhaľuje, že Boží charakter je nemenný a Jeho rozhodnutia sú vždy dokonalé. Keď si však porovnávame, čo náš úžasný Boh mohol urobiť, s tým, čo sa rozhodol urobiť, vidíme Jeho dokonalý charakter priamo v akcii.

Takto v príbehu objavujeme duchovné objavy. Pri každej časti príbehu si kladieme ten istý druh otázok. Skúmame slová, činy a rozhodnutia, ktoré postavy robili (alebo mohli urobiť) a všímame si následky a dopad ich rozhodnutí na druhých. A potom sa vždy pýtame: ***Vidím v príbehu niečo, čo Pán Boh robí alebo dopúšťa v živote daných osôb?***

Tým, ktorí by sa na vec radi pozreli podrobnejšie, ponúkame nižšie niekoľko vzorových otázok. Pomôžu im zamyslieť sa nad príbehom tak ako múdry radca. Ide len o návrhy, aby ste získali predstavu, akými možnými spôsobmi sa môžete pýtať otázky a objavovať cez ne bohatstvo duchovných pokladov v príbehu. Sú to príklady

toho, nad čím môžete premýšľať, nie otázky, ktoré by ste sa mali pýtať svojich poslucháčov počas služby rozprávania príbehov.

Pýtajte sa samých seba:

- *Je v príbehu niečo, čo ma prekvapilo: skutky Boha alebo ľudí, prípadne následky určitého ľudského správania?* Načúvajte príbehu v podobe, v akej nám ho Pán Boh predstavuje v Biblii, a pokúste sa odhaliť príčinu danej prekvapujúcej skutočnosti.
- *Stalo sa niečo pred danou udalosťou, čo by mi pomohlo pochopiť, prečo sú postavy, aké sú, a prečo sa správajú daným spôsobom?*
- *Prejavuje sa v príbehu niektorá z Božích vlastností, napríklad trpezlivosť, znášanlivosť, hnev, poznanie, spravodlivosť, dobrota, milostivosť, zľutovanie, starostlivosť o slabých, nestrannosť voči všetkým ľuďom alebo láska?*
- *Voči komu prejavil Pán Boh tieto Svoje vlastnosti a čo ma to môže naučiť?*
- *Dá sa z príbehu vedieť, či sú jednotlivci v ňom veriaci alebo neveriaci?*
- *Vyzerá to tak, že sú ľudia v príbehu úprimní hľadajúci, skeptici alebo zatvrdení odporcovia Pána Boha?*
- *Má niekto nejaký problém? Ak áno, aký veľký je ten problém?*
- *Ako sa daná osoba s problémom snaží svoje ťažkosti vyriešiť?*
- *Ak sa osoba s problémom obracia k Pánu Bohu, ako Ho prosí o pomoc?*
- *Pristupuje osoba k Pánu Bohu úctivo alebo arogantne?*
- *Ako na to odpovedá Pán Boh? Čo nás to môže naučiť?*
- *Je v príbehu nejaký vodca, ktorý nasleduje Pána Boha, a ak áno, aké následky má jeho poslušnosť?*
- *Zmení niekto v príbehu svoju vieru alebo postoj?*
- *Prejavujú postavy v príbehu známky viery, lásky, zľutovania, hnevu, strachu, nádeje, predpojatosti, pochybovania, chamtivosti, pomätenosti, nevedomosti, múdrosti, úcty, neúcty, poverčivosti alebo iných postojov?*
- *Ako Pán Boh reaguje na vieru, pocity, slová a činy daných ľudí? Čo nám Jeho odpoveď ukazuje?*
- *Zmenia niektoré postavy v príbehu svoje správanie?*
- *Čo presne spôsobilo, že sa zmenili?*
- *Čo sa stane, keď sa zmenia, a čo nás to môže naučiť?*
- *Sú v príbehu nejaké zázraky alebo nadprirodzené udalosti, a ak áno, ako ovplyvnili ľudí v príbehu?*
- *Akým spôsobom Pán Boh použil okolnosti v príbehu, aby ľudí varoval, učil alebo povzbudil?*

Ako nájsť poklady – duchovné aplikácie

Hľadanie duchovných aplikácií. Po tom, ako príbeh dôkladne preskúmame, chceme zistiť, čo pre nás môže znamenať dnes. Tentokrát hľadáme duchovné aplikácie. Môžeme to urobiť tak, že sa vložíme do príbehu, ktorý sme práve pozorovali. Predtým sme sa na príbeh pozerali očami jednotlivých postáv. Teraz doň

sami vstúpime, prejdeme si ho kúsok po kúsku a pristavíme sa pri každom duchovnom objave, ktorý sme urobili.

Kľúč k úspechu STS: Duchovné aplikácie sa musia zakladať na **duchovných objavoch**, ktoré sme našli v príbehu. Všimnite si, ako sa v otázkach pomaly posúvame od všeobecného k osobnému.

Položte si tieto otázky:

- **Aký bol prvý duchovnýobjav, ktorý som našiel v príbehu? Stáva sa niečo podobné aj dnes?**
- **Ak áno, akými spôsobmi?**
- **Stalo sa to aj mne – alebo niekomu, koho poznám?**
- **Deje sa to práve teraz? Ak áno, ako? Ako nám môže to, čo je v príbehu, v tejto situácii pomôcť?**

Skúste pri hľadaní duchovných aplikácií použiť niektoré z otázok, ktoré vám pomohli nájsť duchovné objavy. Môžete sa napríklad opýtať:

- Áno. Už sa mi to stalo. Čo som vtedy povedal? Čo som urobil?
- Mal som na výber nejaké možnosti a ako som sa rozhodol?
- Čo iné som mohol urobiť? Aké následky malo moje rozhodnutie?
- Kto bol ovplyvnený mojím rozhodnutím a akým spôsobom?
- Ak práve teraz prechádzam niečím podobným, ako reagujem? Naučil som sa z príbehu niečo, čo mi môže pomôcť zachovať sa správne? Viem na základe príbehu, čo by som mal urobiť vo svojej situácii?

Nakoniec sa samých seba opýtajte:

- Vidím, ako Pán Boh koná v mojej situácii alebo v živote niekoho, koho poznám a zažíva niečo podobné?
- Čo som sa naučil alebo by som sa mal naučiť o Pánu Bohu a Jeho charaktere?

Keď si budete niektoré príbehy v Biblii čítať po prvýkrát, nemusí vám byť ich obsah hneď jasný. Môžete sa čudovať, prečo Pán Boh odpovedá osobe v príbehu daným spôsobom. Niekedy, keď si budete čítať príbeh, si možno sami pre seba pomyslíme: „Pekný príbeh, ale ja v ňom nič duchovné nevidím. A už vôbec netuším, ako by sa to mohlo vzťahovať na môj život!“

Zamyslite sa. Každý príbeh v Biblii obsahuje niekoľko ponaučení aj pre nás dnes. Pokúste sa odhaliť, čo hovoria nasledujúce dva úryvky Písma o užitočnosti všetkého, čo Boh vložil do Biblie. Určite vás povzbudia, aby ste hľadali dôvody, prečo Pán Boh koná tak, ako koná. Tieto pasáže zdôrazňujú, že sa v každej časti Biblie dajú nájsť nejaké duchovné objavy a aplikácie.

Druhý list Timotejovi 3, 16 – 17 nám hovorí, že celé Písmo je Bohom vnuknuté. Všetko v ňom má nejaký účel a je užitočné: na učenie, karhanie, nápravu a výchovu v spravodlivosti, aby boli veriaci dokonalí a pripravení na každé dobré dielo.

V Prvom liste Korinťanom 10. kapitole nám Písmo pripomína, ako Pán Boh viedol Izraelitov z otroctva, no oni Ho aj napriek Jeho vernosti a starostlivosti neposlúchali a uctievali modly. Potom sa dozvedáme, že všetky tieto veci boli zapísané, aby sme

si z nich my, nasledovníci Pána Ježiša Krista, vzali ponaučenie. Pokušenia, ktorým dnes čelíme, sú podobné tým, ktorým čelili ľudia pred nami. Dostávame tiež uistenie, že Pán Boh je verný a nedovolí, aby sme boli skúšaní nad svoje sily, ale so skúškou nám dá aj východisko, aby sme ju vládali zniesť.
Podľa týchto úryvkov sú všetky slová v Biblii, vrátane slov v príbehoch, napísané pre nás. Keď už vieme, že Pán Boh nevkladá slová do príbehu len preto, aby nimi v Biblii zaplnil strany, mali by sme začať usilovnejšie skúmať, čo nám nimi chce povedať.
Ako rozprávač a tvorca otázok potrebujete urobiť niekoľko krokov, aby ste svojim poslucháčom pomohli samostatne objaviť duchovné pravdy.

Poslucháčov však nemôžete doviesť k pokladom v príbehu, pokiaľ ich najprv sami neobjavíte!

Ak vás samotných počas prípravy príbeh duchovne neoslovil, mali by ste trochu pribrzdiť a prosiť Pána Boha, aby vám ukázal pravdy, ktoré vám možno unikli. Ak ste sa riadili našimi pokynmi, no aj tak ste v príbehu nevedeli nájsť duchovné pravdy, ešte nie ste pripravení porozprávať príbeh iným.
Keď si prejdete príbeh a podarí sa vám v ňom objaviť niekoľko z mnohých ponaučení (pokladov), ste pripravení pustiť sa do tvorby otázok, ktoré poslucháčov nenápadne privedú k duchovným pokladom.

Otázky sú dôležité

Ak by ste na prechádzke našli poklad, určite by ste boli vzrušením celí bez seba! Ak by ste si ho vzali domov a podelili sa oň s priateľmi, určite by mali veľkú radosť. No ich radosť z prijatia daru by sa nevyrovnala tej vašej pri objavení pokladu. Objavovanie je vzrušujúce.
Začnite vyučovanie diskusným štýlom tak, že sa budete pýtať jednoduché otázky. **Závisí od toho úspech celej metódy STS na štúdium Biblie.**
Mnohí ľudia nevedia, že Biblia je plná duchovných právd. Iní vedia, že v biblických príbehoch je skrytých veľa duchovných pokladov, no neuvedomujú si, že aj oni osobne sú schopní tieto poklady nájsť. Stačí, ak ľudia objavia nejakú jednoduchú skutočnosť a dostanú za to pochvalu, a už ich to motivuje, aby hľadali ďalej.
Väčšina veriacich nie je zvyknutá pozorne počúvať každé jedno slovo v biblickom príbehu. Tým, že sa pýtame otázky ku každej časti deja, im pomáhame uvedomiť si dôležitosť každučkej časti príbehu. Naše cielené otázky (dokonca aj tie, na ktoré sa odpovedá iba áno alebo nie) nabádajú ľudí, aby sa nad príbehom hlbšie zamysleli. Takéto rozmýšľanie u nich rozvíja zručnosť študovať Bibliu bez cudzej pomoci.
Keď na seminároch STS pracujeme s nováčikmi, často ich dovedieme priamo k pokladu, dobre že im ho nepodáme do rúk. Zručný učiteľ dokáže viesť svojich žiakov tak nenápadne, že to vyzerá, akoby oni sami objavili väčšinu pokladov! Keď si uvedomia, že sú sami schopní objavovať čo i len najmenšie poklady, povzbudí ich to a chcú hľadať ďalej.
Absolventi biblických škôl a teologických fakúlt spravidla vedia, ako rozobrať príbeh a analyzovať jeho časti, ale možno si nezvykli vnímať jednotlivé pasáže ako

príbeh. STS ich naučí tomu, aby príbeh skúmali ako celok a pristupovali k nemu ako k autonómnej studnici pravdy.

Krok do jamy. Príležitostne sa budete stretávať s ľuďmi (s teologickým vzdelaním i bez neho), ktorí si myslia, že vedia o Biblii skoro všetko! Aby ste im pomohli, môžete použiť otázku, pri ktorej títo nezdravo sebavedomí jednotlivci dobrovoľne vkročia do „jamy“. Jamou je chybný predpoklad, všeobecne rozšírená predstava, ktorej ľudia veria, ale nemá oporu v príbehu. Opýtajte sa otázku, ktorá nenaznačuje odpoveď, takú, ktorá priveľmi sebavedomým poslucháčom dovolí predstaviť ich chybný názor. Na nesprávnu odpoveď môžete zareagovať v takomto zmysle: „Hm, zaujímavé,“ a ísť ďalej.

Keď sa diskusia rozvinie a správna odpoveď bude zjavná, vševedovia si uvedomia, že urobili chybu. Neopravili ste ich, no ich omyl im citlivo odhaľuje pravdu, že možno ešte nevedia toľko, koľko si mysleli. Prekvapujúca skúsenosť chytenia sa do tejto nenápadnej pasce vyprovokuje u samoľúbych účastníkov zvedavosť a záujem skutočne počúvať a niečo sa naučiť.

Duch Svätý – Veľký Učiteľ

Keď my veriaci stretneme nespaseného človeka, máme mu len odcitovať Jána 3, 16 a potom už s danou osobou nehovoriť o veršoch, ktoré za ním nasledujú? ... Vyhýbame sa diskusii o danom úseku Písma, pretože si myslíme, že vyučovať je úlohou Ducha Svätého? ... Nerobme to! Vždy, keď sa len dá – diskutujme o tom verši.

Z Písma vieme, že Duch Svätý je ten, kto nás uvedie do celej pravdy. Pri našom cestovaní s STS po svete však opakovane s bolesťou zisťujeme, že mnohí veriaci NEVEDIA, že v biblických príbehoch sú nejaké poklady, ani to, že im Boh pomôže sa z nich učiť!

Duch Svätý je stále pripravený nás vyučovať, no stojí za katedrou prázdnej triedy.

Keď si v STS pripravujeme príbeh, prosíme Pána Boha, aby nám ukázal poklady v príbehu a pomohol sformulovať otázky, ktoré poslucháčov dovedú k nájdeným pokladom. Počas toho, ako publiku kladieme otázky, sa modlíme, aby Duch Svätý viedol našu diskusiu. Následne si pri každom objave našich poslucháčov s vďakou uvedomíme, že Duch Svätý hovorí ku každému srdcu v miestnosti, vrátane toho nášho.

Niekedy môžeme od poslucháčov dostať otázky, na ktorých zodpovedanie potrebujeme iné príbehy či úryvky z Biblie. Ak na ne poznáte odpoveď a viete k nim uviesť aj biblický zdroj, proste Pána Boha o múdrosť v tom, či dať na ne ucelenú odpoveď hneď, alebo poslucháčom odpovedať len stručne. Možno sa vám bude zdať vhodné povedať: „Dobrá otázka. Trochu s ňou ale počkajme, keďže by nás zaviedla úplne iným smerom. Nabudúce vám porozprávam jeden celý biblický príbeh, ktorý sa týka vašej výbornej otázky.“

Neprestávajte byť voči svojim poslucháčom vnímaví. Možno človeka, ktorý tú nečakanú otázku položil, pobáda Duch Svätý alebo jeho vlastný duchovný hlad. Modlite sa, aby ste vedeli rozoznať, či je tá otázka mimo témy Bohom daná príležitosť, aby ste v onej veci hneď a zaraz odhalili pravdu. Nepremeškajte príležitosť. Odpovedzte na otázku!

Rozprávači, ktorí používajú diskusný formát STS, sa postupne naučia umeniu klásť kvalitné otázky. Keď už ľudia začínajú sami objavovať poklady, múdri vodcovia ich môžu začať usmerňovať menej očividnými indíciami. Začnú im dávať priestor, aby robili viac a viac objavov sami. Je vzrušujúce pozorovať tento ich nádherný Boží dar priamo v akcii – dar objaviteľského myslenia.

Prejavte ľuďom lásku

Podľa Prvého listu Korinťanom 13 máme ľuďom, bez ohľadu na vyučovaciu metódu, ktorú používame, prejaviť lásku. Aj keby sme ich učili pravdivé veci a dokonca zaujímavým spôsobom, ale chýbala by v tom láska, sme len cvendžiaci kov. V láske musíme druhých pokladať za vyšších od seba.

Pamätajte: Väčšina ľudí má strach postaviť sa dopredu a niečo povedať pred ostatnými, preto veľmi potrebujú vašu podporu a povzbudivé slová – či ich učíte príbeh metódou STS alebo z nich školíte nových rozprávačov.

Z času na čas budete možno vyučovať vodcov a kazateľov. Hoci im nerobí problém hovoriť pred ľuďmi, väčšina z nich nezažila, aby ich niekto na verejnosti „opravoval“ (alebo sa im to nestalo už veľmi, veľmi dlhú dobu!).

Preto, keď budete vyučovať formou diskusie, dbajte o to, aby ste vždy reagovali citlivo. Slová ocenenia a podpory potrebujú tak ustráchaní laici, ako aj vodcovia nezvyknutí na verejné opravenie. Keď budú vaši poslucháči opakovať príbeh, odpovedať na otázky alebo vyjadrovať svoje pozorovania, pamätajte na toto, je to mimoriadne dôležité: Bez ohľadu na to, akú biednu odpoveď si rozprávač/učiteľ vypočuje, musí reagovať vľúdne a nájsť spôsob, ako ľudí, ktorí sa odvážia vyjadriť svoje myšlienky nahlas, pochváliť.

Nikdy nezabudnite na to, že láskavé usmernenie s úsmevom sa vždy prijíma ľahšie ako prísne pokarhanie. Majte na pamäti, že rozprávač je tým, kto navodzuje atmosféru. Máte na výber. Buď na svojich poslucháčov prenesiete túžbu skúmať a objavovať – tým, že ich budete povzbudzovať, aby vyjadrovali svoje myšlienky a postrehy – alebo ich vytváraním napätej atmosféry odradíte od akejkoľvek účasti na diskusii – budú mať celý čas dojem, že ich niekto skúša a oni musia vedieť „správne“ odpovede.

Nedopusťte, aby ste, popri snahe o dobre pripravený príbeh a diskusiu, stratili zo zreteľa ľudí, ktorých vediete. Usmerňujte ich, no pamätajte na to, že ani tak nezáleží na vycibrenosti vašej zručnosti, ako na láske, ktorú im počas jej uplatňovania prejavíte!

III. Zručnosť: Ako formulovať otázky

Hlavné ciele a ovocie rozprávania biblických príbehov s následnou diskusiou sú tieto:

- Poznávanie Božieho charakteru.
- Poznávanie toho, čo Boh od ľudí a pre ľudí chce.
- Uvedomenie a priznanie si pravdy o sebe.

Po jednom seminári v Keni sme od jedného účastníka, zakladateľa zboru, počuli zaujímavý postreh. Tento muž so solídnym teologickým vzdelaním sa vzdal svojej

firmy v meste a odišiel slúžiť na vidiek. Za štyri roky práce však videl po sebe len málo ovocia.
Aby sa dostal na náš seminár, musel putovať dva dni na ťave, jeden deň cestoval „airbusom“ (zviezol sa na streche nákladiaka) a jeden deň autobusom! Veľmi sa mu páčilo, čo sa na našom seminári naučil. Domov odchádzal s novými zručnosťami a obnovenými silami! Vyjadril to takto: „Doteraz som učil to, čo som sa naučil od druhých. Až do tohto semináru som nevedel, ako sa môžem sám učiť z Biblie.“

„Teraz viem, že nemôžem vziať ľudí tam,kam som ešte nedošiel ja sám.“

Kvôli tomuto používame otázky. Najprv sa rozprávači sami naučia niečo nové z Božieho slova a potom za pomoci otázok vedú druhých k cenným pravdám, ktoré objavili.
Viesť ľudí za pomoci „omrviniek“ je zručnosť, ktorú tiež učíme na našich seminároch STS. Začiatočníci v STS sa často snažia vymyslieť jednu dokonalú otázku, ktorá by ľudí zaviedla k pokladu. Málokedy to ale funguje. Ak chcete vtáčika vlákať do klietky, nemôžete pred ňu položiť peceň chleba a očakávať, že vám do nej vletí. Namiesto toho mu urobíte z omrviniek cestičku, ktorá ho zavedie, kam chcete. Podobné je to s používaním otázok. Keď chcete, aby ľudia objavili nejaký duchovný poklad, potrebujete sa pýtať niekoľko menších otázok za sebou, ktoré poslucháčov ľahko privábia a umožnia im ho objaviť.
Upozornenie. Za týmto nasleduje cvičný príbeh o *Abrámovi a Sáraj*. Pri ňom, ako aj pri ďalších príbehoch, ktoré sa objavia v neskorších kapitolách, sme duchovné objavy, duchovné aplikácie a otázky vypísali kvôli vám. No v STS vás učíme, aby ste si svoje otázky NIKDY nepísali! Nepotrebujete si ich písať. V skutočnosti by dopredu napísané otázky vašej interakcii s poslucháčmi iba prekážali. Vďaka učeniu druhých bez poznámok a používaniu otázok múdreho radcu, ktoré vedia naštartovať rozhovor, časom získate sebaistotu a naučíte sa premýšľať v otázkach.
V tejto príručke uvádzame zoznamy otázok pre tých, ktorí sa metódu STS nemôžu naučiť na jednom z našich seminárov, a tiež pre tých, ktorí by si radi zopakovali, čo sa na seminári naučili. Otázky sú tu na ukážku, aby ste si v mysli vedeli predstaviť jednotlivé fázy STS, od prípravy po prezentáciu.
Keď budete druhým slúžiť príbehmi, stretnete sa s tým, že niektoré vaše objavy a aplikácie objavia a predstavia vaši žiaci ešte skôr, ako im položíte otázky, ktoré ich k pokladom mali doviesť! Takéto skoré nájdenie pokladov žiakmi je vítané. Je znakom toho, že sa ľudia učia ísť v Písme skutočne do hĺbky a objavovať poklady bez pomoci druhých.

Tvorba otázok, ktoré ľudí privedú k pokladom

Na sformulovanie otázok, ktoré druhým pomôžu objaviť vami nájdené poklady, je potrebné sa vrátiť k príbehu. Prejdite si ho v mysli a premýšľajte o duchovných objavoch, ktoré ste urobili. Pamätáte si, ako vám múdry radca ukázal, prečo je dôležité klásť veľa otázok ku každej časti príbehu? Otázky sú cestou, ako nájsť duchovné objavy.
Aj vy sa musíte pýtať svojich poslucháčov veľa otázok múdreho radcu, aby mohli objavovať podobne ako vy. Často bude stačiť, ak si spomeniete, aké otázky doviedli

k objavom vás osobne. Rovnaké otázky potom môžete položiť aj svojim poslucháčom!
Napríklad pri príprave príbehu o Abrámovi a Sáraj si všimnete veľa duchovných právd, dokonca už v jeho prvej časti (Genezis 12, 10 – 13, prerozprávané).

> Keď v krajine nastal hlad, Abrám odišiel do Egypta. Chcel tam nejaký čas zostať, lebo hlad ťažko doliehal na krajinu. Keď už boli blízko Egypta, povedal svojej žene Sáraj: „Pozri sa, viem, že si krásna na pohľad. Keď ťa uvidia Egypťania, povedia si: Toto je jeho žena. Zabijú ma a teba nechajú nažive. Povedz im radšej, že si moja sestra, aby sa mi vďaka tebe darilo a zostal som tvojou zásluhou nažive."

Asi ste si už počas učenia sa príbehu všimli, že mal Abrám na začiatku niekoľko možností, ako sa zachovať. Mohol dôverovať Bohu, ale namiesto toho sa bál. Pre hlad opustil zasľúbenú zem, odišiel do Egypta a požiadal Sáraj, aby ho ochránila klamstvom, že je jej brat. (Niekto by mohol namietať, že odísť do Egypta nemusela byť chyba, pretože neskôr Pán Boh viedol do Egypta Jákoba a jeho rodinu. Rozdiel v týchto dvoch situáciách je však v tom, že pokyn od Pána Boha odísť do Egypta dostal len Jákob.)
Po tomto a ďalších objavoch by ste sa vrátili na začiatok a na základe duchovných objavov by ste sformulovali duchovné aplikácie. Možno by ste prišli na to, že Pán Boh dal všetkým ľuďom prisľúbenia, ktoré sú založené na zotrvávaní v poslušnosti Jeho slovu. Napadla by vám aplikácia, že my ľudia často pod tlakom okolností odchádzame hľadať pomoc do sveta namiesto toho, aby sme sa najprv pýtali Pána Boha. Tiež by ste si uvedomili, že niekedy na úteku ešte viac hrešíme, možno aj tým, že spriadame plány, klameme a dokonca zaťahujeme do svojho hriechu tých, ktorí nám dôverujú!

Pretavte svoje objavy na otázky

Ukotvite svoje otázky v príbehu. Je dôležité, aby ste svoje otázky, ktorými druhých privediete k pokladom, zasadili do príbehu už pri ich príprave.
Tu je niekoľko otázok, ktoré ľudí môžu doviesť k veľkým objavom založeným na vyššie uvedených objavoch.

1. Skúste sa vrátiť k tomu, čo sme si spomínali, že sa stalo pred týmto príbehom. Spomína si niekto, čo povedal Boh Abrámovi o tom, kam má ísť a čo tam pre neho urobí?
2. Videli sme, že sa Abrám kvôli hladu v krajine rozhodol opustiť zasľúbenú zem a ísť hľadať pomoc do Egypta. Čo iné mohol vtedy podľa vás Abrám urobiť namiesto toho, aby v čase nedostatku jedla odchádzal z krajiny?
3. Z toho, čo počujeme Abráma hovoriť, sa dá vypozorovať jeho strach, že ho Egypťania zabijú. Čo si myslíte o jeho strachu? Čo nám o Abrámovi hovorí jeho strach?
4. Pokúste sa spomenúť si, či v príbehu, ktorý sa stal pred týmto naším, dostal Abrám od Pána Boha nejaké sľuby, ktoré by mu pomohli nebáť sa, ale naopak mať odvahu? Ak áno, ktoré to boli? Čo si myslíte, do čoho podľa vás vložil Abrám svoju dôveru?

5. Musel niekto z Abrámovej rodiny znášať následky jeho slabej viery? Kto a aké?
6. Popremýšľajte, či nebol následkom Abrámovho rozhodnutia ovplyvnený aj niekto iný v príbehu. Čo v ňom vidíte?

Vychádzajúc z duchovných objavov, ktoré počas diskusie poslucháči objavili, sa teraz pozrite na nasledovné vzorové otázky, ktoré by ich mohli doviesť k mnohým duchovným aplikáciám.

1. Boh povedal Abrámovi, kde mu pripravil miesto požehnania, ale keď prišli ťažkosti, Abrám to miesto opustil. Myslíte si, že aj dnes vedie Pán Boh veriacich na miesta alebo do určitého postavenia, no keď sa dostavia problémy, ľudia niekedy zabúdajú na Jeho dovtedajšiu vernosť? Ako sa to stáva? Stalo sa to už niekedy vám, prípadne niekomu, koho poznáte?
2. Videli sme, že hoci Abrám žil na mieste, kde mu Pán Boh prikázal, dostal sa do život ohrozujúcej situácie. Stáva sa to aj dnes, že sa veriaci dostávajú do život ohrozujúcich situácií? Aké veľmi ťažké situácie ich môžu postretnúť? Čelili ste už vy alebo niekto, koho poznáte, takej situácii, ktorá mohla ohroziť váš život? Uvedomili sme si pri Abrámových rozhodnutiach niečo, čo by nám v budúcnosti pomohlo zachovať sa v ťažkých situáciách správnejšie?
3. Abrám sa nechal prevalcovať emóciami a ukázal nedostatok viery v to, čo Boh povedal. Stáva sa aj dnes, že sa ľudia nechajú ovládnuť svojimi pocitmi a zabúdajú na to, čo Pán Boh hovorí v Biblii? Ako to vyzerá? Čo v tomto príbehu by nám mohlo pomôcť, aby sme sa v našej situácii nezachovali bezhlavo, ale radšej hlbšie nad všetkým porozmýšľali?
4. Keď veci vyzerali zle, Abrám opustil miesto, na ktoré ho Boh poslal. Vyskytujú sa aj dnes v životoch ľudí také okolnosti, ktoré ich zvádzajú opustiť miesto, kam ich Pán Boh povolal? Stalo sa to už niekedy vám alebo niekomu, koho poznáte?
5. Tušíme na základe príbehu o Abrámovi, čo by sme mali a nemali robiť, keď sa dostaneme do ťažkej situácie? Skúsme uviesť príklady.
6. Stáva sa nám niekedy, že nesprávne emócie určujú naše rozhodnutia? Aké emócie môžu ľudí niekedy v ťažkostiach ovládnuť? Nechali ste sa aj vy, alebo niekto, koho poznáte, zatlačiť emóciami do zlého rozhodnutia? Môžete sa podeliť o svoju skúsenosť?
7. Videli sme, ako nedostatok Abrámovej viery ovplyvnil jeho blízkych i prizerajúcich sa. Môže aj dnes nedostatok našej dôvery Pánu Bohu ovplyvniť ľudí okolo nás? Akým spôsobom? Stalo sa to už niekedy vám alebo niekomu, koho poznáte?

Toto bolo len niekoľko otázok na nájdenie objavov a aplikácií, ktoré sa môžete pýtať k prvej časti tohto príbehu z knihy Genezis.

Poznámka. Aj keď máte v hlave pripravené otázky k tomu, čo postavy v príbehu hovoria, robia, nerobia a mohli by robiť, musíte zostať vnímaví na otázky, pozorovania a odpovede vašich poslucháčov. K úseku, ktorý s nimi rozoberáte,

môžu mať iné otázky a vidieť v ňom iné poklady ako vy. Pýtajte sa ich otázky spôsobom, akým to robil múdry radca. No ak ľudia vidia v príbehu iné poklady, ktoré v ňom naozaj sú, dovoľte, aby sa diskusia uberala tým smerom.
Môžete načas odložiť svoje otázky a nájdené objavy a rozprávať sa o každom poklade, ktorý ľudia v príbehu našli. Sledovať, ako Duch Svätý hovorí priamo k poslucháčom, je úžasný zážitok!

Ako si k príbehu pripraviť úvod

Keď dokončíte pátranie po duchovných pokladoch v príbehu, ste pripravení rozhodnúť sa, či váš príbeh potrebuje úvod. Úvody si pripravujeme zásadne po tom, ako nájdeme všetky duchovné objavy a aplikácie. Pokým nedokončíme štúdium príbehu, nemôžeme vedieť, čo všetko bude potrebné zahrnúť do úvodu.
Úvod vsadí váš príbeh do časového rámca a prostredia. Pripraví vašich poslucháčov na to, aby ho prijali a lepšie mu porozumeli v kontexte udalostí, ktoré sa v Písme udiali pred ním.

Čo patrí do úvodu?

1. Ak úvod potrebujete, snažte sa byť struční. Ideálne je, keď ho obmedzíte na pár viet. Ak však idete rozprávať príbeh a vaši poslucháči vôbec nepoznajú súvislosti, možno budete potrebovať trochu dlhší úvod. Úvody majú zo svojej podstaty dokumentárny charakter, preto nedokážu udržať pozornosť poslucháčov tak dobre ako príbeh. Krátke úvody sú najlepšie aj preto, lebo informácie zabalené v dokumentárnom štýle si ťažšie pamätáme ako tie, ktoré prijímame v príbehu. Tu sú tri dôvody, pre ktoré môžete úvod skutočne potrebovať:
   a) Použite úvod, ak váš príbeh potrebujete vsadiť do historického alebo situačného kontextu. Ak ste presvedčení, že bez úvodu sa vybraný úsek Písma nedá dobre pochopiť, pripravte si ho.
   b) Niekedy sa v príbehu vyskytuje terminológia, ktorá je vašim poslucháčom buď úplne neznáma, alebo nejasná. Vtedy je vhodné, ak ich v úvode zadefinujete a až potom prejdete k príbehu. Slová a výrazy, ktoré možno budú potrebovať vysvetlenie sú napríklad tieto: synagóga, Syn človeka, synovia prorokov a pod.
   c) Pri kladení otázok možno budete chcieť doviesť svojich poslucháčov k pokladu, ktorý by pred nimi ostal skrytý, ak by im chýbala určitá informácia zo Starej zmluvy. Povedzme, že budete rozprávať príbeh z prvej kapitoly Jánovho evanjelia, kde Ján Krstiteľ hovorí: „Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriech sveta.“ Vtedy môžete v úvode spomenúť, že Pán Boh na mnohých miestach v Biblii vyžadoval od svojich nasledovníkov, aby obetovali baránka, keď spáchali nejaký hriech.
2. Zahrňte do úvodu každú informáciu, ktorú by podľa vás poslucháči mali vedieť, aby porozumeli príbehu a mohli odpovedať na otázky o ňom.
3. Pamätajte na to, že niekedy úvod nemusí byť potrebný.
4. V STS pracujeme iba s informáciami, ktoré sa nachádzajú v Biblii. Nepoužívame poznatky z mimobiblických zdrojov, ani definície gréckych či hebrejských slov, keďže tento druh informácií je prístupný len úzkemu okruhu

ľudí. Chceme vystrojiť a povzbudiť všetkých veriacich, aby sa delili o Božie slovo prostredníctvom príbehov. Svojím vlastným príkladom chceme svojim žiakom ukázať, ako môžu nájsť hlboké pravdy Božieho slova – v samotnom Božom slove. Chceme ich naučiť, aby dôverovali príbehu.

5. V úvode by mali zaznieť informácie, ktoré ste našli v Biblii. Po tom, ako dopoviete úvod, dajte jasne najavo, že prípravná fáza na príbeh sa skončila. Napríklad tým, že poviete: „A teraz prejdeme k samotnému príbehu," alebo „Tu začína biblický príbeh." (Pri používaní iných metód by ste možno ďalej vysvetľovali: „Tento príbeh je o..." No pri metóde STS to nechávame na príbeh – nech sám povie, o čom je!)

5. kapitola

Vyskúšajme si svoju zručnosť v príprave a prezentácii príbehu

Najprv sa naučte tento ukážkový príbeh

Možno uznáte za vhodné vrátiť sa k podkapitole Zručnosť I, zopakovať si ju a vyskúšať si náš návod na tomto biblickom príbehu (Evanjelium podľa Lukáša 10, 38 – 42, prerozprávané).

Keď Ježiš chodil so svojimi učeníkmi po krajine, vošiel do jednej dediny, kde ho prijala do domu istá žena menom Marta. Mala sestru, ktorá sa volala Mária. Tá si sadla Pánovi k nohám a počúvala jeho slová. Marta však mala plné ruky práce s obsluhou. Zrazu zastala a povedala: „Pane, je ti jedno, že ma sestra nechá samu obsluhovať? Povedz jej, aby mi pomohla!“

Pán jej však povedal: „Marta, Marta, staráš sa a trápiš pre mnohé veci, a potrebné je len jedno. Mária si vybrala dobrý podiel, ktorý jej nik nevezme.“

I. Príprava: Hľadajú sa duchovné poklady

Lov pokladov č. 1 – Duchovné objavy

Možno ste v biblickom príbehu našli nejaké cenné duchovné poklady už počas učenia. Keď sa k príbehu vrátite a budete si ho pomaly prechádzať kúsok po kúsku, používajte otázky *múdreho radcu.* Objavíte ešte viac pokladov.

Vyskúšajte si každú z otázok *múdreho radcu:* ***S akou situáciou sa v príbehu stretávame? Stalo sa niečo v Biblii pred týmto príbehom (v historickom i duchovnom zmysle), čo by mi pomohlo príbehu lepšie porozumieť? Čo sa dozvedám o duchovnom stave jednotlivých postáv z ich slov a skutkov? Urobil niekto v príbehu nejaké rozhodnutie alebo voľbu? Ak áno, ako inak sa ešte mohol rozhodnúť? Mali rozhodnutia postáv nejaké následky, a ak áno, na koho všetkého mali vplyv?***Využívajte radcove nástroje – jeho početné otázky, no choďte v nich hlbšie ako on. Pýtajte sa: ***Kde vidíme pôsobenie Pána Boha v tejto situácii a v živote ľudí?***

Všetky tieto otázky vám pomôžu nájsť duchovné objavy podobné týmto:

1. Keď si Marta uvedomí, že nezvládne obsluhu bez cudzej pomoci, urobí niekoľko zlých rozhodnutí. Hoci Ježiša s učeníkmi pozvala ona sama, za svoje trápenie viní druhých. Obviňuje Pána Ježiša z ľahostajnosti. Poúča Ho. Neprosí Ho o pomoc.
2. Marta oslovuje Ježiša „Pane“, ale správa sa, ako keby ona bola jeho šéfkou.
3. Pán Ježiš nijako nereaguje na Martin prejav neúcty.
4. Pán Ježiš Martu s láskou napomína.
5. Marta si myslela, že to, čo robí, je nevyhnutne potrebné. Pán Ježiš Marte povedal, že nie ona, ale Mária si vybrala tú jednu vec, ktorá bola naozaj nevyhnutná.
6. Marta mala na výber.

7. Mária si vybrala byť s Ježišom, aj keď tým šla proti zvyklostiam vtedajšej kultúry a očakávaniam svojho okolia.
8. Pán Ježiš by nedopustil, aby niekto vzal Márii podiel, ktorý si vybrala.

Lov pokladov č. 2 – Hľadajú sa duchovné aplikácie

Teraz sa znovu vráťte k príbehu a hľadajte v ňom duchovné aplikácie na základe duchovných objavov, ktoré uvádzame vyššie alebo ktoré ste sami našli.
Najprv si spomeňte na nejaký duchovnýobjav, ktorý ste našli, a potom sa samých seba opýtajte niekoľko kľúčových otázok: ***Stáva sa niečo podobné aj dnes? Kedy a akým spôsobom? Stalo sa to už niekedy mne alebo niekomu, koho poznám? Čo z príbehu by mi mohlo pomôcť, ak by som sa raz do takej situácie dostal?***
Tu je niekoľko duchovných aplikácií, ktoré môžete pomocou otázok objaviť:

1. Dávajte si pozor, aby ste si na plecia nenaložili toľko práce, že nebudete mať potrebný čas učiť sa z Božieho slova.
2. Aké je to smutné, keď Bohu v ťažkých časoch hovoríme: „Je Ti jedno, ako sa mám?“ Musí Mu to lámať srdce.
3. Je bláznovstvom obviňovať Pána Boha z toho, že Mu nezáleží na našom bremene, keď si sami berieme na seba viac, ako vládzeme niesť.
4. Mali by sme Pánu Bohu HOVORIŤ, ako má vyriešiť naše problémy?
5. Berieme si niekedy na seba viac práce, ako vládzeme urobiť – a môže to byť aj služba Pánu Bohu, ktorú nám On nekázal robiť?
6. Tak často pochybujeme o Božej láske k nám, keď sa situácia nevyvíja smerom, akým by sme chceli!
7. Pán Ježiš napomínal Martu trpezlivo a vľúdne. Aj my sa k Pánu Bohu často správame neúctivo, no On nás znáša a hovorí k nám s láskou.
8. Pán Ježiš ukazuje Svoj vzťah k Marte a skutočný záujem o ňu tým, že ju volá po mene. Aj nás Boh pozná po mene a hovorí k nám osobne.
9. Nie je nič zlé na tom tráviť čas službou v kuchyni, obsluhovaním alebo inou činnosťou pre Pána, no keď nás služba odvádza od Božieho slova, nevybrali sme si dobrý podiel.
10. Pán Ježiš v závere Marte povedal, že Mária si vybrala tú jednu vec, ktorá bola skutočne potrebná. Marta si ale zjavne myslela, že ona robí to, čo je skutočne potrebné – preto chcela, aby jej sestra Mária prestala robiť, čo robila, a pomohla jej s obsluhovaním.
    Niekedy si myslíme, že to, čo robíme, je tá najdôležitejšia vec na svete. Nemusí si to však myslieť aj Pán Boh. Možno má On celkom iný názor na to, čo je tá najdôležitejšia vec, ktorú by sme mali robiť.
11. Niekedy berieme situácie do vlastných rúk namiesto toho, aby sme sa na chvíľu zastavili a pýtali sa Boha na to, čo chce od nás On. Sami rozhodujeme o tom, čo je to najdôležitejšie a najpotrebnejšie. A niekedy môžeme dokonca druhých ľudí odtŕhať od vecí, ktoré ich povolal robiť sám Boh!
12. Pán Ježiš hovorí, že Mária robí dobrú vec, ktorá sa jej neodníme.Na poslednom súde, keď sa Pán Boh bude pozerať na veci, ktoré sme robili, sa môže ukázať, že časť z toho, čo sme sa rozhodli robiť pre Neho, sme robiť nemali. Ale ak sme si vybrali dobre, neodníme sa nám to!

13. Keď si volíme niečo duchovné, veľakrát sa pre to musíme rozhodovať proti kultúre, očakávaniam ľudí okolo nás i vôli našej rodiny.

Teraz, keď sa vám podarilo nájsť v príbehu poklady, je čas, aby ste sa vrátili na jeho začiatok a začali formulovať otázky, ktoré budú k pokladom viesť aj vašich poslucháčov. Ďalej sa pozrieme na prezentáciou metódou STS. Možno v nej odznejú aj otázky, ktoré sa vám podarilo sformulovať.
Poďme si pekne zopakovať, čo vlastne robíme, keď príbeh rozprávame pred skutočnými poslucháčmi...

II. Prezentácia – prvá fáza: Tri rozprávania príbehu

Príbeh porozprávajte poslucháčom trikrát, aby ste im umožnili dobre sa zoznámiť s jeho obsahom. Len tak budú schopní odpovedať na otázky a zapojiť sa do diskusie. Urobte to v týchto troch krokoch:

1. Porozprávajte poslucháčom príbeh.
2. Požiadajte dobrovoľníka, aby príbeh zopakoval.
3. Preveďte ich príbehom ešte raz. (Teraz príbeh opäť opakuje rozprávač, no zapája do rozprávania poslucháčov, ktorí mu „pomáhajú“.)

Prvý krok – Porozprávajte poslucháčom príbeh

Porozprávajte poslucháčom príbeh tak verne a zaujímavo, ako len viete. Používajte pri rozprávaní často reč tela a gestá, ktoré poslucháčom pomôžu si dej lepšie predstaviť.

Druhý krok – Požiadajte dobrovoľníka, aby príbeh zopakoval

Hlavný dôvod, prečo oslovujeme dobrovoľníka, je, aby sme jednotlivcov povzbudili nebáť sa rozprávať pred skupinou ľudí. Opakovanie príbehu dobrovoľníkom je prvým osobným zapojením skupiny do priebehu STS. Keď sa k dobrovoľníkovi chováme láskavo a prejavujeme mu úctu, zvyšujeme tým pravdepodobnosť, že sa daná osoba neskôr odváži hovoriť nahlas a odpovedať na otázky. No nielen to. Zvyšku skupiny určite neunikne, ako pekne sme sa k dobrovoľníkovi správali. Láskavé zaobchádzanie navodzuje atmosféru bezpečia, v ktorej sa aj ostatní odvážia hovoriť nahlas.
V tomto kroku STS od ľudí NEČAKÁME, že sa príbeh naučia. Schopnosť príbeh presne zopakovať prichádza až neskôr.
Ak nemáte na prezentáciu veľa času, preskočte toto druhé rozprávanie príbehu (dobrovoľnícke rozprávanie) a pustite sa rovno do tretieho rozprávania.
Požiadať o prerozprávanie dobrovoľníkom môžete niekoľkými spôsobmi:
Spôsob č. 1. Povedzte poslucháčom: „Obráťte sa k osobe vedľa seba a jeden z vás môže porozprávať príbeh tomu druhému.“ Ako už bolo spomenuté, hlavný prínos dobrovoľníckeho rozprávania spočíva v tom, že sa ľudia osmelia hovoriť nahlas. Keďže väčšine ľudí robí problém hovoriť na verejnosti, tento spôsob je tou najnenásilnejšou cestou, ako podporiť dobrovoľnú účasť a zapojenie sa poslucháčov

do STS. Ľudia sa zvyčajne posadia vedľa niekoho, koho poznajú, takže takmer každý naberie odvahu obrátiť sa k svojmu susedovi a porozprávať mu príbeh.
Keďže sa aj v kresťanských kruhoch deje väčšina vyučovania vo forme prednášok, musíme ľuďom pomôcť objaviť nové spôsoby, ako sa dá učiť, a to tým, že im vytvoríme prostredie, ktoré ich povzbudí hovoriť pred druhými a vyjadrovať svoje myšlienky. Keď rozprávate príbeh skupine ľudí po prvýkrát, požiadať ich, aby ho porozprávali svojmu susedovi, je **ten najlepší spôsob**, ako určiť dobrovoľníka.
Ešte jeden tip. Ak máte pocit, že ste možno zabudli povedať časť príbehu, vyberte si tento prvý spôsob. Získate čas overiť si, či ste príbeh porozprávali presne. Môžete sa pozrieť do Biblie (alebo si vypočuť daný biblický príbeh z nahrávky) počas toho, ako si ľudia navzájom rozprávajú príbeh – vaši poslucháči si to ani nevšimnú, pretože budú dostatočne zamestnaní rozprávaním príbehu a počúvaním svojho suseda.
Spôsob č. 2. Ak rozprávate druhý príbeh rovnakej skupine ľudí, použite tento druhý spôsob (potom, ako ste použili spôsob č. 1). Poslucháči sa budú menej báť prihlásiť sa, lebo si už vyskúšali porozprávať príbeh v dvojiciach.
Opýtajte sa, či sa medzi poslucháčmi nájde dobrovoľník, ktorý by príbeh porozprával pred celou skupinou. Hneď k tomu aj dodajte, že stačí, ak povie to, čo si zapamätal. Usmejte sa a povzbuďte svoju skupinu. Ustúpte dozadu alebo nabok a naznačte, že dobrovoľníkovi prenechávate miesto.
Keď sa niekto prihlási, poďakujte mu potleskom a vyjadrite svoju radosť nad tým, že sa predsa len našiel niekto, kto to skúsi. Znovu sa usmejte a dobrovoľníkovi povedzte: „Stačí, ak poviete príbeh. Úvod netreba. Ak na niečo zabudnete, nič sa nedeje. Príbeh ste počuli len raz. Začnite časťou, v ktorej sa hovorí...“ a zopakujte prvú vetu daného príbehu.
Postavte sa bokom, tak 2 až 3 metre od dobrovoľníka. Ak by ste stáli hneď vedľa neho, asi by príbeh nerozprával skupine, ale díval sa celý čas na vás, či hovorí správne. Ak by ste boli od neho ďaleko, dobrovoľník by sa cítil opustený, ponechaný sám na seba. Aj keď budete počas jeho rozprávania stáť bokom, dajte si záležať, aby výraz vašej tváre a reč tela vyjadrovali záujem a podporu.
Sústreďte sa na dobrovoľníka. NENECHAJTE sa ničím rozptýliť, ani tých pár minút jeho prezentácie nevyužívajte na rozhovor s niekým v skupine. Dobrovoľník vám prejavil dôveru. Zaslúžte si ju tým, že ho budete skutočne počúvať a dávať pozor.
Potom, ak dobrovoľník príbeh dobre porozprával, mu nezabudnite vyjadriť slovami i výrazom tváre, aký dojem na vás urobilo jeho rozprávanie. Ukážte mu, že ste ho počúvali skutočne pozorne tým, že ho pochválite za niečo konkrétne, napr. za gesto alebo dramaticky vyslovené slová.
Príležitostne sa stane, že si dobrovoľník z príbehu veľa nezapamätá a porozpráva ho dosť zle. Keď k tomu dôjde, nežiadajte ostatných poslucháčov, aby ho opravili. Ak by niekto, iný poslucháč zo skupiny alebo dokonca aj vy, naprával jeho verziu príbehu pred ostatnými, mohlo by to dobrovoľníka uviesť do rozpakov.
Okrem toho by ste ostatných poslucháčov, ktorí sa príbeh snažia naučiť, mohli opravovaním množstva chýb úplne dopliesť. Najlepšie urobíte, ak rečníkov po nie práve vydarenom rozprávaní pochválite za niečo, čo urobili dobre. Môžete napríklad povedať: „Cením si vašu odvahu,“ či „Tú časť o malomocnom ste porozprávali

veľmi pekne," prípadne „Páčilo sa mi, ako ste predniesli priamu reč," alebo rečníka pochváliť za niečo iné, čo urobil.
Ak je váš príbeh veľmi dlhý alebo ak z nejakého dôvodu na vašu opakovanú výzvu nikto nezareaguje (aj keď ste poslucháčom dali dostatok času, aby pozbierali odvahu a prišli dopredu), existuje ďalší spôsob, ako možných dobrovoľníkov posmeliť. Povedzte: „Mám nápad. Mohli by príbeh porozprávať viacerí z vás? Niekto by mohol začať, potom by pokračoval v rozprávaní niekto druhý a ďalší by im mohol pomáhať, až kým príbeh nepoviete celý. Stačí, keď porozprávate to, čo si pamätáte." Tým, že dovolíte príbeh porozprávať viacerým, odbúrate u poslucháčov strach a dodáte im odvahu.
Za tie roky, čo som učila STS v 25 krajinách, sa vždy nejaký dobrovoľník našiel. Ak by sa mi stalo, že sa nikto neprihlási, vezmem „vinu" na seba a poviem: „Ja viem, asi si musíme prejsť príbeh ešte raz, aby sme sa s jeho dejom lepšie zoznámili." Potom by som ich príbehom previedla a pokračovala.
Ak váš dobrovoľník niečo k príbehu pridal alebo ho prikrášlil, upozornite na to. Poslucháči si vsunuté informácie všimnú a budú čakať, či sa k nim vyjadríte. Myslíte si, že by bolo láskavé prejaviť trochu zhovievavosti, prižmúriť nad dodatkami očko a neupozorniť (ani citlivým spôsobom), že sa to „nesmie"? Ak áno, veľmi rýchlo tento postoj oľutujete.
Čo sa stane, keď budete mlčať. Čakajte, že to odradí biblických puristov, ktorí si pomyslia, že STS dovoľuje pridávať niečo k Božiemu slovu (aj keď to v skutočnosti nepovoľuje!). Ďalší ľudia zase môžu nadobudnúť dojem, že si k príbehu môžu pridávať čokoľvek, čo im príde na rozum.
Pritom sa dá k týmto dodatkom vyjadriť aj s láskou! Usmejte sa a vľúdne povedzte: „Vidno, že ste sa do toho pustili s vervou! Dokonca ste nám porozprávali aj niečo navyše, čo v pôvodnom príbehu nebolo. Viem, nie je to vôbec jednoduché porozprávať len toľko, čo je naozaj v príbehu." Hlavne nezabudnite na to, že bez ohľadu na kvalitu prerozprávania príbehu, musíte nájsť niečo konkrétne, za čo by ste mohli dobrovoľníka pochváliť.
Pamätajte, že hlavný dôvod, prečo dobrovoľníka žiadame o zopakovanie príbehu, je povzbudiť ľudí hovoriť nahlas. Od nikoho sa neočakáva, že bude príbeh hneď vedieť dokonale porozprávať.
Neodporúčame vám, aby ste používali opakovanie príbehov dobrovoľníkmi ako vyučovaciu metódu. Aj keď si účastníci vypočujú príbeh niekoľkokrát, prvý dobrovoľník pravdepodobne v rozprávaní spraví nejaké chyby. Potom, keď budú opakovať príbeh ďalší, sa na to nabalia ďalšie nepresnosti a ľudia si zapamätajú príbeh s chybami. Ak by ste sa pokúšali zmierniť slabiny tejto metódy tým, že budete chyby dobrovoľníkov hneď pred všetkými opravovať, stratí sa celý zmysel opakovania príbehu – odbúravanie strachu hovoriť na verejnosti.
Aby sa zachovala správnosť príbehu, rozprávač by mohol príbeh zakaždým zopakovať. Takýto spôsob vyučovania biblických príbehov vám ale tiež neodporúčame. Hoci rozprávačovo opakovanie príbehu dookola môže fungovať, nie je to práve najzáživnejší spôsob ako sa niečo naučiť! Bifľovanie, učenie sa rovnakej veci znovu a znovu, nie je veľká zábava, naopak, pripadá nám to ako práca a ľahko nás môže začať nudiť.

Naším cieľom v tejto skorej časti STS nie je ľudí perfektne naučiť príbeh. Na začiatku od ľudí len chceme, aby sa s príbehom zoznámili natoľko dobre, že o ňom budú schopní diskutovať. Počas diskusie príbehu porozumejú a aplikujú do svojho vlastného života to, čo v ňom objavili.

K osvojeniu si príbehu dochádza postupne, počas celého priebehu STS. Keď dokončíte prezentáciu príbehu i následnú diskusiu, je ideálny čas na to, aby ste sa ubezpečili, že si vaši poslucháči príbeh naozaj dobre zapamätali. Voláme to „kreatívne upevnenie“ učiva. Podrobnejšie to rozoberieme neskôr, ešte v tejto kapitole.

Po úvodnom rozprávaní nasledujú v metóde STS ďalšie dva kroky, ktoré nám pomáhajú prekonať väčšinu úskalí spojených s učením sa príbehu. Prevedenie príbehom, ktoré robí rozprávač po dobrovoľníckej časti, zvykne príbeh v mysliach poslucháčov utvrdiť. Navyše, keď sa rozprávači pýtajú otázky na zistenie duchovných objavov, ukotvia ich tým, že poslucháčom predtým vždy skúmaný úsek príbehu zopakujú. Týmto spôsobom si poslucháči opäť vypočujú príbeh kúsok po kúsku, v chronologickom slede, vďaka čomu si zopakujú a zafixujú jeho obsah.

Často sa nám na cestách po svete so seminármi STS stáva, že si nás miestni vodcovia vezmú nabok a v súkromí nám povedia: „Nechceme, aby ste boli sklamaní, ale títo ľudia vám nebudú odpovedať na otázky.“ Keď si niečo takéto vypočujeme, úprimne na to zareagujeme: „Vďaka za upozornenie. Nechajme sa prekvapiť.“

V každom jednom prípade a na každom mieste (na veľké prekvapenie miestneho vodcu) ľudia nakoniec odpovedali na otázky a prispievali do diskusie zmysluplnými myšlienkami. Ochotu účastníkov odpovedať pestujeme pomalým privykaním a slovami povzbudenia, ktoré tvoria podstatnú zložku STS.

Niektorí ľudia zbierajú odvahu na hlasné odpovede trochu dlhšie než ostatní. Možno ich niekto učil, že nemajú počas kresťanského vyučovania hovoriť nahlas, alebo sa len boja urobiť pred druhými chybu. Mnohí si neveria. Myslia si, že nemajú zmysluplné duchovné myšlienky, ktorými by mohli prispieť. Pravda je taká, že aj my sme boli pri rôznych príležitostiach v minulosti svedkami toho, ako sú ľudia učení, aby sa nad vecami hlbšie nezamýšľali, nebrali do úvahy nové myšlienky, ani o nich nediskutovali. Odúčať ich to nám robí ohromnú radosť!

Príklady, že to ide

Po prvom dni skúsenosti s STS nám jeden vzdelaný sedemdesiatnik povedal: „Toto som potreboval už pred štyridsiatimi rokmi. My Číňania o veciach nediskutujeme. Povedia nám, čo máme robiť a čomu veriť. Ale toto je úžasné. Po prvýkrát môžeme objavovať sami.“

Nevzdelaní dedinčania na seminári v Nepále sa najskôr zdráhali odpovedať na otázky. Postupne, keď videli, že si ich odpovede ceníme, sa začali zapájať viac a viac. Skončilo to živou diskusiou, do ktorej prispel každý účastník. Jeden z negramotných poslucháčov nám prezradil: „Netušil som, že Boh hovorí aj k ľuďom, ktorí nevedia čítať.“

Istý domorodý inštruktor nám poslal po seminári v nejakej dedinke v Thajsku túto správu: „Ženy najprv vôbec neodpovedali na otázky. Trvalo to niekoľko dní, kým

prišli na to, že smú odpovedať a že to, čo chcú povedať, má nejakú hodnotu. Potom sme ich takmer nevedeli zastaviť. Chceli odpovedať na všetko!“

Tretí krok – Preveďte ich príbehom ešte raz

Teraz sa znovu vráťme k priebehu STS. Porozprávali ste príbeh a dobrovoľník ho zopakoval. Nastal čas na tretie rozprávanie príbehu, do ktorého sa zapoja aj poslucháči.

Všetkých požiadate, aby si spolu s vami prešli príbehom. Tentokrát však budete pri rozprávaní používať často zaváhania. Vy ako rozprávač môžete predstierať, že si neviete spomenúť na určitý detail príbehu a potrebujete, aby vám s tým niekto pomohol. Dajte si pozor, aby to nevyzeralo ako nekompromisný test schopnosti publika zapamätať si príbeh. Skôr sa snažte pozerať na poslucháčov s očakávaním, akoby ste dúfali, že niekto z nich povie slová či vety, ktoré v príbehu nasledujú. Toto je druhýkrát, čo si poslucháči vypočujú celý príbeh, takže to nemôže byť len o všeobecnom zopakovaní niektorých jeho častí. Je nevyhnutné, aby ste každému pomohli zopakovať si celý príbeh – presne a verne.

V tomto treťom kroku začnite tak, akoby ste príbeh opäť rozprávali sami, no hneď do toho zapojte ľudí. Každý úsek vety alebo vetu (prípadne novú myšlienku) môžete začať vy a potom váhaním pozvať poslucháčov, aby doplnili zvyšok.

Môžete napríklad povedať: „Ježiš šiel do istého mesta a šiel tam sám, či...?“ Vtedy zaváhate a naznačíte, že potrebujete pomoc. Dívajte sa na poslucháčov s očakávaním a vyčkajte, kým doplnia chýbajúce informácie. Potom ako povedia: „Šli s Ním aj Jeho učeníci,“ ich pochváľte „Presne tak!“ alebo „Správne.“ Pokračujte obdobným spôsobom do konca príbehu.

Vo všeobecnosti si ľudia najťažšie pamätajú mená a čísla. Aby sme im prechádzanie príbehom uľahčili, zvyčajne sa ich na mená nepýtame.

Rozhodnutie, kedy sa ľudí opýtať na meno, si vyžaduje múdrosť. V našom krátkom príbehu sa meno Marty, Márie a Ježiša často opakuje, preto spomenúť si na ich mená bude pre poslucháčov ľahké. Pýtajte sa jednoduché otázky, ktoré vašim poslucháčom pomôžu osmeliť sa. Potom, neskôr, keď budete diskutovať o príbehu, budú sa menej báť otvoriť ústa. Ak budete svojim poslucháčom klásť otázky, na ktoré sa odpovedá len „áno“ alebo „nie“, prípadne len jedným slovom, vy budete tým, kto bude najviac rozprávať. Premárnite tým príležitosť, aby si zapamätali príbeh správne a presvedčili sa o tom, že naozaj chcete počuť ich hlasné odpovede a nemusia mať strach.

Opýtajte sa: „Takže koho a kam pozvala Marta?“ Keď vám povedia: „Marta pozvala Ježiša, aby vošiel do jej domu,“ prisvedčte: „Správne.“

Niekedy sa rozprávač v príbehu zastaví a opýta sa poslucháčov na ďalšiu časť príbehu tým, že povie niečo podobné: „V príbehu sa spomína aj niekto z Martiných príbuzných. Kto je to a čo sa o tej osobe dozvedáme?“ Keď odpovedia: „Marta mala sestru Máriu, ktorá si sadla k Ježišovým nohám, aby Ho počúvala,“ povedzte, „Máte pravdu, Mária si naozaj sadla k Pánovi Ježišovi, aby Ho počúvala.“ Prisvedčili ste a zopakovali, čo Mária urobila.

Môžete sa opýtať aj konkrétnejšiu otázku. „Marta mala problém alebo skôr niečo, čo vnímala ako problém. Čo to bolo?“ Prípadne môžete požiadať poslucháčov o pomoc tým, že budete váhať a tváriť sa, akoby ste si nevedeli spomenúť, čo sa v príbehu

udeje ďalej. Používajte metódu dokončenia vety alebo nápovede na to, aby ste skupinu motivovali rozpamätať sa na príbeh.
Ak by sa vám stalo, že poslucháči po vašom váhaní nezačnú odpovedať, začnite pomaly hovoriť odpoveď. Dajte im príležitosť, aby si spomenuli a doplnili zvyšok vety alebo myšlienky sami.
Použitím kľúčových slov v otázkach môžete ľuďom napovedať, čo sa udialo v ďalšej časti príbehu. Spomenúť kľúčové slová je veľmi dôležité, pretože slúžia vašim poslucháčom ako záchytné body. Nasmerujú ich na odpoveď z nasledujúcej časti príbehu a bránia im v tom, aby niečo preskočili.
Bez kľúčových slov. Napríklad, ak by ste počas opakovania príbehu opýtali: „A čo povedala Marta?“ poslucháč by mohol odpovedať: „Marta povedala: ‚Povedz mojej sestre, aby mi pomohla.‘“ Marta skutočne povedala: „Povedz mojej sestre, aby mi pomohla,“ takže to bola správna odpoveď. No predtým, ako vyslovila tie slová, sa opýtala: „Pane, je ti jedno, že ma sestra nechá samú robiť všetku prácu?“ Tým, že ste otázku položili príliš všeobecne, dovolili ste poslucháčovi poskočiť v príbehu príliš ďaleko.
S kľúčovými slovami. Pomôžte poslucháčom neodchýliť sa od chronologického sledu udalostí tým, že im budete klásť otázky, ktoré im pripomenú obsah príbehu. Príkladom by mohla byť táto otázka: „Čo sa Marta opýtala Ježiša?“ Tým, že ste v otázke použili slovo „opýtala“, ste múdro naviedli svojich poslucháčov na to, aby si spomenuli, čo sa Marta pýtala Pána Ježiša.
Aby ste svojim poslucháčom pomohli nájsť viac odpovedí, ktoré ich následne povzbudia viac sa zapájať do diskusie, pokúste sa vždy reagovať pozitívnym spôsobom, aj keď odpoveď danej osoby nebola celkom správna. Ako príklad uvedieme túto otázku:
„Ako oslovila Marta Ježiša, aký Jeho titul použila? Ľudia môžu povedať: „Rabi,“ alebo „Pane.“ Ak odpovedia: „Pane,“ poviete, že je to správne. Ak ale odpovedia: „Rabi,“ môžete povedať: „Máte pravdu, aj takto Ježiša niektorí oslovovali, ale Marta Ho vtedy nazvala Pánom.“ Aj keď poslucháčova odpoveď nebola celkom správna, mal aspoň správnu predstavu. Svojou odpoveďou ste poslucháča povzbudili, no zároveň ste veci uviedli na pravú mieru, aby príbeh zostal presný.
Počas prevádzania ľudí príbehom od začiatku do konca sa môžete pýtať takéto otázky: *Kto pozval Ježiša k sebe domov? Čo robí Mária v príbehu? Čo zamestnáva Martu? Postupne nastáva určitý problém. Popíšte ho. Ako Marta oslovuje Ježiša, keď s Ním hovorí? Čo sa ďalej Marta opýta Pána Ježiša? Ako chce Marta problém vyriešiť? Čo podľa Pána Ježiša robí Marta až príliš? Povie nato Ježiš: „Mária, okamžite opusti túto miestnosť!“ Je to naozaj to, čo Pán Ježiš povedal? Nie! Vidím, že ste dávali pozor. Ježiš to nepovedal. Čo teda povedal namiesto toho o Márii a jej rozhodnutiach?*
Všimnite si, že sme vám navrhli povedať niečo, čo je **očividný** nezmysel. Ak poviete niečo zjavne chybné nevinným spôsobom, akoby ste sa pomýlili, ľudia vám budú chcieť pomôcť a opravia vás. Predloženie zjavne chybnej informácie na utvrdenie tej pravdivej poslucháčov prekvapí a upúta ich pozornosť. Tento štýl výučby však používajte striedmo, možno tak raz za celé opakovanie príbehu.

Počas tohto tretieho rozprávania sa príbeh vtlačí poslucháčom do pamäte. Okrem toho, ľahké otázky (ktoré vlastne len opakujú obsah príbehu) motivujú poslucháčov, aby sa odvážili odpovedať nahlas. Ako sme už spomínali, skúsenosť s odpovedaním, ktoré je odmenené pochvalou, dodáva ľuďom odvahu. A práve odvaha je to, čo budú tak veľmi potrebovať v nasledujúcich dvoch častiach STS, ktoré sú trošku náročnejšie. Počas diskusie totiž musia hľadať poklady a oznámiť ich nález nahlas.

Predveďte to. Veríme, že ste používali pohyby a reč tela už pri prvom rozprávaní príbehu. Pri tomto treťom, keď sa ľudí pýtate otázky, ktorými vám majú pomôcť príbeh prerozprávať, im predveďte rovnaké veci. Pomôžu im spomenúť si, čo sa v príbehu ďalej odohralo.

Pripravení? Tak si vyskúšajme svoje zručnosti v druhej fáze prezentácie.

III. Prezentácia – druhá fáza: Diskusia o duchovných objavoch

Duchovné objavy. Počas prípravy nášho príbehu sme našli skutočne veľa pokladov z kategórie duchovných objavov, ako aj duchovných aplikácií. Časť z nich alebo aj všetky tieto objavy možno poslucháčom predstaviť počas vyučovania príbehu.

Prvé, čo musíte urobiť po treťom rozprávaní príbehu, je zopakovať ten jeho úsek, o ktorom budete diskutovať. Povedzte niečo v tomto zmysle: „Takže, v prvej časti príbehu…“ a potom ľuďom celý vybraný úsek porozprávajte. Príbehy dlhé 7 až 14 veršov zvyknú mať 3 či 4 úseky. Hľadajte miesta, kde sa príbeh prirodzene delí a láme. Úsek následne porozprávajte dokumentárnym štýlom, bez expresívnych prvkov či pohybov.

Keď si príbeh rozdelíte a použijete iný štýl rozprávania, poslucháči si ani nevšimnú, že ho rozprávate znovu. Nebude im to pripadať ako bifľovanie, aj keď ho už budú počuť štvrtýkrát. Rozdelenie príbehu ľuďom tiež pomôže počas diskusie, pretože budú vedieť, že sa im stačí zamerať na danú časť.

Nasledujúce vzorové otázky sú vymyslené tak, aby viedli poslucháčov k mnohým duchovným pokladom – k tým, ktoré ste objavili vy sami i k ďalším, ktoré sa našli v príbehu o Márii a Marte na rôznych seminároch STS po celom svete. Príbeh si prejdeme chronologicky a o objavoch budeme diskutovať v slede, v akom sa nachádzajú v príbehu.

[Slová písané kurzívou v každom z týchto očíslovaných objavov sú vzorové otázky, ktoré sa rozprávač môže pýtať svojej skupiny. Slová neoznačené kurzívou sú možné odpovede alebo poklady, ktoré skupina môže objaviť a vysloviť nahlas. Prípadne to môžu byť aj rozprávačove slová, ktorými spojí a potvrdí postrehy skupiny.]

1. [Otázky 1 a 2 majú poslucháčom pomôcť predstaviť si situáciu v príbehu a emocionálne ich do nej vtiahnuť.] *Vyzerá to tak, že Ježiš v tomto príbehu chváli postoj Márie a naopak, kritizuje Martu. Mám pravdu?* [Počkajte na odpoveď.] *Počkať, teraz neviem, ako to má vlastne byť. Je dobré byť pohostinný?* [Počkajte na odpoveď.] *Je dobré pripraviť hosťom chutné jedlo?* [Počkajte na odpoveď.] *Tak potom ma zaujíma, prečo Ježiš chváli Máriu, a nie Martu.*
2. *Navyše, ak z tohto príbehu usúdime, že je lepšie venovať sa biblickému štúdiu ako príprave jedla, kto vám potom bude variť, páni?* [Počkajte na

odpoveď.] *Ešte jedna otázočka na vás, páni. Je správne žiadať manželku, aby pripravila jedlo pre hostí aj na úkor toho, že vymešká biblické vyučovanie, a potom jej povedať, že to čo robí, je podľa tohto príbehu menejcenná vec?* [Počkajte na odpoveď.]

Čo nám chce Pán Ježiš ukázať? Asi by bolo múdre vrátiť sa k príbehu, čo poviete?

3. *Pamätáte si na to, ako Marta pozvala k sebe Ježiša? Podľa vás si uvedomovala, že je Ježiš niekto výnimočný? Máme o tom v príbehu nejakú zmienku alebo náznak?* [Počkajte na odpoveď.]

   Poslucháči môžu spomenúť, že Marta Mu prejavila úctu už tým, že Ho pozvala k sebe domov, okrem toho oslovovala Ježiša „Pán" a Mária počúvala Jeho vyučovanie. Navyše, keď Marta stretla Ježiša, sprevádzali Ho učeníci, čo tiež nie je úplne bežná vec. Všetky tieto odpovede sú v poriadku.
4. *V príbehu tiež vidíme, že Martina sestra Mária sedela Ježišovi pri nohách a počúvala Ho. Čo podľa vás opis „sedela Mu pri nohách" vyjadruje?* [Počkajte na odpoveď.] Súhlasím! Hovorí to o oddanom vzťahu medzi žiakom a učiteľom. A ako ste tiež povedali, svedčí to aj o odovzdanosti a uvedomovaní si, kto je kto.
5. *Ako Ježiša oslovila Marta?* [Počkajte na odpoveď.] *Čo znamená „Pane"?* [Naučila som sa, že je lepšie rukou naznačiť vysoké postavenie, aby si ľudia nemysleli, že Marta vedela o božstve Pána Ježiša. Počkajte na odpoveď.] Podľa všetkého Marta vedela, že Ježiš je niekto výnimočný, niekto, koho by mala považovať za vyššieho od seba. Marta o Ježišovi hovorí, že je Pán, ale nie je pri Ňom, aby Ho počúvala. *Čo si myslíte o Martiných rozhodnutiach až do tohto bodu?* [Počkajte na odpoveď.]
6. *Z príbehu sa dozvedáme, že Marta bola preťažená a obsluhovala sama.Môžeme na základe informácií z príbehu tušiť, aké veľké alebo zložité bolo pohostenie, ktoré pripravovala?* [Počkajte na odpoveď.] *Môžeme vedieť, či svojim hosťom ponúkla jednoduché jedlo, napríklad niečo ako naše ovocie, sušienky a čaj, alebo im pripravovala čosi zložitejšie?* [Počkajte na odpoveď.] *Koho nápad to bol pozvať Ježiša k sebe domov?* [Počkajte na odpoveď.]

   Mám otázku. Ak si Marta myslela, že ju Ježiš môže niečo cenné naučiť, neprekvapuje vás, že sa ona SAMA rozhodla pripravovať niečo tak náročné na čas? Čo si myslíte o jej rozhodnutí? [Počkajte na odpoveď.] *Vidíme, ako sa Marta Ježišovi sťažuje, že má plné ruky práce. Bola to však ona sama, kto sa rozhodol stráviť celý čas pripravovaním jedla! Čo si myslíte o jej spôsobe uvažovania?* [Počkajte na odpoveď.]
7. *Čo PRESNE sa Marta Ježiša opýtala?* [Počkajte na odpoveď a keď sa niekto zareaguje, tvárte sa prekvapene.] *To hovorí Komu?* („Je Ti jedno?") *Prezrádzajú Martine slová niečo o jej dôvere voči Ježišovi?* [Počkajte na odpoveď.]

   Čo si myslíte o spôsobe, akým chcela Marta vyriešiť svoj problém? „Ježiš, povedz Márii, aby mi pomohla!" [Počkajte na odpoveď.] *Ako sa teraz Marta správa k Ježišovi? Akoby bol Pánom?* [Počkajte na odpoveď.] Súhlasím,

správa sa k Nemu, akoby ona bola Jeho paňou a On jej sluhom! *Čo nám to prezrádza o tom, ako Marta zmýšľa o druhých?* [Počkajte na odpoveď.]

8. *Popri tom, ako počúvame, čo Marta hovorí a ako jej Ježiš odpovedá, vidíme nejaký dôvod, prečo Pán Ježiš napomína Martu a chváli jej sestru Máriu? Čo je tou jednou vecou, ktorá je podľa Ježiša potrebná?* [Počkajte na odpoveď.]
9. *Ktorých dvoch jednotlivcov Marta viní z toho, že má veľa práce?* [Počkajte na odpoveď.] Áno. Máriu a Pána Ježiša! *Akým spôsobom ich obviňuje?* [Počkajte na odpoveď.] Marta sa Ježiša opýtala: „Je Ti jedno, že ma sestra nechala na všetko samu?“ *Všimnite si tiež, ako Marta zdôraznila, že ju Mária nechala obsluhovať samu. Pamätáte si, kto hostí pozval?* [Počkajte na odpoveď.] *Kto sa rozhodol pripravovať veľké občerstvenie?* [Počkajte na odpoveď.]
10. *Koho meno sa v príbehu neuvádza v spojitosti s tým, že je zodpovedný za Martinu ťažkú situáciu?* [Počkajte na odpoveď.] Áno. Marta podľa seba nemá vôbec žiadny podiel viny na tom, že sa dostala do nezvládnuteľnej situácie.
11. *Všimnite si, že Martu odviedli od Pána Ježiša jej vlastné rozhodnutia. Avšak, mohlo Martine riešenie problému (ktorý si sama zapríčinila) ovplyvniť niekoho druhého?* [Počkajte na odpoveď.] Áno, Mária by sa musela vzdialiť od Pána Ježiša. *Čo si myslíte o Martinom riešení?* [Počkajte na odpoveď.]
12. *Akú úctu prejavuje Marta Ježišovi?* [Počkajte na odpoveď.] Spôsob, akým s Ním hovorí, poukazuje na nedostatok úcty. Najprv Ježiša obviní z ľahostajnosti voči jej problému a potom s Ním komunikuje, akoby bol jej sluhom!
13. *Dá sa z Ježišovej odpovede vypozorovať nejaká emócia?* [Počkajte na odpoveď.] Zaujímavé. *Ako inak by mohol Ježiš reagovať na Martine obvinenia a komandovanie pred všetkými?* [Počkajte na odpoveď.] Aj ja si to myslím. Mohol sa na Martu hnevať pre jej neúctivé zaobchádzanie alebo sa mohol cítiť tak zahanbene, že by sa zdvihol a opustil miestnosť. Zachoval sa však inak. *Popíšte spôsob, akým Ježiš zareagoval.* [Počkajte na odpoveď.] Ježiš Marte s láskou vysvetľuje, že si robí prehnané starosti a že Márii sa jej výber neodníme.
14. *Myslíte si, že Marta preukazuje Ježišovi neúctu aj iným spôsobom?* [Počkajte na odpoveď.] Ježiš bol váženým učiteľom a ona Ho kritizovala pred očami Jeho nasledovníkov! Opäť prejav totálnej neúcty z jej strany. *Vidíte v spôsobe, akým Ježiš Marte odpovedá, prejav pýchy alebo pokory? V čom?* [Počkajte na odpoveď.]
15. *Vieme z toho, ako Pán Ježiš Martu oslovuje a ako sa vyjadruje o jej ustarostenosti, usúdiť, či ju poznal?* [Počkajte na odpoveď.] Áno. Tým, že Ježiš oslovuje Martu po mene, vyjadruje, že má o ňu skutočný záujem. Neosloví ju menom iba raz, ale dvakrát!
16. *Hovorí nám príbeh niečo o tom, či bola Martina ustarostenosť len jednorazovou záležitosťou alebo už „dobrým“ zvykom?* [Počkajte na

odpoveď.] Podľa Pána Ježiša sa Marta stará a trápi pre mnohé veci, nie len o to, čo dá hosťom na tanier. Marta si zrejme robila starosti pravidelne.

17. *Je v príbehu niečo, čo by naznačovalo, či mala Marta aj nejakú inú možnosť ako byť v kuchyni a pripravovať jedlo? Mohla si tiež sadnúť Ježišovi k nohám a počúvať?* [Počkajte na odpoveď.] Áno. Súhlasím. Ježiš nám ukázal, že Marta mala na výber, keď povedal: „Mária si vybrala dobrý podiel.“ *Čo týmito slovami zároveň Ježiš hovorí o výbere Marty?* [Počkajte na odpoveď.]
18. *Ježiš Marte povedal: „Marta, Marta, staráš sa a trápiš pre mnohé veci, a potrebné je len jedno.“ Čo tu Ježiš hovorí o Martinom výbere a jej postoji v porovnaní s Máriiným?* [Počkajte na odpoveď.] Ježiš Marte hovorí, že sa nechala emocionálne znepokojiť vecami, ktoré nie sú až také dôležité. Marta sa podľa Neho v porovnaní s Máriou nerozhodla podľa skutočných priorít a potrieb.
19. *Dá sa z príbehu zistiť, čo si Marta myslí o svojej voľbe? Myslela si, že ona je tá, čo robí to potrebné?* [Počkajte na odpoveď.] *Považoval to za potrebné aj Pán Ježiš?* [Počkajte na odpoveď.] *Je potrebné jesť?* [Počkajte na odpoveď.] *Pomôžte mi tomu porozumieť. Čo chcel asi Pán Ježiš v tomto príbehu povedať o tom, čo je a čo nie je potrebné?*
20. *Čo sa asi očakávalo od Márie v jej kultúre, ktorá tak silno zdôrazňovala pohostinnosť?* [Počkajte na odpoveď.] *Stála Mária pred ťažkou voľbou? Musela sa Mária rozhodnúť navzdory niečomu alebo niekomu?* [Počkajte na odpoveď.] Áno, musela sa rozhodnúť navzdory očakávaniam svojej kultúry i rodiny.
21. *Videli sme, čo urobila Marta, keď si uvedomila, že je toho na ňu priveľa a nezvládne dokončiť, čo si predsavzala. Zamyslite sa na chvíľu. Čo iné mohla Marta v stave preťaženosti urobiť?* [Počkajte na odpoveď.] Marta mala veľa alternatív. [Povzbuďte ľudí, aby premýšľali nad vecami, ktoré mohla Marta urobiť, keď zistila, že to sama nezvládne.]
22. *Aké mala Marta možnosti na vyriešenie svojho problému?* [Počkajte na odpoveď.] *Kto iný by ešte Marte mohol pomôcť?* [Počkajte na odpoveď.] Keď rozoberáme s ľuďmi tento príbeh, veľmi často zaznieva návrh, že by Marta mohla ísť za Ježišom a opýtať sa Ho: „Pane, nezvládam prípravu jedla a obsluhovanie. Čo mám robiť?“ ako posledný.
23. *Neobrátila sa Marta na Ježiša s prosbou o pomoc preto, že sa hanbila opýtať?* [Počkajte na odpoveď.] *Ako by ste opísali Martin prístup?* [Počkajte na odpoveď.] *Porovnajte Martin prístup s Ježišovým postojom.*
24. *Porovnajte Martinu voľbu s Máriinou. Sú rovnaké alebo sa odlišujú?* [Počkajte na odpoveď.] *Ktorá zo sestier Ježišovi niečo dáva a ktorá od Neho niečo prijíma?* [Počkajte na odpoveď.] *Čo si Ježiš cení viac?* [Počkajte na odpoveď.] *Mohlo by nám to niečo prezrádzať?* [Počkajte na odpoveď.] Dúfame, že si poslucháči všimnú, že Marta robila niečo **pre** Ježiša, zatiaľ čo Mária niečo **od** Ježiša prijímala. Ježiš naznačil, že Martina práca v danom momente a rozsahu nebola potrebná. Toto konštatovanie môže otvoriť skvelú diskusiu o skutkoch a milosti!

Otázky prezrádzajú, akým štýlom učíte

Predtým, než sa rozhodnete, ako budete formulovať otázky pre svojich poslucháčov, by ste sa mali oboznámiť s jednotlivými štýlmi, ktoré učitelia pri kladení otázok bežne používajú.

Spôsob kladenia otázok totiž určuje, ako ľudia vnímajú rozprávačovu prezentáciu. To, ako pracujete s tónom hlasu, výrazom tváre, držaním tela a formuláciou otázok vás môže zaradiť do určitej role, napr. prísneho učiteľa, benevolentného profesora alebo spolulezca.

Štýl prísneho učiteľa sa k metóde STS príliš nehodí. Prísnosť a odmeranosť privádza ľudí na takéto myšlienky: *Je len jedna správna odpoveď, a ak sa netrafím, pred všetkými sa strápnim.* Účastníci sa potom boja odpovedať a príliš sa nezapájajú. Celá metóda STS je o tom, že ľudí povzbudzujeme, aby používali svoj Bohom daný dar logického myslenia a sami objavovali hlboké pravdy Božieho slova – preto NECHCEME pôsobiť ako prísny učiteľ!

Benevolentný profesor je pri vyučovaní milý a usmievavý. Avšak, z formulácie otázok jasné, že správna odpoveď je už dopredu známa. Účastníkom sa zdá, akoby im svojím postojom rozprávač hovoril: „Stojím na vrchole hory vedomostí. Kto z vás si trúfne vyliezť na miesto, kam som sa dostal ja? Objavíte pravdy, ktoré mám ja už dávno v malíčku?“

Poslucháči sa budú zapájať do diskusie. No pri dôkladnejšom pozorovaní si všimnete, že odpovedá iba malá časť účastníkov, ktorým to myslí a sú zvyknutí dávať správne odpovede. Táto hŕstka vyvolených bude tento typ rozprávača milovať. Doslova si vychutnávajú to, že môžu patriť do elitnej skupinky, ktorá toho vie viac ako väčšina.

Žiaľ, táto elitná skupinka nikdy nepomyslí na blaho ostatných účastníkov, ktorí sa nezapojili do diskusie. Opomenutí sa nikdy necítili múdro. Pochybujú o sebe. Neveria, že by mohli horu zdolať.

Rozprávači – spolulezci naopak dávajú všetkým účastníkom pocítiť, že spolu lezú na vrchol a spolu nachádzajú informácie.

Spomedzi všetkých štýlov a rolí sa rola spolulezca osvojuje najťažšie. Prináša však najviac úžitku všetkým zúčastneným. Prirodzene pozýva každého, aby sa zapojil a poskytuje najmenej živnú pôdu pre rozvoj pýchy v srdciach účastníkov i rozprávača samotného.

O hodnote tohto prístupu ma raz presvedčila aj jedna účastníčka nášho seminára. Počas prestávky mi povedala: „Veľmi sa mi páčil príbeh o Marte a Márii. Prinútil ma veľa premýšľať. Viete, čo sa mi na tom páčilo najviac?“

Usmiala som sa povedala: „Neviem, čo také?“

„Boli to tie okamihy, keď ste sami nepoznali odpovede a nechali ste nás, aby sme vám ich našli.“

„Ó, to ma teší. Chcela som vám predviesť, čo v STS učíme. V skutočnosti som už rozprávala tento príbeh veľakrát v rôznych kútoch sveta, takže pri každej otázke som už poznala všetky možné odpovede, ktoré mi ľudia dávali. Chcela som však, aby každý dostal príležitosť objavovať, preto som sa držala bokom,“ vysvetľovala som jej.

Prikývla. „Rozumiem, ale ja hovorím o tých prípadoch, keď ste nepoznali odpovede a nechali ste nás ich nájsť. Páčilo sa mi, že ste sa nebáli ukázať nám, že ani vy neviete všetko."
Hm? Asi som splnila svoju úlohu, pomyslela som si pre seba. Nebolo potrebné trvať na tom, že som už dopredu poznala väčšinu vecí, ktoré sme skúmali, a ktoré skupina objavila. Táto pani a aj ďalší účastníci sa usilovne zapájali. Cítili „povolenie" a slobodu premýšľať a objavovať. Doslova sme na ten kopec liezli spolu.
Chcem ale tiež povedať, že hoci rozprávané príbehy už dobre poznám, účastníci stále nachádzajú duchovné objavy a aplikácie, ktoré sú pre mňa nové, ktoré som si dovtedy neuvedomila. Nové „nálezy" zriedkakedy prichádzajú ako priamy následok mojej otázky. Poklady nachádzame najčastejšie v živej diskusii vďaka múdrosti, ktorú láskyplne udeľuje Duch Svätý tým, ktorí Ho počúvajú. Fórum STS nielen podnecuje jednotlivcov, aby objavovali, ale poskytuje tiež ľuďom priestor pre delenie sa s druhými o to, čo našli.

Ako sa stať spolulezcom

Spôsob, akým formulujeme otázky, účastníkov buď povzbudí alebo odradí od účasti. Napríklad, ak sa rozprávač opýta: „Koľko tiav priviedol Abrahám?" poslucháči vedia, že sa od nich očakáva presná odpoveď. Pomyslia si: *Musím povedať presné číslo.* Tento typ otázky navodzuje atmosféru školskej učebne a nevytvára podmienky pre diskusiu.
Namiesto toho môžete tónom svojho hlasu naznačiť, že sami premýšľate, a opýtať sa: „Koľko len mal ten Abrahám tiav?" Svojím postojom, výrazom tváre a tónom hlasu budíte v poslucháčoch dojem, akoby ste sa sami pokúšali vyloviť správne číslo z pamäti. Ľudia vám s tým budú chcieť pomôcť. Ak niekto odpovie: „Dvanásť," vtedy by ste mohli povedať: „Pozrime sa na to spolu... bolo ich dvanásť alebo o trochu viac? ..." Ak niekto druhý povie: „Bolo ich štrnásť," môžete mu povedať: „Ach áno, to je ono. Naozaj ich bolo štrnásť. Ďakujem. Dobrá odpoveď."
Keď predstierate, akoby ste potrebovali pomoc, ľudia odpovedajú oveľa bezprostrednejšie. Nepociťujú tlak na to, že musia mať dokonalé odpovede, snažia sa vám pomôcť ako vedia. Omnoho ľahšie sa zapájajú a spontánnejšie predkladajú svoje návrhy – či už pri treťom rozprávaní príbehu alebo hľadaní duchovných objavov a aplikácií.
Aký štýl otázok budete používať, takú atmosféru svojim poslucháčom vytvoríte. Keď učitelia alebo kazatelia niečo prednášajú, ľudia ich zvyčajne vnímajú ako učencov, ktorí majú odpovede na všetko. Väčšina ľudí vo svete si nikdy nevyskúšala diskusiu ako spôsob, ako sa niečo naučiť. Pre niektorých je odpovedanie na otázky, ktoré si vyžadujú kritické myslenie, úplnou novinkou. Práve takýmto ľuďom najviac prospeje, keď im rozprávač ukáže čo najmenej z tváre prísneho učiteľa, ktorý očakáva vždy len tú „správnu" odpoveď.
Aj vtedy, keď sa odkryje nejaká informácia, môže rozprávač reagovať s údivom alebo potešením. Môžete napríklad povedať veci ako: „To sa mi páči." „Myslím, že to má niečo do seba." Alebo „To znie fakt dobre."
Niekedy sa ľudia s nami delia o myšlienky, ktoré sa nezdajú byť správne alebo nevychádzajú z príbehu. Rozprávač môže ako spolulezec zmeniť smer chybného komentáru a opraviť ho tým, že citlivo požiada o vysvetlenie. Takéto presmerovanie

spôsobí, že sa prispievateľ do diskusie nebude cítiť trápne. Napríklad, ak niekto niečo vyhlási a je presvedčený o svojom závere, no vy ste si celkom istí, že sa to nenachádza v príbehu, môžete povedať toto: ‚Hm, asi budem potrebovať, aby ste mi trochu pomohli. Kde je to v príbehu?' Aj keď viete, že jeho záver nemá oporu v príbehu, vaša citlivá odpoveď mu dovolí zachovať si tvár a vyhnúť sa opraveniu pred všetkými. Nezošnuruje ho to a bude mať naďalej chuť objavovať.

Ak niekto predstaví myšlienku, ktorá je podľa vás neprávna alebo sporná, ďalším z citlivých spôsobov, ako sa k nej vyjadriť je, že sa opýtate na názor skupiny. Môžete povedať niečo v tomto zmysle: „Hm, zaujímavý názor. Rád by som vedel, čo si o tom myslia ostatní. Vidíme to v príbehu?" Tým, že umožníte, aby o názore diskutovala celá skupina, sa vyhnete stavaniu sa na piedestál učiteľa či profesora. Tiež tým uvoľníte priestor Duchu Svätému, aby bol On sám Veľkým Učiteľom a Božie slovo vašou konečnou autoritou.

Zapamätajte si, že čím viac budete predstierať, akoby ste niečo nevedeli, tým ochotnejšie budú ľudia odpovedať. Snažte sa používať tento štýl pýtania sa a vedenia diskusie čo najviac. Ak sa budete tváriť, akoby ste vedeli všetko, ľudia budú v odpovedaní na otázky oveľa opatrnejší. Ako sme už spomínali, snažíme sa vyhnúť atmosfére školskej učebne, pretože v takomto prostredí sa ľudia boja dať chybnú odpoveď.

Neisté, skúmavé formulácie vám pomôžu navodiť atmosféru spoločného objavovania. Uvádzajte svoje otázky podmieňovacími vetami a zvratmi ako napríklad: „Zaujímalo by ma, či...?" „Mohlo by to byť tak, že...?" „Zdá sa vám to možné, aby...?" „Vyzerá to tak, že...?" „Čo vidíte vy...?" „Čo to môže znamenať...?" Zručnosť vo formulovaní a kladení otázok patrí k veciam, ktoré sú na Simply The Story najťažšie a ich nacvičenie trvá najdlhšie. Nesnažíme sa pritom vyzerať hlúpo, ani tvrdiť, že nevieme veci, ktoré v skutočnosti vieme. Ide skôr o to, ukázať poslucháčom, že aj my sa učíme spolu s nimi a vždy sa chceme dozvedieť niečo viac z Božieho slova. Tento štýl tvorenia otázok ľuďom pomáha deliť sa o ich postrehy s druhými.

IV. Prezentácia – druhá fáza: Diskusia o duchovných aplikáciách

Duchovné aplikácie. V príbehuo Marte a Márii sme už pri jeho príprave našli nemálo úžasných duchovných aplikácií. Objavili sme niektoré dôležité veci, ktoré nám Božie slovo predkladá, a tiež sme sa zamysleli nad tým, ako asi Pán Boh chce, aby sme tieto nálezy uplatnili v našom živote dnes.

Úlohou ďalšej časti STS je zapojiť vhodnými otázkami poslucháčov do diskusie a viesť ich k objavovaniu duchovných aplikácií, ktoré sme sami našli. Táto fáza dáva rozprávačom zabrať, no zároveň im prináša hlboký pocit uspokojenia. Budete v nej musieť odolať pokušeniu podať svojim poslucháčom všetko ako na tanieri. Namiesto toho sa budete musieť naučiť umeniu formulovať otázky tak, aby vaši poslucháči našli poklady v príbehu sami.

Na nasledujúcich stranách je niekoľko vzorových otázok, z ktorých každá môže ľuďom pomôcť nájsť nejaké duchovné aplikácie v príbehu o Márii a Marte. Tak ako predtým, keď sme objavovali duchovné aplikácie, aj teraz si príbeh prejdeme od

začiatku do konca. Všimnite si, že vždy pred každou otázkou si zopakujeme malú časť príbehu, vrátane duchovných objavov, ktoré sme v nej našli. Potom sa pýtame otázky, ktorými posúvame aplikácie poslucháčov od veľmi všeobecných a vzdialených k špecifickejším, osobným.
Potom sa pýtame otázky, ktorými postupne posúvame aplikácie poslucháčov zo všeobecnej, vzdialenej roviny do konkrétnej, osobnej roviny.

1. V tomto príbehu sa Mária rozhodla tráviť čas pri Ježišových nohách a počúvať Ho namiesto obsluhovania. Ježišove slová máme zaznamenané v Biblii. Môžeme sa aj dnes, podobne ako Mária, rozhodnúť sedieť Ježišovi pri nohách? [Počkajte na odpoveď.] Dúfame, že poslucháči prídu na nasledovnú aplikáciu. Dnes, keď študujeme Božie slovo a uctievame Boha, je to akoby sme počúvali samotného Pána Ježiša. To, že niekto sedí Ježišovi pri nohách, nám zároveň odhaľuje záujem dotyčného o Božie slovo.
2. Marta sa rozhodla poslúžiť Pánovi Ježišovi množstvom práce, ktorá ju nakoniec takmer položila. Môžeme mať podobný problém aj my dnes? Čo myslíte? [Počkajte na odpoveď.] Berú si dnes ľudia v službe, prípadne v práci či v domácnosti toho na plecia viac, ako dokážu uniesť? Ako k tomu dochádza? [Počkajte na odpoveď.] Ako môžeme zareagovať, keď nás služba v cirkvi (alebo iná práca, ktorú robíme) začne neúmerne preťažovať a oberať nás o čas s naším Pánom? [Počkajte na odpoveď.]
3. Marta chcela urobiť dobrú vec, no bol to jej nápad, nie Ježišov. Majú aj dnes ľudia možnosť vybrať si z viacerých dobrých vecí, ktoré by mohli robiť? [Počkajte na odpoveď.] Môžu niektoré rozhodnutia ľudí vyzerať správne preto, že v nich ide o nejakú dobrú vec alebo dokonca o kresťanskú službu? Môžu sa ľudia rozhodnúť robiť niečo pre Boha, aj keď ich On o to nežiada či nechce, aby to robili? Ako sa to stáva? Stalo sa to už aj vám alebo niekomu vo vašom okolí? Môžete nám o tom niečo povedať? Ako nás môžu naše rozhodnutia robiť niečo pre Pána Boha odtrhnúť od trávenia času s Ním? [Počkajte na odpoveď.] Čo môžeme urobiť, keď zistíme, že nás naša práca pre Pána Boha okráda o čas potrebný na počúvanie Jeho slova? [Počkajte na odpoveď.]
4. Marta vyčíta Márii, že jej nepomáha obsluhovať, aj keď si hostinu vymyslela ona sama. Robí to napriek tomu, že Ježiš Márii dovolil, aby neobsluhovala. Keď si dnes toho ľudia berú na seba viac, ako dokážu zvládnuť, komu alebo čomu zvyknú pripisovať vinu? Mám pri tom na mysli to, či ľudia rýchlo prijímajú zodpovednosť za svoju preťaženosť alebo zvyknú hádzať vinu na druhých? Aká je vaša skúsenosť? [Počkajte na odpoveď.]
5. Videli sme, ako Marta bez okolkov obviní Ježiša z toho, že sa nezaujíma o jej problém. Vinia aj dnes ľudia za okolnosti, prípadne aj za svoje vlastné rozhodnutia druhých? [Počkajte na odpoveď.] Zachádzajú niekedy ľudia až tak ďaleko, že obviňujú za svoje rozhodnutia Pána Boha a potom, keď sa veci nevyvíjajú v ich prospech, sa sťažujú, že sa o nich Pán Boh nezaujíma? [Počkajte na odpoveď.]
6. Z príbehu je nám zrejmé, že Marta vedela, že Ježiš je učiteľ a má nasledovníkov. Oslovovala Ho „Pán“, čím naznačila, že Ho pokladá za

vodcu, za niekoho vyššieho od seba. Potom ale Ježišovi hovorí, ako má vyriešiť jej problém. Stáva sa ľuďom aj dnes, že sa dostanú do úzkych (aj vlastnou vinou), a potom v modlitbe hovoria Stvoriteľovi vesmíru, ako má vyriešiť ich problém? [Počkajte na odpoveď.]Akým spôsobom to ľudia robia? [Počkajte na odpoveď.] Má zmysel volať Boha Pánom a potom Mu povedať ako má vyriešiť problémy, ktoré sme si zapríčinili sami? Čo si o tom myslíte? [Počkajte na odpoveď.]

7. To o tých obvineniach je zaujímavé. Ako sa asi Boh môže cítiť, keď si ľudia berú na seba viac, ako dokážu zvládnuť a potom Bohu hovoria: „Nezaujíma Ťa, že mi iní nepomáhajú?“ [Počkajte na odpoveď.]
8. Videli sme, že Mária si vybrala dobrý podiel, no Marta, jej sestra, ju za jej rozhodnutie kritizovala. Stáva sa aj dnes, že ľudia urobia dobré rozhodnutie, za ktoré si u svojho okolia vyslúžia krivé pohľady a výčitku, že by mali robiť niečo iné? [Počkajte na odpoveď.] Akými spôsobmi alebo na akých miestach k tomu dochádza? Doma, v práci, v škole, v službe alebo dokonca aj u tých, ktorým slúžime? [Počkajte na odpoveď.]
9. Ako sa asi musí cítiť niekto, kto urobí dobré rozhodnutie, za ktoré ho ľudia znevážia? [Počkajte na odpoveď.] Videli sme, ako potupenie znášal Ježiš. Čo sa môžeme naučiť z toho, ako reagoval Pán Ježiš?
10. Myslíte si, že je možné venovať sa fyzickej práci, podobne ako Marta, a súčasne sa od Pána Boha učiť a uctievať Ho? Napadá vám príklad toho, ako sa to dá skĺbiť? [Počkajte na odpoveď.]
11. Na druhej strane, myslíte si, že niekto môže byť na mieste, kde vyzerá ako Mária, teda učí sa a študuje Bibliu, a pritom je v myšlienkach pri nejakej práci? [Počkajte na odpoveď.] Pristihli ste sa pri niečom takom už aj vy (alebo niekto, koho poznáte)? [Počkajte na odpoveď.]
12. Mám na mysli chvíle, keď si čítam z Biblie alebo sa modlím a myšlienky mi začínajú utekať. Začínam premýšľať o iných veciach, napríklad o nejakej práci, čo potrebujem urobiť. Stáva sa to aj niekomu inému okrem mňa? [Odmlčte sa.] Ako by ste popísali tieto myšlienkové „potulky“ vo svetle príbehu o Marte a Márii? [Počkajte na odpoveď.]
13. Marta chcela od Ježiša, aby prikázal Márii vzdať sa vyučovania a pomôcť jej s obsluhovaním. Očividne v danej chvíli nesúhlasila s Máriiným rozhodnutím počúvať Ježiša. Stáva sa ľuďom aj dnes, že sa im za rozhodnutia vo vzťahu k Ježišovi – napríklad uveriť v Neho ako svojho Spasiteľa, byť mu oddanejší v nejakej veci alebo vstúpiť do služby na plný úväzok – dostane kritiky zo strany rodiny či kultúry, v ktorej žijú? [Počkajte na odpoveď.] Ktoré rozhodnutia bývajú spúšťačom takéhoto konfliktu? [Počkajte na odpoveď.]
14. Ježiš povedal Marte, že Márii jej výber nik nevezme. Môžu Ježišove slová o Máriinom rozhodnutí a Jeho postoj o zasahovaní či skôr nezasahovaní do jej voľby povedať niečo aj nám dnes? Ak áno, čo? [Počkajte na odpoveď.]
15. Pomyslite si na hociktoré náboženstvo. [Na chvíľu sa odmlčte.] Robia v danom náboženstve jeho vyznávači skutky na získanie odpustenia či priazne u svojho božstva alebo bohov? Alebo ide v danom náboženstve o to,

že jeho vyznávač dostáva od svojho boha priazeň bez zásluh? Môže nám niečo v tomto príbehu pomôcť rozoznať, aký postoj si Ježiš cení najviac? [Chvíľu počkajte.]

16. Určite ste postrehli, že v momente, keď Marte začínali veci prerastať cez hlavu, hodila vinu na Máriu a Ježiša, a nie na seba. Keď si uvedomila, že nie je schopná dokončiť prácu, ktorú bolo podľa nej potrebné urobiť, prehliadla možnosť opýtať sa Ježiša, čo má robiť. S vedomím tohto všetkého skúste popremýšľať, ako my sami riešime chvíle, keď je toho na nás veľa. Čo nás tento príbeh učí o múdrych rozhodnutiach? [Počkajte na odpoveď.]
17. Ježiš ocenil Máriino rozhodnutie počúvať Ho aj napriek tomu, že tým šla proti svojej kultúre i očakávaniam svojho okolia. Čo nás to môže naučiť? [Počkajte na odpoveď.] Môže sa aj nám stať, že sa v snahe poznať Boha alebo tráviť s Ním čas, budeme musieť rozhodnúť proti svojej kultúre či očakávaniam ľudí okolo nás? Ako?

Práve ste dokončili prezentáciu biblického príbehu o Marte a Márii s použitím metódy *Simply The Story*. Svoju službu môžete zakončiť rôznymi spôsobmi. Môžete ju uzavrieť modlitbou, použiť techniku kreatívneho upevnenia učiva (pozrite nižšie) alebo poslucháčom položiť niekoľko všeobecných otázok ako napríklad:

- Čo ste sa z príbehu naučili?
- Čo vám Pán Boh ukázal v príbehu?
- Čo ste sa dozvedeli o Bohu?
- Objavili ste niečo, čo vám môže pomôcť tento nastávajúci týždeň?

Podrobnejšie rozpracovanie ďalšieho vzorového príbehu nájdete v Prílohe B.

Kreatívne upevnenie naučených príbehov

Vedľajším účinkom dôkladného skúmania príbehu je, že sa ho ľudia celkom dobre naučia. Po dokončení hľadania pokladov a diskusii sa môže rozprávač rozhodnúť využiť jednu z kreatívnych metód na upevnenie naučeného príbehu v pamäti poslucháčov.

Napríklad, počas nášho päťdňového seminára jeho účastníci do hĺbky preberú 21 biblických príbehov. Pri takomto nápore informácií si ľudia potrebujú príbehy nejako utvrdiť. Aby sa im vtlačili do pamäti, musia si ich zopakovať a skúšať ich rozprávať.

Čo tak ich požiadať, aby si príbeh porozprávali v dvojiciach? Možno by nádejní rozprávači mohli tiež o príbehu vymyslieť pieseň alebo báseň, ktorá by verne prerozprávala jeho dej, čo poviete? Akákoľvek ústna forma opakovania, ktorá ľuďom pomôže si príbeh zapamätať, je vítaná.

Kreatívne upevnenie učiva najviac prospieva ľuďom, ktorí nevedia čítať alebo nemajú Bibliu vo svojom jazyku, ani príbehy nahraté v jazyku, ktorému by rozumeli. Pomáhajme preto negramotným účastníkom, prípadne účastníkom patriacim do jazykovej skupiny, ktorá nemá možnosť vypočuť si Bibliu z nahrávok, ako len vieme!

Zaujímavé. Riešenia problémov sú nám zvyčajne jasné ako facka – hneď po tom, ako na ne prídeme! Pri rozmýšľaní nad tým, ako pomôcť znevýhodneným

rozprávačom, sme objavili jedno mimoriadne prínosné riešenie. Keď nám na seminár prídu ľudia, ktorí potrebujú zvukový záznam biblických príbehov, prečo ich počas toho, ako rozprávajú príbeh vo svojom materinskom jazyku, rovno nenahrať?
Po pár rokoch práce s STS sa u nás zaužíval výraz „vrecko srdca“. Zvykneme hovoriť: „Keď sa už raz príbeh naučíš, zostane ti vo vrecku srdca.“
Neskôr sa nám pri práci s negramotnými rozprávačmi vynoril ďalší problém. Niektorí sa naučili stovky príbehov, no keďže si nevedeli spísať ich zoznam, nevedeli si ani spomenúť, ktoré z nich už poznajú!
Priviedlo nás to k tomu, aby sme vymysleli našu Knihu príbehov, ktoré mám vo vrecku srdca. Na stránkach vo veľkosti vizitky je obrázok, ktorým si rozprávači ľahko pripomenú príbeh. Nejde o ikony, ktoré by si museli rozprávači pamätať. Obrázok je kreslený čiarami a zobrazuje niečo jedinečné pre daný príbeh. Zalaminované „stránky“ pripnuté na veľký kľúčenkový krúžok sa tak stávajú rozprávačovou vlastnou Knihou príbehov, ktoré má vo vrecku srdca. (Milujú ich aj gramotní rozprávači, ktorí sa učia veľa príbehov!)
Vďaka Bohu za Jeho milosť, že sme mohli nájsť tieto prínosné riešenia!

6. kapitola

Všeobecné rady pre vedenie diskusie

V priebehu diskusie môže Pán Boh použiť vaše životné skúsenosti a znalosti Biblie na to, aby vás doviedol k určitým otázkam. Duch Svätý vie presne, o čom sa skupina potrebuje rozprávať, a bude vám počas vyučovania ukazovať správny smer.
Ak by sme vám mali odporučiť jeden princíp, ktorý prispeje k úspešnej diskusii o príbehoch, bol by to princíp **počúvania a reagovania**. Mali by ste dobre počúvať Božie slovo pri príprave príbehu, a ako tí, ktorí príbeh rozprávajú, aj sami reagovať na aplikácie, ktoré vám Boh v príbehu ukázal. Podobne aj počas diskusie počúvate a reagujete – najprv pozorne počúvate ľudí a potom reagujte na to, čo povedali.

Milovaný starší

Ľudia z istej dediny začali v určitú hodinu dňa chodiť k rozličných starším, aby sa s nimi porozprávali. Jedni si vybrali staršieho, ktorý toho veľa vedel a bol múdry. Druhí chceli byť so starším, ktorý bol známy tým, že si každého dôkladne vypočul. Väčšina ľudí z dediny však chcela tráviť čas s jedným výnimočným starším, ktorého s láskou oslovovali „milovaný starší“.
Hoci toho milovaný starší tiež veľa vedel, dokázal aj dobre počúvať. No okrem toho mal ešte jednu zvláštnu vlastnosť. Vedel ľuďom odovzdávať múdrosť tak, že im dal príležitosť premýšľať a objavovať. Aj keď mal hlbšie a obsiahlejšie znalosti ako ľudia, čo za ním chodili, povzbudzoval ich, aby mu hovorili svoje myšlienky a postrehy. Často sa tento starší rozhodol mlčať – aj napriek tomu, že poznal odpovede na otázky. Dával ľuďom priestor, aby sa sami naučili premýšľať a riešiť problémy.
Tento milovaný starší nabádal svojich synov – a aj svoju manželku a dcéry, aby hovorili, čo si myslia. Nebál sa dovoliť iným rozprávať, pretože vedel, že on už má veľkú múdrosť. Milovaný starší si uvedomoval, že čím viac odvahy a sebadôvery vzbudí u tých, ktorých vedie, tým viac si oni budú ceniť jeho vedenie.
Jeho nasledovníci navyše napodobňovali jeho štýl vedenia a povzbudzovali iných, aby našli múdrosť. Z detí staršieho vyrástli múdri a odvážni mladí ľudia, ktorí kráčali v otcových šľapajach.
Biblia nám hovorí o začiatkoch služby Pána Ježiša na zemi, keď Ho naraz prišlo počúvať 5000 mužov. Títo ľudia však potrebovali aj niečo jesť. Ježiš sa najskôr opýtal otázku a dal Filipovi a ďalším učeníkom príležitosť premýšľať nad tým, ako by mohli problém vyriešiť. Nikto z nich však nebol dostatočne vyzretý na to, aby Ježiša poprosil o zázrak. Odpoveď na otázku im Ježiš ukázal tým, že urobil zázrak a premenil obed jedného chlapca na jedlo pre všetkých.
Pán Ježiš dával Svojim učeníkom a aj iným ľuďom jednu príležitosť za druhou, aby premýšľali a nachádzali odpovede na otázky z perspektívy Božieho kráľovstva. Tri roky Svojich učeníkov učil a nabádal, aby počúvali Jeho slová, premýšľali o nich a verili im, a aby aplikovali múdrosť do svojho života. Pán Ježiš ich pripravoval na to, že raz budú slúžiť a viesť iných.
Aj dnes, keď sa biblické pasáže preberajú metódou STS, je do diskusie zapojených veľa vodcov z cirkevných zborov alebo organizácií. Väčšina z nich toho vie viac ako

tí, ktorých vyučujú a vedú, dokonca viac ako ich vlastná rodina. Chválime ich, keď v diskusii nedávajú svoje odpovede ako prví. Počkať so svojím názorom je prejav múdrosti.
Robí nám nesmiernu radosť pozorovať múdrych a vyzretých vodcov, ktorí dávajú priestor druhým, aby sa vyjadrili. Takíto vodcovia vidia hodnotu v tom, aby sa iní ľudia naučili premýšľať a utvárali si svoj vlastný názor. Tak ako milovaný starší, a aj ako Pán Ježiš, vedia ľuďom dodať odvahu. Títo vodcovia zároveň vedia, že ich múdrosť je potrebná a radi sa o ňu delia v pravý čas.

Počúvať a reagovať je zozačiatku ťažké

Každý začiatok je ťažký a aj pri nadobúdaní zručností spojených s STS je toho, čo si treba zapamätať, naozaj dosť. Začiatočníci sa často uprene zameriavajú na prezentáciu, rozprávanie príbehu, poradie jednotlivých častí a tvorbu otázok. Novopečení rozprávači sa dokonca zvyknú tak sústrediť na postupy STS, že im niečo dôležité unikne – ľudia! Vašou úlohou je s ľuďmi diskutovať o Biblii. Bez pozorného počúvania a reagovania na to, čo hovoria a pýtajú sa, diskusia jednoducho nevznikne.
Do neznámych vôd rozprávačstva sa vám bude vstupovať ľahšie, ak si uvedomíte, že vašou úlohou je len viesť diskusiu. Po čase strávenom objavovaním vzácnych duchovných pokladov v príbehu, by malo byť pre vás potešením rozprávať sa o nich s druhými ľuďmi. Namiesto toho, aby ste premýšľali o svojej „prezentácii“ a o všetkom, čo plánujete povedať, sa radšej pýtajte otázky a počúvajte, čo ľudia hovoria. Rozprávajte sa s nimi o príbehu. Konverzujte s nimi.
Časť vopred pripravených otázok môžete pokojne použiť na rozprúdenie diskusie o jednotlivým úsekoch príbehu. Snáď ľudí dovedú k niektorým duchovným pokladom, ktoré ste počas svojej prípravy našli vy. Väčšina z nás sa s druhými rozpráva dennodenne, a robíme to bez toho, aby sme mali pred očami napísaný scenár. Rozprávame sa o veciach, ktoré nás zaujímajú. Tak prečo sa trochu neuvoľniť a neporozprávať sa o biblickom príbehu? Počúvanie a reagovanie hrá v STS ústrednú rolu, preto zvykneme hovoriť: „Definíciou STS je počúvanie a reagovanie.“

Počúvanie a reagovanie v praxi

Jedným z mnohých príbehov, ktoré metódou STS preberáme, je Žalm 23. Väčšine ľudí, ktorí aspoň trochu poznajú Bibliu, je tento úryvok Písma známy. Pomalé prechádzanie veršami a pýtanie sa otázok, ktoré nám pomáhajú lepšie počuť, čo nám v žalme Pán Boh hovorí, nám však môže odhaliť úžasné skutočnosti.
Pred nejakým časom mi Ramesh, náš riaditeľ v budhistickej časti sveta, povedal, že vyučoval Žalm 23 metódou STS. (Predstavte si, tohto muža, momentálne žijúceho v Nepále, som kedysi učila základy STS!) Zdalo sa mi, že vyskúšať STS na nejakom žalme by mohlo byť celkom zaujímavé, preto som ho poprosila: „Naučil by si ho aj mňa?“ Ten deň sa mi zapísal takmer nezmazateľne do pamäti.
Všimnite si pri tom ako dlho mi trvalo, kým som začala počúvať príbeh i rozprávača. Tiež si všímajte spôsob, akým mi Ramesh znovu a znovu kládol pod nos „omrvinkové“ stopy, ktoré ma nakoniec doviedli k pokladu. Pritom mi neustále

ustupoval z cesty a nechal objavovanie na mňa. Počúval ma a zakaždým mi dal ďalšiu stopu, ktorá ma posunula o niečo bližšie k objavu.
Kládol mi otázky k celému príbehu, no jedna myšlienková niť, ktorú Ramesh sledoval, ma oslovuje dodnes. Preskočím množstvo otázok, ktoré rozvíjali celý príbeh, a sústredím sa len na tú jednu oblasť.
Ramesh sa ma opýtal: „Ako ovca najprv hovorí o svojom pastierovi?“
Odpovedala som mu slovami, ktoré som sa naučila pred rokmi: „MÔJ pastier. Ukazuje nám to, že môžeme poznať Pána Ježiša osobne.“
Ramesh mi však nedovolil, aby som to tak rýchlo uzavrela. V STS sa najprv snažíme pozorne počúvať, čo príbeh hovorí, a až potom aplikujeme svoje zistenia na náš život.
Ramesh ma prinútil spomaliť a počúvať, čo príbeh skutočne hovorí, preskúmať tento známy text Písma dôkladnejšie. Znovu a znovu ma nútil poriadne nastaviť uši.
Súhlasila som, že budem počúvať, prinajmenšom si preklepnem jeho techniku. Neubránila som sa ale pochybnostiam. Čo také by mi mohol môj žiak ukázať v stati Písma, ktorú som tak dobre poznala, učila ju veľa ráz a dokonca o nej písala články.
„Teraz hovorí ovca, je tak?“ opýtal sa Ramesh. Súhlasne som prikývla.
„No a ako tá ovca hovorí o svojom pastierovi? Ako sa o pastierovi zmieňuje?“
Opýtala som sa: „Myslíš na to, že ovca o svojom pastierovi hovorí ako o ‚ňom‘?“
„Presne tak,“ prisvedčil. „A kde tá ovca vidí svojho pastiera?“
„Hm? Čože?“ nedochádzalo mi to.
„Kde je tá ovca vo vzťahu k pastierovi? Už to vidíš?“ Ramesh ma zámerne tlačil, pretože chcel, aby som si všimla niečo, čo som dovtedy nevidela. (V STS sa nesnažíme ľudí dotlačiť k tomu, aby videli niečo, čo sme našli v príbehu my. No v danej chvíli mi chcel Ramesh ako ten, ktorého som učila stále len ja, niečo zúfalo ukázať. V tejto mimoriadnej situácii Ramesh vedel, že ma môže tlačiť k tomu, aby som spomalila a premýšľala nad príbehom, veď sme sa dobre poznali.)
„Hm, myslím, že ak ovcu pastier vedie, tak je asi pred ňou, nie?“
„ÁNO! To je ono,“ prisvedčil Ramesh. „A teraz choď v príbehu do časti o doline tône smrti. Ako teraz ovečka hovorí o svojom pastierovi?“
„Ako o ňom?“ odpovedala som.
„Naozaj? Pozri sa ešte raz,“ naliehal. „Príbeh hovorí: ‚Nebudem sa báť zlého, lebo kto je so mnou?‘ Ako ovečka oslovuje pastiera? Ako sa o ňom zmieňuje?“
„Počkať,“ vyhŕkla som. „Hovorí mu ‚ty‘! No teda, aká zmena! Nikdy predtým som si to nevšimla. Teraz ovca hovorí K pastierovi, nie o pastierovi! To je objav!“
„Áno, ale prizri sa bližšie. Vidíš, kde je teraz pastier? Čo sa zmenilo? Pozri sa na to!“
„Na čo sa mám pozrieť?“ opýtala som sa.
„Na to, čo sa zmenilo. Len sa na to pozri. Predtým bol pastier pred ovečkou a teraz je kde?“
„No jasné, už to vidím,“ vyhŕkla som. „Najprv bol pastier pred ovečkou, ale teraz je s ňou.“
„Áno! Najprv bol pred ňou a teraz je po jej boku,“ dodal Ramesh s úsmevom. „Ale to nie je všetko. Pozri sa ešte raz. Ovca opäť hovorí priamo k pastierovi. Hovorí mu:

‚Olejom mažeš bohato moju hlavu.‘ Ak pastier natiera ovci hlavu olejom, kde asi stojí teraz?“
„Vidím to! Je nad ňou! Pastier stojí nad ovečkou.“
„Pokračuj,“ povzbudil ma Ramesh. „Príbeh ďalej hovorí: ‚Áno, len dobré a milosť ma budú sledovať po všetky dni môjho života.‘ Ovečka hovorí ešte o tom, kde inde bude cítiť pastierovu prítomnosť. Vidíš to?“
„Áno, vidím. Je to úžasné.“
Ramesh sa už usmieval od ucha k uchu. „Pastier je pred ovečkou, vedľa nej, nad ňou i za ňou. Obklopuje ju z každej strany.“
Keďže tam sa príbeh končil, vybrali sme sa odtiaľ k aplikáciám. Nedalo nám to. Obidvaja sme len tak chrlili aplikácie do dnešného života na základe toho, čo sme spolu našli v príbehu. Ale tento úplne nový objav o tom, ako je Ježiš, náš pastier, pred nami, vedľa nás i za nami, v našej diskusii prevažoval. Koľko útechy sa dá načerpať z tejto myšlienky!
P.S. Neskôr sme sa s kolegami v kancelárii rozprávali o chybách, ktorých sme sa počas služby dopustili, a o tom, ako nám Boh znovu a znovu preukazoval milosť a pomáhal ísť ďalej. Poznamenala som: „Pán Boh nám naozaj kryje chrbát! V každodenných zápasoch je On našou silou a oporou. Hovorí nám: ‚Pokračuj a nerob si starosti. Kryjem ťa. Postarám sa, aby sa k tebe nikto neprikradol od chrbta s úmyslom ublížiť ti.‘“
Vtedy som si spomenula na príbeh Žalmu 23. „No teda! Veď je to Žalm 23! ‚Pán Boh nám kryje chrbát,‘ je v podstate dnešným jazykom povedané: ‚Áno, len dobré a milosť ma budú sledovať po všetky dni môjho života.‘[4]“
Hm? Učiteľ sa učí od svojho žiaka – jeden i druhý majú schopnosť započuť niečo nové v známej pasáži Písma. K takýmto výmenám, keď domorodí veriaci učia vedúcich z Európy a zo západu, dochádza stále častejšie. Misionári v mnohých krajinách ako je India, Togo, Mozambik, Niger a Filipíny chodia za domorodými inštruktormi, aby ich naučili metódu STS.
Koniec koncov, STS je o ľuďoch – ktorí počúvajú ľudí – ktorí počúvajú Božie slovo. Počúvanie a reagovanie je dostupné všetkým. Výsledky nám jasne ukazujú, že elitní vodcovia nie sú jediní, kto vie porozumieť Božiemu slovu a potom odovzdávať svoje znalosti iným. V skutočnosti sú domorodí inštruktori, ktorí na požiadanie školia misionárov, 3. a niekedy aj 4. generáciou študentov STS!

Detaily, ktoré vedú k úspechu

Dúfame, že vám tieto správy dodali chuť učiť sa STS ďalej a rozvíjať niektoré z nových zručností, ktoré budete potrebovať. Pustime sa teda do časti, ktorá vie gramotných žiakov najviac potrápiť. Aj keď sa vám môže zdať nemožné zapamätať otázky bez toho, aby ste si ich napísali, je dôležité, aby ste to nerobili. Spomeniete si na ne tak, že si v myšlienkach prejdete príbeh a jeho obsah vám pripomenie, aké otázky múdreho radcu by ste sa k nemu mohli opýtať. Samotný príbeh bude vaším spôsobom ako si otázky zapamätať, **príbehy budú vašimi poznámkami!**
Prehodnoťte úvod. Keď už budete mať množstvo skrytých pokladov ako na dlani, možno uznáte za vhodné niečo pridať alebo ubrať z úvodu, ktorý ste si predtým

[4]Preklad prof. Roháčka, (pozn. prekladateľa)

pripravili. Ak zistíte, že sa nejaká informácia v úvode spomína aj v samotnom príbehu, je múdre ju vypustiť.
Mohli ste si napríklad pôvodne plánovať, že príbeh Abráma v Genezis 12, 1 – 9 predstavíte takto: „Dnešný príbeh je o mužovi, ktorému Boh povedal, aby opustil svoj ľud i svoju krajinu a stal sa otcom nového národa.“ No po nejakom čase strávenom premýšľaním o pasáži a hľadaním duchovných pokladov ste si uvedomili, že táto konkrétna informácia je obsiahnutá v príbehu. Preto ju môžete pokojne vynechať.
Ak ale zistíte, že určitú múdrosť v príbehu by poslucháči lepšie pochopili s krátkym vysvetlením, zaraďte ho do úvodu.
Ďalším príkladom by mohol byť úvod k príbehu o Marte a Márii. Jeden z mnohých pokladov, ktoré sú v príbehu, vychádza z Martinho rozhodnutia pripravovať zložité jedlo pre svojich hostí. Ďalším pokladom je až zarážajúci nedostatok úcty, ktorú Marta prejavila Ježišovi svojou kritikou a komandovaním pred Jeho nasledovníkmi. Príbeh sa začína tým, že Ježiš so svojimi učeníkmi vstupuje do istého mesta. Dozvedáme sa z neho len to, že Marta pozvala Ježiša k sebe domov. Nie je v ňom povedané, že s Ním šli aj učeníci.
Aby boli súvislosti v príbehu poslucháčom jasnejšie, je múdre povedať v úvode niečo v tomto zmysle: „Keď Pán Ježiš žil na zemi, vybral si mužov, ktorí s Ním chodili po krajine. Títo muži, ktorých voláme učeníci, boli s Ježišom stále, okrem chvíľ, keď je nám vyslovene povedané, že sa od nich vzdialil alebo v tých prípadoch, keď so sebou vzal len niekoľkých z nich na nejaký krátky čas.“ Vďaka tejto informácii si poslucháči uvedomia, že pozvanie Ježiša zahŕňalo aj Jeho učeníkov.
Ako rozprávači by ste vždy mali rátať s tým, že jeden alebo viacerí z prítomných nebudú poznať z Biblie nič okrem toho, čo im poviete v príbehu a v úvode. Na to, aby ste mali úspešnú diskusiu je nevyhnutné, aby vaši poslucháči dostali informáciu potrebnú na zodpovedanie otázky – či už v úvode alebo v príbehu.
Ak ste už každého z účastníkov učili nejaké biblické príbehy, MÔŽETE klásť otázky, ktoré stavajú na informáciách z predošlých stretnutí. Majte ale na pamäti, že väčšina príbehov je sama osebe informačne nasýtená, preto väčšinou nemusíte zachádzať do iných pasáží Biblie, aby ste príbeh dobre odučili.
Príležitostne môžu dať úvodné informácie z Biblie príbehu väčšiu hĺbku. Ako príklad by sme mohli uviesť Božie nariadenia o malomocných, sobote, jedení alebo objasnenie vzťahu Židov k Samaritánom a Ježišovho postoja. Nech už v úvode spomenieme čokoľvek, musí to pochádzať priamo z Biblie, nie mimo biblických zdrojov. Vieme, že len Biblia je jediným nemeniacim sa a absolútne spoľahlivým zdrojom pravdy. Navyše, používaním zdrojov mimo Biblie môžeme u ľudí bez teologického vzdelania a biblických komentárov vyvolať pocit, že oni druhých nemôžu učiť príbehy, pretože nemajú školy ani učebné materiály.
Po dokončení diskusie o príbehu budete možno chcieť predstaviť niečo v rámci príbehu, čo má zjavný symbolický alebo typologický význam. Svojim poslucháčom pomôžete tento symbolický zmysel objaviť tým, že im poviete ďalší „príbeh“. Vezmete ich do nového príbehu alebo im poviete pár veršov z inej pasáže Biblie. Porozprávajte im to štýlom STS. Urobte to vtedy, ak sa vám zdá, že vaši poslucháči

skutočne pochopili hlbšie duchovné pravdy v príbehu alebo keď vás k tomu jednoducho vedie Duch Svätý!

Prídavok k príbehu by mal byť dostatočne jasný, aby z neho mohli poslucháči ľahko odvodiť aplikáciu. Začnite tým, že poviete niečo podobné: „Je tu ešte ďalší príbeh, ktorý sa odohral oveľa neskôr.“ Potom ich vezmete do pasáže, ktorá obsahuje nejakú typológiu alebo symboliku. Najčastejšie bude ten druhý príbeh v Novej zmluve.

Napríklad, ak ste poslucháčom rozprávali príbeh o Mojžišovi a medenom hadovi v Numeri 21, 4 – 9 a spolu ste dokončili objavovanie a aplikovanie duchovných pokladov, môžete povedať toto:

„Ešte nám potrvá dlhšiu dobu, kým preberieme všetky príbehy a budeme schopní diskutovať o Biblii ako celku. Chcem vám však porozprávať jeden, ktorý sa udial veľa rokov po tom našom. Môže vám pomôcť objaviť ešte niečo viac v našom príbehu o Mojžišovi a medenom hadovi.“ [Ak máte čas, môžete mať krátky úvod a potom im porozprávať Ján 3, 1 – 16. Ak máte obmedzený čas, môžete im krátko porozprávať úvod vrátane hlavných vecí, ktoré sa udiali vo veršoch 1 – 13 a potom prejsť ku krátkemu „príbehu“, ktorý Ježiš povedal nábožnému mužovi vo veršoch 14 – 16. Pamätajte, rozprávajte štýlom STS – nič nepridávajte, ani nevynechávajte a používajte hovorovú reč.

„A ako Mojžiš vyzdvihol hada na púšti, tak musí byť vyzdvihnutý aj Syn človeka, aby každý, kto v Neho verí, mal večný život. Veď Boh tak miloval svet, že dal Svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v Neho verí, ale mal večný život.“ (Ján 3, 14 – 16)

Počúvajte, čo ľudia odpovedajú. Odpovede, ktoré vám budú ľudia dávať, vám pomôžu vycítiť ich potreby a osobné otázky. Pomôžu vám vytvárať nové otázky v priebehu diskusie. Voláme to „situačné učenie“.

Väčšina otázok by mala byť o tom, čo v príbehu urobili ľudia alebo čo urobil Boh. Otázky tohto druhu posunú poslucháčov smerom k objavovaniu duchovných právd. Zopakujte si nimi, čo ktorá postava v príbehu povedala alebo urobila. Opatrne s otázkami „prečo“ – môžu vyvolať špekulácie a domnienky, ktoré sa nedajú podložiť Písmom. Otázky „čo“ alebo „ako“ sú zvyčajne najlepšie. Odpovedaním na niekoľko otázok „čo“ a „ako“ sa dokonca môžete prepracovať k odpovedi na nevyslovenú otázku „prečo“!

Pýtajte sa na duchovné objavy. Po zopakovaní malého úseku prvej časti príbehu môžete napríklad povedať: „Prezrádza nám táto prvá časť príbehu niečo o viere toho a toho (vyberte si postavu z prvej časti príbehu)?“ „Ukazuje nám príbeh niečo, čo si tá osoba cenila?“ Opýtajte sa: „Dozvedáme sa v tomto úseku niečo o charaktere Boha?“ alebo „Vidíte v tejto časti Božiu vernosť?“ Pri skúmaní každej časti príbehu si všímajte, či osoby v príbehu prejavujú slovami alebo skutkami nedostatok úcty, strach, zmätok, chamtivosť alebo láskavosť, odvahu, dôveru či múdrosť. Uistite sa, že sa na vaše otázky dá odpovedať na základe informácií obsiahnutých v príbehu, ktorý ste práve rozprávali.

Každú z otázok, na ktorú sa odpovedá „áno“ alebo „nie“, môžete využiť ako odrazový mostík a pri kladnej odpovedi si vyžiadať vysvetlenie: „Trochu nám s tým pomôžte. Kde to v tejto časti príbehu vidíte?“

Pomáhajte poslucháčom robiť aplikácie právd z príbehu. Počas hľadania duchovných aplikácií formou diskusie ľudí pozorne počúvajte. Čakajte na príležitosť opýtať sa, či oni sami alebo niekto, koho poznajú, mali niekedy rovnaké pocity alebo reakcie ako ľudia v príbehu (pochybnosti, strach, nádej, zmätok atď.). Keď začujete odpoveď „áno“ alebo si všimnete gesto, ktoré naznačuje kladnú odpoveď, je vhodný čas položiť otázku: „Chcel by sa s nami niekto podeliť o svoju skúsenosť?“

Podeľte sa o osobné aplikácie. Keď dokončíte diskusiu o aplikáciách a cítite, že vás k tomu Pán Boh vedie, môžete poslucháčom porozprávať, ako sa niektorá časť príbehu dotkla vás osobne. Alebo sa môžete opýtať poslucháčov, či ich hlbšie oslovila niektorá časť príbehu.

Základné predpoklady dobrých otázok. Odpovede na vaše otázky musia byť:

- obsiahnuté v príbehu
- a podložené príbehom.

Informácie mimo príbehu. Ak si nejaký veľmi dôležitý záver alebo aplikácia v príbehu vyžaduje iný verš z Biblie, ktorý poukazuje na danú pravdu, môžete ho zahrnúť do úvodu k príbehu. Aj neskôr môžete pripojiť iné verše z Písma, no až potom, čo preberiete všetky aplikácie vyplývajúce priamo z príbehu.

Robte to ale veľmi striedmo, pretože časté citovanie Písma mimo príbehu spôsobuje, že sa u poslucháčov buduje závislosť na znalostiach a zisteniach rozprávača. Následkom toho prestávajú sami počúvať, čo príbeh hovorí. Pamätajte ale, že rozprávači sa môžu pýtať otázky, ktoré stavajú na vedomostiach z predchádzajúcich príbehov.

Dobré odpovede. Keď vám ľudia dajú prijateľné odpovede, pochváľte ich. Môžete im napríklad povedať: „Dobrá odpoveď“ alebo „To mi nikdy nenapadlo“ či „Znie to rozume.“

Nie až také dobré odpovede. Ak si myslíte, že odpovede poslucháčov nie sú správne, môžete povedať: „Vráťme sa k príbehu a pozrime sa, či to sedí.“ Ak prišli k chybným záverom, môžete vziať vinu na seba a povedať: „Moja vina, asi som tú časť nevysvetlila dosť jasne“ alebo „Asi som zle položila otázku.“

Ak je odpoveď alebo otázka poslucháča úplne mimo témy, môžete povedať: „O tejto veci sa môžeme porozprávať nabudúce“ alebo „Možno v ďalšom príbehu nájdeme odpoveď na vašu otázku.“ Niektoré otázky sú totiž cestičkami, ktoré nikam nevedú – ak by ste na ne odpovedali, celú skupinu by ste zaviedli mimo hlavného chodníka.

Ak máte v skupine veľa ľudí alebo máte málo času. Kladenie otázok a reagovanie na odpovede poslucháčov je obvyklý spôsob použitia STS. No ak vám vymedzený čas nedovoľuje, aby ste reagovali na všetky odpovede, alebo ak okolnosti či veľkosť skupiny znemožňuje prijímanie odpovedí poslucháčov, sú tu aj iné možnosti. Učitelia môžu klásť rečnícke otázky. (Keď sa pýtame rečnícke otázky, nečakáme, že nám budú ľudia nahlas odpovedať. Otázka však poslucháča podnieti premýšľať nad odpoveďou alebo sa zamyslieť nad danou pravdou či vlastnou vierou.) Učitelia, ktorí tento spôsob pýtania sa úspešne používajú, vedia, že sa musia za každou otázkou odmlčať, tak na tri až štyri sekundy, aby ju mohli poslucháči v mysli spracovať. Bez pauzy poslucháči nedokážu zapojiť svoju myseľ a prepnú do módu

pasívneho počúvania (v ňom sa ľahko oddajú iným myšlienkam alebo dokonca driemotám).

Príklad veľkej skupiny. Jednu zo známejších verejných kázní Pána Ježiša poznáme pod menom *Kázeň na vrchu.* Je zaznamenaná v Matúšovom evanjeliu a zaberá kapitoly 5 až 7. Okolo Ježiša sa zhromaždil veľký zástup, ktorý Ho chcel počúvať. Vyšiel teda na vrch a posediačky učil všetkých, čo boli nižšie. Pán Ježiš bol dokonalý rečník a vedel, ako sa ľudia najľahšie učia. Celú kázeň používal slovné obrazy, ktoré prirovnávali vyučovanú pravdu k bežným veciam každodenného života. Hovoril tiež v podobenstvách a pýtal sa rečnícke otázky – dokopy 16-krát! Myslíte si, že sa niekedy odmlčal, aby dovolil poslucháčom otázky spracovať? Tak prečo si z Neho nevziať príklad?

Na presnosti záleží: Význam zhrnutia

Výhodou diskusného štýlu STS je aj účinný nástroj: *Zhrnutie*. Overovanie vedomostí poslucháčov má najväčší význam, keď sa príbehy preberajú v chronologickom slede. Namiesto toho, aby si učiteľ pripravoval k novému príbehu úvod, môže účastníkov minulých stretnutí požiadať o krátke zhrnutie predošlého príbehu a objavov v ňom.

Keďže na stretnutí môžu byť aj noví ľudia či pravidelní účastníci, ktorí minule nemohli prísť, zhrnutie posledného príbehu im určite padne vhod. Prenesenie zodpovednosti za opakovanie príbehu na žiakov je skvelou príležitosťou, aby príbeh zopakovali spamäti.

Účastníkov by sme tiež mali požiadať, aby sa s ostatnými podelili o nové vedomosti a poklady, ktoré našli minule. Previerky sú skvelým spôsobom na upevnenie učiva a príležitosťou na porozprávanie príbehu druhým ľuďom. Tiež je to v rámci stretnutia ideálny čas na opýtanie sa, ako poslucháči využili príbeh z predošlého stretnutia.

Počas opakovania si učiteľ zároveň overuje, či žiaci pochopili minulý príbeh a jeho aplikácie správne. Ak si ľudia, ktorí boli na predošlom stretnutí, nevedia poriadne spomenúť, čo sa minule naučili, alebo nevedia porozprávať príbeh, je to pre učiteľa signál, že musí príbeh zopakovať pre všetkých. Nemá zmysel ísť ďalej a začínať nový príbeh, kým účastníci minulého stretnutia nepochopia ten predošlý.

7. kapitola

Správna aplikácia – hľadá sa slon

So zlepšovaním svojejschopnosti objavovať si rozprávač začína aj v známych príbehoch všímať detaily, ktoré mu dovtedy unikali. Aj keď ide len o maličkosť, radosť z nového objavu býva obrovská! Pri nálezoch malých zaujímavých skutočností si však musia dať pozor, aby nespustili z očí celok. Rozprávači musia vždy pamätať na to, že Biblia je viac než len historická kniha. Nesmie im uniknúť duchovné posolstvo alebo posolstvá, ktoré v sebe nesú aj malé časti príbehu.

Vezmime si napríklad príbeh o Dávidovi a Goliášovi. Keď ho ľudia rozprávajú, často zaznieva, že Dávid bol mladý a šikovný pastier oviec, no nielen to, vynikal takou nesmiernou odvahou, že sa nebál postaviť obrovi a poraziť ho. Potom sme svedkami aplikácie: „Mali by sme byť ako Dávid – mať odvahu aj uprostred obrovských ťažkostí."

Znie to pekne, ale je to všetko, čo príbeh hovorí?

Hoci príbeh obsahuje posolstvo, ktoré odznelo, jeho hlbší duchovný význam ostal nepovšimnutý. Podľa príbehu Dávid vedel, že jeho Boh dokáže poraziť obra i nepriateľskú filištínsku armádu, ktorá sa spoliehala na svojich bôžikov. No izraelskí vojaci na čele s kráľom Saulom namiesto toho, aby sa spoľahli na jediného skutočného Boha a dôverovali Mu, že im pomôže premôcť nepriateľa, zlyhali. Premrhali príležitosť ukázať svoju vieru v Hospodina v boji. Filištínci, ich obor, aj falošní bohovia však boli porazení, keď jeden zdanlivo bezvýznamný človek kráčal vo viere.

V každom príbehu môžete nájsť množstvo cenných malých právd. Dajte si ale pozor, aby ste pozorne počúvali celý príbeh a vedeli tak zachytiť hlavné duchovné pravdy obsiahnuté v príbehu. Takéto zachytenie voláme „princíp hľadania slona". Nasledovná alegória nám rozprávačom môže pomôcť zapamätať si, že nemáme pri lovení množstva duchovných pokladov zabúdať na podstatu príbehu.

Najprv prípad, keď sa **slon stratí:**

Možno ste už podobný príbeh niekedy počuli. Piatim slepcom, ktorí nikdy nevideli slona, ktosi povedal: „Muži, práve stojíte pri slonovi. Prosím vás, popíšte mi ho." Štyria z nich začali hmatom skúmať tú časť slona, ktorá im ako prvá padla pod ruku. Jeden sa dotkol chvosta a popísal slona takto: „Je to konárik stromu."

Druhý slepec nahmatal slonove ucho a skonštatoval: „Slon, to musí byť obrovský list na strome."

Ďalší chytil slona za chobot a hneď od neho odskočil. „Je to dlhý had!"

Štvrtý muž sa snažil slona obchytiť rukami okolo brucha. Nedalo sa. Preto vyhlásil: „Slon je určite veľký okrúhly balvan, ale je oveľa mäkší ako skaly, ktoré poznám – a pohybuje sa!"

Piaty slepec len posmešne poznamenal: „Nemusím sa slona ani dotknúť, aby som vedel, čo to je. Počul som jeho hlasné trúbenie už toľkokrát. Každému musí byť hneď jasné, že slon je veľký hudobný nástroj!"

Každý z mužov popísal časť slona. Žiaden z nich však nepochopil, načo sú jednotlivé jeho časti, ani to, ako do seba zapadajú, takže im unikol celok. Unikol im celý slon.

Pri hľadaní pokladov v biblickom príbehu musíme pamätať na to, že každý príbeh funguje ako celok. Túto ucelenosť voláme „slon“. Najmä dlhé príbehy bývajú často zložené z niekoľkých častí podobne ako divadelná hra, ktorá má viac ako jedno dejstvo. V dlhých príbehoch môže každé dejstvo alebo scéna obsahovať samostatný kus (slona) pravdy.

Niekedy sa pri čítaní známeho príbehu môžeme mylne domnievať, že vieme, o čom príbeh je. Preto prestaneme príbeh skutočne počúvať. Pamätáte si ešte na slepca, ktorý sa ani neobťažoval slona preskúmať, pretože bol presvedčený, že ide o hudobný nástroj? Aj my sa môžeme mylne nazdávať, že o niektorej biblickej pasáži vieme všetko, a následkom toho nám unikne celková pravda, ktorú príbeh ukrýva.

Okrem toho sa môžeme ľahko dopustiť rovnakej chyby ako slepci v príbehu. Stáva sa to, keď sa chytíme niektorej časti príbehu – a zasekneme sa na nej. Ak si od častí príbehu neodstúpime, aby sme ich videli ako celok a pochopili, ako do seba zapadajú, môže sa nám stať, že nám unikne jeho podstata – celý slon.

Správne pochopiť celý príbeh dokážeme len vtedy, keď budeme pozorne počúvať a modliť sa. Jednotlivé pravdy, ktoré objavíme, síce majú hodnotu, no aj tak jednotlivé časti nemusia stačiť na to, aby sme adekvátne popísali slona ako celok.

Príklad nájdenia slona v biblickom príbehu

Najprv si prečítajte nasledovný príbeh z Evanjelia podľa Marka 1, 40 – 45 (prerozprávané) a chvíľu hľadajte slona:

> K Ježišovi prišiel malomocný a prosil Ho na kolenách: „Ak chceš, môžeš ma očistiť.“ Ježiš, pohnutý súcitom, vystrel ruku, dotkol sa ho a povedal mu: „Chcem, buď čistý!“ Jeho malomocenstvo hneď zmizlo a bol očistený. Prísne ho napomenul a hneď ho poslal preč. Povedal mu: „Daj si dobrý pozor na to, aby si nikomu nič nepovedal, ale choď, ukáž sa kňazovi a prines obetu za svoje očistenie, ako prikázal Mojžiš — im na svedectvo.“ Lenže muž po svojom odchode začal o tom veľa rozprávať a rozchyrovať, čo sa stalo, takže Ježiš už nemohol verejne vojsť do mesta a zdržiaval sa vonku na osamelých miestach. No aj tak za Ním zovšadiaľ prichádzali.

V tomto príbehu sa nachádza veľa úžasných a dôležitých pokladov. Našli ste v ňom ale slona? Učitelia ho často prehliadnu.

Vidia v príbehu tieto veci:

1. Mužovu vieru, že Ježiš ho môže očistiť.
2. Ježišovu ochotu muža očistiť.
3. Ježišovu schopnosť uzdravovať.
4. Ježišov súcit a jemnosť.
5. Prejav Ježišovej lásky v tom, že sa dotkol človeka s malomocenstvom.
6. Ježišovo stotožnenie sa s nedotknuteľným.

Potom však pridajú aj niektoré z týchto ďalších objavov:

7. Ježiš mužovi prikázal, aby o svojom uzdravení nikomu nehovoril, ale aby sa šiel ukázať kňazovi. No tento muž bol taký nadšený, že sa nedokázal ovládnuť a každému, koho stretol, rozprával, ako ho Ježiš uzdravil. Potom sa prechádza k aplikácii o radosti a vďačnosti.

8. Hoci uzdravený muž nemal nikomu hovoriť, čo sa stalo, od veľkej radosti jednoducho druhým musel svedčiť. Aplikácia sa v tomto prípade zvykne týkať dôležitosti vydávania svedectva.
9. Pretože tento muž o svojom uzdravení všade rozprával, musel Ježiš zostať mimo miest, no ľudia „za Ním aj tak zovšadiaľ prichádzali“. Vďaka mužovmu ohlasovaniu mohlo prísť za Ježišom ešte viac ľudí, ktorí potrebovali uzdravenie. Poukazuje sa na to, ako Boh uskutočnil Svoj zvrchovaný plán skrze uzdraveného človeka.

Prehrajme si príbeh ešte raz a pozrime sa na množstvo úžasných pokladov, ktoré tvoria celok.
Poskytuje nám všetkých deväť vyššie uvedených pokladov verný obraz o príbehu alebo niektorým z nich unikol jeho hlbší význam? Je možné, že sme objavili len polovicu slona?
Je dôležité rozprávať sa o pokladoch, ktoré v príbehu sú, ako napríklad uzdravenie a viera malomocného, že môže byť očistený. Keď však niečo v príbehu prehliadneme alebo učíme niečo, čo v príbehu nie je, môže nám uniknúť celkový duchovný zmysel príbehu.
Pri počúvaní príbehu v ňom zachytíme určité kľúčové frázy a premýšľame, čo sa v ten deň udialo. Keďže sa nám myšlienka odvážneho svedčenia páči, zdá sa nám, že uzdravený urobil vlastne dobrú vec. Koniec koncov – muž zvestoval na mnohých miestach, čo pre neho Ježiš urobil! Navyše radi hovoríme o Božej zvrchovanosti, takže poukazujeme aj na ňu. Prejdime si ale pomaly aspoň jednou časťou príbehu a pozrime sa, či tam neobjavíme aj niečo iné.
Čo Ježiš povedal uzdravenému malomocnému, že má a nemá robiť? …
Boli Ježišove pokyny len návrhmi, s ktorými mohol muž naložiť, ako chcel? …
Nie. V skutočnosti Ježiš mužovi prikázal, aby NIKOMU o svojom uzdravení nehovoril. Mal zájsť za kňazom a podľa predpisu urobiť úkony, aby mohol byť vyhlásený za čistého a priniesť obety – to všetko na svedectvo kňazom!
Naozaj sa držíme príbehu, keď ho používame na vyučovanie o nespútanej radosti, ovocí svedeckého života či Božej zvrchovanosti? Ani nie.
Pán Boh nám dal v úryvku dostatok informácií na to, aby sme pochopili, čo sa v daný deň vlastne stalo. No ak nebudeme príbeh dobre počúvať, unikne nám jeho podstata, slon ako celok!
Zdatní učitelia – rozprávači sa najskôr pozrú na kontext príbehu. Slová tesne pred začiatkom príbehu nám ukazujú, čo Pán Ježiš chcel. Jeho učeníci Mu hovorili, že Ho všetci hľadajú. Ježiš im odpovedal: „Poďme inde, do blízkych mestečiek, aby som aj tam kázal; veď nato som prišiel.“ Ježiš chcel ísť aj do iných miest.
Čo mal podľa Ježiša urobiť malomocný v spojitosti s kňazmi? … V príbehu Ježiš očistenému malomocnému rázne prikázal, aby sa šiel ukázať kňazovi a priniesol za svoje očistenie obetu podľa Mojžišovho zákona na svedectvo kňazom.
V prvom rade vidíme, že uzdravený muž nebol podľa zákona „právoplatne“ očistený, pretože nevzal vážne Ježišov príkaz, aby sa podriadil Mojžišovmu zákonu, ukázal sa kňazovi a urobil, čo sa od neho požadovalo.

Okrem toho muž neposlúchol Ježišovo prísne napomenutie, aby vydal o svojom uzdravení svedectvo kňazom. Môžeme z toho, ako príbeh poznáme, usúdiť, či Pán Ježiš chcel, aby o očistení malomocného vedeli kňazi a potvrdili ho? … Pán Boh nám v príbehu hovorí, že po danom uzdravení už Ježiš kvôli svojvoľnosti jedného muža nemohol verejne vstúpiť do mesta.

Komu uzdravený muž svojím správaním vyhovel a prejavil mu tým úctu? … Ježišovi? … Kňazom? … Božím predpisom v Starej zmluve? … Áno, súhlasím. Muž vyhovel len a len sebe, svojej vôli!

Tak, ako berieme vážne informáciu o uzdravení, musíme brať vážne aj neposlušnosť očisteného malomocného. Druhá časť príbehu nie je o radostnom vydávaní svedectva, ale o svojvoľnosti. Je o niekom, kto Boha o niečo požiadal a aj od Neho dostal dar, ktorý mu zmenil život – no on sa odmietol podriadiť Jeho príkazom.

Očistenie, viera malomocného, že môže byť uzdravený, a ďalšie nádherné veci týkajúce sa Ježiša, sú všetko úžasné pravdy. Ak však prehliadneme mužovu neposlušnosť a následky jeho svojvoľnosti, prehliadneme druhú polovicu slona.

Starostlivým čítaním príbehu (a nevnášaním svojich myšlienok do príbehu) môžeme objaviť celého slona, celú pravdu: Ježiš zázračným spôsobom a s veľkým súcitom priniesol nový život „nedotknuteľnému“. Následne sa však očistený muž zariadil podľa seba, a tým prejavil neposlušnosť a neúctu Tomu, kto ho práve uzdravil. Práve tohto slona zvyknú ľudia v príbehu prehliadať.

Zdá sa, že malomocný sa viac sústredil na svoje uzdravenie než na svojho Uzdravovateľa. V mnohých príbehoch v Biblii vidíme ľudí robiť tú istú chybu. Ľudia sa dopúšťajú „náboženských“ hriechov. Zanietene robia veci „pre Boha“, no bez toho, aby počúvali alebo rešpektovali to, čo im Boh povedal, že robiť majú! Je na vydávaní svedectva niečo zlé? Nie – v skutočnosti máme príkaz svedčiť. Bolo svedčenie zlé na danom mieste v daný čas? … Áno, išlo totiž proti Ježišovmu plánu.

Klasický príklad toho, ako sa Boh pozerá na ľudí, ktorí robia zdanlivo dobré veci, dokonca aj náboženského charakteru, je v Prvej Samuelovej knihe. Kráľ Saul vykonal náboženský úkon, no jeho načasovanie a okolnosti boli v rozpore s niekoľkými Božími nariadeniami. Pán Boh radí nerešpektovanie Jeho nariadení k najťažším hriechom.

„Vari si Hospodin obľúbil viac spaľované obety a obety s hostinou ako poslušnosť vlastnému slovu? Poslušnosť je lepšia než obeta, poddajnosť lepšia než tuk baranov. Vzdorovitosť je ako hriech čarodejníctva a vzbura ako kúzlo a úcta k terafom[5].“ (Prvá kniha Samuelova 15, 22 – 23)

Ak v diskusii o tomto príbehu obchádzame alebo ospravedlňujeme neposlušnosť malomocného, ako by sme tým ľuďom dávali dovolenie páchať najčastejší hriech ľudstva. Niekedy je tento hriech nenápadný, pretože sa len málokto z nás odváži nahlas vysloviť: „Urobím to radšej podľa seba ako podľa Pána Boha.“ No ak ignorujeme, čo Pán Boh povedal, a namiesto toho si zvolíme to, čo chceme robiť my, je to stále hriech. Nedostatok poslušnosti je neposlušnosťou.

Neposlušnosť a jej následky nesmieme prehliadať. Ak sa budeme snažiť skutok uzdraveného muža akýmkoľvek spôsobom ospravedlniť, automaticky tým podporujeme rozšírený hriech uprednostňovania svojej vôle pred Božou vôľou. Aj

[5] Terafím – domáci bôžikovia, modly

dnes sa to tak ťažko počúva, keď veriaci hovoria: „Viem, čo o tejto situácii hovorí Pán Boh v Biblii, ale mám svoje dôvody, prečo veci robím inak.“ Málokedy ľudia opisujú svoje skutky takto: „Nebudem poslúchať Božie slovo, lebo ja sám/sama najlepšie viem, čo je pre mňa dobré.“

Tento príbeh sme vybrali preto, že ho učitelia často nepočúvajú dosť pozorne. Chceli sme ilustrovať, ako ľahko sa dá prehliadnuť podstata príbehu – a následkom toho nepodať ľuďom celú správu, ktorú nám Boh vo Svojom Slove zanechal.

Na našich pleciach je vážna zodpovednosť vyučovať Božie slovo, aj keď ide len o príbeh. Ilustrácia o slonovi nám pripomína, aby sme pozorne a dôkladne počúvali všetko, čo Pán Boh hovorí. V Biblii sa veľakrát objavuje: „Kto má uši, nech počúva.“

Keď vyučujeme metódou STS, musíme si vypočuť celý príbeh veľmi pozorne a modliť sa, aby sme porozumeli a dôverovali tomu, čo nám Pán Boh v príbehu hovorí. Prosme Ho o schopnosť rozoznať, aký celok vytvárajú jednotlivé časti príbehu.

V príbehu o malomocnom nám Pán Boh ukazuje následky neposlušnosti. Všimnite si ale, že v mnohých iných biblických príbehoch nevidíme následky ľudských hriechov. Z oných príbehov sa môžeme naučiť, že je múdre poslúchať Pána Boha, lebo Mu bezvýhradne dôverujeme, a nie len preto, že sa bojíme následkov našej neposlušnosti.

Keď budeme vyučovať tento príbeh z Markovho evanjelia v ucelenej podobe, ľudia sa dozvedia o smútku a následkoch neposlušnosti voči Spasiteľovi, ktorý nám prináša život i radosť z očistenia a uzdravenia. Ak budeme mužovu neposlušnosť ospravedlňovať alebo opomínať, minieme nosnú myšlienku príbehu a príležitosť povzbudiť veriacich, aby namiesto svojej vôle uprednostňovali tú Božiu.

8. kapitola

Negramotní a ústne biblické školy

Semináre pre zmiešané skupiny

Na seminároch STS mávame často aj negramotných účastníkov. Príbehy, ktoré sa majú naučiť, im preto musí niekto prečítať, porozprávať alebo im pustiť nahrávku na nejakom prehrávači.

Keď na seminároch potrebujeme nahraté príbehy, používame solárne audioprehrávače od organizácie MegaVoice a iných s nahrávkou *Božieho príbehu* a Novej zmluvy (ak je k dispozícii) v materinskom jazyku účastníkov. Projekt Boží príbeh pokračuje v nahrávaní a pridávaní biblických príbehov na prehrávače.

Vždy, keď je to možné, dávame po skončení semináru zástupcom jeden prehrávač do každej dediny. Príjemca prehrávača sa stáva jeho správcom s tým, že sa oň delí s ostatnými účastníkmi. Vďaka prehrávaču sa dokážu učiť ďalšie príbehy sami.

Vo väčšine prípadov počúva nahrávky biblických príbehov s obľubou celá dedina. Veľmi často pokladajú účastníci seminárov prehrávač za takú cennú vec (aj pre nich je, keďže nevedia čítať), že tento vzácny dar radšej zveria do rúk svojho kazateľa. Kazatelia ich potom využívajú pri službe. Prehrávače tak slúžia ako zdroj Božieho slova všetkým negramotným v oblasti. Okrem toho ich využívajú na skúšku správnosti, aby si overili, či príbehy rozprávajú naozaj presne.

Je zaujímavé, že to isté školenie STS, tak ako je opísané v tejto príručke, robíme po celom svete – pre gramotných i negramotných – na jednom seminári pre obe skupiny naraz. Často sa nám zdá, že sa negramotní účastníci vedia oveľa ľahšie naučiť príbeh a dobre ho porozprávať ako tí, ktorí sa ho môžu učiť čítaním.

Na prekvapenie niektorých ľudí vedia negramotní dokonca šikovne odhaliť viacero duchovných pokladov v príbehu. S čím však každý účastník, bez ohľadu na to, či je gramotný alebo negramotný, zo začiatku zápasí, je tvorba diskusných otázok, ktoré vedú k pokladom. Pamätajte, tvorenie otázok je nadobudnutá zručnosť, ktorú si potrebujú osvojiť tak gramotní, ako aj negramotní.

Nečakaná aplikácia. Počas nášho semináru v ugandskom Dwanire mal jeden starší muž vyučovanie, na ktoré, dúfam, ani ja, ani africký riaditeľ Projektu Boží príbeh, nikdy nezabudneme. Oný africký riaditeľ, ktorý tiež pochádzal z dediny, mi o tom poreferoval takto: „Miestni ľudia sú chudobní a takmer nikto z veriacich na seminári nevie čítať. Je to tu veľmi primitívne!“

„Pozoroval som istého rozprávača ako stojí pod stromom a rozpráva svoj prvý príbeh skupinke piatich mužov, ktorí sa dovtedy s príbehom nestretli. Tento starý muž, mohol mať tak 65 rokov, poslucháčom rozprával príbeh o *Stratenom železe zo sekery* z Druhej knihy kráľov. Všímal som si, ako s mužmi vedie o príbehu diskusiu.“

„Potom sa rozprávač posunul k aplikáciám a opýtal sa: ‚Spomínate si, aký bol Elizeov učeník rozrušený, pretože železo sekery nebolo jeho, ale mal ho od niekoho požičané?‘ Muži súhlasne prikyvovali. ‚A hovorili sme si aj o tom, že to Elizea a Pána Boha nenechalo chladnými a pomohli učeníkovi vypožičaný kus železa nájsť, je tak?‘

‚Čo má každý z vás doma a je to požičané?‘ Muži sa s údivom pozerali jeden na druhého a krčili plecami.
Rozprávač však naliehal: ‚Čo má každý vo svojom dome, a nevlastní to?‘ Dedinčania, ktorí toho doma naozaj nemali veľa, krútili hlavou a snažili sa mu vysvetliť: ‚Nemáme doma nič, čo nie je naše.‘
Rozprávača sa začalo zmocňovať rozhorčenie, že ostatní muži stále nevidia poklad, ktorý našiel. Preto zo seba vyhŕkol: ‚A čo vaše ženy? Aj tie vlastníte?‘
‚Áno, vlastníme,‘ odpovedali zborovo. ‚Zaplatili sme za ne po štyri kozy!‘
‚Viem,‘ odpovedal rozprávač. ‚Ale kto dal život tým kozám a kto dal silu vám, aby ste ich dochovali? – Boh! Takže je to Boh, kto vlastní vaše ženy, nie vy!‘ Muži si s vážnou tvárou vymenili zopár pohľadov a nakoniec súhlasili s rozprávačom.
‚A ako sa správate k svojim ženám – ako by boli vaše a nie len požičané od Pána Boha? Ja svoju ženu bijem a kopem ako keby bola mojím majetkom, s ktorým si môžem robiť, čo chcem, kedy chcem – ale ona je požičaná, nepatrí mi! Musím sa k nej začať správať tak, akoby patrila Bohu – a moje deti tiež!‘
Vtom sa starý muž rozplakal. Odvrátil sa v hanbe a začal Bohu vyznávať svoje previnenia. Aj ostatní muži začali vzlykať, pretože Duch Svätý im hovoril to isté. Aj po ich tvári sa začali kotúľať slzy. Prezentáciu na čas prerušila chvíľa pokánia.“
Ako som tak počúvala riaditeľovo rozprávanie, nahlodávali ma pochybnosti. *Je táto myšlienka skutočne v príbehu? Viem, že cenenie si požičanej veci je v príbehu. Ale je tá aplikácia správna? Pre tých mužov v onen deň zjavne bola.* A potom mi napadlo: *No nazdar! Ako sa ja chovám ku členom svojho tímu, akoby boli moji, keď na nich vyletím, ak urobia chybu, alebo sa k nim správam, akoby boli iba požičaní od Pána Boha?* Ani moje srdce neostalo v ten deň bez usvedčenia.
[Používal negramotný rozprávač logické a induktívne uvažovanie na porozumenie a aplikovanie Božieho slova? Používal otázky, ktoré ostatným dedinčanom pomohli odhaliť dôležitú pravdu v príbehu? Môže sa gramotný vodca cirkevnej organizácie, ktorý pozná Božie slovo, dozvedieť novú aplikáciu od analfabeta z inej kultúry? Áno, áno, áno!]

Ústne biblické školy (ÚBŠ)

Ústne biblické školy vzišli zo záujmu o hlbšie biblické štúdium, ktorý sme postrehli na našich seminároch. Kazatelia a vodcovia volali po intenzívnejšom vzdelávaní laikov v miestnych komunitách, a to podnietilo vznik a určilo formát týchto škôl.
Jednotlivci so záujmom o ÚBŠ si sami podajú prihlášku alebo ich na štúdium odporučia kazatelia miestnych zborov. Vyberie sa dvanásť ľudí, z ktorých väčšina sa už zúčastnila niektorého nášho seminára. Vybraní študenti prejdú ďalším týždňovým školením pod vedením inštruktora STS. Inštruktor následne prechádza do role pozorovateľa.
Väčšina škôl trvá jeden rok. Počas daného roku sa študenti každý mesiac stretnú na dva týždne a dva týždne sú doma. Niektorí dochádzajú na vyučovanie každý deň. Pozorovateľ spravidla prichádza na posledné tri dni dvojtýždňového sedenia. Študenti si kupujú vlastné jedlo na mieste alebo si ho nosia z domu. Miestni kazatelia a veriaci im podľa potreby poskytujú ubytovanie.
Študenti majú za úlohu naučiť sa počas jedného roka 296 príbehov zo Starej i Novej zmluvy a byť schopní ich vyučovať metódou STS. Ak na konci študijného roka

niekto neovláda všetky príbehy, nedokončí školu, kým sa ich všetky nedoučí. Získavanie zručnosti viesť semináre STS a robiť evanjelizačné výjazdy, ktoré nazývame „praktické cvičenia“, sú tiež súčasťou štúdia.

Istý biskup zriadil jedinečnú školu. Ľudia zo zborov pod jeho správou, ktorí pracovali na kvetinových poliach, sa rozhodli, že sa budú každý deň stretávať počas obednej prestávky. „Obedné“ školy sa začali rozrastať. Na štyroch rôznych kvetinových poliach sa takto ľudia počas prestávok naučili a prediskutovali päť príbehov za týždeň. Iní robotníci chceli tiež počúvať príbehy a pridali sa k nim. Len v priebehu štyroch mesiacov sa obrátilo toľko ľudí, že vzniklo 16 nových zborov.

Niektoré ÚBŠ v mestách sa stretávajú každý deň po práci. Obidva modely škôl však majú rovnaký cieľ – naučiť sa 296 príbehov.

V Indii sa veriaci a hľadajúci schádzajú na „domáce biblické školy“, kde sa učia takisto 296 príbehov. Školu zvyčajne tvoria tri či štyri rodiny. Stretávajú sa v priemere trikrát do týždňa. V Egypte a iných krajinách, kde sa cirkev stretáva po domoch, veriaci preberajú a učia sa 296 príbehov v rámci bežného biblického vyučovania.

Jeden vynaliezavý vodca na Filipínach robí pomocou STS každý týždeň program v rádiu. Príbeh rozpráva naživo malej skupinke ľudí v štúdiu. Poslucháči mu následne do vysielania telefonujú alebo zasielajú SMS správy s odpoveďami na otázky. Niektoré správy dokonca dostal z regiónov obsadených teroristami!

Potom, ako začal robiť program, sa rozhodol usporiadať rozhlasový seminár. Úspech seminára sa potvrdil už počas vysielania, v ktorom muž predstavil ÚBŠ. Do štúdia mu začali telefonovať účastníci a pýtať sa: „Nemohli by sme mať aj my na našom ostrove biblickú školu?“

Na základe tejto prosby vznikli „mobilné“ ÚBŠ. Na troch rôznych miestach sa začali stretávať skupiny po 7, 13 a 17 študentov a učiť sa spolu biblické príbehy. Trikrát do týždňa telefonujú svojim inštruktorom, aby im porozprávali príbehy a podelili sa s nimi o svoje objavy v príbehoch.

Za dva roky od vytvorenia týchto rôznych formátov vzrástol počet ústnych biblických škôl STS – dokopy v deviatich krajinách – z jednej na šesťdesiat! Domácich cirkví a domácich biblických škôl, ktoré používajú 296 príbehov, bolo viac ako 1000. Približne 40 % študentov ÚBŠ malo ukončené vzdelanie a diplomy z rôznych biblických škôl. Väčšina z nich už vtedy slúžila ako kazatelia alebo evanjelisti v miestnych zboroch. Miera dokončenia štúdia ÚBŠ je úžasných 95 %!

Dosah ústnych biblických škôl – zhrozenie, prekvapenie a napokon úžas

Predstavte si to zdesenie, keď nám raz zavolal náš africký riaditeľ s touto naliehavou otázkou: „Školitelia, ktorí vedú seminár na ostrove vo Viktóriinom jazere práve narazili na problém. Ľudia v tomto regióne sú polygamní. No nielen to, usporiadateľ aj väčšina kazateľov a vodcov na seminári má tiež viacero žien. Čo máme robiť? Máme vybrať určité pasáže, ktoré o tom hovoria?“

Po odznení prvotného prekvapenia z toho, že sú školení kresťania polygamní, som sa opýtala Pána, aké príbehy máme použiť. Veľmi rýchlo priviedol moje myšlienky k tomu, čo stále zdôrazňujeme: „Nemusíte si vyberať určité príbehy, aby ste ľudí naučili niečo, čo by podľa vás mali vedieť.“ Preto som nášmu riaditeľovi povedala:

„Duch Svätý si použije obvyklé biblické príbehy, aby povedal každému jednému to, čo potrebuje počuť.“
„Ste si istá?“ opýtal sa. „Viete, ako sú tam odrezaní od sveta? Inštruktor, ktorý mi volal, čaká na konári stromu. Je len jedno miesto, na konci ostrova, kde sa dá chytiť signál – a to ešte musia vyliezť na strom! Je to vaša konečná odpoveď?“
Ubezpečila som ho, že je to odpoveď, ktorú by si podľa mňa želal Pán. Hoci bolo jasné, že polygamia nemala byť súčasťou života týchto kresťanov, chcela som, aby im o tom povedal Pán vtedy, keď On bude chcieť. A tak inštruktor zliezol zo stromu a všetci sme sa modlili!
Po seminári sa tím vrátil domov a poslal nám túto správu: „Počas tretieho dňa seminára sa jedna skupina pustila do živej diskusie o – hádate správne – polygamii! Úžasné na tom je, že túto tému žiaden z inštruktorov nevytiahol! Nič sa nevyriešilo, ale Duch Svätý zjavne zasadil do sŕdc ľudí semienko.“
„Títo veriaci a ich kazatelia nás obklopili a povedali nám: ‚Toto je prvýkrát, čo náš ostrov navštívili nejakí kresťanskí učitelia. Doniesli ste nám Bibliu – a doniesli ste nám ju spôsobom, ktorému rozumieme!‘ Prosili nás, aby u nich na ostrove vznikla ústna biblická škola. Súhlasili sme.“
O dva týždne začalo vyučovanie.
Po troch mesiacoch od začatia školy sme dostali prekvapujúcu správu od spomínaného riaditeľa. (Do tej doby sa dvanásť študentov naučilo a prediskutovalo 60 príbehov.) Náš riaditeľ nás informoval: „Hoci nevieme, ktoré príbehy si Pán Boh použil na to, aby študentov priviedol k zmene, kazatelia v tejto oblasti usúdili, že polygamia je zlá. Zaviazali sa sľubom, že si nebudú brať ďalšie ženy. Okrem toho sa dohodli, že na znak úcty k Písmu musí odstúpiť každý kazateľ, ktorý má viac ako jednu ženu.“
Od toho dňa ostali títo vzácni veriaci verní svojmu záväzku.
Po ročnom štúdiu sa dvanásť absolventov školy rozhodlo, že založia ďalšiu ústnu biblickú školu.
Okrem toho, muž, ktorý pôvodne pozval inštruktorov, aby tam viedli prvý seminár, vydal na absolventskej slávnosti pozoruhodné svedectvo:
Tri roky som sa snažil spracovávať afrického riaditeľa STS. Potrebovali sme peniaze na sirotinec a myslel som si, že on by nám so svojimi konexiami na západ vedel pomôcť. Stretli sme sa minulý rok, ale peniaze som nedostal! Namiesto toho jeho tím mňa i mojich bratov a sestry na ostrove naučil, ako sa učiť z Božieho slova! S radosťou vám oznamujem, že od minulého týždňa je postarané o všetkých 70 sirôt. A je to naša premenená komunita, kto podporuje naše vlastné siroty.
Pri pohľade na takú radikálnu zmenu v celej komunite nás naplnil úžas. Keď ľudia počúvali Božie slovo a porozumeli mu, ich odpoveďou bolo pokánie a zmena hlboko zakorenenej tradície. Prejavili svoju lásku k slabým a dokonca na to použili vlastné zdroje. Biblia nám hovorí, čo je čistá a nepoškvrnená nábožnosť pred Bohom a Otcom. V Jakubovom liste 1, 27 sa píše, že ten, kto chce činiť Božie slovo má „navštevovať siroty a vdovy v ich tiesni a chrániť sa pred poškvrnou sveta.“ Je zaujímavé, ako tieto slová dokonale popisujú zmenu mravov medzi ostrovanmi a zmenu postoja voči sirotám v ich komunite.

Absolventi ÚBŠ slúžia ďalším

Pokiaľ nám to aktuálne finančné možnosti dovoľujú, dostáva každý absolvent ÚBŠ solárny prehrávač. Väčšia časť absolventov ďalej pokračuje v službe kazateľa, učiteľa či evanjelistu. Popri práci v zboroch sa asi 25 % z nich rozhodne zapojiť ako pozorovateľ do zakladania nových ÚBŠ a pomáhať ako inštruktor STS. Inštruktori slúžia ako neplatení dobrovoľníci. Podľa potreby inštruktorov a pozorovateľov zavoláme a preplácame im v rámci projektu Boží príbeh menšie výdavky na cestovné a stravu. Núdzni inštruktori niekedy od nás dostávajú malý honorár.

Regionálne zmocnenie

Jedného z našich národných riaditeľov raz pozvali slúžiť v školách po celej krajine. Okrem toho, že bol zaangažovaný do služby v školách, aktívne viedol semináre a dozeral na ÚBŠ. Spomínané pozvanie nás priviedlo k myšlienke Regionálneho zmocnenia, čo je vlastne plán na hospodárne a účinné využívanie financií, času a ľudských zdrojov.

Táto stratégia pre každý región prepája službu, semináre a ÚBŠ. Región spravidla zahŕňa 25 rôznych dedín. Aby sa všetko správne skombinovalo, inštruktori navštívia región trikrát v priebehu deviatich mesiacov.

Po uskutočnení školiteľských návštev navštevuje vybranú novozaloženú ÚBŠ v regióne už len jeden inštruktor. Chodí tam každý mesiac po dobu jedenástich mesiacov, aby študentov povzbudil a dohliadal na chod danej ÚBŠ.

Zmocnenie je spojené aj s darovaním kópií *Božieho príbehu*, solárnych prehrávačov s biblickým obsahom a školením a ďalších zdrojov. Pretože každá návšteva slúži viacerým účelom, náklady na cestovné a stravu sú veľmi nízke. Po dokončení návštev sú miestni vodcovia vyškolení a vyzbrojení – zmocnení, aby od toho dňa viedli a slúžili sami biblickými príbehmi zrozumiteľným a praktickým spôsobom. Plánovali sme, že takýmto spôsobom by mohlo mať zmocnenie dosah na 2500 ľudí v regióne, no za prvé dva roky v 22 regiónoch sme videli, že poslúžilo desaťnásobku tohto čísla!

9. kapitola

Vyťahovanie pichliačov – zmena myslenia

Vyťahovanie pichliačov: Ťažkosti s osvojením si ústnej metódy

Dikobraz sa v prípade ohrozenia bráni tým, že naježí svoje pichliače (ostne) a zabodne ich do útočníka. Ostré pichliače ľahko prenikajú cez kožu, no kvôli malému háčiku ich vyťahovanie veľmi bolí.

Keď v názve tejto kapitoly hovoríme o „vyťahovaní pichliačov“ nemyslíme tým, že sa chceme zbaviť časom overených a úspešných metód kázania a vyučovania.

Za pichliače pokladáme názory ako napríklad:

- Bez poznámok sa nedá učiť efektívne.
- Pri vyučovaní musíme používať aj informácie mimo príbehu.
- Bez tradičných metód sa nedá ísť do hĺbky.
- Ľudia bez vzdelania nedokážu študovať Bibliu induktívne.

Skúsenosť nás naďalej presviedča, že mnohé princípy STS sa spočiatku neprijímajú ľahko. Vzdelaní ľudia, najmä teológovia, s tým majú obvykle väčší problém ako tí, ktorí sa učia z počutia.
Všetkých, ktorí to s naučením sa metódy STS myslia vážne, povzbudzujeme, aby si vyskúšali každú jej súčasť, lebo len vtedy môžu zakúsiť jej účinnosť v plnom rozsahu. Avšak primäť vyzretých, vzdelaných kazateľov a vodcov, aby sa vydali na nové cestičky, napríklad nepísali si poznámky, sa niekedy podobá vyťahovaniu hlboko zapustených pichliačov dikobraza! My ťaháme – a študenti kričia: „Au!“ No keď je pichliač von, prejavujú nadšenie a radosť, lebo vidia, že majú o jednu užitočnú zručnosť viac!

Tradičná prezentácia v porovnaní so štýlom STS

Obvyklé metódy učenia z príbehu. Pri tradičných štýloch kázania a vyučovania sa zvyčajne prečíta určitý úryvok alebo príbeh, ktorý sa následne vykladá verš po verši. Niekedy sa pasáž ani nečíta, rečník prejde rovno k výkladu. V týchto prípadoch slúžia prečítané verše ako podklad, z ktorého učiteľ vychádza. Pridáva k nim aj iné citáty z Písma, aby zdôraznil určité pravdy.
Tu i tam rečník spomenie informácie z mimo biblických zdrojov, či vysvetlí význam niektorého gréckeho alebo hebrejského slova, ktoré podporuje jeho tvrdenia. Príležitostne kázeň okorení troškou humoru alebo príbehom, ktorý poslucháčov upúta.
Ak vyučovanie zahŕňa nejaké aplikácie do dnešného života, zvyčajne zaznievajú priebežne alebo sú zhrnuté na konci. Všimnite si, že aplikácie robí učiteľ. Poslucháčom ich predkladá vo forme poučení, čo majú a nemajú robiť. Tento obvyklý štýl vyučovania určite nie je zlý. Avšak, tieto metódy nie sú *jedinými*spôsobmi, ako sa dá určitá pasáž vyučovať.
Štýl STS. Na porovnanie, keď niekto vyučuje metódou STS, pomáha poslucháčom objavovať duchovné informácie v Biblii. Kazateľom, ktorí dlho túžili po tom, aby

veriaci aktívnejšie študovali Bibliu, robí nesmiernu radosť, keď vidia ich nadšenie z nových objavov v Božom slove!

Na náš seminár raz prišiel aj jeden vzdelaný kazateľ a vodca, ktorý slúži zahraničným študentom v Spojených štátoch. Tento uznávaný autor sa rozhodol zakomponovať STS do svojej služby mladým. Napísal nám:

Rozdiel medzi týmto prístupom [STS] a prístupom, ktorý je viac zameraný na písané slovo, je v tom, že pri prvom spomínanom berieme Bibliu menej ako knihu, ktorú treba rozlúštiť a rozpitvať, a viac ako záznam udalostí prežitých v rámci určitej historickej reality. V tomto [STS] rámci vidíme udalosti ako živé a skutočné, s vplyvom paralelných realít (ako sú emócie dotyčných osôb, duchovné spojitosti atď.), ktoré na prvý pohľad nevidno, ale môžeme ich skúmaním objavovať.

Pri predstavovaní metódy *Simply The Story* po celom svete sme opakovane svedkami tejto odozvy: Najmenej vzdelaní účastníci si zvyčajne osvoja väčšinu zručností STS rýchlejšie ako vysokovzdelaní ľudia. Znamená to, že analfabeti sú šikovnejší ako vzdelaní ľudia? Samozrejme, že nie!

Jedno je však zrejmé. Keď sa ľudia naučia nejaký systém, ktorý im do určitej miery funguje, učenie sa nového systému môže pre nich predstavovať veľký problém, hlavne ak to nové na prvý pohľad protirečí tomu starému a dobre známemu. Ako už bolo spomenuté, osvojenie si a používanie skutočne všetkých častí STS dá obvykle najviac zabrať vysokovzdelaným ľuďom.

Hlavná príčina tejto nevyváženosti sa dá ľahko odhaliť. Takmer všetci vysokovzdelaní kresťania, ktorí sa zúčastňujú našich seminárov, rozumom úprimne súhlasia s metódou STS. No keď nadíde čas, aby sa učili Písmo a prezentovali ho ústne, pripadá im tento nový prístup veľmi cudzo. Metódy, ktoré sa predtým naučili, a pomocou ktorých vybudovali svoje zbory či služby, nie sú ústne. Preto na používanie niekoľkých nových komponentov STS zareagujú tak, že začnú používať len niektoré z nich.

Oblasti, ktoré si ľudia zvyknú prispôsobovať, sú:

- Vynechanie porovnávania paralelných pasáží.
- Učenie sa bez poznámok.
- Vyučovanie bez poznámok.
- Obmedzenie svojej prezentácie na jeden príbeh.
- Nevnášanie informácií z mimo biblických zdrojov.
- Vedenie k pravdám pomocou diskusie, a nie prednášky.
- Učenie pasáže s minimálnym čítaním a používanie ústnych metód.
- Dôverovanie, že príbeh/úryvok má sám osebe dostačujúce množstvo informácií.
- Očakávanie, že sa počas diskusie objaví viacero tém.
- Viera, že „netto“ hodnota vyučovania spočíva v tom, čo rozprávač prednesie a čo účastníci objavia počas diskusie.

Dôležitá poznámka. O žiadnej zo spomínaných prednáškových metód netvrdíme, že je zlá a treba sa jej zbaviť. No s rastúcim vedomím toho, aké vysoké percento ľudí vo svete potrebuje byť zasiahnuté ústne, považujeme za dôležité pomáhať ľuďom prijať tieto nové a široko uplatniteľné vyučovanie štýly. Tešíme sa, že

kresťanskí kazatelia a učitelia majú záujem rozšíriť si repertoár prezentačných zručností a zaradiť medzi ne aj ústne metódy.
Obidve nasledujúce správy (jedna z Thajska a ďalšia neskôr z Nigérie) odôvodňujú mnohé z vyššie uvedených bodov, ktoré sa ťažšie akceptujú. Ukazujú nám dôležitosť osvojenia si ústnych metód.
Jeden pracovník s mládežou v Thajsku poznamenal: *„Už predtým som mal vo zvyku pripravovať si a začínať biblické vyučovania s jasným cieľom. Počas hodiny som daný cieľ niekoľkokrát zdôraznil a dokonca ho zopakoval aj na konci, aby mojim poslucháčom určite neunikol. Avšak zdalo sa, že mojim zverencom po krátkom čase vyfučal z hlavy.*
Keď učím pomocou STS, mám okrem typických cieľov vytýčený jasný cieľ, no veľký rozdiel je v tom, že daný cieľ objavujú sami poslucháči počas odpovedania na otázky. To, že na to prídu sami, im daný poznatok zapečatí v mysli a srdci, takže si dlho pamätajú, čo som ich chcel naučiť.“
Niekoľko svedomitých kresťanských vodcov nám raz vyjadrilo svoje obavy z obmedzenia sa na jeden príbeh za vyučovanie. Opatrne sa stavali najmä k používaniu príbehu bez ďalších úryvkov Písma. Opýtali sa nás: „Budú za daných podmienok poslucháči vidieť, ako každý z príbehov zapadá do Božieho vykupiteľského plánu a poukazuje na dielo Pána Ježiša na kríži?“ (Odvolali sa pri tom na Evanjelium podľa Lukáša 24, 27 a Knihu skutkov 8, 35.) Potom povedali: „Bez prepojenia s hlavným Príbehom Písma (evanjeliom) sa biblické príbehy môžu ľahko zredukovať na poučenia o dobrých mravoch.“
Na tieto opodstatnené obavy môžeme odpovedať niekoľkými spôsobmi. Nepriatelia kríža sa budú vždy snažiť znižovať hodnotu Ježiša, ignorovať úplnú bezmocnosť ľudstva zachrániť sa a Boží plán spasenia. Týchto nástrah sme si veľmi dobre vedomí.
Odpoveď na otázku, či je správne zostávať v jednom príbehu, nachádzame v schopnostiach a úlohe Ducha Svätého. On bude z príbehu vyučovať to, čo chce. Rozprávač si pri tom ani nemusí prednostne vybrať príbeh s danou témou, či kázať ľuďom o konkrétnej veci. Stretávame sa s tým znovu a znovu, keď používame diskusiu, aby sme si „rozbalili“ všetky pravdy, ktoré sa v príbehu ukrývajú.
Keď sa Písmo vyučuje prednáškovým štýlom, jeho formát učiteľovi neumožňuje odhaliť, kto je pripravený počuť ako byť spasený. Nutne sa tak pozvanie ponúka každému. No diskusný štýl STS dáva učiteľovi možnosť rozprávať sa s ľuďmi. Počas vyučovania sa vlastne koná skupinová „konverzácia“ o duchovných veciach.
Počas konverzácie, ak niekto prejaví záujem dozvedieť sa o Bohu viac alebo spoznať Ježiša bližšie, môže rozprávač reagovať na konkrétnu potrebu. Rozprávač môže prejsť priamo k evanjeliu a úryvkom Písma, ktoré odhaľujú Boží plán záchrany, kedykoľvek ho k tomu vedie Duch Svätý. V nasledujúcej správe máme názornú ukážku toho, ako Duch Svätý hovorí ľuďom skrze Písmo a vedie ich k spaseniu.
Nikto by si ten príbeh nevybral, iba Boh – Nigéria. Na východe a severe Nigérie sme organizovali päť seminárov STS. Tri mesiace nato sa inštruktor vrátil na miesto, aby sa presvedčil, „či im to došlo.“ Keďže sa seminár tlmočil súčasne do štyroch

jazykov, mal isté pochybnosti. „Nielenže im to došlo," hlásil nám, „cvičia sa v tom a používajú to!"
Jeden evanjelista dokonca dotyčnému inštruktorovi STS povedal, že priviedol k Pánovi deväť zanietených moslimov. Prezradil mu, čo ich tak oslovilo. Noví veriaci mu povedali toto: „Poznali sme ľudí v príbehoch, no Korán nehovorí celý príbeh a nikto s nami o ničom nediskutuje."
Na otázku, ktorý príbeh sa ich tak dotkol, evanjelista povedal: „Bol to príbeh o Mojžišovi a skale. Viete, ten z Exodus 17."
Aj keď som pokročilá inštruktorka STS, správa ma prekvapila. Opýtala som sa: „Ale čo v tom príbehu k nim tak silno prehovorilo?"
Inštruktor mi vysvetlil:

> *„Novopečení veriaci povedali: ‚Keď sme si príbeh vypočuli a rozprávali sa o ňom, uvedomili sme si, že Mojžiš bol verným vodcom, no ľudia si ho nevážili. Prekvapilo nás, že Mojžiš šiel za Bohom a opýtal sa Ho, čo má s nimi urobiť. Mojžiš sa o tých ľudí staral! Naši vodcovia sa o nás nestarajú. Navyše, Boh tých ľudí nepotrestal. Dal im vodu. Preukázal im milosť. Tohto Boha chceme spoznať.'"*

Pomyslela som si: *Vybrala by som si ten príbeh o Mojžišovi na evanjelizáciu? Bol by na mojom zozname vhodných príbehov pre moslimov?* Nie, nebol, nevybrala by som si ho. Aspoň nie do tej chvíle, ako som začala chápať, že Pán Boh si priťahuje ľudí, ktorí po ňom túžia, skrze celé Jeho slovo – vrátane príbehov.
Je úplne jedno, či by sa spomínaný príbeh ocitol alebo neocitol na mojom zozname. Bol na zozname Ducha Svätého a to je podstatné! Pri používaní STS sa s tým stretávame znovu a znovu.Keď sa Božie slovo zvestuje ucelene, tak ako ho Pán Boh napísal, a keď poslucháči odhaľujú jeho poklady pomocou diskusie, uvoľňuje sa nadprirodzená sila!
Tým, ktorí používajú spomínaný príbeh zo 17. kapitoly Knihy Exodus, odporúčame hneď po ňom porozprávať ďalší. Po prediskutovaní zázraku, keď dal Pán Boh piť ľuďom zo skaly, môžu poslucháči žasnúť nad ďalším príbehom v Prvom liste Korinťanom 10, 1 – 6. Pochopia dôležitosť časti, ktorá popisuje udalosť vyvedenia vody zo skaly. „…a všetci pili ten istý duchovný nápoj, lebo pili z duchovnej skaly, ktorá ich sprevádzala, a tou skalou bol Kristus." Ľudia v novom príbehu rozoznajú typológiu a uvidia predobraz Ježiša Krista!
Je to príležitosť na zvestovanie evanjelia ako vyšitá! Tieto dva príbehy, jeden po druhom, názorne ukazujú Boží plán. No bol to druhý príbeh s typológiou, čo oslovil nigérijských moslimov? Nie. Všimli ste si, že podľa správy z Nigérie to bol iba príbeh o Mojžišovi, čo podnietil deväť mužov opýtať sa, ako môžu spoznať Boha? Áno. Bol to hmatateľný dôkaz Božej milosti a muži zatúžili spoznať takého milostivého Boha. Samozrejme, evanjelista, ktorý im práve porozprával príbeh o Mojžišovi, im hneď s radosťou vysvetlil, ako môžu spoznať Boha skrze Jeho Syna, Ježiša Krista.

A čo listy apoštolov?

Mnohí ľudia, ktorí milujú Božie slovo a vedia, aké dôležité je učiť všetko, čo hovorí, nám pri rozprávaní o potrebe vyučovať Bibliu cez príbehy a za pomoci ústnych

metód, kladú túto vynikajúcu otázku: „A čo listy apoštolov?“ Máme pre nich hneď niekoľko odpovedí.

Jedna z nich je táto. Dlhé roky sa biblické príbehy rozdrobovali a používali len ako odrazový mostík na ilustrovanie tematickej kázne. Učiaci sa z počutia ich však potrebujú počuť ucelené, tak ako boli zapísané. Inak ich nepochopia a nezapamätajú si, o čo v nich šlo.

No ak vďaka používaniu ústnych metód a príbehov porozumie 75 % Biblie 80 % ľudí na svete, ktorí by inému zvestovaniu neporozumeli, je to veľký dôvod na oslavu!

Kresťanskí učitelia, kazatelia a misionári, ktorí objavujú tento biblický a efektívny spôsob ako kázať a učiť, sú pre nás v tomto smere veľkým povzbudením. STS nefunguje len na papieri. Tí, ktorí sa odvážia vyjsť medzi ľudí, rozprávať im ucelené príbehy a do hĺbky o nich diskutovať ústnou induktívnou metódou, vidia preukázateľné pozitívne výsledky.

Za päť rokov nášho globálneho pôsobenia sme natento štýl vyučovania dostali množstvo kladných ohlasov a zažili vrúcne prijatie na mnohých miestach. Metódu *Simply The Story* sme predstavili už v 90 krajinách sveta.

Príklad rýchleho rastu STS sme zaznamenali po troch seminároch, ktoré sme usporiadali na Filipínach. Pozývajúca strana nám poslala takúto správu: „Štyri mesiace po seminári som sa skontaktoval s mnohými účastníkmi a zistil som, že už bolo vyškolených 1400 ľudí a metódou STS sa vyučuje v 25 jazykoch!“

Istá prekladateľka z organizácie Wycliffe sa STS naučila v Spojených štátoch. Keď sme na Filipínach organizovali semináre, poslala na ne niekoľkých vodcov z miestnej dediny. Po troch mesiacoch šli piati z vyškolených dedinčanov do mesta viesť ďalší seminár.

Po ňom nám prekladateľka napísala: „Vzdelaní kazatelia sa dedinčanov pýtali: ‚Kedy nás prídete opäť naučiť niečo nové?‘ Kazatelia nemali ani potuchy, že traja z piatich školiteľov, ktorí ich prišli učiť, nevedia čítať!“

Vyškolení učiaci sa z počutia, mnohí z nich negramotní, nám svojím horlivým šírením príbehov medzi ostatnými jasne dokazujú, že metóde rozumejú. So vzrušením počúvame správy, ako sa príbehy v priebehu jedného roka prenesú medzi ľuďmi päť- či šesťkrát! Bohatá úroda duchovného ovocia svedčí o tom, aké mocné je Božie slovo, keď je zabalené vo svojom pôvodnom „obale“ – príbehu.

Moment, ale čo tie listy?

Základné princípy STS sa dajú aplikovať na akúkoľvek časť Biblie. Na našich seminároch účastníkom predvádzame, ako ľahko sa dajú preberať niektoré úryvky z listov apoštolov s použitím metódy STS. Často si počas seminárov na ukážku vyberáme práve príbehy z listov a žalmov. V týchto žánroch sa síce príbeh hľadá ťažšie, avšak mnohé úryvky listov, piesní či proroctiev si vieme živo predstaviť a majú rozoznateľnú dejovú líniu. Môžeme ich teda celkom úspešne vyučovať metódou STS.

Prečítajte alebo vypočuje si Žalm 1 (možno je vám jeho šesť veršov dobre známych). Zavrite si oči. Opýtajte sa otázky *múdreho radcu.* Všímajte si, čo všetko robia dva druhy mužov, ktorí sa v žalme spomínajú. Pozorne si prejdite ich rozhodnutia, rozmýšľajte, ako inak sa mohli rozhodnúť a skúmajte následky a vplyv

ich rozhodnutí. Pozorujte, ako do ich životov zasahuje Boh. Všímajte si, čo sa z toho dozvedáme o Jeho charaktere.
Znovu si zavrite oči a premýšľajte nad ďalšou známou staťou Písma. Vidíte, akým nežným a osobným spôsobom popisuje v Žalme 23 rozprávač, ovečka, svojho pastiera? (Určite si v príbehu všimnete oveľa viac vecí ako sme vám v príbehu o Rameshovi a Žalme 23 povedali my.) Dobre počúvajte, čo ovečka hovorí. Ak ste si dôkladne prešli celý príbeh a máte ho pred sebou ako na dlani, môžete sa k príbehu vrátiť a začať si klásť aplikačné otázky na základe svojich objavov. Čo z toho platí dnes o nás, Jeho ovciach, a o našom Pastierovi, Ježišovi?
Skúste si pozrieť dejovú líniu v Izaiášovi 1, 10 – 20, Liste Rimanom 1, 14 – 25 a Jakubovom liste 1, 22 – 27. Uznávame, všetky zmienené pasáže sa pamätajú ťažšie ako klasický príbeh, ktorý zachytáva dialóg postáv v istej životnej situácii. Prechádzajte nimi preto pomaly. Všímajte si, čo jednotlivé postavy hovoria a robia. Stoja pred nejakým rozhodnutím? Vidíme následky alebo vplyv ich rozhodnutí?
V každej pasáži nám Pán Boh ukazuje Svoj charakter niekoľkými spôsobmi. Používajte princípy STS. Pri love duchovných objavov sa obmedzte len na daný úryvok Písma. Po tom, ako svoje skúmanie dokončíte, sa vráťte na začiatok „príbehu“ a premýšľajte, ako by sa každý z vami nájdených objavov mohlo týkať nás dnes.
V Biblii nachádzame tri druhy pasáží:

- príbehové pasáže,
- čiastočne príbehové pasáže,
- pasáže bez príbehu.

Príbehové pasáže si pamätáme najľahšie, pretože dej v príbehu si vieme veľmi dobre predstaviť. Príbehy sú udalosti, ktoré sa kedysi odohrali v skutočnom, viditeľnom svete. Zobrazujú ľudí v nejakých vzťahoch, zachytávajú ich činy a vzájomné rozhovory. Vďaka tomu môžeme príbehy zažívať spolu s postavami, môžeme ich vidieť – počuť – i cítiť.
Čiastočne príbehové pasáže sa už učia trochu ťažšie. Hoci už nie sú celkom príbehmi v pravom zmysle slova, obsahujú úseky, ktoré sa dajú predstaviť, a tak si môžeme zapamätať, čo v nich „vidíme“ a počujeme. Čiastočne príbehové pasáže obsahujú menej interakcie, sú zväčša monológmi alebo popismi niečoho. Do tejto kategórie spadá väčšia časť prorockých kníh. Príkladom čiastočne príbehovej pasáže je Žalm 1, List Rimanom 11 a Jakubov list.
Najťažšie sa pamätajú pasáže bez príbehu, pretože sú najmenej vizuálne. Zvyknú to byť monologické poučenia, často zamerané na nejakú tému. Do tejto kategórie patrí väčšia časť listov apoštolov.
Aj keď väčšinu pasáží v listoch považujeme za pasáže bez príbehu, môžeme ich rozprávať a vyučovať pomocou techník STS.
Dobre porozprávané príbehy dokážu poslucháčov upútať. Epištoly sú listy plné vášne napísané vášnivými ľuďmi od vášnivého Boha. Počas prezentácie musia učitelia túto vášeň odhaliť a čítať alebo rozprávať iným tieto slová s vášňou.
Počas služby môžete ľuďom predstaviť ťažko zapamätateľné pasáže bez príbehu tým, že ich najskôr prečítate nahlas a potom ich začnete učiť pomocou STS.

Jedným zo spôsobov ako vyriešiť otázku učenia pasáží bez príbehu je to, že budete vždy učiť iba niekoľko veršov naraz. Obmedzenie sa na pár veršov je typické pre klasické výkladové kázanie.

Tých pár veršov, ak ich hovoríme s citom a prediskutujeme v chronologickom slede, si poslucháči dokážu zapamätať. Výzvou pre nás ostáva obmedziť sa len na tých niekoľko veršov a možno krátky úvod z Biblie, ktorý by ich zasadil do kontextu.

Dá sa pripraviť hlboké vyučovanie len z jednej pasáže? Budem mať čo povedať, keď sa nebudem môcť odvolávať na iné pasáže z Biblie (alebo dokonca na mimo biblické zdroje), ktoré by do textu „vniesli trochu svetla". Áno, dá sa to a názorne to predvádzame na našich seminároch.

Na veľmi krátkom úryvku poslucháčom ukazujeme, aké bohaté je Božie slovo. Najprv ich v krátkom úvode oboznámime s kontextom a biblickými informáciami, ktoré sú potrebné na rozvíjanie a prediskutovanie príbehu. Napríklad: „Pán Ježiš hovoril Svojim učeníkom posledné slová v Jeruzaleme, meste, ktoré sa neskôr stalo ‚centrálou' ranej cirkvi. Učeníci Ježiša sprevádzali tri roky na mnohé miesta v regióne Judska a dokonca aj susednej Samárie, ktorej sa bežne židia vyhýbali, pretože Samaritánmi pohŕdali."

Potom prejdeme k „príbehu" v Skutkoch 1, 8. Áno, v STS máme aj príbeh z jedného verša. Kvôli množstvu tém a pokladov, ktoré sa v ňom dajú nájsť a prediskutovať, preberáme len druhú polovicu daného verša! 30 minút padne pri príbehu ako nič. Ostrieľaní znalci Písma i nováčikovia sa s radosťou zapájajú do diskusie. Spolu prichádzame na úžasné objavy a aplikácie, ktoré neraz dovádzajú k slzám. Ba čo viac, ľudia odchádzajú s osvojením si a pochopením príbehu, a tak ho vedia porozprávať a aj ho rozprávajú ďalším.

Kazatelia a kresťanskí vodcovia sa musia vážne zamyslieť nad nasledovnou možnosťou: Prednáškový a kazateľský štýl prezentácie, ktorý sa v kresťanstve najčastejšie používa, nemusí byť tým najefektívnejším spôsobom, ako ľudom odovzdávať biblické pravdy, podľa ktorých by mali žiť. Prinajmenšom by mali učitelia Božieho slova zvážiť, či by do ich vyučovania nebolo dobré zakomponovať niektoré interaktívne metódy, ktoré podporujú objavy poslucháčov.

Niektorí používatelia STS robia veľmi múdru vec, keď pri vyučovaní Skutkov apoštolov predstavujú poslucháčom aj pasáže z listov. Počas toho, ako interaktívne prechádzajú príbehy zo Skutkov, vnášajú do nich aj listy, ktoré sa viažu na jednotlivé misijné cesty opisované v Skutkoch. Pamätajte na to, že všeobecné princípy, vďaka ktorým je metóda STS efektívna, teda pýtanie sa otázok a používanie interaktívnej diskusie na nájdenie duchovných objavov a duchovných aplikácií, fungujú rovnako dobre, keď ich použijeme na vyučovanie listov.

Kazateľov a učiteľov na službu zväčša pripravujú vysoko vzdelaní vyučujúci, ktorí pri komunikácii s nimi používajú metódy vyžadujúce si vysokú mieru gramotnosti. Ak títo vysoko gramotní učitelia nepoznajú silu ústnej prezentácie Písma, alebo ju svojich zverencov neučia a neukazujú im ju v praxi, ako môžu tí, ktorých učia, slúžiť učiacim sa z počutia a negramotným? Naozaj tomu veríme, že si nečítajúci zaslúžia porozumieť pasážam tak s príbehom, ako aj bez neho? Ak áno, nemohli by tí s vysoko rozvinutou gramotnosťou a zrejme aj vysokou inteligenciou, použiť

svoje obdarovanie na to, aby našli efektívne spôsoby na vyučovanie tých, ktorí sa raz budú venovať negramotným?

A čo memorovanie Písma slovo za slovom?

Pri rozmýšľaní o memorovaní musíme brať do úvahy tieto veci: za prvé, biblický príkaz a životne dôležitú potrebu „uchovávať Božie slovo vo svojom srdci," a za druhé, potrebu objektívneho rozlišovania medzi memorovaním a pamätaním si.

Z Božej milosti sa do programov memorovania Biblie zapojilo veľa veriacich. Tieto programy zdôrazňujú memorovanie Písma slovo za slovom. Tí, ktorí sme sa za mladi, ešte s bystrou mysľou, takto naučili veľa veršov z Písma, sme za tento vojenský výcvik neskonale vďační. Prinieslo nám to nesmierny osoh.

Avšak, aj memorovanie Písma má svoje hranice. Veľmi málo ľudí sa dokáže týmto spôsobom naučiť dlhšie úryvky, a ak si ich chcú dlhodobo pamätať, musia si ich neustále opakovať. Namiesto bifľovania sa môžete naučiť biblický príbeh tak, že si ho zapamätáte spôsobom, ako sme načrtli v tejto príručke, a po pár prerozprávaniach zistíte, že už takmer žiadne opakovanie nepotrebujete. Obrazy z príbehu sa vám zapíšu do pamäti. Keďže ste si príbeh zapamätali vlastnými slovami, ľahko ho kedykoľvek zopakujete a bude váš do konca života!

Na našom 37-hodinovom seminári STS sa poslucháči učia mnohým zručnostiam. Popritom si vypočujú a aktívne prediskutujú minimálne 21 príbehov. Týchto 21 príbehov obsahuje spolu 148 veršov!

Úžasné! Predstavte si, že sa naučíte a uložíte si do „vrecka svojho srdca" 148 veršov a pritom budete schopní ich prirodzene porozprávať „vhod či nevhod". Objem Písma naučeného počas seminára dokáže človeka v schopnosti rozprávať Božie slovo posunúť ďaleko pred väčšinu kresťanov.

Memorovanie a pamätanie si. Skúste porovnať stránky Biblie napísané v rozličných jazykoch. Vyzerajú rovnako? Podobajú sa navzájom jednotlivé slová? Nie. V skutočnosti môžu tlačené Biblie používať rôzne písma a abecedy na vyjadrenie toho istého. Slová teda vyzerajú úplne inak. Majú však jedno spoločné. Mala by to mať každá Biblia. Čo je to? … Áno. Myšlienky – informácie – no nie rovnaké slová. Správa by mala byť rovnaká, aj keď sú slová úplne odlišné.

V STS ľuďom prízvukujeme, aby si dávali obrovský pozor na pridávanie, uberanie alebo pozmeňovanie presného obsahu príbehu nedbanlivým výberom slov, prácou s hlasom či rečou tela. Povzbudzujeme ich, aby biblické príbehy hovorili hovorovou rečou. Zároveň však kladieme mimoriadny dôraz na zachovanie myšlienok a informácií, bez ohľadu na to, aké malé a bezvýznamné sa na prvý pohľad zdajú.

Memorovanie bolo a vždy bude užitočným nástrojom na zvnútornenie Božieho slova. No precízne pamätanie si príbehov a úryvkov Písma a ich rozprávanie hovorovou rečou by malo patriť do našej mentálnej výbavy tiež.

Môžu nevzdelaní ľudia študovať Bibliu induktívne?

Niekedy sa ľudia nazdávajú, že keď už niekto vie čítať, musí byť automaticky schopný kriticky uvažovať. A naopak, panuje domnienka, že negramotní ľudia (alebo ľudia z prostredia, ktoré uprednostňuje ústne podanie) nie sú, ani nikdy nebudú schopní logického a induktívneho uvažovania.

Isteže, diskusia o týchto premisách je naďalej potrebná. Kritické myslenie a logické, induktívne a deduktívne zdôvodňovanie a ich úlohu v učení by však bolo treba jasnejšie definovať a pochopiť – obzvlášť vo vzťahu k učiacim sa z počutia.
Pozrime sa na vec z biblického hľadiska. Je podľa Biblie schopnosť kriticky myslieť daná len vzdelaným alebo dokonca len tým, ktorí sú vzdelaní a pochádzajú z kultúry s vysoko rozvinutou gramotnosťou?
Tento záver sa začína rozpadávať v momente, keď si uvedomíme, že všetci ľudia boli stvorení na Boží obraz (Genezis 1, 26 – 27). Všetkým ľuďom ako takým bol daný dar rozumu a racionálneho myslenia. Okrem toho majú všetci od Pádu svedomie na morálne rozlišovanie, aj keď toto rozlišovanie vedome odmietajú. (List Rimanom 1, 19 – 23)
Všimnite si jednu zaujímavú vec v Evanjeliu podľa Marka 12, 24. Keď za Ježišom prišli vzdelaní saduceji s otázkou, ktorou Ho chceli podchytiť v reči, odpovedal im otázkou. V podstate sa ich Ježiš opýtal: „Nemýlite sa preto, že nepoznáte Písmo, ani Božiu moc?“
Z mnohých miest v Biblii vyplýva, že nábožní saduceji „poznali“ Písmo. Zdá sa, že Ježiš tu poukazoval na nedostatok rozlišovania duchovného zmyslu slov. Pretože týmto náboženským vodcom chýbalo duchovné rozlišovanie, unikla im podstatná informácia. Následkom toho ich ich kritické myslenie a deduktívne postupy nedoviedli k pravde, práve naopak.
Ako sme už spomínali v predchádzajúcich kapitolách, Písmo považujeme za stojace nadkultúrou. Rozprávači používajúci STS sa sami presviedčajú, že pokiaľ v úvode poskytnú potrebné vysvetlenia, poslucháči na celom svete – bez ohľadu na ich vzdelanie či schopnosť čítať – dokážu v biblických príbehoch objaviť viacero duchovných pokladov.
V 4. kapitole Skutkov apoštolov je nám pripomenuté, akú úroveň vzdelania dosahovali niektorí z učeníkov, ktorých si Ježiš vybral. Zdá sa, že Peter a Ján proti sebe popudili saducejov a iných náboženských vodcov mocnými kázňami o Ježišovi. Vodcovia preto vydali rozkaz, aby boli tí dvaja zadržaní a predvedení pred veľradu, ktorá ich vyšetrovala. Peter, vedený Duchom Svätým, tam predniesol logicky usporiadanú a dobre zoštylizovanú reč o náboženských vodcoch a Ježišovi, ktorá vysoko vzdelaných väzniteľov nesmierne udivila.
Vodcov a starších sa dotkli Petrove slová:

> *„Keď videli Petrovu a Jánovu odvahu a uvedomili si, že Peter i Ján sú neučení a prostí ľudia, veľmi sa čudovali a spoznávali, že sú to tí, čo boli s Ježišom.“ (Skutky apoštolov 4, 13)*

Stáva sa to aj dnes? Môžu neučení nasledovníci Ježiša dobre počúvať Písmo, pomocou logiky v ňom objavovať hlboké pravdy a vyučovať druhých?

Správy z misií nám možno poodhalia odpoveď na túto otázku

Božie slovo hovorí do neprístupných zákutí srdca. Niekedy majú inštruktori zo západu príležitosť vyučovať metódou STS vo vidieckych oblastiach alebo pozorovať, ako pomocou nej učia iní. Niekoľko z nás raz takto navštívilo dedinu Ekalakala v Keni. V Ekalakale už nejaký čas slúžili príbehmi africkí inštruktori STS. Tiež začali učiť miestnych veriacich, ako túto metódu používať.

Náš sprievodca nám vysvetľoval: „Keď sme sem prišli prvýkrát, zhromaždenia boli hlavne o speve, tlieskaní, kázaní a možno tak o jednom verši z Písma – nič viac! Veriaci vedeli z Biblie veľmi málo. Teraz im pribúdajú spasení a veriaci duchovne rastú.“

Poďte sa tam s nami pozrieť. Vchádzame do betónovej budovy s plechovou strechou – dedinského kostola v Ekalakale. Je v nej asi 60 ľudí z kmeňa Kamba. Na laviciach medzi veriacimi čaká na začiatok programu aj 15 kazateľov z 11 rôznych zborov. Takmer okamžite nás upútajú pestré šaty a klobúky žien a muži v oblekoch s viazankou. Pri bližšom pohľade nám neunikne, že sú im o niekoľko čísel väčšie a na útlych mužoch doslova visia. Všimneme si aj rozstrapkané lemy rukávov a zošúchané miesta nohavíc. Neubránime sa myšlienke: *Ktovie, koľko rôznych ľudí nosilo tieto „nedeľné veci“ pred nimi.*

Povedia nám, že vyučovanie musí skončiť do štvrtej, aby ľudia stihli prebrodiť rieku a vrátiť sa domov skôr, ako vyjdú hrochy. Okrem toho sa dozvedáme, že väčšina ľudí v cirkvi bude musieť ísť do svojich domovov – okrúhlych hlinených chatrčí – štyri hodiny pešo.Počas toho sa jeden africký rozprávač chystá vyučovať príbeh z Genezis 35, 1 – 5 a viesť o ňom diskusiu. Prezentácia bude vo svahilčine a bude sa tlmočiť do jazyka Kamba. Sadáme si do zadnej lavice a náš africký tlmočník nám začína v angličtine rozprávať, čo sa práve deje.

„Ľudia diskutovali o tom, ako Pán Boh Jákoba dlhý čas chránil a že ho Boh teraz volá, aby sa aj so svojou rodinou vrátil do Bételu, na miesto, kde stretol Boha.“

„Teraz sa rozpráva o tom, akým bol Jákob dobrým duchovným vodcom. O tom, ako prinútil svoju rodinu, aby sa očistila a zbavila modiel. Práve o Jákobovi povedali, že bol ‚poslušný Bohu‘.“

„Rozprávač sa ľudí práve opýtal: ‚Vidíme v príbehu, že sa Jákob len teraz stáva dobrým vodcom alebo že bol dobrým vodcom už dlhý čas?‘ A potom sa opýtal: ‚Mohlo by nám to, čo Jákob urobil s modlami, niečo povedať? Čo myslíte?‘

Ľudia medzi sebou debatujú.“

O pár minút neskôr nám tlmočník šepká: „Teraz toho v príbehu vidia viac. Hovoria: ‚Jákob vyzbieral od svojej rodiny všetkých bôžikov a potom tie pohanské predmety uctievania ukryl pod dubom v Sícheme! Miesto úkrytu si zapamätal!‘ Teraz sa rozprávajú o Jákobovej chamtivosti. ‚Jákob nedôveroval Bohu, že sa o neho postará!’“

„‚Robil ústupky, keď svojej rodine dovolil, aby mali bôžikov,’ hovoria. Tamten muž práve povedal: ‚Niektoré z okultných predmetov boli náušnice, takže Jákob musel už predtým vedieť o modlách vo svojom dome.’“

Počas toho ako skupina diskutuje o Jákobovi, sa postaví jedna žena a so vzrušením a výraznou gestikuláciou niečo rýchlo hovorí v jazyku Kamba. Tlmočník nám šepká: „Táto pani hovorí: ‚Už sú z nás kresťania, no aj tak máme poschovávané talizmany a posvätné predmety. Nesmieme ich ďalej skrývať. Musíme ich zničiť!’“

O pár minút neskôr sa postaví statný muž a hromovým hlasom niečo vyhlási, na čo zvyšok mužov odpovedá súhlasom.Teraz už horíme zvedavosťou, o čom je reč, a preto sa rýchlo nakloníme k tlmočníkovi a pýtame sa: „Čo hovorí?“

Tlmočník počká, kým muž dopovie myšlienku a potom nám pošepká: „Ten muž práve povedal: ‚Som vodcom svojej rodiny. Urobia tak, ako im poviem. Ale som ako Jákob. Neviedol som ich duchovne. Musím sa zmeniť.‘“
[Ten deň v danom biblickom príbehu veriaci odhalili Jákobove pokrytectvo. Tak muž, ako aj žena, ktorí sa postavili a hovorili, spoznali pri pohľade na Jákobov hriech svoje vlastné hriechy.
V ten deň sme boli svedkami toho, akú nadprirodzenú moc má Božie slovo a ako Boh dokáže cez príbehy hovoriť priamo k jadru ľudského svetonázoru! Títo zväčša nevzdelaní, na ústnu komunikáciu odkázaní ľudia objavili hlboké pravdy a urobili osobné aplikácie, ktoré by misionári asi inak videli len po dlhých rokoch modlitieb a hľadania spôsobov, ako ich k tomu doviesť.]
Nikto nie je príliš stratený a nikdy nie je neskoro. V Nepále, okrese Nawalparasi, žil jeden šaman, ktorý sa počas 66 rokov svojho života nikdy neučil čítať – a pritom ovládal stovky ľudí, ktorí k nemu navyše vzhliadali s úžasom a bázňou.
Ako čerstvý šesťdesiatnik síce počul o Ježišovi, aby nemyslel si, že Ho potrebuje. Isteže, počul správy o ľuďoch, ktorí sa modlili v Ježišovom mene a ich modlitby boli vypočuté. Jemu však pomáhali duchovia, tak načo by žiadal o pomoc Ježiša?
Jedného dňa šamanovi vážne ochorel vnuk a vyzeralo to, že zomrie. Šaman vyvolával a vzýval duchov, aby chlapca uzdravili, no on pomaly umieral. V zúfalstve šiel nakoniec starec požiadať Ježišových nasledovníkov, aby sa za jeho vnuka pomodlili. Choroba chlapca po modlitbe opustila. No ani teraz sa starec nestal kresťanom, zostal šamanom tak, ako predtým.
Asi o tri mesiace nato sa mužova žena, ktorá bola veriaca, zúčastnila seminára STS. V ten večer sa vrátila domov a porozprávala manželovi príbeh, ktorý sa práve naučila.
Tento 27-veršový príbeh o Naamánovi z Druhej knihy kráľov vyučovali Nepálčania a účastníci o ňom diskutovali. V prvej časti príbehu sa dozvedeli, že Naamán bol veliteľom sýrskeho vojska, ale mal malomocenstvo. Keď sa Naamán dopočul, že ho môže uzdraviť izraelský prorok, vypravil sa s veľkou karavánou do Izraela, hoci šlo o nepriateľské územie. No keď Naamán prišiel až k Elizeovmu domu, Elizeus sa nezachoval podľa Naamánových predstáv. Prorok Naamána ani nevyšiel pozdraviť! Namiesto toho za ním poslal sluhu, ktorý mu povedal, aby sa sedemkrát ponoril do miestnej rieky a bol tak uzdravený. Naamán nahnevaný odišiel. Čakal, že prorok urobí niečo iné. Posťažoval sa: „Nie sú azda damaské rieky Abana a Parpar lepšie než všetky vody izraelské? Nemohol som sa v nich umyť a ozdravieť?“
Len potom, ako Naamána jeho služobníci prosili, aby sa pokoril a skúsil sa ponoriť sa do rieky, Naamán súhlasil. Šiel k rieke, ponoril sa, ako mu bolo povedané – a bol okamžite uzdravený!
Keď si šaman vypočul celý príbeh, povedal svojej žene: „Som ako Naamán. Moja pýcha mi bráni nasledovať Ježiša.“
Nasledujúci deň šiel šaman na seminár so svojou ženou. Tam inštruktorovi povedal: „Chcem nasledovať Ježiša.“ Povedali mu, čo má robiť a potom sa modlil za svoje spasenie. Po tom všetkom tento nevzdelaný starec, ktorý strávil väčšinu života v okultizme, požiadal, či by zhromaždeným nemohol porozprávať, čo sa práve udialo. Povedal toto:

„Naamán bol pyšným mužom a takmer kvôli svojej pýche prišiel o uzdravenie. Aj ja som pyšný človek. Už roky som vedel, že mám nasledovať Ježiša, ale nechcel som si priznať, že Ho potrebujem. Ľudia ku mne vzhliadali. Nechcel som sa vzdať svojho postavenia, aj keď Boh uzdravil môjho vnuka. Moja pýcha ma takmer stála moje spasenie! Ale odteraz som Ježišovým nasledovníkom.“

Isteže, ak hocikto, či je vzdelaný alebo nie, objaví duchovnú informáciu v Biblii, má na tom zásluhu v prvom rade Duch Svätý. Vidíme však aj to, že potom, ako si bývalý šaman vypočul biblický príbeh, použil svoju schopnosť induktívne myslieť a uvidel odraz svojich vlastných rozhodnutí v danom príbehu. HĺbkA daného objavu presahuje vzdelanie.

Je zaujímavé, že služobníci spomínaní v týchto misijných správach sú druhou, treťou či štvrtou generáciou miestnych inštruktorov STS. Všetci pochádzajú z kultúr so silnou tradíciou ústneho podania a väčšina z nich je pôvodom z vidieka.

A čo používanie biblických komentárov?

Komentáre sú klenotnicou múdrosti pre všetkých, ktorí študujú Písmo. Kresťania už celé stáročia prijímajú požehnanie nielen z ústnych výkladov zbožných mužov a žien, ale aj z písomností, ktoré po sebe zanechali. Istým spôsobom sa skúmanie myšlienok komentátora podobá tomu, keď si vypočujeme niekoho názor osobne. Jeden nenápadný rozdiel je však v tom, ako podávané informácie prijímame. Od tlačenej publikácie očakávame, že bude mimoriadne spoľahlivá. Je pravda, že sa do tlačených diel investuje viac času a štúdia a tiež zvyčajne podliehajú určitému dohľadu. Avšak bez ohľadu na to, či ide o názor človeka alebo písaný text, každý takýto zdroj musí byť v súlade s Písmom.

V 17. kapitole Skutkov apoštolov nás Pán Boh učí, ako si môžeme overovať, čo nám niekto hovorí. Pavol v nej Židom v Tesalonike vysvetľuje, ako Písma odkazujú na Ježiša a prináša im dobrú správu. Niektorí uveria a pridajú sa k nemu i Sílasovi. No židia, ktorí neuverili, popudia miestnych darebákov, aby vyvolali v meste nepokoje. Pavol a Sílas sú nútení nocou utiecť do Beroje. Tamojších židov Pavol označí za šľachetnejších ako tých v Tesalonike, pretože pozorne počúvali ich slová a každý deň skúmali Písmo, či je to naozaj tak.

Všimnite si, že Berojčania si za svoje počínanie vyslúžili pochvalu. Písmom si overovali to, čo počuli. Písmo bolo ich konečnou autoritou. Zaujímavé! Koho náuku si to overovali? …Áno, máte pravdu! Samotného apoštola Pavla!

Takže aj dnes, na základe ich príkladu, musíme Bibliou pomeriavať informácie podávané v akejkoľvek forme – osobne, v komentároch alebo v akýchkoľvek iných učebných materiáloch.

Ak slúžite príbehmi ľuďom, ktorí majú prístup k Písmu v tlačenej alebo zvukovej podobe, určite im na konci diskusie nezabudnite spomenúť miesto v Biblii, kde sa príbeh nachádza. Svojim poslucháčom tým umožníte, aby si mohli overiť správnosť toho, čo ste ich učili a o čom sa diskutovalo.

Na jednom veľkom zhromaždení v Afrike všetci vyzdvihovali efektivitu príbehov a ústnej metódy STS. Jeden horlivý (a aj mierne oportunistický) mladý muž, ktorý sa učil biblické príbehy, sa na nás obrátil so zaujímavou prosbou. Odvážil sa požiadať nás o toto: „Mohli by ste nám poslať komentáre?“ Jeho otázka ma najprv zarazila, no potom som mu s úsmevom odpovedala: „To by sa dalo zariadiť. Spojte

sa s nami, keď sa naučíte všetkých 210 príbehov, ktoré sú na zozname. Vtedy budete pripravený posúdiť opodstatnenosť názorov v komentároch.“ (Študenti ÚBŠ sa teraz učia až 296 príbehov!)

V niektorých náboženských kruhoch sa názory komentátorov povýšili nad jasný zmysel Písma. Niekedy ľudia svoje pochopenie Písma preberajú od komentátorov, pretože im chýba motivácia alebo odvaha študovať ho na vlastnú päsť. Radšej prijímajú, ako pravdu, názory učeného teológa, ktorému už čo to vyšlo knižne, ako by mali sami sedieť nad Bibliou a skúmať, čo hovorí.

Nesmieme podľahnúť myšlienke, že hoci je Biblia určená jednoduchým ľuďom, najhlbšie a najkrajšie pravdy, ktoré obsahuje, z nej dokážu vytiahnuť iba vzdelaní teológovia. Musíme s istotou vedieť, že Pán Boh chcel, aby mali všetci ľudia prístup k najhlbším duchovným pravdám Jeho slova, a nie len elitná skupinka, ktorej bolo dopriate systematické vzdelávanie.

V istom zmysle prináša skupinová diskusia o biblickom príbehu podobný úžitok ako čítanie si cenných postrehov biblických komentátorov. Avšak počas diskusie, keď niekto vyjde s názorom, ktorý môže a nemusí byť opodstatnený, sa môžete slobodne opýtať: „Mohli by ste mi ukázať, kde sa o tom hovorí v príbehu?“ Všetkých nabádame, aby si tou istou otázkou slobodne preverili informácie v komentároch.

V skutočnosti je to tak, že sa ľudia stavajú do role komentátora vždy, keď sa pokúšajú vysvetliť zmysel skúmanej pasáže. Preto bez ohľadu na to, koho je to názor, či začiatočníka alebo vzdelaného teológa, ktorý sa s nami delí o plody dlhoročného štúdia, zodpovednosť je vždy na nás. Musíme sa uistiť, že to, čo prijímame, je jednoznačne v príbehu.

10. kapitola

Klasifikácia rozprávačov *Simply The Story*

Praktikant. Na každom seminári STS dostávajú jeho účastníci školenie a osobnú spätnú väzbu. Je našou zodpovednosťou i radosťou ukazovať im, ako používať STS. Potrebujú si však ešte vycibriť svoje zručnosti a pochopiť princípy STS do hĺbky.
Ten, kto sa zúčastní seminára STS, sa stáva „praktikantom". Väčšina účastníkov sa na ňom naučí používať STS natoľko, že dokážu vo sfére svojho vplyvu efektívne rozprávať biblické príbehy a odovzdávať druhým pravdy Božieho slova formou diskusie.
Praktikantov povzbudzujeme a vyzývame, aby začali ľuďom rozprávať príbehy čo najskôr. Dokonca im poskytujeme rozličné materiály, ktoré môžu používať na postupné odovzdávanie metód STS druhým, napríklad brožúrku *Služba, ktorá rastie*[6].
Aj keď sú praktikanti pripravení stať sa aktívnymi rozprávačmi, ešte NEMAJÚ potrebné zručnosti na vedenie seminára STS či oficiálne školenie iných pod hlavičkou STS.
Niekedy však ľudia, ktorí sa len nedávno naučili používať STS, zatúžia robiť viac ako len rozprávať príbehy. Nadchýna ich myšlienka odovzdávať postupy STS ďalším. Takéto nadšenie vítame a určite nechceme brániť rozširovaniu tejto služby. V neformálnom kontexte môžu čerství praktikanti STS pokojne ukazovať iným, ako hľadať duchovné poklady v príbehu. To je prvý krok k odovzdaniu STS novým ľuďom. Už len používanie aspoň niektorých otázok múdreho radcu určite obohatí ich osobné stíšenia a štúdium Písma.
Praktikanti môžu rozprávať príbehy a vysvetľovať poslucháčom otázky na záložkách STS či distribuovať záložky novým žiakom. Môžu skupine ponúknuť Interaktívne objavovanie Biblie od STS či Audio školenie pre praktikantov a dozerať na priebeh diskusie.
Väčšina nových praktikantov dokáže druhým ukázať hodnotu STS už tým, že im predvedie príbeh s diskusiou. Nechať ľudí, aby si interaktívne objavovanie hlbokých právd v biblickom príbehu skúsili na vlastnej koži, je v skutočnosti ten najefektívnejší spôsob, ako ich pre STS nadchnúť a vysvetliť im, o čo ide. Pri predstavovaní tejto služby sa môžu čerství rozprávači deliť s druhými o svoje skúsenosti s používaním STS a propagačné materiály, ktoré im vieme poskytnúť my.
Tí, ktorí chcú druhých skutočne učiť celé STS, musia podľa našich predpisov splniť nasledovné podmienky:

- veľmi dobre porozumieť každej časti postupu STS,
- byť schopní predviesť modelové vyučovanie pomocou STS,
- vedieť apologetiku (cieľ a používanie) všetkého, čo STS definuje.

Niektorí praktikanti si chcú skrátiť cestu ku kompletnej kvalifikácii certifikovaného inštruktora, pretože „to chcú čo najmenej komplikovať a rýchlo posunúť tieto novinky ľuďom, ktorí ich potrebujú."

[6] v angličtine *Ministry That Multiplies, (pozn. prekladateľa)*

Už niekoľkokrát sme boli svedkami toho, že nadšení praktikanti s dobrým úmyslom zorganizovali a viedli neautorizovaný seminár STS. Avšak tí, ktorí tie semináre robili, neboli vyškolení za inštruktorov STS. Neboli preto ani schopní poskytnúť druhým plnohodnotné školenie STS. V dôsledku toho len niekoľko z tých, ktorých praktikanti viedli, pochopilo STS a presvedčilo sa o jeho hodnote. A tak si ľudia, ktorí prišli na seminár s očakávaním, že sa naučia efektívny a reprodukovateľný model vyučovania príbehov formou diskusie, odniesli len neveľmi uspokojivú skúsenosť.

Oní účastníci odišli zo seminára iba spolovice pripravení, a čo je horšie, mylne sa domnievali, že dostali z STS všetko. Skúsenosť s nezrelým a slabým podaním STS obyčajne u ľudí spôsobuje, že len zriedkakedy majú záujem zúčastniť sa plne autorizovaného seminára STS. Myslia si, že už STS spoznali, ale neosvedčilo sa im to. Žiaľ, ďalšiu šancu naučiť ich celý súbor zručností nedostávame.

„Jednoducho" neznamená „jednoduchý". Na prvý pohľad môže ľuďom pri názve metódy „*Simply The Story"*[7] napadnúť, že STS je „jednoduchá", veď v nej ide iba o rozprávanie príbehov. Ak by bolo rozprávanie príbehov jedinou vecou, ktorú na seminároch robíme, stihli by sme ľudí vyškoliť za deň! Pravda je ale taká, že STS zavádza viacero zmien vo vyučovaní a misijných stratégiách. Niekedy je účastníkov potrebné doviesť aj k zmene pohľadu na to, ako sa ľudia najlepšie učia a čo sú tie najefektívnejšie spôsoby, ako odovzdávať biblické pravdy druhým.

Do seminárov, čo tak praktikantov nadchli, investovali ich inštruktori veľa času a úsilia, a preto by aj oni sami mali byť podľa nás ochotní urobiť rovnakú investíciu. Bez poriadneho vyškolenia ako druhých učiť STS len vygenerujeme ďalších neadekvátne pripravených rozprávačov. Trápenie s používaním príbehov v službe a z neho vyplývajúce sklamanie ich napokon môže priviesť k záveru, že rozprávanie príbehov nefunguje a najlepšie urobia, ak to nechajú tak.

Na našom úvodnom 37-hodinovom školení účastníkom ukážeme, ako STS funguje a ako sa používa. Dozvedia sa tiež, ako školiť iných a dostanú príležitosť si to nacvičiť. Učivo však nezahŕňa postupy ako viesť seminár STS, ako druhým dávať osobnú spätnú väzbu, ani nevysvetľuje účel a dôvody niektorých zmien v tradičných postupoch, ktoré metóda STS zavádza.

Znamená to, že sa praktikanti nemôžu zapojiť do šírenia tejto služby a pomáhať druhým naučiť sa a používať zručnosti STS? Ani náhodou! V skutočnosti takéto neformálne posúvanie STS medzi ľuďmi vítame. (Viac informácií o Možnostiach, ako viesť druhých nájdete v 11. kapitole tejto príručky.)

Ak chcete, aby bola vaša skupinka vyškolená, kontaktujte nás. Radi vám pomôžeme. A ak po tom túžite, s potešením vám vypracujeme plán na dosiahnutie inštruktorskej kvalifikácie. Záleží nám na tom, aby sme vodcovstvo odovzdávali do rúk ľuďom, ktorí sú naozaj pripravení. Certifikovaným inštruktorom sa môžete stať, ako náhle splníte nasledovné podmienky:

- Poznáte náplň/učivo seminára.
- Viete rozprávať príbehy metódou STS na pokročilej úrovni.
- Poznáte zmysel a účel každej časti školenia.
- Preukážete schopnosť dávať začínajúcim rozprávačom spätnú väzbu a rady.

[7] v preklade *Jednoducho príbeh*, (pozn. prekladateľa)

- Za prítomnosti pokročilého inštruktora preukážete schopnosť viesť seminár STS podľa pravidiel.

Inštruktori: pomocní, dočasní, certifikovaní a pokročilí

Okrem kvalifikácie potrebnej pre jednotlivé stupne inštruktorstva by mali byť členovia nášho tímu s nami jednej mysle a jedného srdca v základných článkoch viery. Nádejných inštruktorov preto žiadame, aby súhlasili s nižšie uvedeným vyznaním viery TGSP-STS (k nahliadnutiu aj na našej webovej stránke).

Vyznanie viery

Vyznávame nasledujúce pravdy:

- Celé Písmo, Stará aj Nová zmluva, je jediné Bohom vdýchnuté slovo.
- Doktrínu o Trojici.
- Pád a následnú morálnu skazenosť človeka a jeho potrebu byť znovuzrodený.
- Božskú i ľudskú prirodzenosť Ježiša Krista, Jeho narodenie z panny, bezhriešny život, zástupnú a vykupiteľskú smrť, telesné vzkriesenie, vystúpenie do nebies a budúci fyzický návrat na zem.
- Doktrínu ospravedlnenia jedine vierou, jedine v Krista.
- Vzkriesenie tela, tak spravodlivých, ako aj nespravodlivých.
- Večný život spasených a večné zatratenie stratených.

Pomocní inštruktori. Po absolvovaní seminára väčšina praktikantov spĺňa podmienky na asistovanie na ďalšom seminári STS ako „kmeňový“ vodca pridelenej skupinky – inými slovami pomocný inštruktor. (Každá skupina dostane meno podľa jedného z dvanástich kmeňov Izraela.)

Dočasní inštruktori. Pomocní inštruktori, ktorí vypomáhali minimálne počas troch dní seminára a chcú sa posunúť ďalej, musia byť schopní jasne vysvetliť proces prípravy a prezentácie. Musia tiež preukázať schopnosť učiť druhých láskavo, múdro a s citom. Tým, ktorí splnia podmienky, môže udeliť titul dočasného inštruktora každý certifikovaný inštruktor.

Certifikovaní inštruktori. Po asistovaní na jednom alebo viacerých seminároch sa môžu dočasní inštruktori uchádzať o titul certifikovaného inštruktora. Uchádzači musia pred pokročilým inštruktorom preukázať určitú úroveň zručností vo všetkých častiach STS i seminára.

Certifikovaní inštruktori môžu viesť oficiálny seminár STS a zastávať akúkoľvek vodcovskú úlohu okrem udeľovania titulu certifikovaného inštruktora.

Pokročilí inštruktori. Na to, aby niekto mohol byť povýšený z certifikovaného na pokročilého inštruktora, musí najskôr učiť po boku iného pokročilého inštruktora a preukázať mimoriadne schopnosti vo vyučovaní, hodnotení a motivovaní nových rozprávačov. Okrem toho musí byť schopný samostatne organizovať a viesť semináre.

Pokročilí inštruktori môžu nielen viesť semináre STS, ako jediní môžu schvaľovať a udeľovať titul „certifikovaného inštruktora“ kvalifikovaným dočasným inštruktorom.

Inštruktori ústnych biblických škôl STS, ktoré práve prebiehajú v mnohých krajinách, pochádzajú z radov miestnych certifikovaných inštruktorov.

11. kapitola

Možnosti použitia, zdroje materiálov a rozširovanie STS

Možnosti uplatnenia metódy Simply The Story

Zakomponujte STS do svojej už existujúcej služby. Či pracujete s deťmi, dorastencami, mládežníkmi alebo dospelými akéhokoľvek veku a postavenia, STS vašu diskusiu oživí a vtiahne ľudí do štúdia Božieho slova.

Dĺžku svojej prezentácie môžete prispôsobovať množstvu prideleného času, napríklad tým, že obmedzíte počet preberaných objavov a aplikácií. Ako sme už spomínali, nemusíte vždy zavolať dopredu dobrovoľníka. Ak máte na službu len obmedzený čas, povedzme 30 minút, môžete ušetriť čas tým, že z prezentácie vypustíte prerozprávanie príbehu dobrovoľníkom. Príbeh poslucháčom najprv porozprávate sami a potom prejdete rovno k prevedeniu príbehom. Funkčnosť STS to zásadne neohrozí.

Konverzačné STS. Keď vás čas mimoriadne tlačí alebo máte len obmedzenú príležitosť niekomu porozprávať príbeh, môžete urobiť pár kreatívnych vecí. Potom, ako ľudia na našich školeniach pochopia základy STS, s nimi nacvičujeme toto veľmi praktické využitie STS. Tu je krátky popis toho, ako to robíme:

Príbeh do siedmych veršov sa dá porozprávať za niečo viac ako minútu a pár vybraných objavov a aplikácií stihnete prebrať za päť či desať minút. Porozprávajte príbeh, zopakujte ho po častiach a pri každom úseku poslucháčom položte len pár pozorovacích otázok. Potom, čo skupina nájde v príbehu niekoľko objavov, sa k daným objavom opýtajte aplikačné otázky.

Pred každou otázkou zopakujte dopodrobna časť príbehu ukrývajúcu poklad, ktorý majú vaši poslucháči objaviť. Napríklad, ak rozprávate príbeh z Evanjelia podľa Marka 1, 40 – 45, mali by ste svoju otázku uviesť takto: „Pamätáte si ešte na to, ako Pán Ježiš prejavil súcit s malomocným, ktorý sa pred Ním poklonil a prosil Ho: ‚Ak chceš, môžeš ma očistiť.'?" Až potom položte svoju otázku. Kľúčové je pýtať sa otázky, až keď sme do opakovania zahrnuli dostatok podrobností, ktoré ľuďom príbeh pripomenú, takže budú vedieť správne odpovedať na vašu otázku.

Kazateľské inovácie. Kazatelia z tradičných, konzervatívnych denominácií a zborov zvyčajne váhajú, či STS používať z kazateľne. Vo väčšine zborov nebýva zvykom, aby kazateľ počas kázne kládol otázky. Navyše, rozprávať príbeh namiesto čítania je na niektoré kruhy až príliš. Kazatelia zo všetkých kútov sveta, ktorí sa zúčastnili na našich seminároch a páčila sa im myšlienka STS, našli tieto riešenia:

1. Niektorí začali STS používať na neformálnych stretnutiach mládeže. U mladých zožala metóda veľmi pozitívne ohlasy. Neskôr prišli ich rodičia za kazateľom s otázkou: „Prečo takto neučíte aj nás?"
2. Iní kazatelia používajú štýl STS priamo z kazateľne. Namiesto rozprávania však príbeh prečítajú z Písma. Od konzervatívneho, formálneho spôsobu čítania sa postupne posúvajú k živému, pútavému čítaniu. Potom príbeh povedia „rozprávačským" štýlom. Následne sa pýtajú otázky k duchovným objavom a aplikáciám.

Niektorí vítajú hlasité odpovede, iní zase kladú rečnícke otázky. (Ako sme už spomínali, na tie sa nahlas neodpovedá.) Pokladáme za dôležité zdôrazniť, že po rečníckej otázke musí nasledovať chvíľa ticha, počas ktorej kazateľ nerozpráva. Ľudia musia mať čas spracovať otázky a popremýšľať nad odpoveďami. Je to nutnosť. Chvíľu trvá, kým sa kazatelia naučia pracovať s krátkou chvíľou ticha. Po tichu kazateľ rozpráva o myšlienkach, ktoré mohli ľudia nájsť, a potom ich rozvinie.

Kazatelia niekedy ľuďom položia otázku a požiadajú ich, aby utvorili malé skupinky po troch alebo štyroch a spolu o nej diskutovali. Po pár minútach kazateľ prednesie myšlienky, ku ktorým zhromaždenie mohlo dôjsť.

3. Niektorí v cirkvi predstavia STS ako „spôsob, akým sa zvestuje evanjelium negramotným ľuďom v menej rozvinutých krajinách.“ Členovia zboru sú zvyčajne na ústny štýl štúdia Písma zvedaví a radi si ho vyskúšajú. Počas skúšania zrazu zistia, že sa im to nejako zapáčilo!
4. Kazatelia tiež predstavili STS vedúcim nedeľnej školy. Iní ju používajú na domácich stretnutiach počas týždňa.
5. Iní používajú STS pri vyučovaní novo obrátených kresťanov. Základný zoznam príbehov vhodný na tento účel môžete nájsť v brožúrke *Služba, ktorá rastie.*

Celé STS naživo, bez odpovedí

1. Rozprávači STS rozprávali príbehy skupinám zahŕňajúcim až 15 000 poslucháčov. Hlasné odpovede v tom prípade neboli možné, preto ľudí rozprávač požiadal, aby príbeh prerozprávali svojmu susedovi v publiku. Prevedenie príbehom sa preskočilo a otázky boli rétorické. Aby rozprávač udržal pozornosť poslucháčov, niekoľkokrát ich počas rozprávania požiadal: „Ak súhlasíte, zdvihnite ruku.“
2. Príbehy sa dajú pomocou metódy STS vyučovať aj cez rádio či televíziu. Prerozprávanie sa vynecháva, no iné časti zostávajú zachované. Kľúčové je vyplniť tých päť sekúnd po položení otázky nejakou „nezmyselnou“ vravou alebo činnosťou, ktorá pozýva k premýšľaniu.

   „Nezmyselná“ má byť preto, lebo ak budete naďalej hovoriť zmysluplné slová, ľudia vás budú stále počúvať a NEBUDÚ premýšľať nad odpoveďami na otázky. Napríklad, toto sú zmysluplné slová: „Čo si o tom myslíte?“ „Napadá vám, čo sa udialo ďalej?“ „Čo na to hovoríte?“ „Vaša odpoveď je?“

   Nezmyselnú vravu definujeme ako zvuky, ktoré ľudia hovoria, no nemajú žiaden význam. Vypĺňajú však chvíle ticha. Nezmyselné zvuky poslucháčov nerozptyľujú tým, že ich nútia načúvať, vypĺňajú však vysielací priestor, aby ľudia nepreladili na inú stanicu, pretože z rádia nič nepočujú. Nezmyselnými zvukmi by mohli byť napríklad: „Hm?“ „Áh?“ „Uhm. Uhm.“ „Mh.“ Na webovej stránke STS nájdete príklady rôznych foriem rozprávania.
3. Ak ste zruční v používaní STS a máte možnosť posadiť troch či štyroch ľudí za mikrofón vysielacieho štúdia, môžete tvoriť fascinujúci rozhlasový program. Rozprávač STS z Filipín, ktorého sme vám už spomínali, používal práve tento formát. Do každého z jeho vysielaní počas týždňa prišlo viac ako 650 esemesiek

a telefonátov! Tento a iné rozhlasové formáty sa úspešne používajú v rôznych krajinách.

Divadelné stvárnenie: Zábavné a mocné

Na divadelné stvárnenie príbehu sa nielen dobre pozerá. Okrem pobavenia hercov i divákov nám divadlo pomáha reálnejšie si predstaviť udalosti zachytené v Biblii. Môžete ho používať ako ďalší spôsob prvého rozprávania príbehu.

Poproste svojich pomocníkov, aby bez slov stvárnili jednotlivé postavy v príbehu. Slová postáv však vyslovuje vždy výlučne rozprávač. Keď si poslucháči vypočujú celý príbeh iba z úst rozprávača, dokážu ho prerozprávať. Navyše, keďže celý príbeh rozpráva tá istá osoba, poslucháči po návrate domov nemajú problém porozprávať ho členom svojej rodiny a iným, ktorí ho ešte nepočuli.

Neodporúčame, aby pomocníci sami hovorili repliky postáv. Keď dovolíte viacerým ľuďom rozprávať, stáva sa z toho divadelná hra. Hoci sú biblické divadelné hry pútavé a môžu divákom veľa dať, je veľmi ťažké ich zreprodukovať a porozprávať ďalším. Reprodukovateľnosť sa teda stráca.

Okrem toho je presné stvárnenie príbehu týmto spôsobom oveľa náročnejšie. Je v ňom zapojených veľa ľudí, ktorí sa musia naučiť a spomenúť si na svoj text v správnej chvíli. Keď počas prezentácie niekto niečo zabudne, môže sa aj dramatický okamih príbehu zmeniť na poriadnu komédiu. Musíme si dávať pozor, aby sme vážne posolstvá príbehov nezosmiešnili.

Projekt Boží príbeh ponúka niekoľko možností ako sa naučiť a rozširovať STS – a tiež viacero študijných materiálov (v mnohých jazykoch)

1. **Príručka STS.** Táto príručka, vo zvukovom alebo textovom formáte, detailne popisuje metódu a postupy STS.
2. **Informačná prezentácia STS.** Podľa možností inštruktorov robíme informačné prezentácie, ktoré môžu trvať od pol hodiny až do dvoch hodín. Preberáme na nich vzorový príbeh, vysvetľujeme myšlienku STS a hovoríme o ovocí, ktoré metóda prináša. Po takomto praktickom vyskúšaní si STS, vypočutí svedectiev a kole otázok a odpovedí sa ľudia vedia rozhodnúť, či je zorganizovanie seminára, prípadne ich účasť na ňom naozaj pre nich.
3. **Trojdňový seminár STS.** Tento model ponúka predvedenie a vysvetlenie metódy, ako aj praktické cvičenia pre účastníkov. Mnohým stačia tri dni školenia na to, aby sa naučili základné zručnosti praktikantov, a mohli pri troške cviku slúžiť druhým príbehmi.
4. **Združený seminár STS.** Tento druh dvoch prekrývajúcich sa seminárov organizujeme preto, lebo časom produkuje kvalifikovaných inštruktorov STS. Inštruktori môžu následne školiť ďalších. Tento druh seminára je ideálnou voľbou v prípadoch, keď musia inštruktori alebo aj samotní účastníci na seminár pricestovať z veľkej diaľky.

   Počas 18 hodín prebieha školenie v malých skupinách s jedným inštruktorom na každých troch účastníkov. Po 18 hodinách intenzívneho školenia a nácviku zaujmú títo čerstvo vyškolení praktikanti miesto pomocných inštruktorov. Pomáhajú vyškoliť väčšiu skupinu účastníkov, ktorí prídu na

nasledujúcich 19 hodín seminára. V ideálnom prípade tento druhý „seminár“ prebieha v pomere jeden pomocný inštruktor na päť účastníkov.

Po 37 hodinách seminára (obvykle rozložených na 5 dní) sa môže väčšina pomocných inštruktorov stať dočasnými inštruktormi. Ako sme si už vysvetlili skôr, k tomu, aby sa z dočasných inštruktorov stali certifikovaní inštruktori, im treba nadobudnúť istú prax v rozprávaní príbehov a skúsenosti pri vypomáhaní na seminároch.

5. **Znásobujúci seminár STS.** Tento druh seminára prebieha počas piatkového večera, soboty a nedele alebo len počas soboty a nedele. V priebehu štyroch po sebe idúcich víkendov po 14 vyučovacích hodín dokážeme vyškoliť všetkých členov priemerne veľkého cirkevného zboru na kompetentných praktikantov STS.

   Za päť či sedem týždňov je možné vyškoliť všetkých vo väčšom zbore (až do 50 000 členov). Úžasné je, že väčšine ľudí zapojených do týchto znásobujúcich seminárov sa stačí zúčastniť na jednom či dvoch víkendových sústredeniach, aby sme dosiahli celo cirkevné pokrytie!

6. **Domáci seminár STS.** Na tomto seminári školí jeden certifikovaný inštruktor troch veriacich v domácom prostredí. Inštruktor vedie 2,5 hodinové sedenia raz do týždňa šesť po sebe idúcich týždňov. Sedenia môžu prebiehať večer, popoludní či cez víkendy.

   Tento druh seminára je vhodný pre tých, ktorí sa z pracovných alebo rodinných dôvodov nemôžu zúčastniť jednodenného alebo dlhšieho seminára. Navyše, domáce prostredie vytvára bezpečnú a príjemnú atmosféru pre hanblivejších ľudí. Aj k tomuto formátu seminára poskytujeme potrebné inštrukcie, materiály a časový plán.

   Výsledkom šiestich sedení by mali byť traja vyškolení praktikanti STS, ktorí sú následne pozvaní na druhý šesťtýždňový seminár v domácom prostredí. Povzbudzujeme ich, aby každý z nich priviedol so sebou troch nových ľudí.

   Tak ako to robíme na združenom či znásobujúcom seminári, aj tu inštruktor postupne zapája praktikantov do vedenia. Na konci druhého šesťtýždňového seminára pomohol každý z pôvodných účastníkov vyškoliť ďalších troch ľudí na praktikantov STS. Navyše k svojim zručnostiam STS pridali aj skúsenosť pomocných inštruktorov.

   Účastníci môžu pokračovať v školení ďalších alebo v týždennom stretávaní sa pri Božom slove, už ako domáca biblická skupinka alebo spoločenstvo.

   Ak bude každý z dvanástich ochotný pozvať a vyškoliť ďalších troch nových ľudí, na konci ďalšieho šesťtýždňového cyklu bude mať skupina 36 členov (bez pôvodného inštruktora). Mnoho domácností dokáže prijať takýto počet ľudí. Veľa praktického vyučovania prebieha v úzkom kruhu, preto sa skupinky po štyroch môžu rozpŕchnuť do viacerých miestností alebo vyjsť von.

   Čerstvo vyškolení praktikanti STS môžu v školení pokračovať a pomáhať druhým naučiť sa používať STS. Môžu napríklad začať domácu skupinku alebo používať svoje rozprávačské a učiteľské zručnosti na evanjelizáciu.

Alebo môžu STS používať na individuálne biblické štúdium a osobné spoznávanie Pána. Všetky spomínané využitia STS sú vítané.

Metóda STS ľuďom pomáha efektívne sa učiť, robiť osobné aplikácie a hovoriť o Božom slove s druhými ľuďmi. Životy rozprávačov i poslucháčov príbehov budú určite formované Božími pravdami, na Jeho slávu. Ak by väčšina vyškolených praktikantov ďalej pomáhala v školení ďalších, za dva roky od prvého domáceho seminára, ktorý viedol certifikovaný inštruktor, by mohlo byť vyškolených viac ako 6000 ľudí! Toto je prirodzený a realizovateľný model učeníctva a mentoringu. Keďže sa STS sústreďuje na počúvanie Božieho slova a robenie osobných aplikácií, niet divu, že je jeho dosah a rozširovanie také obrovské.

7. **Učeníctvo.** Ľudia zo seminárov STS odchádzajú ako praktikanti s novými zručnosťami, ktoré môžu používať pri vedení jednotlivcov i skupín. Viacero materiálov a príručiek, ako napríklad *Služba, ktorá rastie*, vám ukáže, ako sa dajú rozvíjať vaše zručnosti počas služby príbehmi. No čo je najhlavnejšie, poskytnú vám usmernenia, ako tým, ktorých učíte, odovzdávať STS kúsok po kúsku – priamo počas služby! (Na webovej stránke vás odkazy na hornej lište „Training Info“ a „Resources“ zavedú k rôznorodým zdrojom a možnostiam.)
8. **Brožúrky.** Prospekty s popisom, svedectvami a spôsobmi, kde všade možno použiť STS a *Boží príbeh.* Požiadajte aj o ďalšie brožúrky so špecializovanými témami a možnosťami využitia STS.
9. **Audio školenie pre praktikantov.** Záujemcom ponúka skúsenosť s hĺbkovou prípravou biblického príbehu metódou STS a je navrhnuté pre interaktívnu skupinovú diskusiu. Skupiny strávia od 2 do 6 hodín diskusiami a objavovaním! K dispozícii vo formáte MP3, na CD i solárnych prehrávačoch.
10. **Interaktívne objavovanie Biblie.** Biblické príbehy s rečníckymi i skupinovými otázkami. Vhodné na použitie v školách, zborovom vyučovaní či domácich skupinkách. Zaujme veriacich i hľadajúcich. Priemerná dĺžka objavovania je od 60 do 90 minút. K dispozícii na DVD a v audio formáte.
11. **Internetové zdroje.** Množstvo informácií o STS v písanej, zvukovej i audiovizuálnej podobe môžete nájsť na stránke SimplyTheStory.org. Čakajú tam na vás podrobnosti o STS, jej vzniku, často kladené otázky, apologetika, materiály na stiahnutie, svedectvá z celého sveta, informácie o plánovaných seminároch a ústnych biblických školách, vzorové príbehy a veľa ďalšieho. Použite trojminútové video s názvom *Čo a prečo* na predstavenie školenia STS, ktoré vám môže skvele poslúžiť na krátkodobých misijných výjazdoch.

    Na stránku pravidelne pridávame nové materiály a články.
12. **Precvičovanie a mentoring naživo.** Vyskúšajte si on-line precvičovanie príbehov cez Skype a mentoring v rámci našich Diaľkových kurzov STS.
13. **Audio príručka.** K dispozícii je aj nahrávka príručky STS na CD. Opýtajte sa na ňu na vašom seminári.

14. **Twitter.** Sledujte naše príspevky na Twitteri:
    http://www.twitter.com/SimplyTheStory
15. **Pozvanie a organizácia seminára.** Ak by ste mali záujem zorganizovať u vás seminár STS, kontaktujte najbližšieho oblastného riaditeľa prostredníctvom emailu uvedeného na konci príručky, podá vám všetky potrebné informácie. Na našej webovej stránke zadajte do vyhľadávacieho okienka slovo „Hosting“. Získate tak prehľad o všetkých podmienkach a pravidlách.

Príloha A: Hodnotiace formuláre

Rozprávač_____**Inštruktor**_____**Dátum** _____

Jednotlivé kroky metódy *Simply The Story* sú detailne popísané v Príručke STS. Pred rozprávaním príbehov rozprávačom pripomeňte: „Na konci vám dám spätnú väzbu. Pri prezentácii však pamätajte na jedno: Bez ohľadu na to, akí vysoko gramotní sú vaši kolegovia na seminári, **príbeh rozprávajte vždy tak, akoby pred vami sedeli ľudia, ktorí sa učia iba z počutia** a poznajú len obsah príbehu, ktorý im predstavíte (prípadne aj iné príbehy, ktoré sme už prebrali počas seminára).“

Očakávania, ktoré by mali rozprávači pri prezentácii naplniť (pomôcka pre inštruktorov – koučov):

1) Ustrážiť si dĺžku úvodu k príbehu a použiť ho len v nevyhnutnom prípade.
2) Nepoužívať v úvode informácie z mimo biblických zdrojov.
3) Zachovať presnosť biblického príbehu, nič k príbehu nepridať, ani z neho nič nevynechať.
4) Zostať v jednom biblickom príbehu, nekombinovať informácie z paralelných pasáží.
5) Reagovať na rozprávanie a odpovede dobrovoľníka a poslucháčov povzbudivými a múdrymi slovami.
6) Previesť príbehom pri 3. opakovaní rýchlo a PRECÍZNE. Obsiahnuť celý príbeh. Použiť viacero opakovacích štýlov. Pochváliť poslucháčov.
7) Porozprávať časť príbehu a potom otvoriť diskusiu pomocou konkrétnej otázky múdreho radcu.
8) Preukázať schopnosť pružne a spontánne odpovedať na konkrétne otázky poslucháčov.
9) Povzbudiť diskusiu medzi poslucháčmi tým, že povie: „Čo si o tom myslíte? Máte k tomu niečo povedať? Ako to vidíte vy ostatní?“
10) Zopakovať „duchovnú“ časť objavu, ktorý ľudia našli. Potom použiť 4 otázky (od najvzdialenejších k najosobnejším) a umožniť poslucháčov nájsť duchovné aplikácie.
11) Nekázať!
12) Zachovať všetkých 5 komponentov prezentácie metódou STS.

Podrobný formulár na zaznamenanie rozprávačovho výkonu

V tabuľke nižšie označte fajočkou splnenie jednotlivých častí STS. Ak rozprávač niečo preskočí alebo neprednesie jasne, neoznačujte.

Časť	Názov príbehu	Biblická referencia		Rozprávanie	Dobrovoľník	Opakovanie	Objavy	Aplikácie
Splnené								
Súhrnné odporúčania								

Rozprávačovi povedzte: „Počas vášho rozprávania si budem robiť poznámky k oblastiam, ktoré ste zvládli veľmi dobre aj k veciam, na ktorých treba ešte trochu popracovať. Vďaka tomu vás počas prezentácie nebudem prerušovať a na konci vám budem vedieť dať hĺbkovú spätnú väzbu. Ak ale budete potrebovať niečo našepkať alebo s niečím pomôcť, som tu pre vás.“

Poznámka inštruktorovi: Mnohé kolónky môžu zostať prázdne, ak všetko prebiehalo normálne.

Formulár k 3 rozprávaniam príbehu

Čas (na začiatku):	
Modlitba	
Používanie Biblie	
	Príbeh, poznámky
1. Úvod	
2. Presnosť	
3. Schopnosť zaujať	
4. Zostávanie v príbehu	
5. Reč tela	
	Dobrovoľník, poznámky
1. Vyzvanie dobrovoľníka	
2. Povzbudzovanie	
	Opakovanie, poznámky
1. Svižnosť	
2. Obmieňanie štýlov (3)	
3. Zapojenie poslucháčov	
4. Presnosť	
5. Povzbudzujúce odpovede	

Formulár k 2 druhom duchovných pokladov

Čas (na začiatku):	**Duchovné objavy, poznámky**
1. Primerané a presné členenie príbehu	
2. Opakovanie úseku pred každou otázkou	
3. Použitie všetkých otázok múdreho radcu	
4. Použitie gest na pripomenutie príbehu	
5. Krížová diskusia	
6. Interakcia so skupinou	
7. Láskavá výmena názorov	
8. Zvládnutie zlých odpovedí	
9. Odpovede skutočne z príbehu	
10. Používanie kľúčových slov	
11. Pozorné počúvanie	
12. Ponechanie príbehu, aby sám učil	
Čas (na začiatku):	**Duchovné aplikácie, poznámky**
1. Zhrnutie duchovných objavov	
2. Použitie 4 otázok (od všeobecného k osobnému)	
3. Aplikácie hlboké a v príbehu	
4. Krížová diskusia	
5. Podiel poslucháčov, ktorí boli zapojení (v %)	
6. Láskavá výmena názorov	
7. Pochvalné slová	
8. Ponechanie objavovania na poslucháčov	
9. Vyhnutie sa kázaniu	

Čas (na konci): **Celkové vedenie skupiny**

1. Zvládanie problémov	
2. Primerané zvládnutie otázok mimo príbehu	
3. Opis diskusnej skupiny	
4. Primerané časové rozloženie	
5. Referencia na Bibliu	
6.	

Príloha B: Vzorový príbeh krok za krokom

Ako si pripraviť otázky

Zachej, Evanjelium podľa Lukáša 19, 1 – 10

Ako už naznačuje samotný názov, v tejto kapitole si prejdeme krok za krokom ďalší vzorový príbeh. Príbeh o Zachejovi sme vybrali úmyselne. Sčasti preto, lebo ho ľudia zvyknú zaraďovať do kategórie jednoduchých príbehov vhodných do detskej besiedky. Takým zaiste je – no je tiež veľmi hlboký.

Často ho počujeme v tejto podobe: „Istý muž menom Zachej veľmi túžil vidieť Ježiša. Pretože bol nízkeho vzrastu, rozhodol sa vyliezť na strom, aby videl ponad dav. Ľudia v dave ho nemali radi, lebo vyberal dane, no Ježiš si nízkeho muža všimol a šiel k nemu na obed. Zachej bol taký šťastný, že sa rozhodol rozdať polovicu svojho majetku chudobným. Aj my by sme mali byť ako Zachej."

Hoci to, čo sme práve počuli, je skutočne v príbehu, dá sa v ňom toho objaviť oveľa, oveľa viac. Keď budeme príbehom prechádzať metódou STS, odhalíme mnohé hlboké pravdy, ktoré ukrýva.

Pri skúmaní biblického príbehu o Zachejovi sa sústredíme na formulovanie otázok. Použijeme na to metódu, ktorá nie je práve ústna. Možné objavy, aplikácie a otázky vám napíšeme. Všetko napísané však predstavuje to, čo by sa malo odohrávať vo vašej mysli. Keďže nemôžeme byť spolu a rozprávať sa s vami o príprave osobne, museli sme zvoliť inú metódu, ako vám tieto myšlienkové postupy odovzdať – napísať ich. Slová v kurzíve predstavujú to, čo by vám mohlo napadnúť. Zapísané otázky sú príkladmi toho, čo by ste sa mohli poslucháčov opýtať na rozprúdenie diskusie.

Príprava biblického príbehu je založená na postupnom nachádzaní duchovných pokladov a formulovaní otázok, ktoré k nim iných dovedú. Keď tak robíte vo svojej mysli, príbeh sa stáva vašimi poznámkami. Príbeh je ako šnúra na bielizeň. Keď pozdĺž šnúry pomaly prechádzate vo svojej mysli, vešiate si na ňu svoje poklady a pomocné otázky.

Pohľad na dĺžku poznámok k nášmu vzorovému príbehu vás môže trochu vyľakať. Môžu sa vám zdať príliš dlhé, no keď si ich začnete prechádzať, asi poviete (ako povedali iní), že sa v tom veľa opakuje. Úprimne povedané, táto ukážka nemusí vyhovovať vášmu štýlu učenia. Odporúčame vám však, aby ste sa z nej aspoň pokúsili niečo naučiť. Možno vám pomôže prísť na spôsob, ako tvoriť vhodné otázky.

Stáva sa, že niektorí ľudia si až vďaka tejto kapitole ujasnia, ako majú formulovať otázky.

Zozačiatku, keď si budete príbeh o Zachejovi prechádzať sami, v ňom asi nenájdete toľko pokladov, ako vám predstavíme my. Nenechajte sa tým odradiť. My sme tento konkrétny príbeh učili už veľakrát na mnohých miestach sveta. Počas početných diskusií s veľkým množstvom ľudí sme sa z neho veľa naučili a objavili v ňom kopu pokladov, o ktoré sa teraz delíme s vami. Uvedené myšlienky sú teda zbierkou postrehov, ktorú sme nadobudli počas skupinových diskusií.

Aj vy budete prichádzať na stále viac pokladov, keď to nevzdáte a budete sa cvičiť v príprave a rozprávaní príbehov. Môže sa vám dokonca stať, že v príbehu, ktorý si

teraz prejdeme, nájdete po nejakom čase ďalšie poklady. S Božím slovom je to jednoducho tak – nikdy nevyčerpáte bohatstvo jeho právd!
V tejto kapitole budeme postupovať nasledovne: Potom, ako si prečítate a naučíte sa príbeh o Zachejovi, ukážeme vám, ako najprv v príbehu nájsť duchovné poklady a ako sformulovať otázky, ktoré by k nim druhých doviedli.
Môže sa stať, že niektoré duchovné objavy, ktoré vám ponúkneme, nebudete v príbehu vidieť alebo s nimi nebudete súhlasiť. Nie je to nič neobvyklé, ani by ste to nemali vnímať ako problém. Keď budete učiť metódou STS iných, podelíte sa s nimi len o to, čo v príbehu vidíte vy osobne.
Niektoré myšlienky, ktoré vám ponúkame, môžu byť práve zo spomínanej kategórie – na diskusiu. Keď sa o nich v skupine diskutuje, veľmi často Pán Boh hovorí cez druhých a zrazu si všimneme v známej pasáži to, čo sme dovtedy nikdy nevideli.
Tvorenie otázok, ktoré druhých vedú k objavovaniu, patrí k najťažším častiam celého STS. Dúfame, že vám nami ponúkané opakovania pomôžu aspoň trochu sa s touto novou zručnosťou spriateliť.
Keď budete tento príbeh učiť naživo, môžete z neho pre krátkosť času či iné dôvody prebrať len niekoľko pokladov, a ďalšie si odložiť na inokedy.

Poďme na to

Pri tomto cvičení sa odporúča, aby ste sa najprv naučili desaťveršový príbeh o Zachejovi štýlom STS. (Použite na to text v hovorovej reči, ktorý nájdete nižšie.)
Naučte sa príbeh podľa návodu v tejto príručke, v časti Ako si pripraviť príbeh:

1. Prečítajte si jedenkrát celý príbeh nahlas.
2. Počas čítania vám určite neunikne, že ide o príklad príbehu prerozprávaného do hovorovej reči. Používame v ňom slová, ktoré bežne hovoríme. Napríklad, v Biblii môže byť použité slovo „publikán“ alebo „mýtnik“, no v tomto príbehu sa hovorí o „vyberačovi daní“.
3. Predstavujte si v mysli, čo sa v príbehu odohráva od začiatku do konca.
4. Hneď, ako dočítate, zavrite si oči a nahlas zopakujte všetko, čo ste si z príbehu zapamätali. Predstavujte si príbeh v obrazoch. Snažíte sa zapamätať si presne príbeh, nie presné slová.
5. Vráťte sa k príbehu a prečítajte si ho znovu nahlas. Určite si všimnete časti, ktoré ste vynechali, alebo nedopatrením k príbehu pridali.
6. Zavrite si oči. Opäť si príbeh zopakujte nahlas. Pri rozprávaní a vizualizácii príbehu v mysli nezabúdajte používať aj vhodné gestá.

Po približne štyroch čítaniach a opakovaniach si väčšina ľudí uvedomí, že už vie porozprávať celý príbeh dosť presne. Čím dlhšie budete príbeh skúmať, tým vám bude bližší a budete ho dôvernejšie poznať. Predtým, než ním budete slúžiť ľuďom, si ho môžete ďalej čítať a opakovať, až kým ho nebudete vedieť na 100%.
Ak si však ani po štyroch či šiestich takýchto kolách neviete zapamätať obsah príbehu, s vysokou pravdepodobnosťou ste nevedomky skĺzli k starému známemu učeniu sa slov naspamäť, namiesto nového spôsobu, pri ktorom sa snažíte zapamätať si obsah.
Zvyk je železná košeľa, aj v učení. Vrátili ste sa do starých koľají a úplne tým zmenili koncept STS!

Ak si príbeh neviete zapamätať, odporúčame vám, aby ste si ešte raz prešli pokyny. Postupujte krok za krokom a pokúste sa príbeh o Zachejovi naučiť... technikou STS. A pri opakovaní tentokrát nenakúkajte do písaného textu. Nezabudnite, že príbeh čítate **nahlas** a opakujete **nahlas**! (Evanjelium podľa Lukáša 19, 1 – 10, prerozprávané)

> Ježiš potom vošiel do Jericha. Bol v ňom muž, menom Zachej, ktorý bol hlavným vyberačom daní a bol bohatý. Túžil uvidieť Ježiša, aby vedel, kto to je. No kvôli zástupu Ho nemohol zazrieť, lebo bol nízkej postavy. Bežal teda napred a vyliezol na divý figovník, aby Ježiša videl odtiaľ, lebo mal tadiaľ ísť.
>
> Keď Ježiš prišiel na to miesto, pozrel hore a povedal mu: „Zachej, poď rýchlo dolu, lebo dnes musím zostať v tvojom dome.“ On chytro zišiel a s radosťou Ho prijal. Všetci, ktorí to videli, šomrali: Šiel si oddýchnuť k hriešnikovi.
>
> Ale Zachej povedal Pánovi: „Pane, polovicu svojho majetku dávam chudobným a ak som niekoho v niečom oklamal, vrátim to štvornásobne.“ Ježiš mu odpovedal: „Dnes prišla spása do tohto domu, veď aj on je Abrahámovým synom. Lebo Syn človeka prišiel hľadať a spasiť, čo zahynulo.“

Neprehliadnite

Potom, čo si pripravíte príbeh, si možno uvedomíte, že nie ste schopní podložiť všetky myšlienky, ktoré vám pri príprave napadli. Keď budete učiť druhých, mali by ste nepodložené myšlienky vynechať. Odložte si ich nabok, možno ich budete môcť použiť inokedy, keď budú podložené iným príbehom.

Niekedy sa vám počas prezentácie a kladenia otázok môže stať, že vám Pán Boh zjaví nejakú ďalšiu pravdu prostredníctvom odpovedí poslucháčov. Príležitostne tiež dochádza k tomu, že sa počas diskusie vaše pôvodné myšlienky ukážu ako pravdivé!

Predtým, než budete pokračovať v čítaní, strávte nejaký čas premýšľaním o príbehu. Skúste sa doň zadívať, či v ňom nenájdete nejaké duchovné poklady. Počas toho, ako si budete prechádzať príbeh o Zachejovi, si skúste odpovedať na každú z otázok múdreho radcu. Čo duchovné sa dozvedám o každej postave v príbehu z toho, čo hovorí, robí, ako sa rozhoduje (a ako inak by sa mohla rozhodnúť)? Všímajte si následky a dosah daných rozhodnutí. Čo sa dozvedám o Bohu z toho, čo hovorí a robí? Toto cvičenie je skvelou príležitosťou na cibrenie vašich zručností.

Potom, keď budete mať príbeh ešte čerstvo v pamäti, si môžete svoje objavy porovnať s našimi. Možno nájdete poklady, ktoré my nespomíname. Podobne aj my uvádzame niektoré objavy v kurzíve, ktoré ste si nevšimli zase vy. Užite si svoj lov pokladov!

Niektoré z duchovných objavov, o ktorých sme premýšľali:

1. Ľudia s očividným záujmom o Ježiša bránili Zachejovi, aby sa dostal do Jeho blízkosti.

2. Zachej bol nízkej postavy, ale vysokého postavenia. Bol to boháč a hlavný vyberač daní, no chcel vidieť Ježiša tak veľmi, že neváhal siahnuť po neštandardnom riešení, keď to jednoduchšie zlyhalo.
3. Pravdepodobnosť, že si pri svojej dôležitosti Zachej vyslúži od ľudí posmech za svoj neveľmi dôstojný beh po ulici a lezenie na strom, ho neodradila od krokov nutných na to, aby videl Ježiša.
4. V príbehu vidíme, že Pán Ježiš ide po ulici obkolesený zástupom, ktorý sa na Neho tlačí a chce Ho vidieť. On si však nikoho z nich nezavolá stranou. Namiesto toho si vyberá človeka, ktorý je od Neho ďalej a navyše je na strome!
5. Ježiš Zacheja oslovil po mene, čo nám ukazuje Ježišov osobný záujem o tohto človeka.
6. Ježiš sa sám pozval do Zachejovho domu, čo je vo väčšine kultúr dosť trúfalé. Ježiš tým dáva najavo Svoje poznanie a istotu toho, čo sa „musí“ stať, akoby poznal budúcnosť.
7. Keď sa niekto pozrie hore, najmä, ak je to vodca, ktorý má pri sebe nasledovníkov, často zdvihnú zrak aj okolostojaci, aby zistili, na čo sa ten človek pozerá. Je preto vysoko pravdepodobné, že Ježiš nebol jediný, kto sa na Zacheja pozeral. Videli ho všetci naokolo! Zachej pri svojom „odhalení“ neprejavil ani strach, ani rozpaky. Naopak, prejavil radosť.
8. Ježiš Zachejovi nevysvetľuje, prečo musí vojsť do jeho domu. Je zaujímavé, že Zachej nezaváhal a okamžite reagoval na Ježišovo predvolanie. Ponáhľal sa. Ukazuje nám to, že Ježišovi dôveroval.
9. Ľudia v zástupe hovorili proti Zachejovi a šomrali na Ježiša, že „si šiel oddýchnuť k hriešnikovi“. „Šiel“ môže naznačovať, že Ježiš bol práve na odchode alebo už k Zachejovi odišiel.
   Na základe toho, čo Ježiš zástupu povedal v prítomnosti Zacheja, môžeme usudzovať, že Ježiš vedel o ich kritike. Nebránil sa voči šomrúcemu davu a pokračoval po ceste k Zachejovmu domu.
10. Ponosovanie sa na Ježiša, že „si šiel oddýchnuť k hriešnikovi“, naznačuje, že ľudia v zástupe sa za hriešnikov zjavne nepovažovali.
11. Ľudia v dave sa tvárili ako „nasledovníci“ Pána Ježiša. Šli za Ním a tlačili sa na Neho z každej strany natoľko, že Zachej Ježiša kvôli nim ani nevidel. Hoci ich kritika naznačuje, že im záležalo na tom, s kým Ježiš stoloval, zdá sa, akoby Mu tým chceli naznačiť, že ich domy by boli oveľa lepšou voľbou. V skutočnosti Mu ošomraním výberu hostiteľa prejavili maximálnu neúctu.
12. Kritizujúci zástup si síce myslel svoje, ale zdá sa, že nemal dosť odvahy povedať to Ježišovi do očí. Ľudia zjavne nemali potuchy o Ježišovej moci, keď sa správali, akoby ich Ježiš ani nemohol počuť, veď si to len tak šomrali medzi sebou.
13. Keď bohatý Zachej povedal, že dáva polovicu svojho majetku chudobným, ukázal tým, že sa niečo udialo v jeho srdci
14. Zachej vyhlásil, že ak niekoho v niečom oklamal, vráti mu to štvornásobne. Zachej nepovedal, že tak urobí, len ak ho niekto obviní alebo ho uznajú

vinným. Ukradnuté peniaze chcel vrátiť zo svojej vlastnej iniciatívy a na základe slobodného rozhodnutia.

Niekto by mohol prísť s názorom, že Zachej asi už predtým dával peniaze chudobným, no postoj ľudí v zástupe svedčí skôr o opaku. Ak by už predtým rozdal polovicu svojho majetku chudobným, mohol to samozrejme urobiť potajomky. No ak by bol vrátil štvornásobok ujmy tým, ktorým poškodil, určite by sa to rýchlo rozkríklo a Zacheja by ľudia považovali za ctihodného človeka.

Z príbehu sa dozvedáme len toľko, že si Zachej v určitom bode tohto príbehu priznal svoju hriešnosť a chcel veci napraviť. Ježiš povedal, že v ten deň prišla spása do Zachejovho domu. Vidíme, že Zachej prejavil nevídanú štedrosť.

15. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že sa Zachej pokúsil kúpiť si u Ježiša duchovné prijatie. Vieme však, že Zachej v ten deň skutočne uveril v Pána Ježiša, pretože On sám mu povedal: „Dnes prišla spása do tohto domu.“ Zachej je v príbehu jediný, kto si priznal, že je hriešny, a tiež jediný, kto získal v ten deň spasenie.
16. V príbehu povedal Ježiš priamo Zachejovi: „Dnes prišla spása do tohto domu.“ Neskončil však pri tom, ale dodal, „veď aj on je Abrahámovým synom.“ Z tohto vidíme, že tam boli okrem Zacheja prítomní aj iní ľudia. Navyše, z toho čo Ježiš povedal, sa dá usudzovať, že to hovoril niekomu inému a obraňoval Zacheja pred týmito ľuďmi!
17. Ježišov výrok, že účelom Jeho príchodu je „hľadať a spasiť, čo zahynulo,“ zaiste poctilo Zacheja. Zdá sa, že ide o sumárny výrok, ktorým Pán Ježiš kritizoval zástup.
18. V tomto príbehu vidíme, ako sa Ježiš, v tom čase významný vodca, osobne zaujímal o človeka, ktorého každý nenávidel. Ježiš poznal jeho meno. Ježiš nedal na názor ostatných. Vedel, čo si zástup šomral popod nos. Okrem toho bol Ježiš schopný povedať, že Zachej v ten deň prijal spasenie. Kombinácia všetkých týchto vecí v príbehu poukazuje na to, že Ježiš je Boh.
19. Na začiatku príbehu to vyzerá tak, že Zachej je ten, kto hľadá Ježiša. No nakoniec je tento príbeh o tom, že Ježiš hľadal Zacheja!

Formulovanie otázok k duchovným objavom:

V rámci cvičenia vám ukážeme, ako formulovať otázky, ktoré druhých privedú k hore uvedenýmobjavom. Určite vám neunikne, že niekedy použijeme aj niekoľko otázok za sebou, aby sme pozornosť poslucháčov upriamili na danýobjav.

Každá z otázok má poslucháčov nasmerovať k duchovným objavom, ktoré vám vždy po jednom zopakujeme pod skratkou „DO“. Za nimi nasledujú otázky, ktoré majú druhým pomôcť objaviť daný duchovnýobjav. Označujeme ich „ODO“. Veríme, že vďaka tomuto systému ľahšie pochopíte, ako druhých krok za krokom doviesť k tomu, aby našli duchovnýobjav. Podobá sa to lákaniu vtáčika do klietky pomocou cestičky z omrviniek.

Ak sa na otázky pozriete bližšie, uvidíte, že používame slová súvisiace s otázkami múdreho radcu. Môžeme sa pýtať, čo duchovné sa dozvedáme o postavách v príbehu z toho, čo hovoria a robia, z rozhodnutí, ktoré urobili alebo mohli urobiť, a tiež z následkov a dosahu týchto rozhodnutí. A tiež hľadáme, čo sa z príbehu dozvedáme o charaktere Boha.

1. *DP – Ľudia s očividným záujmom o Ježiša bránili Zachejovi, aby sa dostal do Jeho blízkosti.*

   DPO:
   - V tomto príbehu sme videli, že Zachej chcel vidieť Ježiša, ale nevedel sa k Nemu dostať. Okrem toho, že bol nízky, sme tiež videli, že sa mu ľudia postavili do cesty. Čo práve robili, keď mu zatarasili prístup k Ježišovi?
   - Ak povieme, že ľudia, ktorí chceli byť v Ježišovej blízkosti, bránili hľadajúcemu vo výhľade na Ježiša, čo nám to hovorí o zástupe?

2. *DP – Zachej bol nízkej postavy, ale vysokého postavenia. Bol to boháč a hlavný vyberač daní, no chcel vidieť Ježiša tak veľmi, že neváhal siahnuť po neštandardnom riešení, keď to jednoduchšie zlyhalo.*

   DPO:
   - Ako by ste popísali Zachejovo spoločenské postavenie, obchodný a ekonomický status v spoločnosti?
   - Takže Zachej si za peniaze najal pár silákov, aby mu k Ježišovi prerazili cestu. Súhlasíte? Nie?
   - Dobre, čo sa Zachej v skutočnosti rozhodol urobiť? Keď tento muž v postavení nemohol vidieť Ježiša prirodzenou, či jednoduchou cestou, do akého extrému sa rozhodol Zachej zájsť?

3. *DP – Pravdepodobnosť, že si pri svojej dôležitosti Zachej vyslúži od ľudí posmech za svoj neveľmi dôstojný beh po ulici a lezenie na strom, ho neodradila od krokov nutných na to, aby videl Ježiša.*

   DPO:
   - Vidíme v prvej časti príbehu niečo, čo by nám mohlo prezradiť, čo si miestni ľudia mysleli o Zachejovi?
   - Zachej bol dôležitý človek a vedel, že ho ľudia považujú za opovrhnutia hodné indivíduum. Považuje sa u ľudí Zachejovho razenia takéto správanie – beh po ulici a lezenie na strom – za normálne? Riskoval tým Zachej niečo, ak by ho niekto videl utekať po ulici a liezť na strom?
   - Čo iné mohol Zachej urobiť?
   - Čo nám o Zachejovi hovoria jeho činy?

4. *DP – V príbehu vidíme, že Pán Ježiš ide po ulici obkolesený zástupom, ktorý sa na Neho tlačí a chce Ho vidieť. On si však nikoho z nich nezavolá stranou. Namiesto toho si vyberá človeka, ktorý je od Neho ďalej a navyše je na strome!*

   DPO:
   - Keď šiel Ježiš po ulici obklopený zástupom, koho z nich oslovil?
   - Čo nám môže Ježišovo správanie ukazovať?

5. *DP – Ježiš Zacheja oslovil po mene, čo nám ukazuje Ježišov osobný záujem o tohto človeka.*

   DPO:

   - Keď tak nad tým uvažujem, dá sa z Ježišových slov vyčítať osobný záujem o Zacheja?

6. *DP – Ježiš sa sám pozval do Zachejovho domu, čo je vo väčšine kultúr dosť trúfalé. Ježiš tým dáva najavo Svoje poznanie a istotu toho, čo sa „musí" stať, akoby poznal budúcnosť.*

   DPO:

   - Kto viedol rozhovor a v čom bolo pozvanie trochu nezvyčajné?

7. *DP – Keď sa niekto pozrie hore, najmä, ak je to vodca, ktorý má pri sebe nasledovníkov, často zdvihnú zrak aj okolostojaci, aby zistili, na čo sa ten človek pozerá. Je preto vysoko pravdepodobné, že Ježiš nebol jediný, kto sa na Zacheja pozeral. Videli ho všetci naokolo! Zachej pri svojom „odhalení" neprejavil ani strach, ani rozpaky. Naopak, prejavil radosť.*

   DPO:

   - Zažili ste to už, že ste boli v skupine ľudí a niekto z nich sa pozrel hore a na niečo zízal? Čo urobili ostatní v skupine?
   - Dá sa z príbehu zistiť, či Zacheja na strome videl aj niekto iný okrem Ježiša? Ako?
   - Zachej sa ocitol vo veľmi trápnej situácii a každý ho VIDEL! Ako sa asi môže cítiť bohatý a mocný človek, keď ho pristihnú pri niečom takom detiskom a navyše na strome?
   - Zachej sa nesnažil skrývať, ani ospravedlňovať. Rozhodol sa byť radostný a ponáhľať sa k Ježišovi. Ako inak sa mohol zachovať? Ukazujú nám niečo jeho reakcie?

8. *DP – Ježiš Zachejovi nevysvetľuje, prečo musí vojsť do jeho domu. Je zaujímavé, že Zachej nezaváhal a okamžite reagoval na Ježišovo predvolanie. Ponáhľal sa. Ukazuje nám to, že Ježišovi dôveroval.*

   DPO:

   - Ako Zachej reagoval na to, keď ho Ježiš zavolal dole? Čo presne urobil? Čo nám to hovorí o Zachejovi?

9. *DP – Ľudia v zástupe hovorili proti Zachejovi a šomrali na Ježiša, že „si šiel oddýchnuť k hriešnikovi". „Šiel" môže naznačovať, že Ježiš bol práve na odchode alebo už k Zachejovi odišiel.*
   Na základe toho, čo Ježiš zástupu povedal v prítomnosti Zacheja, môžeme usudzovať, že Ježiš vedel o ich kritike. Nebránil sa voči šomrúcemu davu a pokračoval po ceste k Zachejovmu domu.

   DPO:

   - Z toho, čo si ľudia šomrali popod nos, vieme, že sa považovali za lepších od Zacheja. Ovplyvnilo to nejako Zacheja?
   - Ježiš sa nenechal vyrušiť a pokračoval v ceste k Zachejovmu domu. Ako inak by mohol reagovať na kritiku zo zástupu?

- Čo nám o Ježišovi hovorí Jeho nereagovanie na kritiku davu?

10. *DP – Ponosovanie sa na Ježiša, že „si šiel oddýchnuť k hriešnikovi“, naznačuje, že ľudia v zástupe sa za hriešnikov zjavne nepovažovali.*

    DPO:

    - Mohlo by nám to, čo si ľudia v zástupe medzi sebou šomrali, povedať niečo o Zachejovom duchovnom stave?
    - Môžeme zo šomrania ľudí v dave odhadnúť, čo si ľudia mysleli o svojom duchovnom stave?

11. *DP – Ľudia v dave sa tvárili ako „nasledovníci“ Pána Ježiša. Šli za Ním a tlačili sa na Neho z každej strany natoľko, že Zachej Ježiša kvôli nim ani nevidel. Hoci ich kritika naznačuje, že im záležalo na tom, s kým Ježiš stoloval, zdá sa, akoby Mu tým chceli naznačiť, že ich domy by boli oveľa lepšou voľbou. V skutočnosti Mu ošomraním výberu hostiteľa prejavili maximálnu neúctu.*

    DPO:

    - Premýšľam, či je na začiatku príbehu niečo, kvôli čomu by sme zástup označili za „nasledovníkov“ Ježiša?
    - Dav Pána Ježiša obstúpil a šiel za Ním, kam sa pohol. Čo nám naznačuje ich správanie a zjavný záujem o to, s kým Ježiš trávil Svoj osobný čas?
    - Akú úctu zástup Ježišovi v skutočnosti prejavuje, keď sa vyjadruje k Jeho zámeru ísť do Zachejovho domu?

12. *DP – Kritizujúci zástup si síce myslel svoje, ale zdá sa, že nemal dosť odvahy povedať to Ježišovi do očí. Ľudia zjavne nemali potuchy o Ježišovej moci, keď sa správali, akoby ich Ježiš ani nemohol počuť, veď si to len tak šomrali medzi sebou.*

    DPO:

    - Pamätáte si, ako sa zástup rozpačito Ježiša opýtal, prečo chce opustiť všetkých, čo chcú byť s Ním a namiesto toho ísť do domu hriešnika? Nie? Máte pravdu. Nikto z nich takto nereagoval. Čo namiesto toho urobili?
    - Čo v ich správaní nám môže ukázať, či si Ježiša skutočne vážili alebo nie?

13. *DP – Keď bohatý Zachej povedal, že dáva polovicu svojho majetku chudobným, ukázal tým, že sa niečo udialo v jeho srdci.*

    DPO:

    - Akú štedrú vec sa Zachej zaviazal urobiť?
    - Ukazuje nám to, že sa mu zmenil rebríček hodnôt?

14. *DP – Zachej vyhlásil, že ak niekoho v niečom oklamal, vráti mu to štvornásobne. Zachej nepovedal, že tak urobí, len ak ho niekto obviní alebo ho uznajú vinným. Ukradnuté peniaze chcel vrátiť zo svojej vlastnej iniciatívy a na základe slobodného rozhodnutia.*

    Niekto by mohol prísť s názorom, že Zachej asi už predtým dával peniaze chudobným, no postoj ľudí v zástupe svedčí skôr o opaku. Ak by už predtým rozdal polovicu svojho majetku chudobným, mohol to samozrejme urobiť potajomky. No ak by bol vrátil štvornásobok ujmy tým, ktorým poškodil, určite by sa to rýchlo rozkríklo a Zacheja by ľudia považovali za ctihodného človeka.

Z príbehu sa dozvedáme len toľko, že si Zachej v určitom bode tohto príbehu priznal svoju hriešnosť a chcel veci napraviť. Ježiš povedal, že v ten deň prišla spása do Zachejovho domu. Vidíme, že Zachej prejavil nevídanú štedrosť.

DPO:

- Je v príbehu niečo, čo by naznačovalo, že Zacheja niekto obvinil či usvedčil z krádeže, preto sa teraz snaží peniazmi „vykúpiť" z problémov?
- Dozvedáme sa z príbehu, či Zachej už pred stretnutím s Ježišom začal ľuďom vracať peniaze alebo si myslíte, že Zachej dospel k tomu rozhodnutiu až v deň, keď ho navštívil Ježiš?
- Môžeme na základe názoru ľudí na Zacheja povedať, že bol už predtým neuveriteľne čestným vyberačom daní a už predtým sa o polovicu utŕžených peňazí delil s chudobnými?
- Čo myslíte, bolo to pre Zacheja ťažké ísť osobne za tými, ktorých krivo obvinil a vzal od nich peniaze, a vrátiť im ich?
- Vieme na základe príbehu povedať, či Zachejovi stretnutie s Ježišom zmenilo život? Ak áno, čo o tom svedčí?

15. *DP – Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že sa Zachej pokúsil kúpiť si u Ježiša duchovné prijatie. Vieme však, že Zachej v ten deň skutočne uveril v Pána Ježiša, pretože On sám mu povedal: „Dnes prišla spása do tohto domu." Zachej je v príbehu jediný, kto si priznal, že je hriešny, a tiež jediný, kto získal v ten deň spasenie.*

    DPO:

    - Myslíte si, že sa Zachej snažil kúpiť si Ježišovu priazeň?
    - Je v príbehu niečo, na základe čoho by sme mohli posúdiť, či v daný deň v Zachejovom živote skutočne došlo k nejakej zmene v duchovnej oblasti?
    - Mohlo by nám to, čo Ježiš povedal o Zachejovi, ukázať, že Zachej skutočne uveril?
    - Kto si v príbehu priznal, že je hriešny?
    - Kto v príbehu sa nepovažoval za hriešneho?
    - Koľko ľudí v príbehu prejavilo Ježišovi dôveru?
    - Kto spomedzi všetkých ľudí v príbehu získal spasenie?
    - Môžeme na základe príbehu povedať, aký je rozdiel medzi tými, ktorí mali prístup k Ježišovi a získali spasenie a tými, ktorí k Ježišovi mali prístup, no nedošli k spásnej viere?

16. *DP – V príbehu povedal Ježiš priamo Zachejovi: „Dnes prišla spása do tohto domu." Neskončil však pri tom, ale dodal, „veď aj on je Abrahámovým synom." Z tohto vidíme, že tam boli okrem Zacheja prítomní aj iní ľudia. Navyše, z toho čo Ježiš povedal, sa dá usudzovať, že to hovoril niekomu inému a obraňoval Zacheja pred týmito ľuďmi!*

    DPO:

    - Zdá sa, akoby tam v okamihu Zachejovho vyznania viery bol len on a Ježiš. No keď Ježiš hovorí, „veď aj on je Abrahámovým synom," nenaznačuje nám to, že tam s nimi boli aj iní ľudia?

- Myslím na to, že najprv Ježiš hovorí k Zachejovi priamo a potom o ňom hovorí, že „on“ je Abrahámovým synom. Ku komu asi vtedy Ježiš hovoril?
- Snaží sa Ježiš Zacheja nejakým spôsobom obhajovať?
- Čo sa Ježiš snaží ľuďom ukázať o nich samotných a o Zachejovi?

17. *DP – Ježišov výrok, že účelom Jeho príchodu je „hľadať a spasiť, čo zahynulo,“ zaiste poctilo Zacheja. Zdá sa, že ide o sumárny výrok, ktorým Pán Ježiš kritizoval zástup.*

    DPO:

    - Ježiš zakončil príbeh tým, že prítomným povedal o účele Svojho príchodu na svet – „hľadať a spasiť, čo zahynulo“. Čo nám hovorí Jeho sumárny výrok?
    - Myslíte si, že sa Ježiš snažil ľuďom ukázať niečo o nich samých?
    - Máte k tomu nejaké svoje postrehy?

18. *DP – V tomto príbehu vidíme, ako sa Ježiš, v tom čase významný vodca, osobne zaujímal o človeka, ktorého každý nenávidel. Ježiš poznal jeho meno. Ježiš nedal na názor ostatných. Vedel, čo si zástup šomral popod nos. Okrem toho bol Ježiš schopný povedať, že Zachej v ten deň prijal spasenie. Kombinácia všetkých týchto vecí v príbehu poukazuje na to, že Ježiš je Boh.*

    DPO:

    - Robí v tomto konkrétnom príbehu Ježiš niečo, čo nám ukazuje, kým je?
    - Je v príbehu vidieť niečo, čo Ježiš hovorí alebo robí, čo by naznačovalo, že je viac ako len človek? Napríklad, kto vie, čo si druhí myslia alebo vie s istotou povedať, že niečie hriechy boli odpustené?

19. *DP – Na začiatku príbehu to vyzerá tak, že Zachej je ten, kto hľadá Ježiša. No nakoniec je tento príbeh o tom, že Ježiš hľadal Zacheja!*

    DPO:

    - Keď si vezmeme začiatok príbehu, povedali by ste, že v ňom Zachej hľadal Ježiša?
    - Na základe čoho si to myslíte?
    - No keď sa posunieme ďalej, povedali by ste, že Ježiš hľadal Zacheja?
    - Kde to v príbehu vidíte?
    - Ako je to teda? Hľadal Zachej Ježiša alebo Ježiš Zacheja?
    - Alebo je pravda oboje? Čo myslíte?

Duchovné aplikácie, ktoré vidíme

Ďalším krokom je príprava duchovných aplikácií. Každá z aplikácií sa musí zakladať na konkrétnom duchovnom objave, preto vám uvádzame zoznam duchovných objavov ešte raz. Za každým objavom nasleduje súvisiaca duchovná aplikácia.

Nakoniec, ako sme to urobili s otázkami, ktoré vedú k duchovným objavom, vám dáme aj návrhy otázok, ktoré druhých dovedú k duchovným aplikáciám.

Všetko to opakujeme kvôli tomu, aby ste si všimli, ako otázky vedú poslucháčov k objavom, ako objavy vedú nás k aplikáciám a napokon ako otázky vedú poslucháčov k aplikáciám.

Teraz sa pozrieme na zoznam duchovných aplikácií. Predtým si však zopakujeme duchovné objavy, z ktorých aplikácie vychádzajú. Uvádzame ich znovu kvôli tomu, aby bolo pre vás jednoduchšie sledovať, ako spolu súvisia. Označili sme ich opäť „DP“. Za každým duchovným objavom bezprostredne nasleduje duchovná aplikácia označená skratkou „DA“. Duchovné aplikácie sú myšlienky, preto ich, tak ako v prípade duchovných objavov, uvádzame v kurzíve.

1. *DP – Ľudia s očividným záujmom o Ježiša bránili Zachejovi, aby sa dostal do Jeho blízkosti.*

   DA – My, ktorí o sebe tvrdíme, že nasledujeme Ježiša, môžeme byť niekedy takí upretí na to, aby sme sa k Nemu dostali čo najbližšie (alebo boli čo najnáboženskejší), že niekedy – či už vedome alebo nevedome – stojíme v ceste tým, ktorí Ho hľadajú.

2. *DP – Zachej bol nízkej postavy, ale vysokého postavenia. Bol to boháč a hlavný vyberač daní, no chcel vidieť Ježiša tak veľmi, že neváhal siahnuť po neštandardnom riešení, keď to jednoduchšie zlyhalo.*

   DA – Keď chceme nájsť Ježiša, musíme byť pripravení dať hrdosť bokom a urobiť všetko potrebné, aby sme Ho našli a nasledovali.

3. *DP – Pravdepodobnosť, že si pri svojej dôležitosti Zachej vyslúži od ľudí posmech za svoj neveľmi dôstojný beh po ulici a lezenie na strom, ho neodradila od krokov nutných na to, aby videl Ježiša.*

   DA – Nikdy nesmieme dopustiť, aby nám naša pýcha či strach z toho, čo na to povedia ľudia, bránili v spoznávaní Ježiša. Aj keby to, čo musíme urobiť, vyzeralo v očiach ľudí hlúpo či pod našu úroveň, musíme to aj tak urobiť.

4. *DP – V príbehu vidíme, že Pán Ježiš ide po ulici obkolesený zástupom, ktorý sa na Neho tlačí a chce Ho vidieť. On si však nikoho z nich nezavolá stranou. Namiesto toho si vyberá človeka, ktorý je od Neho ďalej a navyše je na strome!*

   DA – V ten deň sa o Ježišovu priazeň uchádzalo množstvo ľudí. Zdalo sa, že ich zaujímal, no On si ich nevšímal a vybral si len jednu jedinú osobu. Mnohí ľudia vo svete sa tvária, že ich Boh zaujíma, no mnohí to nemyslia úprimne. Tak, ako Ježiš oslovil práve toho jedného, ktorý to myslel úprimne, tak Boh aj dnes pozná naše srdcia a vie, či Ho skutočne hľadáme.

5. *DP – Ježiš Zacheja oslovil po mene, čo nám ukazuje Ježišov osobný záujem o tohto človeka.*

   DA – Tu vidíme Ježišov hlboký záujem a starostlivosť o človeka – Ježiš vie, kde sa daná osoba nachádza i to, ako sa volá. Ak pochopíme, že Ježiš je milostivý voči tým, ktorí Ho hľadajú, zatúžime, aby nás poznal po mene. Vedomie toho, že nás Ježiš pozná osobne, môže byť pre nás veľkou útechou. Ak Zachej túžil Ježiša aspoň uvidieť, aké nádherné pre neho muselo byť, keď ho Ježiš oslovil po mene!

6. *DP – Ježiš sa sám pozval do Zachejovho domu, čo je vo väčšine kultúr dosť trúfalé. Ježiš tým dáva najavo Svoje poznanie a istotu toho, čo sa „musí“ stať, akoby poznal budúcnosť.*

DA – Je úžasné a povzbudzujúce, že Ježiš chce byť s tými, ktorí Ho hľadajú, i to, že Ježiš vie, čo sa stane.

7. *DP – Keď sa niekto pozrie hore, najmä, ak je to vodca, ktorý má pri sebe nasledovníkov, často zdvihnú zrak aj okolostojaci, aby zistili, na čo sa ten človek pozerá. Je preto vysoko pravdepodobné, že Ježiš nebol jediný, kto sa na Zacheja pozeral. Videli ho všetci naokolo! Zachej pri svojom „odhalení“ neprejavil ani strach, ani rozpaky. Naopak, prejavil radosť.*

   DA – Keď sa na nás pozerajú neveriaci alebo neverní nasledovníci Pána Ježiša a myslia si o nás, že sme na smiech alebo nie veľmi inteligentní, lebo chceme poznať Ježiša, nesmieme sa nimi nechať ovplyvniť. Keď vieme, že sa o nás Ježiš osobne zaujíma, mali by sme reagovať s radosťou.

8. *DP – Ježiš Zachejovi nevysvetľuje, prečo musí vojsť do jeho domu. Je zaujímavé, že Zachej nezaváhal a okamžite reagoval na Ježišovo predvolanie. Ponáhľal sa. Ukazuje nám to, že Ježišovi dôveroval.*

   DA – Ak si v určitom okamihu uvedomíme, že nás Ježiš volá, musíme na to odpovedať, a odpovedať podľa Jeho pokynov. Poslúchnuť okamžite je prejavom dôvery voči tomu, kto vydal rozkaz. Oneskorené uposlúchnutie môže byť to isté ako neuposlúchnutie.

9. *DP – Ľudia v zástupe hovorili proti Zachejovi a šomrali na Ježiša, že „si šiel oddýchnuť k hriešnikovi“. „Šiel“ môže naznačovať, že Ježiš bol práve na odchode alebo už k Zachejovi odišiel.*

   Na základe toho, čo Ježiš zástupu povedal v prítomnosti Zacheja, môžeme usudzovať, že Ježiš vedel o ich kritike. Nebránil sa voči šomrúcemu davu a pokračoval po ceste k Zachejovmu domu.

   DA – Môžeme dobre začať. Nesmieme sa však nechať vychýliť z cesty, aj keby sa na nás valila kritika nášho okolia – a aj keby prichádzala z radov nábožných ľudí.

10. *DP – Ponosovanie sa na Ježiša, že „si šiel oddýchnuť k hriešnikovi“, naznačuje, že ľudia v zástupe sa za hriešnikov zjavne nepovažovali.*

    DA – Pyšných ľudí prezradia ich slová a skutky. Kiežby sme neboli ako títo pyšní ľudia, ktorí si nechceli priznať svoju hriešnosť.

11. *DP – Ľudia v dave sa tvárili ako „nasledovníci“ Pána Ježiša. Šli za Ním a tlačili sa na Neho z každej strany natoľko, že Zachej Ježiša kvôli nim ani nevidel. Hoci ich kritika naznačuje, že im záležalo na tom, s kým Ježiš stoloval, zdá sa, akoby Mu tým chceli naznačiť, že ich domy by boli oveľa lepšou voľbou. V skutočnosti Mu ošomraním výberu hostiteľa prejavili maximálnu neúctu.*

    DA – Nie všetci, ktorí o sebe tvrdia, že nasledujú Ježiša, Ho skutočne poznajú. Niektorí ľudia, ktorí sa správajú nábožne, prejavujú totálnu neúctu voči tomu, čo Ježiš robí a hovorí v Biblii.

12. *DP – Kritizujúci zástup si síce myslel svoje, ale zdá sa, že nemal dosť odvahy povedať to Ježišovi do očí. Ľudia zjavne nemali potuchy o Ježišovej moci, keď sa*

správali, akoby ich Ježiš ani nemohol počuť, veď si to len tak šomrali medzi sebou.

DA – Reakcia zástupu sa veľmi podobá ľuďom dneška, ktorí si myslia, že Boh nepočuje, čo si medzi sebou šepkajú, a nevidí, čo robia v skrytosti a pod rúškom noci.

13. *DP – Keď bohatý Zachej povedal, že dáva polovicu svojho majetku chudobným, ukázal tým, že sa niečo udialo v jeho srdci.*

    DA – Skutočné stretnutie s Ježišom spôsobuje zmenu svetonázoru a hodnôt.

14. *DP – Zachej vyhlásil, že ak niekoho v niečom oklamal, vráti mu to štvornásobne. Zachej nepovedal, že tak urobí, len ak ho niekto obviní alebo ho uznajú vinným. Ukradnuté peniaze chcel vrátiť zo svojej vlastnej iniciatívy a na základe slobodného rozhodnutia.*
    Niekto by mohol prísť s názorom, že Zachej asi už predtým dával peniaze chudobným, no postoj ľudí v zástupe svedčí skôr o opaku. Ak by už predtým rozdal polovicu svojho majetku chudobným, mohol to samozrejme urobiť potajomky. No ak by bol vrátil štvornásobok ujmy tým, ktorým poškodil, určite by sa to rýchlo rozkríklo a Zacheja by ľudia považovali za ctihodného človeka.
    Z príbehu sa dozvedáme len toľko, že si Zachej v určitom bode tohto príbehu priznal svoju hriešnosť a chcel veci napraviť. Ježiš povedal, že v ten deň prišla spása do Zachejovho domu. Vidíme, že Zachej prejavil nevídanú štedrosť.

    DA – Zachej, bohatý vyberač daní, sa zmenil z chamtivca na čestného a štedrého človeka. Hoci bol hlavným vyberačom daní, pokoril sa a sľúbil, že sa prizná tým, ktorých oklamal, a vráti štvornásobok toho, čo im ukradol. Keď uveríme v Pána Ježiša a priznáme si svoju hriešnosť, mali by sme sa tiež pokoriť, vyrovnať sa so svojou minulosťou a štedro nahradiť škodu tým, ktorým sme ublížili.

15. *DP – Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že sa Zachej pokúsil kúpiť si u Ježiša duchovné prijatie. Vieme však, že Zachej v ten deň skutočne uveril v Pána Ježiša, pretože On sám mu povedal: „Dnes prišla spása do tohto domu.“ Zachej je v príbehu jediný, kto si priznal, že je hriešny, a tiež jediný, kto získal v ten deň spasenie.*

    DA – Spasenie prichádza k tomu, kto si najprv prizná, že je hriešny.

16. *DP – V príbehu povedal Ježiš priamo Zachejovi: „Dnes prišla spása do tohto domu.“ Neskončil však pri tom, ale dodal, „veď aj on je Abrahámovým synom.“ Z tohto vidíme, že tam boli okrem Zacheja prítomní aj iní ľudia. Navyše, z toho čo Ježiš povedal, sa dá usudzovať, že to hovoril niekomu inému a obraňoval Zacheja pred týmito ľuďmi!*

    DA – Videli sme, ako sa Ježiš choval k Zachejovi a ako sa Zachej obrátil a uveril v Neho. No okrem nich tam bol aj kritizujúci zástup, ktorý to všetko sledoval. Ježiš sa však ani od nich neodvracia. Snaží sa týmto samo spravodlivým ľuďom pomôcť uvedomiť si, že aj oni potrebujú Božiu milosť a že Zachej je hodný Jeho pozornosti. Aj dnes sú medzi nami samo spravodliví a kritizujú ľudí, ktorých život sa mení, keď nasledujú Pána Ježiša.

17. *DP – Ježišov výrok, že účelom Jeho príchodu je „hľadať a spasiť, čo zahynulo," zaiste poctilo Zacheja. Zdá sa, že ide o sumárny výrok, ktorým Pán Ježiš kritizoval zástup.*

    DA – Keď chceme od Boha pochvalu a uznanie, musíme si priznať svoju stratenosť a hriešnosť a dovoliť Mu, aby nás zachránil.

18. *DP – V tomto príbehu vidíme, ako sa Ježiš, v tom čase významný vodca, osobne zaujímal o človeka, ktorého každý nenávidel. Ježiš poznal jeho meno. Ježiš nedal na názor ostatných. Vedel, čo si zástup šomral popod nos. Okrem toho bol Ježiš schopný povedať, že Zachej v ten deň prijal spasenie. Kombinácia všetkých týchto vecí v príbehu poukazuje na to, že Ježiš je Boh.*

    DA – Keď chceme vedieť, ako by sa k nám správal Ježiš dnes, môžeme sa pozrieť na to, ako Ježiš komunikoval s davom a so Zachejom.

19. *DP – Na začiatku príbehu to vyzerá tak, že Zachej je ten, kto hľadá Ježiša. No nakoniec je tento príbeh o tom, že Ježiš hľadal Zacheja!*

    DA – V príbehu vidíme, že Zachej skutočne hľadal Ježiša, no tiež to, že aj Ježiš hľadal Zacheja. Vieme, že platí oboje. My musíme hľadať Ježiša. No je úžasné uvedomiť si, že aj On hľadá nás!

Formulovanie otázok k duchovným objavom:

Nakoniec sa pozrime na otázky, ktoré vedú k duchovným aplikáciám. Opäť uvádzame zoznam duchovných objavov i duchovných aplikácií, aby ste si mohli uvedomiť, ako jedno s druhým súvisí. Otázky k duchovným aplikáciám označujeme skratkou „DAO". Všimnite si, že medzi nimi chýbajú dve posledné otázky, ktoré ste sa naučili: „Stalo sa to niekedy vám alebo niekomu, koho poznáte?" a „Čo z tohto príbehu by nám mohlo pomôcť, ak by sme sa ocitli v podobnej situácii?" Tieto otázky môžete poslucháčom klásť tak často, ako uznáte za vhodné.

1. *DP – Ľudia s očividným záujmom o Ježiša bránili Zachejovi, aby sa dostal do Jeho blízkosti.*

    DA – My, ktorí o sebe tvrdíme, že nasledujeme Ježiša, môžeme byť niekedy takí upretí na to, aby sme sa k Nemu dostali čo najbližšie (alebo boli čo najnábožnejší), že niekedy – či už vedome alebo nevedome – stojíme v ceste tým, ktorí Ho hľadajú.

    DAO:

    - Je možné, že aj dnes nábožensky založení ľudia stoja v ceste úprimným hľadačom Boha?
    - Akými spôsobmi to môžu robiť?

2. *DP – Zachej bol nízkej postavy, ale vysokého postavenia. Bol to boháč a hlavný vyberač daní, no chcel vidieť Ježiša tak veľmi, že neváhal siahnuť po neštandardnom riešení, keď to jednoduchšie zlyhalo.*

    DA – Keď chceme nájsť Ježiša, musíme byť pripravení dať hrdosť bokom a urobiť všetko potrebné, aby sme Ho našli a nasledovali.

    DAO:

- Stáva ľuďom aj dnes, že hrdosť musí ísť bokom, keď sa chcú priblížiť k Ježišovi?
- V akých prípadoch?
- Stalo sa to niekomu z vás alebo niekomu, koho poznáte? Mohli by ste nám o tom porozprávať?

3. *DP – Pravdepodobnosť, že si pri svojej dôležitosti Zachej vyslúži od ľudí posmech za svoj neveľmi dôstojný beh po ulici a lezenie na strom, ho neodradila od krokov nutných na to, aby videl Ježiša.*

   DA – Nikdy nesmieme dopustiť, aby nám naša pýcha či strach z toho, čo na to povedia ľudia, bránili v spoznávaní Ježiša. Aj keby to, čo musíme urobiť, vyzeralo v očiach ľudí hlúpo či pod našu úroveň, musíme to aj tak urobiť.

   DAO:
   - Stretávame sa s tým aj dnes, že ľudia zosmiešňujú tých, ktorí hľadajú Ježiša?
   - Aký je to pocit, keď vás niekto zosmiešni?
   - Stali ste sa vy alebo niekto, koho poznáte, terčom posmeškov pre svoj záujem o Ježiša? Museli ste niekedy urobiť niečo ponižujúce, aby ste sa o Ježišovi dozvedeli viac?
   - Bolo by pre nás lákavé vyhnúť sa posmechu, ak by sa to dalo?
   - Aký príklad v príbehu o Zachejovi by nám mohol pomôcť urobiť správne rozhodnutie?

4. *DP – V príbehu vidíme, že Pán Ježiš ide po ulici obkolesený zástupom, ktorý sa na Neho tlačí a chce Ho vidieť. On si však nikoho z nich nezavolá stranou. Namiesto toho si vyberá človeka, ktorý je od Neho ďalej a navyše je na strome!*

   DA – V ten deň sa o Ježišovu priazeň uchádzalo množstvo ľudí. Zdalo sa, že ich zaujímal, no On si ich nevšímal a vybral si len jednu jedinú osobu. Mnohí ľudia vo svete sa tvária, že ich Boh zaujíma, no mnohí to nemyslia úprimne. Tak, ako Ježiš oslovil práve toho jedného, ktorý to myslel úprimne, tak Boh aj dnes pozná naše srdcia a vie, či Ho skutočne hľadáme.

   DAO:
   - Čo myslíte, koľko percent svetového obyvateľstva sa hlási k nejakému náboženstvu?
   - Stretli ste niekedy nábožensky založených ľudí, ktorí v skutočnosti neboli nasledovníkmi Boha?
   - S ohľadom na to i na tých, ktorých sme videli v príbehu – sú medzi nábožensky založenými ľuďmi dnešného sveta takí, ktorí len dodržiavajú náboženské predpisy a takí, ktorí skutočne hľadajú Boha?
   - V tomto príbehu sa udialo niečo, podľa čoho sme rozoznali pravého hľadača. Čo to bolo?
   - Čo to pre nás môže znamenať dnes?

5. *DP – Ježiš Zacheja oslovil po mene, čo nám ukazuje Ježišov osobný záujem o tohto človeka.*

   DA – Tu vidíme Ježišov hlboký záujem a starostlivosť o človeka – Ježiš vie, kde sa daná osoba nachádza i to, ako sa volá. Ak pochopíme, že Ježiš je milostivý

voči tým, ktorí Ho hľadajú, zatúžime, aby nás poznal po mene. Vedomie toho, že nás Ježiš pozná osobne, môže byť pre nás veľkou útechou. Ak Zachej túžil Ježiša aspoň uvidieť, aké nádherné pre neho muselo byť, keď ho Ježiš oslovil po mene!

DAO:

- Prináša nám spôsob, akým Ježiš hovoril so Zachejom, v niečom nádej?
- Mohli by ste vysvetliť prečo?
- Čo je lepšie: mať Boha, ktorý je neosobný, alebo Boha, ktorý nás pozná?
- Čo je podľa vás dobré a čo zlé na tom, že máme Boha, ktorý nás pozná?
- Prehovoril Boh k vám niekedy osobne?

6. *DP – Ježiš sa sám pozval do Zachejovho domu, čo je vo väčšine kultúr dosť trúfalé. Ježiš tým dáva najavo Svoje poznanie a istotu toho, čo sa „musí" stať, akoby poznal budúcnosť.*

   DA – Je úžasné a povzbudzujúce, že Ježiš chce byť s tými, ktorí Ho hľadajú, i to, že Ježiš vie, čo sa stane.

   DAO:

   - Videli sme, že Ježiš vedel, že sa Jeho návšteva u Zacheja uskutoční. Môže mať Jeho úmyselné pozvanie a riadenie situácie pre nás nejaký význam? Ak áno, v čom?
   - V príbehu sa Ježiš sám pozval do Zachejovho domu. Chcel byť s niekým, kto Ho skutočne hľadal. Čo nám to hovorí?

7. *DP – Keď sa niekto pozrie hore, najmä, ak je to vodca, ktorý má pri sebe nasledovníkov, často zdvihnú zrak aj okolostojaci, aby zistili, na čo sa ten človek pozerá. Je preto vysoko pravdepodobné, že Ježiš nebol jediný, kto sa na Zacheja pozeral. Videli ho všetci naokolo! Zachej pri svojom „odhalení" neprejavil ani strach, ani rozpaky. Naopak, prejavil radosť.*

   DA – Keď sa na nás pozerajú neveriaci alebo neverní nasledovníci Pána Ježiša a myslia si o nás, že sme na smiech alebo nie veľmi inteligentní, lebo chceme poznať Ježiša, nesmieme sa nimi nechať ovplyvniť. Keď vieme, že sa o nás Ježiš osobne zaujíma, mali by sme reagovať s radosťou.

   DAO:

   - Stáva sa ľuďom aj dnes, že v snahe poznať Ježiša musia byť iní ako zvyšok rodiny, sociálnej skupiny alebo kultúry?
   - Boli ste toho niekedy svedkami?
   - Možno bude potrebné, aby sme aj my boli iní ako niekto či niečo, čo je pre nás dôležité. Keď sa dostaneme do takejto situácie, ako nás môže povzbudiť Zachejovo správanie, prípadne dôsledky jeho rozhodnutí?
   - Môžeme na Ježišovo zavolanie odpovedať s radosťou?

8. *DP – Ježiš Zachejovi nevysvetľuje, prečo musí vojsť do jeho domu. Je zaujímavé, že Zachej nezaváhal a okamžite reagoval na Ježišovo predvolanie. Ponáhľal sa. Ukazuje nám to, že Ježišovi dôveroval.*

   DA – Ak si v určitom okamihu uvedomíme, že nás Ježiš volá, musíme na to odpovedať, a odpovedať podľa Jeho pokynov. Poslúchnuť okamžite je prejavom

dôvery voči tomu, kto vydal rozkaz. Oneskorené uposlúchnutie môže byť to isté ako neuposlúchnutie.

DAO:

- V príbehu sme videli, že Ježiš vedel osobné veci o ľuďoch v zástupe i o Zachejovi. A potom zavolal jednu osobu po mene. Keď Pán Ježiš dnes niekoho zavolá, ako môže reagovať?
- Možno raz tiež pocítime, že nás Ježiš volá. Ako nám v tej chvíli môže tento príbeh pomôcť?
- Videli sme, že Zachej odpovedal na Ježišovo volanie rýchlo a s radosťou. Ako rôzne môžeme odpovedať na Ježišovo volanie my dnes? Kam by ste zaradili „oneskorenú poslušnosť“?

9. *DP – Ľudia v zástupe hovorili proti Zachejovi a šomrali na Ježiša, že „si šiel oddýchnuť k hriešnikovi“. „Šiel“ môže naznačovať, že Ježiš bol práve na odchode alebo už k Zachejovi odišiel.*

   Na základe toho, čo Ježiš zástupu povedal v prítomnosti Zacheja, môžeme usudzovať, že Ježiš vedel o ich kritike. Nebránil sa voči šomrúcemu davu a pokračoval po ceste k Zachejovmu domu.

   DA – Môžeme dobre začať. Nesmieme sa však nechať vychýliť z cesty, aj keby sa na nás valila kritika nášho okolia – a aj keby prichádzala z radov nábožných ľudí.

   DAO:

   - Zástup ohováral Ježiša a kritizoval Zacheja. Stáva sa aj dnes, že sa ľudia, ktorí sa sami cítia nadradene, pozerajú zvrchu na tých, ktorí urobili nejaké dobré duchovné rozhodnutie?
   - V akých situáciách sa to stáva?
   - Dá sa z príbehu naučiť, ako odpovedať na takúto kritiku či nesúhlas?

10. *DP – Ponosovanie sa na Ježiša, že „si šiel oddýchnuť k hriešnikovi“, naznačuje, že ľudia v zástupe sa za hriešnikov zjavne nepovažovali.*

    DA – Pyšných ľudí prezradia ich slová a skutky. Kiežby sme neboli ako títo pyšní ľudia, ktorí si nechceli priznať svoju hriešnosť.

    DAO:

    - Keď dnes niekto hľadá Boha, zvyknú to nábožensky založení ľudia, ktorí si o sebe myslia, že sú dokonalí a bez hriechu, komentovať?
    - Ako by ste opísali samo spravodlivosť?
    - Myslíte si, že by skutočný nasledovník Pána Ježiša mohol mať takúto samo spravodlivosť – alebo by ju dokonca mal mať?

11. *DP – Ľudia v dave sa tvárili ako „nasledovníci“ Pána Ježiša. Šli za Ním a tlačili sa na Neho z každej strany natoľko, že Zachej Ježiša kvôli nim ani nevidel. Hoci ich kritika naznačuje, že im záležalo na tom, s kým Ježiš stoloval, zdá sa, akoby Mu tým chceli naznačiť, že ich domy by boli oveľa lepšou voľbou. V skutočnosti Mu ošomraním výberu hostiteľa prejavili maximálnu neúctu.*

DA – Nie všetci, ktorí o sebe tvrdia, že nasledujú Ježiša, Ho skutočne poznajú. Niektorí ľudia, ktorí sa správajú nábožne, prejavujú totálnu neúctu voči tomu, čo Ježiš robí a hovorí v Biblii.

DAO:

- Pamätáte si, ako sa zástup tváril, že Ježiša rešpektuje, no ukázal svoju pravú tvár, keď kritizoval Ježišovo rozhodnutie, u koho si odpočinie?
- Stáva sa aj dnes, že sa ľudia tvária ako nasledovníci Boha, no v skutočnosti rešpektujú viac seba ako Boha?
- Vedeli by ste na to uviesť nejaké príklady?

12. *DP – Kritizujúci zástup si síce myslel svoje, ale zdá sa, že nemal dosť odvahy povedať to Ježišovi do očí. Ľudia zjavne nemali potuchy o Ježišovej moci, keď sa správali, akoby ich Ježiš ani nemohol počuť, veď si to len tak šomrali medzi sebou.*

    DA – Reakcia zástupu sa veľmi podobá ľuďom dneška, ktorí si myslia, že Boh nepočuje, čo si medzi sebou šepkajú, a nevidí, čo robia v skrytosti a pod rúškom noci.

    DAO:

    - V príbehu sme videli, že Ježiš vedel, čo si ľudia medzi sebou hovorili.
    - Myslíte si, že aj dnes ľudia hovoria alebo robia potajomky veci v presvedčení, že o tom nikto nevie, ani Boh?
    - Vedeli by ste na to uviesť nejaké príklady?
    - Ako nás môže skutočnosť, že Boh všetko vidí, ovplyvniť v tom, čo hovoríme a robíme v súkromí?

13. *DP – Keď bohatý Zachej povedal, že dáva polovicu svojho majetku chudobným, ukázal tým, že sa niečo udialo v jeho srdci.*

    DA – Skutočné stretnutie s Ježišom spôsobuje zmenu svetonázoru a hodnôt.

    DAO:

    - Ako môže skutočné stretnutie s Ježišom ovplyvniť svetonázor a hodnoty dnešného človeka?
    - Vedeli by ste uviesť príklady toho, v čom nás môže stretnutie s Ježišom zmeniť?

14. *DP – Zachej vyhlásil, že ak niekoho v niečom oklamal, vráti mu to štvornásobne. Zachej nepovedal, že tak urobí, len ak ho niekto obviní alebo ho uznajú vinným. Ukradnuté peniaze chcel vrátiť zo svojej vlastnej iniciatívy a na základe slobodného rozhodnutia.*
    Niekto by mohol prísť s názorom, že Zachej asi už predtým dával peniaze chudobným, no postoj ľudí v zástupe svedčí skôr o opaku. Ak by už predtým rozdal polovicu svojho majetku chudobným, mohol to samozrejme urobiť potajomky. No ak by bol vrátil štvornásobok ujmy tým, ktorým poškodil, určite by sa to rýchlo rozkríklo a Zacheja by ľudia považovali za ctihodného človeka.
    Z príbehu sa dozvedáme len toľko, že si Zachej v určitom bode tohto príbehu priznal svoju hriešnosť a chcel veci napraviť. Ježiš povedal, že v ten deň prišla spása do Zachejovho domu. Vidíme, že Zachej prejavil nevídanú štedrosť.

DA – Zachej, bohatý vyberač daní, sa zmenil z chamtivca na čestného a štedrého človeka. Hoci bol hlavným vyberačom daní, pokoril sa a sľúbil, že sa prizná tým, ktorých oklamal, a vráti štvornásobok toho, čo im ukradol. Keď uveríme v Pána Ježiša a priznáme si svoju hriešnosť, mali by sme sa tiež pokoriť, vyrovnať sa so svojou minulosťou a štedro nahradiť škodu tým, ktorým sme ublížili.

DAO:

- Zachejov život sa po stretnutí s Ježišom od základov zmenil. Poznáte ľudí, ktorých život sa radikálne zmenil po tom, čo uverili v Pána Ježiša?
- Ak áno, akým spôsobom sa ich život zmenil?
- Aká emócia alebo vnútorný postoj musí byť v človeku, aby dokázal zájsť za tými, ktorým ublížil, a vynahradil im ujmu?
- Poznáte niekoho, kto sa potom, ako uveril v Pána Ježiša, snažil dať do poriadku staré hriechy a vynahradiť ľuďom, o čo ich ukrátil? Ak áno, ako?

15. *DP – Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že sa Zachej pokúsil kúpiť si u Ježiša duchovné prijatie. Vieme však, že Zachej v ten deň skutočne uveril v Pána Ježiša, pretože On sám mu povedal: „Dnes prišla spása do tohto domu.“ Zachej je v príbehu jediný, kto si priznal, že je hriešny, a tiež jediný, kto získal v ten deň spasenie.*

    DA – Spasenie prichádza k tomu, kto si najprv prizná, že je hriešny.

    DAO:

    - Rozprávali sme sa o tom, či si Zachej chcel peniazmi nakloniť Ježiša alebo nie. Snažia sa dnes ľudia robiť dobré skutky a dávať peniaze na charitu, aby urobili na Boha dojem alebo si získali Jeho priazeň za peniaze?
    - Ak áno, akými spôsobmi to robia?
    - Rozmýšľali ste aj vy niekedy podobne alebo poznáte ľudí, ktorí to takto robili?
    - Videli sme, že Zachej bol jediný človek v príbehu, ktorý si priznal, že je hriešny. Dokázal tiež, že zmena jeho srdca bola skutočná – veď mal iný postoj k peniazom a ľuďom. Okrem toho, sám Ježiš potvrdil, že to Zachej myslí voči Bohu úprimne.
    - Priznávajú si dnes ľudia ľahko, že sú hriešni alebo sa tomu bránia?
    - Keď sa pozriete na príbeh, aké dôležité by podľa vás malo byť vyznanie hriechov pre ľudí dnes?

16. *DP – V príbehu povedal Ježiš priamo Zachejovi: „Dnes prišla spása do tohto domu.“ Neskončil však pri tom, ale dodal, „veď aj on je Abrahámovým synom.“ Z tohto vidíme, že tam boli okrem Zacheja prítomní aj iní ľudia. Navyše, z toho čo Ježiš povedal, sa dá usudzovať, že to hovoril niekomu inému a obraňoval Zacheja pred týmito ľuďmi!*

    DA – Videli sme, ako sa Ježiš choval k Zachejovi a ako sa Zachej obrátil a uveril v Neho. No okrem nich tam bol aj kritizujúci zástup, ktorý to všetko sledoval. Ježiš sa však ani od nich neodvracia. Snaží sa týmto samo spravodlivým ľuďom pomôcť uvedomiť si, že aj oni potrebujú Božiu milosť a že Zachej je hodný Jeho

pozornosti. Aj dnes sú medzi nami samo spravodliví a kritizujú ľudí, ktorých život sa mení, keď nasledujú Pána Ježiša.

DAO:

- Zachej uveril v Pána Ježiša. Hoci Zacheja nikto nemal rád, Ježiš tohto neobľúbeného človeka bránil pred samo spravodlivým davom. Stáva sa aj dnes, že sa na niektorých ľudí pozerajú ostatní zhora kvôli ich životnému štýlu alebo zamestnaniu?
- Akých ľudí zvyknú ostatní označovať za hriešnikov, hlavne tí, ktorí sú presvedčení o svojej spravodlivosti?
- Videli ste to už niekedy na vlastné oči?
- Ak ste to už niekedy videli, chceli oní samo spravodliví ľudia, aby „hriešnik" vyhľadal duchovnú pomoc – aby sa takpovediac stretol s Ježišom?
- Ježiš napriek tomu všetkému prejavil duchovný záujem aj o zástup a hovoril k nemu. Čo to môže znamenať pre nás dnes?

17. *DP – Ježišov výrok, že účelom Jeho príchodu je „hľadať a spasiť, čo zahynulo," zaiste poctilo Zacheja. Zdá sa, že ide o sumárny výrok, ktorým Pán Ježiš kritizoval zástup.*

    DA – Keď chceme od Boha pochvalu a uznanie, musíme si priznať svoju stratenosť a hriešnosť a dovoliť Mu, aby nás zachránil.

    DAO:

    - Prezrádzajú nám Ježišove záverečné slová na konci príbehu niečo, čo od nás chce Boh dnes?
    - Koľko ľudí na svete je schopných to dosiahnuť?
    - Je ťažké alebo ľahké priznať si svoju hriešnosť a stratenosť?
    - Narazili sme v príbehu na niečo, čo by mohlo vysvetľovať, prečo niektorí ľudia, ktorí počujú Ježiša, v Neho neuveria?
    - Čo tento príbeh hovorí vám osobne?

18. *DP – V tomto príbehu vidíme, ako sa Ježiš, v tom čase významný vodca, osobne zaujímal o človeka, ktorého každý nenávidel. Ježiš poznal jeho meno. Ježiš nedal na názor ostatných. Vedel, čo si zástup šomral popod nos. Okrem toho bol Ježiš schopný povedať, že Zachej v ten deň prijal spasenie. Kombinácia všetkých týchto vecí v príbehu poukazuje na to, že Ježiš je Boh.*

    DA – Keď chceme vedieť, ako by sa k nám správal Ježiš dnes, môžeme sa pozrieť na to, ako Ježiš komunikoval s davom a so Zachejom.

    DAO:

    - Myslíte si, že by dnes ľudia chceli vedieť, ako by sa k nim správal Ježiš?
    - Čo by asi chceli vedieť?
    - Čo v príbehu by mohlo odpovedať na vaše otázky alebo otázky iných ľudí?

19. *DP – Na začiatku príbehu to vyzerá tak, že Zachej je ten, kto hľadá Ježiša. No nakoniec je tento príbeh o tom, že Ježiš hľadal Zacheja!*

DA – V príbehu vidíme, že Zachej skutočne hľadal Ježiša, no tiež to, že aj Ježiš hľadal Zacheja. Vieme, že platí oboje. My musíme hľadať Ježiša. No je úžasné uvedomiť si, že aj On hľadá nás!

DAO:

- Čo myslíte, platí aj dnes, že ľudia potrebujú hľadať Ježiša?
- Je v príbehu niečo o tom, že Ježiš hľadá ľudí?
- Protirečí si to? Čo myslíte? Hľadá Ježiš ľudí alebo hľadajú ľudia Ježiša?
- Je možné, aby platilo oboje? Ako by ste to vysvetlili?
- Čo to môže znamenať pre nás dnes?

Príloha C: Správy od používateľov– mentoring a znásobovanie

„Hoci neviem čítať a písať, slúžim Pánovi ako kazateľ a evanjelista už päť rokov. Obrátil som sa v roku 1993. Chcel som slúžiť Bohu naplno a ísť študovať teológiu, no žiaden teologický seminár ma neprijal kvôli mojej negramotnosti. Okrem toho som nerozumel kázňam, pretože boli podávané štýlom, ktorý bol mne ako nevzdelanému neprístupný.
Trápil som sa otázkou, ako sa podeliť o evanjelium s rodinou a priateľmi a vtom mi Pán Boh poslal do cesty Projekt Boží príbeh, ktorý mi zmenil život i službu. Vďaka Mu za to. Doteraz som sa naučil 155 príbehov metódou ***STS*** *a s radosťou môžem vyznať, že teraz dokážem zvestovať evanjelium gramotným, ako aj negramotným.“*
Y. Babu – evanjelista/kazateľ MMBC – Karnataka, India

„Predstavte si skupinu ľudí z rôznych kultúr, vekových skupín, veriacich i neveriacich, aktívne zapojených do hľadania a objavovania pokladov Božieho slova – a máte obraz toho, čo sa zvyčajne deje na študijných skupinkách ***Simply The Story****.*
STS používame v misii, na domácich biblických skupinkách, v službe deťom a mladým. Metóda STS ovplyvnila aj moje kázne.“
kazateľ Chris Johnson – Calvary Chapel, USA

---

*„****Simply The Story*** *je Bohom daný spôsob na napĺňanie veľkého povereniav našejdobe. Aj keď sme si dlhé storočia vystačili s jedinou metódou na otváranie Božieho slova (výkladovým kázaním), vidíme jej obmedzenia.*
Potom, čo som si naštudoval STS z tejto príručky, sa odvážim povedať, že existuje aj iný, lepší spôsob na získavanie učeníkov. Metóda STS zmenila môj pohľad na svet a otvorila mi oči – teraz vidím Písmo oveľa jasnejším spôsobom. Hoci o význame STS v južnom Sudáne, kde je negramotnosť veľmi vysoká, niet najmenších pochýb, vidím ako táto metóda ovplyvňuje aj vzdelaných ľudí, vrátane mňa.
Príručku vrelo odporúčam všetkým kresťanským vodcom na celom svete. Modlím sa, aby Projekt Boží príbeh mohol zdvojnásobiť svoju činnosť a rozšíriť STS široko-ďaleko. Táto príručka je skvelým odrazovým mostíkom pre každého, kto túži byť raz vyškolený certifikovanými inštruktormi.
Reverend Daniel Chagai Gak – Anglikánska cirkev, Sudán

„Som vedec a teológ so zameraním na misiu a s titulom PhD. z Fullerovho teologického seminára. Celé roky som pracoval s ľuďmi, ktorí dosiahli vysokú úroveň čitateľskej gramotnosti. Postupne som ale prichádzal na to, že som sa pod vplyvom západného vzdelávacieho systému úplne obmedzil na „ľavú hemisféru“ a učil formou analýz, téz a prednášok.
Vďaka energickosti metódy ***Simply The Story****, za ktorou stojí Dorothy a rastúce hnutie okolo nej, som si znovu naplno uvedomil, že Najväčší Učiteľ, sám Pán Ježiš, učil vždy pomocou príbehov, dokonca aj popredných náboženských vodcov Svojej doby. Používanie rozprávačského štýlu vyučovania na spôsob STS zmenilo moju službu medzi Židmi zásadným spôsobom.Musel som zmeniť svoje zmýšľanie, opustiť rokmi vyjazdené mentálne koľaje a začať Písmo odovzdávať ľuďom živým spôsobom, tak, aby premieňalo ich srdcia.*
STS pomáha oživiť tradíciu rozprávania príbehov na rozvinutom postmodernom západe a zároveň slúži na rast cirkvi medzi negramotnými v zaostalejších častiach sveta. Každý učiteľ môže vďaka sile biblických príbehov a rozprávačstva zažiť výrazné prehĺbenie svojho povolania. STS vrelo odporúčam všetkým ako spôsob na dosiahnutie tohto cieľa.“
Bill Bjoraker, PhD – profesor žido-kresťanských štúdií
William Carey International University, USA

„Zatiaľ čo veľká časť kresťanstva horúčkovito hľadá príležitosti vnášať do života sociálnu spravodlivosť, svet naďalej lačnie a prahne po skutočnej spravodlivosti. Tento hlad a smäd môže utíšiť iba Božie Slovo – Ježiš Kristus.
Hlboký učenícky prístup metódy ***Simply The Story****sprostredkúva ľuďom krásu a jas Ježiša Kristaúžasným spôsobom.*
STS používame počas našich stíšení s vnúčatami. Kazatelia nášho zboru prešli všetci školením STS a teraz ho využívajú pri vedení skupiniek mládeže. Naša misijná komisia a kazateľ pracujú na presmerovaní finančnej podpory na rozširovanie seminárov STS a zakladanie ústnych biblických škôl v Afrike.
Príležitosti na využívanie induktívnych metód štúdia Biblie, evanjelizácie a učeníctva stále rastú. Momentálne prežívame povolanie slúžiť ľuďom v chudobných amerických štvrtiach, v ktorých sa rozmáha beznádej najmä vďaka falošným spasiteľom a falošným evanjeliám sociálneho štátu a iných "človekocentrických" kultov. Jedinú skutočnú nádej vie ľuďom dať iba pravé evanjelium. Veríme, že múdrosť učiteľského prístupu nášho Pána v podobe STS si môže Boh použiť na to, aby priniesol spasenie a obnovu do tejto rozvrátenej kultúry.“
Mark Sands – riaditeľ Church Builder Foundation, celosvetová pôsobnosť

Mentoring a znásobovanie

Prvé tri svedectvá pochádzajú od ľudí, ktorých osobne mentorovalo vedenie Projektu Boží príbeh. Mentorovaní vyškolili ďalších – ktorí teraz školia zase ďalších a ďalších. No povedzte, nie je toto Boží spôsob?
Biskup z Embu sa postavil a povedal mi: „Cirkev má problémy, pretože nám chýbajú cirkevní otcovia, ktorí stavajú na Biblii... Prosím, odkáž tým, ktorí ťa vyškolili: ‚Ďakujeme vám. Aj vašou zásluhou máme my biskupi otca.‘“
Bramuel Musya – riaditeľ organizácie Straight Path Resources, Keňa

---

„Metóda STS nám pomohla vychovať toľko duchovných vodcov ako nikdy predtým. Služba sa naďalej rozrastá a vodcovstvo odovzdávame ďalším. Je stále viac duchovných vodcov, ktorí slúžia nielen v cirkvi, ale aj v misiách. Božie slovo je pre gramotných i negramotných, mladých i starých. Je výdatným duchovným pokrmom, pri ktorom môžeme zažívať spoločenstvo s naším Trojjediným Bohom.“
Dr. Mark Muniyappa – All India Council / Projekt Boží príbeh – India

---

„Akými slovami mám vyjadriť svoju vďačnosť voči všetkým vám? Vďačím Pánovi a metóde ***Simply The Story*** *za tak veľa. Za 20 rokov svojej služby som sa nestretol s ničím užitočnejším ako je toto. STS mi určite pomohlo prehĺbiť a rozšíriť moje poznanie Božieho slova, no zároveň výrazne ovplyvnilo aj môj pracovný život. Naučil som sa, že mám pred rozhodovaním sa hľadať a zvažovať možnosti, ktoré mám. Okrem toho sa náš tím naučil predvídať, aký dosah bude mať naša práca“.*
Ramesh Sapkota, riaditeľ organizácie bojujúcej proti obchodovaniu s ľuďmi Kingdom Investments Nepal

---

„V prvom rade by som chcel vzdať slávu a vyjadriť vrelú vďaku nášmu všemohúcemu Pánovi Ježišovi Kristovi a môjmu staršiemu bratovi a spolu modlitebníkovi Rameshovi.
Keď som ho stretol, bol som krátko obrátený a moja služba sa podobala novonarodenému dieťaťu. Potreboval som duchovnú matku, ktorá by sa o mňa naďalej starala, kŕmila ma.Ramesh ma naučil používať STS. Tým sa to začalo. V tom čase nás nebolo veľa veriacich a naše spoločenstvo bolo veľmi slabé. Ramesh u nás zostal a učil pomocou STS.

Za veľmi krátky čas sa nám z Božej milosti a vďaka školeniu STS podarilo založiť osem zborov a tento rok plánujeme založiť ďalšie dva.
STS som používal na získavanie učeníkov a zakladanie zborov. Práve vďaka tomu som dostal pozvanie podieľať sa na vedení školenia STS, a nielen ja, ale aj vodca jedného zo založených zborov, ktorému ide STS lepšie ako mne.
Vďaka ti, brat Ramesh, bol som len takou húsenicou, ale teraz je zo mňa vďaka tvojej vytrvalej pomoci už skoro dospelý motýľ!
Vďaka všetkým služobníkom Pána, ktorí pracovali s námahou na STS na oslavu Jeho mena. Prinieslo mi to veľa požehnania do osobného života i služby.“
kaz. Krishna P. Ghimire – pomocný generálny tajomník, National Churches Fellowship of Nepal

---

Príloha D: Objav jedného vodcu

Misionárv krajine uzavretej voči evanjeliu, kde ešte ľudia nemali možnosť počuť dobrú správu

Keď som prvýkrát počul o ústnych formách biblického štúdia, nemal som o ne najmenší záujem. Odôvodňoval som to tým, že vybudovať silnú cirkev – zakorenenú v Písme – sa nedá rozprávaním príbehom z detskej Biblie. No keď som bol na jednej misijnej konferencii v Spojených štátoch, býval som u manželov, ktorí vyučovali ústne formy štúdia Biblie po celom svete. Zasypal som ich všakovakými otázkami, sprevádzal ich na víkendové školenie a nahrával si ich na kameru.
Veľmi mi ležalo na srdci, aby bolicirkev i jednotliví veriaci zakorenení v Božom slove. Nestačí len ako tak poznať pravdy Písma, musíme Božie slovo induktívne vykladať a správne podávať slovo pravdy. Inak si koledujeme o celý rad problémov a vystavujeme veriacich nebezpečenstvu synkretizmu.
Moja absolútna oddanosť induktívnemu štúdiu a poctivej exegéze rokmi len narastala. Myšlienka ústneho štúdia Biblie ju nijako neoslabila, práve naopak.
Úplne ma ohromila šírka možností, kde všade sa dá induktívne, exegetické štúdium ústnym spôsobom použiť. Je to vôbec možné? A prečo by sme to mali robiť práve takto?
V prvom rade, prečo by sme mali učiť práve takto? Všetci, ktorí učia techniky ústneho štúdia Biblie, majú CD a videá so svedectvami, ktoré vedia vysvetliť oveľa lepšie ako ja, prečo je ústne štúdium Biblie doslova nutnosťou.
Myslím, že najväčší obrat u mňa spôsobila správa prednesená na stretnutí Lausannského hnutia pre svetovú evanjelizáciu v roku 2004. Jasne totiž dokumentovala, že závratné percento ľudí vo svete sa učí z počutia, a to aj vo vysoko „gramotných“ krajinách ako je Veľká Británia a Spojené štáty.
Náš tím pracuje v misii už 17 rokov. Evanjelizácie sme robili výsostne ústnym spôsobom – nepoužívali sme žiadne tlačoviny – naši spolupracovníci sa naučili evanjelium naspamäť a zvestovali ho ústne. Tento prístup priniesol fenomenálne výsledky, veľa, veľmi veľa ľudí uverilo v Pána Ježiša.
Na nadväzných stretnutiach sme však okamžite prepli na „písaný“ štýl. Dali sme veriacim Biblie a začali si s nimi čítať, preberať a učiť sa induktívne študovať Písmo. No s takýmto prístupom sme šli hlavou proti múru. Novo obrátení veriaci začali chradnúť. Nerástli vo viere, naopak ochladli a odpadli.

V jednej dedine, do ktorej sme prišli, sa asi 20 ľudí obrátilo ku Kristovi. Zdôrazňovali sme im, aby si čítali Písmo, ukázali sme im, ako si ho majú sami induktívne študovať, trávili sme s nimi čas a delili sme sa s nimi o svoje životy.
Dnes sa ani o jednom z nich nedá povedať, že by verne a vytrvale nasledoval Krista. Mnohí z nich to chceli, ale s odstupom času sa mi zdá, že nikdy skutočne neprijali do srdca Božie slovo. Jednoducho k nim nepreniklo. To, čo si čítali a študovali, im nikdy nedošlo.
A čo je ešte horšie – **nikdy sa s Písmom nepodelili s inými ľuďmi.**Ako prinesieme evanjelium nezasiahnutým národom, keď tí, ktorým slúžime, nebudú slúžiť ďalším?
Ústne vyučovanie Biblie má podľa mňa zásadné výhody. Za prvé, mnohí ľudia sú schopní vstrebať biblické pravdy v takej miere, akej by sme sa nedočkali, ak by sme ich nútili si niečo prečítať. Za druhé, pravdepodobnosť, že ľudia budú tieto pravdy odovzdávať ostatným, je oveľa vyššia pri ústnom prístupe – a o to nám ide, službu, ktorá sa sama ďalej „reprodukuje".
Ďalšou výhodou v uzavretých častiach sveta je to, že sa ľudia tak ľahko nedostanú do konfliktu s vládnou mocou. Vedel by som pokračovať, no znovu pripomínam, že existuje veľa CD a videí, ktoré ukazujú strategický význam tohto prístupu.
Druhá otázka sa mne osobne zdá byť dôležitejšia: „Dá sa učiť Božie slovo induktívne a výkladovo aj ústnym spôsobom?"
Mnohé organizácie majú nejakú sekciu, ktorá propaguje a vyučuje ústne metódy učenia sa Biblie. Väčšina z nich patrí do združenia International Orality Network (ION). Je aj pár organizácií, ktoré sa vyslovene špecializujú na ústne vyučovanie Biblie. Pozrel som si niekoľko z nich, prečítal som si ich materiály, pozrel videá atď.
Zašiel som na ústredie jednej z nich a opýtal sa: „Kde spomedzi všetkých týchto organizácií najlepšie učia, ako vyučovať Božie slovo ústnym spôsobom?" Ich odpoveďou bolo „STS" alebo *Simply The Story.*Prešiel som si ich stránku, objednal materiály a sám som videl ten rozdiel.
Najviac sa mi na nich páčilo, že skutočne učia induktívne – ústnou formou. Presne tak som si predstavoval ústne výkladové biblické štúdium! Našiel som, čo som hľadal. Tak som s nimi nadviazalkontakt cez Skype.
Na začiatku novembra k nám prišli dvaja inštruktori zo *Simply The Story* a viedli 5-dňový seminár. Prvé dva dni boli pre školiteľov (vybraných ľudí z nášho tímu) a ďalšie tri dni tí, ktorí boli práve vyškolení, školili zvyšok nášho tímu za pomoci inštruktorov. Vďaka tomu sa naša misijná služba úžasne rozbehla. Metódu sme začali ihneď používať a veľmi ma teší správy, ako sa s ňou našim misionárom darí. To však neznamená, že sme prestali ľudí učiť ako induktívne, výkladovo študovať písané Slovo. Ani náhodou! Je to pre nás stále dôležité.
Avšak to, čo robíme ústnou formou 1) skvele dopĺňa naše štúdium písaného Slova, nenahrádza ho, 2) oslovuje ľudí, ktorí nevedia čítať alebo neradi čítajú, 3) dokážu robiť dobre aj radoví členovia cirkvi, *(aktivizujeme laikov)*, 4) dá sa o to podeliť s ostatnými oveľa jednoduchšie a zasahuje to nielen ľudí, ktorým priamo slúžime, rozširuje sa to, 5) je najbezpečnejším spôsobom na rozširovanie Božieho slova v uzavretej krajine, 6) **nie je závislé na financovaní zvonka, technológiách či iných zdrojoch!**Je to najreprodukovateľnejšia misijná stratégia, aká jestvuje.
Ako som už povedal, pozrel som sa na veľa rozličných podôb ústneho vyučovania, no mnohé v skutočnosti neučili Bibliu ústnou formou. *Simply the Story* skutočne zdôrazňuje *presné* rozprávanie biblických príbehov. Vezme sa zakaždým len jedna stať Písma a porozpráva sa ľuďom hovorovou rečou, nejde o nejaké uletené parafrázovanie – to, čo druhým odovzdávame, je skutočne Božie slovo *v ústnej podobe*, rovnocenné s Božím slovom *v písomnej podobe.*
Naším zdrojom je písané Božie slovo, kánon. Musíme ho vyučovať a zároveň učiť, ako ho správne interpretovať. No z písaného Slova získavame ústne Slovo. Keď učíme Bibliuústne,

máme pred sebou otvorený výtlačok Biblie, aby sme ukázali, že je to naozaj z Biblie, z písaného Slova, že Písmo je náš zdroj.
Za čias ranej cirkvi muži čítali *z Písma* a ľudia *počúvali.* Keď Pavol posielal zborom listy, žiadal v nich, aby sa *čítali nahlas.* Na jednom CDbola otázka, ktorá mnou otriasla: „Aké percento ľudí vedelo podľa vás čítať a písať v prvom storočí – v čase, keď „sa pridalo k nim asi tritisíc duší“ za jediný deň?“ Len okolo 5%, aspoň tak znela odpoveď.
Verné pridŕžanie sa Biblie je jeden z dôvodov, prečo sa mi *Simply the Story* tak páči. Druhý je ten, že ľudí vyučujú, ako sa môžu oni sami učiť induktívne. Po rozprávaní príbehu kladú poslucháčom induktívne otázky k tomu, čo práve počuli. Vedú ľudí k vyslovovaniu svojich objavov, pýtajú sa otázky, ktoré ľudom pomáhajú správne príbehy interpretovať a aplikovať do svojho osobného života.

Je to naozaj úžasný nástroj, skvele spracovaný a majstrovsky odovzdávaný do rúk ďalším.

Boží príbeh: Od stvorenia po večnosť

Metódu *Simply The Story* sme sa rozhodli rozvinúť po tom, ako sme videli nesmierny dosah jeho „rodiča“, *Božieho príbehu,*po celom svete. Táto 80-minútová biblická panoráma zachytáva hlavné príbehy Starej i Novej zmluvy a je dostupná v audio i video formáte. Do roku 2011 bol *Boží príbeh* preložený do viac ako 300 svetových jazykov.
Obľúbenou formou*Božieho príbehu* je jeho nahrávka na solárnom prehrávači.

> Istý sudánsky chlapec sa veľmi nahneval na svojho spolužiaka. Vzal si do školy nôž a chystal sa ho zabiť. Ich triedna učiteľka v tom čase dostala solárny prehrávač s nahrávkou *Božieho príbehu* v ich materinskom jazyku. V osudný deň žiakom pustila na prehrávači príbeh o Kainovi a Ábelovi.
> Po vypočutí biblického príbehu sa niečo stalo. Nahnevaný chlapec vybral nôž – a zveril ho učiteľke spolu s priznaním, čo hodlal urobiť! Boh sa dotkol jeho srdca. Ešte v ten deň chlapec prosil Boha o odpustenie všetkých svojich hriechov a prijal Pána Ježiša ako svojho Spasiteľa.

Božie slovo hovorí. Všetkým, ktorí používajú *Simply The Story,* odporúčame využiť pri službe aj *Boží príbeh*, ak je dostupný v jazyku daného regiónu.
Boží príbeh je k dispozícii na solárnych prehrávačoch, CD a v MP3 formáte. Video verzia je obohatená o stovky originálnych ilustrácií, vďaka ktorým hovorené slovo ožíva pred očami. Milióny ľudí, ktorí *Boží príbeh* videli na premietaní alebo v televízii, uverili v Pána Ježiša a stali sa Jeho nasledovníkmi. *Boží príbeh*používajú tisícky misijných organizácií a denominácií.
Vďaka tomu, že *Boží príbeh* rozprávaiba jeden rozprávač, poslucháči nemajú taký problém prerozprávať jeho obsah ďalším ľuďom. No čo je najdôležitejšie, ľudia v kultúrach závislých na ústnom podaní sa po vypočutí „celého príbehu“ obracajú k Bohu. Tým, že príbeh začína od stvorenia, pádu človeka a Božieho prísľubu Spasiteľa, získavajú pevný základ pre skutočné pochopenie evanjelia. Videli sme, aký dosah a moc má *Boží príbeh* tak v evanjelizácii i pri budovaní učeníkov.
Za pomoci solárnych prehrávačov a flipchartov(ktoré obsahujú 150 hárkov s ilustráciami z video verzie) môžu dedinskí evanjelisti „premietať“ *Boží príbeh* v tomto pojazdnom kine prakticky kdekoľvek! Doplnkové materiály ako je príručka na vedenie diskusie, scenárpríbehu v knižnej podobe a rozhlasové scenáre poskytujú používateľom širokú paletu spôsobov, ako využiť *Boží príbeh* pri napĺňaní veľkého poverenia.

www.Gods-Story.org| Info@Gods-Story.org

Kontakty vo svete

Afrika: EAfrica@Gods-Story.org

Etiópia: Ethiopia@SimplyTheStory.org

Západná Afrika (francúzska a anglická):

STSWestAfrica@SimplyTheStory.org

Západná Afrika (francúzska a anglická): GSWestAfrica@SimplyTheStory.org

---

Európa: BT@SimplyTheStory.org

India: IndiaDirector@Gods-Story.org

Nepál: Nepal@SimplyTheStory.org

Juhovýchodná Ázia: Thailand@SimplyTheStory.org

Španielsky hovoriace krajiny: LatinAmerica@SimplyTheStory.org

Oceánia: Oceania@SimplyTheStory.org

Filipíny: eb@SimplyTheStory.org

USA: info@SimplyTheStory.org